

รายงานการวิจัย
การอนุรักษ์มรดกไทยโบราณลพบุรี

นายคราวัธ ศรียา
สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ประจำปีงบประมาณ 2560

หัวข้อวิจัย การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี
ชื่อผู้วิจัย นายครฑาฐ ศรียา
คณะ ครุศาสตร์
สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี และนำไปเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร ดำเนินการวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และวิเคราะห์ความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า มวยไทยโบราณลพบุรีมีวิวัฒนาการโดยแบ่งช่วงเวลาเป็น 5 ช่วงเวลา คือ ช่วงที่ 1 อยู่ระหว่างปีพุทธศักราช 1200-2198 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี มีปรมาจารย์สุกะพันตะฤชี เปิดสำนักวิทยายุทธเขาสมอคอน เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรทวารวดีลพบุรี สร้างโดยพระยาภาณุวรรณดิศ มีลูกศิษย์ ที่เรียนได้แก่ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พ่อขุนจำเมือง ช่วงที่ 2 อยู่ระหว่างปีพุทธศักราช 2199-2410 เป็นช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ ทรงส่งเสริมศิลปวิทยาการทุกแขนง โดยเฉพาะมวยลพบุรี มีการจัดการแข่งขัน กำหนดขอบเขตสังเวียนและมีกติกาการชก โดยมีพระพุทเจ้าเสือพระมหากษัตริย์อีกพระองค์หนึ่งที่สนับสนุนมวยไทย และชอบต่อยมวย ถึงขั้นปลอมพระองค์ไปแข่งขันชกมวยกับชาวบ้าน ช่วงที่ 3 อยู่ระหว่างพุทธศักราชที่ 2411-2487 ช่วงพัฒนามวยไทยโบราณลพบุรี รัชสมัยของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงทอดพระเนตรการชกมวย จัดให้ข้าหลวงหัวเมืองต่างๆ คัดนักมวยฝีมือดีมาชกพระที่นั่ง หนึ่งในนั้นคือ นายกลึง โตสะอาดจากอำเภอท่าม่วง ลพบุรี พระองค์ทรงพอพระทัยในเชิงชกได้รับการกล่าวขานว่า ฉลาดลพบุรี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็น หมื่นมือแม่นหมัด ช่วงที่ 4 อยู่ระหว่าง พุทธศักราชที่ 2488 - 2509 ช่วงยุคใหม่ของมวยไทยโบราณลพบุรี รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ช่วงนี้เป็นช่วงรุ่งโรจน์สุดขีดของมวยไทยสายลพบุรี มีการจัดตั้งค่ายมวยขึ้นที่ศูนย์การทหารราบ ซึ่งบริหารโดยศูนย์สงครามพิเศษ ชื่อสนามมวยค่ายนารายณ์ มีการนำนักมวยจากกรุงเทพฯ มาชกที่ลพบุรีเป็นประจำ และช่วงที่ 5 ระหว่างปีพุทธศักราช 2510 จนถึงปัจจุบัน ช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี เป็นช่วงที่วงการมวยลพบุรีเริ่มซบเซา สนามมวยค่ายนารายณ์ถูกยุบไป ค่ายมวยในลพบุรีลดน้อยลง แต่ยังมียกมวยดังในยุคนี้ที่รู้จักคือทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี่ อังคาร ชมพูพวง สด ลูกหนองย่างทอย เอกชัย อ. ชัยบาดาล และครูมวยหลายท่านหันมาสอนมวยไทยโบราณลพบุรีในเชิงอนุรักษ์

เอกลักษณ์เฉพาะของมวยไทยโบราณลพบุรีเป็นมวยที่ชกฉลาด ทุกรับคล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้แม่นยำ เรียกลักษณะการต่อยมวยแบบนี้ว่า มวยเกี้ยว เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายที่เห็นชัดคือ มีการพันมือครึ่งแขน แต่ที่เด่นและแปลกกว่ามวยอื่นคือ การพันคาดทับข้อเท้าซึ่ง เป็น

เอกลักษณ์เฉพาะของมวยลพบุรี ทำจดมวยพระกาฬเปิดโลก หงายมือทั้งสองข้างขึ้น หมัดหน้าสูงเท่าระดับคาง หมัดหลังสูงเท่าราวนม ยืนเท้าหน้าหลัง ขาทั้งสองข้างยึดตรง หน้าหน้าตรงเข้าหาคู่ต่อสู้ ลักษณะการชก จะชกกระแทกไปอย่างรวดเร็วในลักษณะหงายมือ เป้าหมายคือคางหรือไม่กี่ใบหน้าคู่ต่อสู้ เรียกว่า ยอเขาพระสุเมรุ และเมื่อต่อย 2 หมัดพร้อมกันเรียกว่า หนูมานถวายแหวน การไหว้ครู มีทำที่เน้นเฉพาะของมวยลพบุรีคือ ทำนารายชว่างจักร และท่าพระรามแผดแสงศร แม่ไม้มวยลพบุรี ส่วนมากเกี่ยวข้องกับลิง ช้าง และตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ เช่น ชุนยักษจับลิง หักงวงไอยรา หักคอเอราวัณ ยกเขาพระสุเมรุ ลูกไม้มวยลพบุรี ได้แก่ ชุนยักษพานาง หนูมานถวายแหวน เอราวัณเสงา พระรามนำศร กวางเหลียวหลัง

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39 และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.35

คำสำคัญ : การอนุรักษ์, มวยไทยโบราณลพบุรี, เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำมวยไทยโบราณลพบุรี

Thesis Title	A Conservation of Muay Thai Boran Lopburi
Name	Kathavut Sriya
Department	Faculty of Education
Institute	Thepsatri Rajabhat University
Academic Year	2016

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the history, identity, posture of Muay Lopburi and broadcast to academies in Lopburi. The researcher gathers the information by collecting documents, field research by interviewing, observes without participation and analyzes satisfaction of teachers and learners in secondary schools.

The results of the research were Muay Lopburi has an evolution that divided into 5 durations 1) The first duration was during 657 – 1655, the beginning of Muay Lopburi. The anchorite named Sugatanta established Khao Samorkorn martial school which was a part of The Dvaravati period, students who joined this school were King Ram Khamhaeng , King Ngam Meuang ,etc. 2) The second duration was during 1656 – 1867, continuity of Muay Lopburi. Narai was the king who supported every kind of art especially Muay Lopburi. There were competitions, boxing ring specifications and rules. Sanphet VIII was another king who supported Muay Thai and liked it so much. He disguised as an ordinary people to join Muay Thai competition. 3) The third duration was during 1868 – 1944, the progression of Muay Lopburi in the reign of King Rama V. The King always looked at boxing, and ordered governors to choose skillful boxers to perform boxing at throne-hall. Mr. Glueng Torsa-ad from Tha Wung, Lopburi was the skillful boxer, King Rama V pleased with his skill so the king gave him the rank as Muen-mue-man-mud. 4) The forth duration was during 1945 – 1966, the modern age of Muay Lopburi. The glorious time of Muay Lopburi was in the reign of King Rama IX. A boxing camp was established at infantry center named Narai boxing gym, many boxers from Bangkok always went there for boxing. 5) The fifth duration has started since 1967. The conservation of Muay Lopburi, Muay Lopburi was stagnant. Narai boxing gym was abolished. The famous boxer in this duration is Mr.Taweesak Singhaklongsi , Mr. Angkarn Chompoopuang, Mr. Sod Looknong yangtoy. Many boxing instructor became an instructor for conservative boxing.

The identity of Muay Lopburi is a clever boxing. An active attack, straight lead punching is called Muay-Geaw. The particularities of Muay Lopburi Phra-Karn-Perd-Lok dressing that you can see obviously are spiraling bandages to cover half arms,

and spiraling around the ankles. Turning hands up, set the Jap as chin level and set the back punch as chest level, stand on two legs and face the opponent. The punch would go straight to an opponent's face or chin so fast, we call this punching style as Yo Khao Prasumeru. When the punches go straight to an opponent using two hands, we call this style as Hanuman Thawai Waen. Wai Khru has postures that emphasize on Muay Lopburi. There are Narai-Kwang-Chack and Pra-Ram-Plang-Sorn. Most of Muay Lopburi is related to monkeys, elephants and characters from Ramakien such as Khunyak Jub Ling, Hak Nguang Aiyara, Hak Kor Erawan, Yok Khao Prasumeru. Look Mai Muay Lopburi consists of Khun Yak Pa Nang, Hanuman Thawai Waen, Erawan Suey Nga, Prarama naw Rorn and Gwang- Liew-Lang.

The analysis of student's satisfaction with studying Muay Lopburi are satisfied with the studying at the highest level ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.39) and The analysis of teacher's satisfaction with studying Muay Lopburi are satisfied with the studying at the highest level ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.35).

Key Words : Conservation, Muay Lopburi, identity, and posture of Muay Lopburi.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี เพราะได้รับความกรุณา และคำแนะนำต่างๆ จาก คณาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ทุกท่าน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ให้คำปรึกษา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ครูมวยไทยโบราณลพบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง ครูประดิษฐ์ เล็กคง ครูชนทัต มงคลศิลป์ ครูมานพ นอบน้อม และท่านพันเอกศักดา เพ็ชรจินดา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา กรุณาของท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ และแก้ไขข้อบกพร่อง ทั้งในเรื่องการทำงานวิจัย และเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้ มีความถูกต้องสมบูรณ์ มีคุณค่าทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณค่า ประโยชน์ และความดี อันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอขอบแต่คุณบิดามารดา รวมไปถึงรำลึกคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณจากใจจริง

ศราวุธ ศรียา
กรกฎาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกไทยโบราณลพบุรี.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมมรดกไทยโบราณ 5 สาย.....	7
องค์ประกอบทัศนคติของมรดกไทยโบราณ.....	13
หลักสูตรรายวิชามรดกไทย ระดับมัธยมศึกษา.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมรดกไทยโบราณลพบุรี.....	27
ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำมรดกไทยโบราณลพบุรี.....	28
ชั้นเผยแพร่ เรื่องมรดกไทยโบราณลพบุรี.....	29
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	30
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมรดกไทยโบราณลพบุรี.....	30
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำมรดกไทยโบราณลพบุรี.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย (ต่อ).....	
ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นเผยแพร่ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	63
ผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้.....	84
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	85
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก รายชื่อครูมวยไทยลพบุรี.....	90
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย.....	98
ภาคผนวก ง แบบวัดความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน.....	104
ภาคผนวก จ เอกสารประกอบการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี.....	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี.....	61
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี.....	62

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ผู้วิจัยลงภาคสนาม กราบสักการะสุกะทันตะฤๅษี เจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี.....	32
ภาพที่ 2 ผู้วิจัยลงภาคสนาม ณ เทือกเขาสมอคอน อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี.....	32
ภาพที่ 3 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี.....	41
ภาพที่ 4 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ท่านพันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา ณ ค่ายมวยไทย และมวยสากลศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี.....	42
ภาพที่ 5 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูมานพ นอบน้อม ณ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอ ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี.....	43
ภาพที่ 6 นักมวยไทย สด ลูกหนอย่างทอย และเอกชัย อ. ชัยบาดาล ลูกศิษย์เอกของ ครูมานพ นอบน้อม.....	44
ภาพที่ 7 กิจกรรมต่างๆ ที่ครูมานพ นอบน้อม ส่งเข้าร่วมประกวดและโชว์การแสดง.....	45
ภาพที่ 8 เอกลักษณะการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี.....	46
ภาพที่ 9 เอกลักษณะการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี.....	47
ภาพที่ 10 เอกลักษณะการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี.....	48
ภาพที่ 11 เอกลักษณะการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี.....	48
ภาพที่ 12 เอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี.....	49
ภาพที่ 13 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูชนทัต มงคลศิลป์ ณ หมู่บ้านห้วยศาลา 205/02 ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.....	50
ภาพที่ 14 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดตองปุ.....	51
ภาพที่ 15 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดพรหมาสตร.....	51
ภาพที่ 16 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดกำแพงขาว.....	51
ภาพที่ 17 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูประดิษฐ์ เล็กคง ณ บ้านเลขที่ 106 วัดเชิงท่าตำบล ท่าหิน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี.....	54
ภาพที่ 18 กระบวนท่าย่อเขาพระสุเมรุ.....	55
ภาพที่ 19 กระบวนท่าหักงวงไอยรา.....	55
ภาพที่ 20 กระบวนท่าขุนยักษ์จับลิง.....	56
ภาพที่ 21 กระบวนท่าหักคอเฮอร์วีน	56

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 22 กระบวนท่าเอราวัณเสยงา.....	57
ภาพที่ 23 กระบวนท่าขุนยักษ์พานาง.....	57
ภาพที่ 24 กระบวนท่าพระรามนำวศร.....	58
ภาพที่ 25 กระบวนท่ากวางเหลียวหลัง	58
ภาพที่ 26 กระบวนท่าหิรัญม้วนแผ่นดิน	59
ภาพที่ 27 กระบวนท่าหนุมานถวายเป็น.....	59
ภาพที่ 28 ท่าเตรียมหลบหมัด.....	122
ภาพที่ 29 ท่าหลบหมัดอยู่ต่ำกว่าลำแขน.....	122
ภาพที่ 30 ท่าหลบล่างแล้วปล่อยหมัดตอบโต้.....	123
ภาพที่ 31 ท่าปล่อยหมัดบริเวณปลายคาง.....	123
ภาพที่ 32 ท่ารับปัดหมัดแล้วตอบโต้.....	123
ภาพที่ 33 ท่ารับลำแข้งแล้วสับศอกที่หน้าขา.....	123
ภาพที่ 34 ท่ารับเข้าแล้วสับศอกตอบโต้.....	124
ภาพที่ 35 ท่ารับศอกแล้วตอบโต้.....	124
ภาพที่ 36 ท่ารับเตะแล้วตอบโต้.....	124
ภาพที่ 37 ท่ารับเตะจับข้อเท้า.....	124
ภาพที่ 38 ท่ารับเตะตั้งศอกตรงแล้วตอบโต้.....	125
ภาพที่ 39 ท่ารับเตะ – ศอกโดนขา.....	125
ภาพที่ 40 ท่าเตรียมปิดป้องหมัด.....	125
ภาพที่ 41 ท่าเหยียบหน้าขา.....	125
ภาพที่ 42 ท่าเหยียบหน้าขาพร้อมสับศอก.....	126
ภาพที่ 43 ท่าสับศอกกลางกะโหลก.....	126
ภาพที่ 44 ท่าเตรียมเข้าคุกงใน.....	126
ภาพที่ 45 ท่าตอบโต้เสยหมัดที่ปลายคาง.....	126
ภาพที่ 46 ท่าหลบหมัดพร้อมโจมตี.....	127
ภาพที่ 47 ท่าขัดขาทุ่มด้วยสะโพก.....	127
ภาพที่ 48 ท่าบิดตัวใช้สะโพกงัดลำตัวฝ่ายรุก.....	127
ภาพที่ 49 ท่าทุ่มลงให้หงายหลัง.....	127

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 50 ทำเตรียมพร้อมรับศอก.....	128
ภาพที่ 51 ทำรับศอกพร้อมสวนตอบ.....	128
ภาพที่ 52 ทำเตรียมจู่โจมเตะ – ถีบ.....	128
ภาพที่ 53 ทำจู่โจมด้วยการถีบ.....	128
ภาพที่ 54 ทำเตรียมรับการเตะ.....	129
ภาพที่ 55 ทำรับการเตะจากคู่ต่อสู้.....	129
ภาพที่ 56 ทำหมุนตัวพร้อมศอกกลับ.....	129
ภาพที่ 57 ทำศอกกลับโจมตีคู่ต่อสู้.....	129
ภาพที่ 58 ทำฉากออกวงนอก.....	130
ภาพที่ 59 ทำเสยหมัด.....	130

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประวัติศาสตร์บรรพบุรุษของเราชาวไทย ได้ถูกจารึกไว้ในพงศาวดารของความเป็นชนชาติไทย มาแต่ในอดีต มวยไทยนับได้ว่าเป็นมรดกทางภูมิปัญญา และเป็นศิลปะการต่อสู้ที่บรรพบุรุษได้สั่งสม มาจากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่ง นอง เสี่ยงหล่อ และคณะ (2551: 20-22) ได้กล่าวไว้ว่า มวยไทยเป็นศิลปะ การต่อสู้ป้องกันตัว ป้องกันประเทศ และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ใช้คู่กับอาวุธในการต่อสู้ระยะ ประชิดตัว การสู้รบยามศึกสงคราม แล้วยังเป็นกิจกรรมแห่งสังคมของกลุ่มชนชาติไทย มวยไทยเป็น มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย และเป็นกีฬาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นศิลปะการต่อสู้ ที่ร้ายกาจ รุนแรง มหัศจรรย์ เพราะมวยไทยเป็นการต่อสู้ด้วยอาวุธธรรมชาติ ใช้วัยวะส่วนต่างๆ ของ ร่างกายเป็นอาวุธได้อย่างหลากหลายชนิด เช่น หมัด ศอก เข่า เท้า เข้าทำอันตรายคู่ต่อสู้ โดยปราศจาก การใช้อาวุธวัตถุใดๆ ศิลปะมวยไทยเป็นการต่อสู้ด้วยอาวุธมือเปล่า เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก เป็นการ ต่อสู้ที่ผสมผสานของศาสตร์และศิลป์เข้าด้วยกันได้อย่างสวยงามกลมกลืนและอันตรายยิ่ง มวยไทยเป็น ศิลปะประจำชาติไทย ในสมัยโบราณชายชาติทุกคน ที่จะเป็นทหารต้องฝึกมวยไทยด้วย เพราะเป็น ความสามารถในการต่อสู้ การรบและการฝึกเพื่อแสดงตามงานเทศกาลต่างๆ ต่อศักดิ์ แก้วจรัสโล (2554: 2) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึงความสำคัญของมวยไทยในอดีตไว้ว่า มวยไทยเป็นศิลปวัฒนธรรม ทางการกีฬาของชาติที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของคนไทยทางด้านการต่อสู้ป้องกันตัว อันเกิดจาก วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทยที่ได้คิดค้นท่าทางการต่อสู้ป้องกันตัวจนเป็นที่ยอมรับของ คนทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นทุนอันยิ่งใหญ่ของสังคมไทยที่มีกฎเกณฑ์ทำให้คนไทยสัมพันธ์กันอยู่ร่วมกันเป็นพี่ เป็นน้อง เป็นครอบครัวและเป็นชุมชนที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติที่กลายเป็นจารีตประเพณี มีพิธีกรรม อันเป็นสิ่งสร้างสรรค์จิตใจที่ประกอบไปด้วย การมอบตัวเป็นศิษย์ การครอบครู การไหว้ครู อันเป็น คุณธรรมต่างๆที่มีการไว้อภัยกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน เคารพซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อีกทั้งยังเป็นภูมิปัญญาทางด้านการต่อสู้ป้องกันตัว ของบรรพบุรุษไทยที่ใช้ในการดิ้นรนและเอาตัวรอดจากภัยอันตราย ป้องกันชาติบ้านเมืองในยามศึก สงคราม

สำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกมวยไทยจะทำให้มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา มีคุณธรรม มีความกตัญญู เคารพครูอาจารย์ และผู้ที่ได้รับการฝึกฝนที่ดีจะเป็นผู้ที่มี น้ำใจเป็นนักกีฬา มีความกล้าหาญ อดทน มีจิตสำนึกแห่งความเป็นไทย และสามารถนำคุณสมบัติของ ศิลปะมวยไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เป็นบุคคลมีคุณค่ายิ่ง ก่อให้เกิดความรู้สึกสามัคคีของคนใน ชาติไทยได้อีกด้วย ดังนั้นมวยไทยจึงเป็นได้ทั้งวิธีการต่อสู้ กิจกรรมการเคลื่อนไหว และถือว่าเป็นยุทธวิธี การป้องกันตัวที่มีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ได้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540: 13)

ดังนั้น มวยไทยเปรียบเสมือนสมบัติของชาติที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมทาง ภูมิปัญญา ที่ถ่ายทอดผลรวมของการหล่อหลอมความวิจิตรทางปัญญาของคนไทยในสมัยอดีตกาล มาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นความโชคดีที่ศิลปะการต่อสู้แขนงนี้ของชนชาติไทยยังไม่สาบสูญหรือสูญหาย

จากไป ยังมีผู้ที่ยังให้ความสำคัญและสืบทอดศิลปะการต่อสู้มวยไทยโบราณ ให้ดำรงคงอยู่กับสังคมทางวัฒนธรรมไว้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับ วินัย พูลทวี (2555: 2) ได้กล่าวถึงด้านมิติวัฒนธรรมมวยไทย เป็นลักษณะเฉพาะด้านของวัฒนธรรมไทย กีฬามวยไทยเป็นวัฒนธรรมด้านศิลปะศาสตร์แขนงศิลปะการต่อสู้ ตั้งแต่การสร้างชาติ รักษาชาติ ด้วยนวอาวุธมวยไทย เป็นวัฒนธรรมแห่งความกตัญญู เมื่อเรียนมวยไทยกับครูมวยต้องไหว้ครู กตัญญูต่อครูอาจารย์ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คนที่เป็นนักมวยเป็นคนที่มีความลักษณะที่สั่งสอนได้ กล่าวได้ว่าก่อนเริ่มการแข่งขัน นักมวยจะต้องทำการไหว้ครูและรำมวยไทย เพื่อรำลึกบุญคุณของครูบาอาจารย์ บิดามารดา พร้อมแสดงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สำคัญมวยไทยสามารถสร้างคนดี คนเก่งในสังคมไทย ผู้ที่ฝึกสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของมวยไทย คือได้เรียนรู้วัฒนธรรมอย่างถ่องแท้

ประเทศไทยมีการติดต่อสัมพันธ์กับชาติต่างๆ ได้ให้โอกาสแก่ชาวต่างชาติได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมต่างๆ มาเผยแพร่ รวมทั้งลอกเลียนแบบหรือผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย เป็นผลทำให้วัฒนธรรมอันดีงามบางอย่างของไทยกำลังจะเปลี่ยนออกไปจากลักษณะเดิม ศิลปะมวยไทยซึ่งเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวประจำชาติก็ยิ่งถูกลอกเลียนแบบ รูปแบบที่ควรดำรงรักษาหรืออนุรักษ์ไว้ ได้แก่ การแต่งกายของนักมวยไทย การใช้เครื่องดนตรี และเพลงที่ใช้ประกอบสำหรับการชกมวยไทย แบบแผนการแสดงการต่อสู้ทั้งหมด อันประกอบด้วย การใช้ศิลปะแม่ไม้มวยไทย ลูกไม้มวยไทย ลำดับขั้นตอนของการชกมวยไทย ได้แก่ การขึ้นเวที การรำไหว้ครูก่อนจะทำการชกมวยไทย และพิธีกรรมบางอย่าง เช่น การมอบตัวเป็นศิษย์ การครอบครู และการไหว้ครูประจำปี สิ่งต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของคนไทย ที่มีแบบแผนของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่ชัดเจน เฉลิม อุ่นทอง (2557: 4-5)

ในปัจจุบันการที่จะทำให้มวยไทยโบราณซึ่งถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นมรดกตกทอดอย่างยั่งยืน จำเป็นจะต้องศึกษารากเหง้าของมวยไทยโบราณ พัฒนาการของมวยไทยโบราณ เพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญามวยไทยโบราณ ฟื้นฟูเอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณ ฟื้นฟูอัตลักษณ์ของมวยไทยโบราณ สืบสาวเรื่องราวอดีตของมวยไทยโบราณ ค้นหาประวัติความเป็นมาของมวยไทยโบราณ ค้นหาคุณค่าอันบูรณาการอยู่ในวิถีไทยของมวยไทยโบราณ นำมาประยุกต์สืบทอดคุณค่าของมวยไทยโบราณให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง (2557: 3) มวยไทยโบราณลพบุรี จัดเป็นมวยไทยโบราณอีกสายหนึ่ง ซึ่งสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร (2555: 54) ได้กล่าวว่า มวยไทยนั้นมีหลักฐานพื้นฐานเดียวกัน คือการใช้หมัด เท้า เข่า ศอก และศีรษะ ก่อเกิดกระบวนการทำทางต่างๆ นับร้อยๆ กระบวนท่า โดยในแต่ละท้องถิ่นได้พัฒนาความสามารถและความถนัดในเชิงมวยที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนออกมาในลักษณะของความชำนาญในเชิงมวยโดยเฉพาะการคาดเชือกมีการเปรียบเทียบความสามารถเชิงมวยของท้องถิ่นต่างๆ ว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” มวยลพบุรี เป็นมวยที่ชกฉลาด รุกรับคล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้แม่นยำ เรียกว่ามวยเกี้ยว หมายถึงมวยที่ใช้ชั้นเชิงเข้าทำคู่ต่อสู้โดยใช้กลลวงมากมาย เคลื่อนตัวอยู่เสมอ หลอกล่อ หลบหลีกได้ดี สายตาดี ออกอาวุธ หมัด เท้า เข่า ศอกได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับชนทัต มงคลศิลป์ (2550: 50) กล่าวว่า เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี เป็นมวยที่ชกฉลาด รุกรับคล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้แม่นยำ เรียนลักษณะการต่อมวยแบบนี้ว่า มวยเกี้ยว ซึ่งหมายถึง มวยที่ใช้ชั้นเชิงเข้าทำคู่ต่อสู้ โดยใช้กลลวงมากมายจะเคลื่อนตัวอยู่เสมอ หลอกล่อหลบหลีกได้ดี สายตาดี รุกรับและออกอาวุธ หมัด เท้า เข่า ศอก ได้อย่างรวดเร็ว สมกับฉายาฉลาดลพบุรี เอกลักษณ์ที่เห็นชัดอีกประการหนึ่งก็คือ มีการพันมือ

ครึ่งแขน แต่ที่เด่นและแปลกกว่ามวยสายอื่นๆ ก็คือ การพันคาดทับข้อเท้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมวยลพบุรี

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนและมีประสบการณ์การถ่ายทอดความรู้ในวิชามวยไทย โดยเฉพาะได้ศึกษามวยไทยโบราณ (สายมวยลพบุรี) ซึ่งถือว่าเป็นมวยที่อยู่ในจังหวัดลพบุรีแห่งนี้ เพื่อไม่ให้หายสาบสูญหรือขาดการอนุรักษ์และฟื้นฟูดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในศิลปะการต่อสู้มวยไทยโบราณสายนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาเพื่อรวบรวมเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ให้กับนักเรียนและนักศึกษาได้ศึกษามวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนรุ่นหลังได้ตระหนักเห็นคุณค่าตลอดจนความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี
2. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี
3. รวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา เรื่องประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี ในหัวข้อ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 5 ช่วงเวลา ดังนี้ ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงยุคใหม่ของมวยไทยโบราณลพบุรี และช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ข้อมูลจากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

1.2 ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี ในหัวข้อ เอกลักษณ์เฉพาะโดยรวม เอกลักษณ์ด้านการแต่งกาย เอกลักษณ์ด้านการพันมือ เอกลักษณ์ด้านการพันคาดข้อเท้า เอกลักษณ์ด้านยืนและการวางเท้า เอกลักษณ์ด้านการจดมวยและท่าจดมวย เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อหยัดของมวยไทยโบราณลพบุรี จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ข้อมูลจากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

2.1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมา จากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเยี่ยมชมสถานที่วัดเขาสมอคอน และสักการะรูปปั้นสุกะทันตะฤๅษี ณ วัดเขาสมอคอน อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี เยี่ยมชมวัดกำแพงขาว (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดเทพกษัณฐาราม) วัดตองปุ และวัดพรหมศาสตร์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และสังเกตการถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

2.2 ทำการเผยแพร่ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ระดับมัธยมศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย

- โรงเรียนโคกเจริญวิทยา
- โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา
- โรงเรียนยางรากวิทยา

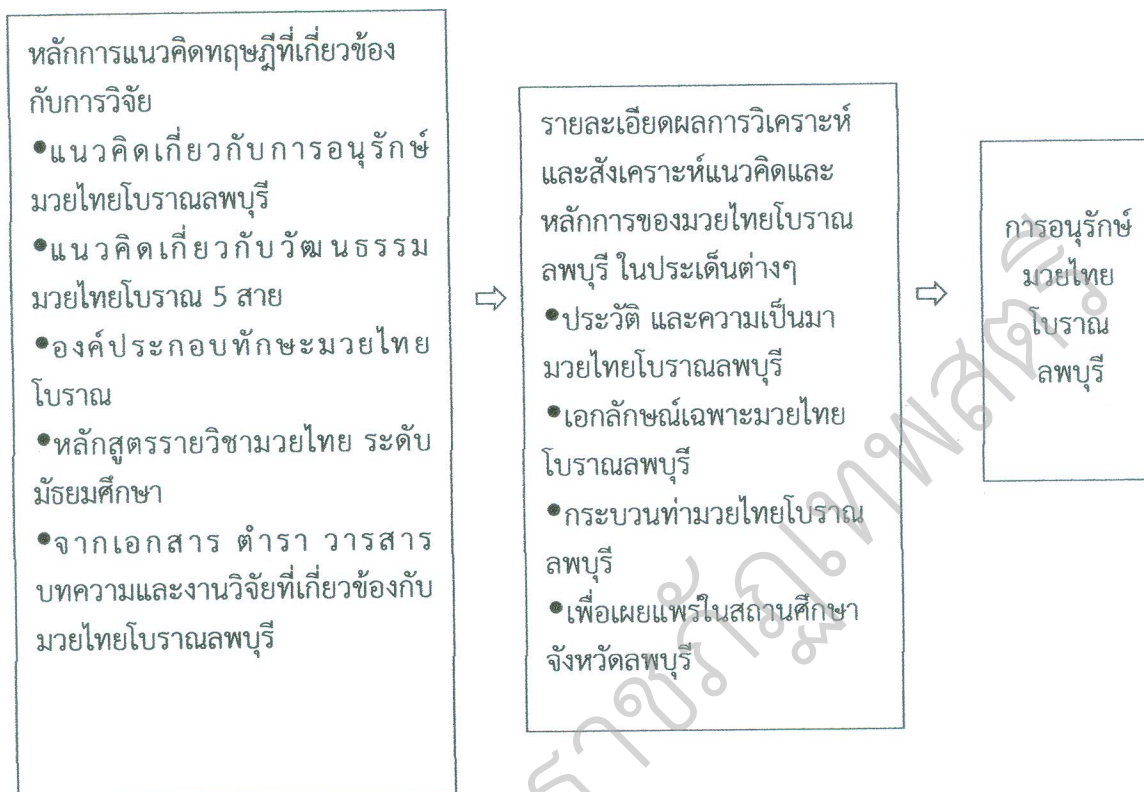
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี
2. เพื่อเป็นการรวบรวมเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำมวยไทยโบราณลพบุรี
3. นำประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี

นินยามคัพพ์

1. การอนุรักษ์ หมายถึง การสร้างเสริมสิ่งใหม่ และรักษาของเก่า หรือการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน
2. มวยไทยโบราณลพบุรี หมายถึง ศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งเน้นการเรียนรู้และฝึกฝนด้านการต่อสู้ และการป้องกันตัวโดยใช้อาวุธ หัตถ์ เท้า เข่า ศอกเป็นอาวุธ โดยมีจุดเด่น คือ เป็นมวยชกฉลาด รุกรับ คล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้แม่นยำ
3. เอกลักษณ์เฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรี หมายถึง พบว่ามี 7 หัวข้อ ได้แก่ 1) เอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยสายลพบุรี 2) เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยสายลพบุรี 3) เอกลักษณ์ด้านการพันมือของมวยไทยสายลพบุรี 4) เอกลักษณ์ด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยสายลพบุรี 5) เอกลักษณ์ด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยสายลพบุรี 6) เอกลักษณ์ด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยสายลพบุรี 7) เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อยหมัดของมวยไทยสายลพบุรี
4. กระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี หมายถึง กระบวนท่าแม่ไม้ และลูกไม้มวยไทยสายลพบุรี 16 กระบวนท่า ได้แก่ 1) ยอเขาพระสุเมรุ 2) หักงวงไอยรา 3) ขุนยักษ์จับลิง 4) หักคอเอร่าวัน 5) เอร่าวันเสยงา 6) ขุนยักษ์พานาง 7) พระรามนำวศร 8) กวางเหลียวหลัง 9) หิรัญม้วนแผ่นดิน 10) หนูมานถวายแหวน 11) ลัมพลอยอายุ 12) ลิงชิงลูกไม้ 13) คชสารทองหย้า 14) คชสารแทงา 15) ลิงพลั่ว และหนูมานถอนตอ

กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่จะใช้ในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกไทยโบราณลพบุรี
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมมรดกไทยโบราณ 5 สาย
3. องค์ประกอบทักษะมรดกไทยโบราณ
4. หลักสูตรรายวิชามรดกไทย ระดับมัธยมศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกไทยโบราณลพบุรี

ความหมายของการอนุรักษ์ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ ไว้ดังนี้

กาญจนา เกียรติมนิรัตน์ (2546: 39) การอนุรักษ์ และการพัฒนาจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยเริ่มจากประชาชน การอนุรักษ์ควรอยู่บนพื้นฐานการใช้ประโยชน์อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ รอบคอบ และสงวนทรัพยากรที่หายากไว้ไม่ให้สูญหายไป ส่วนการพัฒนาควรยึดหลักความก้าวหน้า ความมั่นคง และความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนเปรียบเสมือนเหรียญสองด้านที่รวมอยู่ในอันเดียวกัน

วิชัย ภูโยธิน และคณะ (2559: 32) กล่าวว่าการอนุรักษ์ (conservation) หมายถึง การรู้จักใช้อย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานมากที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ แต่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ (time and space) อีกด้วย

สมานชัย สิริพหามา (2557: 66) การอนุรักษ์ หมายถึง กระบวนการปลูกฝังจิตสำนึก อารมณ์ รักษา พันธุ์ ส่งเสริมถ่ายทอด ตามสภาพดั้งเดิมที่เคยปรากฏ และพัฒนาให้คงอยู่ต่อไป โดยการประยุกต์ให้คงเดิม ระวัง ปกป้องสิ่งที่ควรรักษาให้คงรูปแบบ ศึกษาค้นคว้าความเป็นมาให้ชัดเจน เพื่อการพัฒนาปรับปรุงแบบวิธีการให้เหมาะสมกับสังคม ตลอดจนการอนุรักษ์กระบวนการทางทำทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สุวิมล อิชฎากร (2553: 10) การอนุรักษ์ หมายถึง การบำรุงรักษา การดูแล การสงวน รวมถึงการหวงแหนสิ่งที่ดีงาม การคงไว้มิให้สูญหาย การมองเห็นคุณค่าของความรู้และสิ่งที่ได้คิดสร้างสรรค์ไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น ประเพณีต่างๆ และหัตถกรรม รวมถึงการส่งเสริมและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้ยั่งยืน

จากการศึกษาแนวคิดเพื่อการอนุรักษ์ สรุปได้ว่า การอนุรักษ์นับเป็นกระบวนการที่มนุษย์เราควรปลูกฝังจิตใต้สำนึก เรื่องของการรักษา พันธุ์ ส่งเสริมถ่ายทอด การเก็บรักษาจะต้องนำมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะสภาพวัฒนธรรมเดิมที่ปรากฏ รวมถึงการส่งเสริมและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้ยั่งยืน และพัฒนามาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องเหมาะสมให้คงอยู่ตลอดต่อไป

ประเทศไทยเรานั้นหากกล่าวถึงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติแล้ว ความสำคัญอยู่ที่ทุกคนทุกภาคส่วนควรร่วมกันอนุรักษ์

รักษาฟื้นฟู สืบสานมรดกทางปัญญาและวัฒนธรรมของชาติไว้ให้ยั่งยืน พระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดการแข่งขันชกมวย โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุน “นักมวยไทย” ในมูลนิธิอานันทมหิดล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2513 “วงการมวยไทยในเมืองไทยก็ก้าวหน้ามาก มีข้อที่สำคัญคือ เมืองไทยการชกมวยนับว่าเป็นกีฬาที่เก่าแก่ และเป็นที่นิยมเป็นที่สนใจของประชาชนมาก รู้สึกว่าทุกคน สนับสนุนและอยากจะเห็นการกีฬามวยก้าวหน้ายิ่งขึ้น ด้วยการจัดงานให้รัดกุม และถูกหลักวิชา ให้มากขึ้น ก็จะมีผลต่อกีฬามวยอย่างแน่นอน หวังว่าทุกคนที่สนใจกีฬามวย ก็จะสนใจพัฒนาให้ กีฬามวยนี้มีสิ่งที่เรียกว่า ประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อที่จะให้เป็นกีฬาดเด่นของประเทศ มวยในเมืองไทยนี้ ก็เป็นที่น่าสนใจหลายอย่าง เพราะว่าเรามีมวยแบบมวยไทยของเราเอง ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการต่อสู้ที่มี ประสิทธิภาพสูง น่าสนใจสำหรับชาวต่างชาติ” กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2556: ก)

ดังนั้นการอนุรักษ์มวยไทยอันเป็นมรดก และภูมิปัญญาของชนชาติไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่งในการร่วมกันอนุรักษ์ รักษาฟื้นฟู และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมั่นคง ทางวัฒนธรรม คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความ หลากหลายทางวัฒนธรรม มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม สามารถดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาของสังคมไทย ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมมวยไทยโบราณ 5 สาย

วัฒนธรรมมวยไทยโบราณ 5 สาย เป็นการจัดการความรู้ของชุมชน เพื่อให้คนไทยในชุมชน ได้ปกป้องรักษาและสืบทอดโดยได้รับข้อมูล มีทักษะ และมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้มวยไทย อย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย มวยไทยสายไชยา มวยไทยสายโคราช มวยไทยสายลพบุรี มวยไทย สายท่าเสาและพระยาพิชัย และมวยไทยสายพลศึกษา จรัสเดช อุทิศ และคณะ (2556: 2)

มวยไทยสายไชยา

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายไชยา พบว่า มวยไทยสายไชยาจากอดีตถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ยุค ประกอบด้วย

1.1 ยุคแรกกำเนิดขึ้นจากพ่อท่านมาหรือหลวงพ่อกา อดีตนายทหารจากพระนคร สมัย รัชกาลที่ 3 ฝึกมวยให้กับชาวเมืองไชยา และพระยาวชิรธรราชรักษ์ เป็นปฐมศิษย์

1.2 ยุคเฟื่องฟู ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ ทรงโปรดฯ ให้มีการชกมวยหน้าพระที่นั่งในงานพระเมรุ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอรุณวงศ์ รัชสมโภช จากนั้นได้พระราชทานบรรดาศักดิ์แก่นักมวยจากเมืองไชยา คือ นายปรัง จำนงทอง เป็นหมื่นมวย มีชื่อ ตำแหน่งกรมการพิเศษเมืองไชยา ถือศักดินา 300 และผู้อยู่เบื้องหลังมวยไทย สายไชยา คือ พระยาวชิรธรราชรักษ์ และคุณชื่น ศรียาภัย

1.3 ยุคเปลี่ยนแปลง ในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 นักมวยคาดเชือกชื่อนายแพ เลี้ยงประเสริฐ ชกกับนายเจียร์ พระตะบอง ถึงแก่ความตาย รัฐบาล จึงประกาศให้มีการสวมหมวกแทนการคาดเชือก และในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 เกิดขึ้นเพราะต้องรื้อเวทีและพระครูโสภณเจตสิกการาม (เอี่ยม) เจ้าอาวาส วัดบรมธาตุไชยา มรณภาพลงมวยไทยสายไชยาจึงสิ้นสุดลง

1.4. ยุคอนุรักษ์ หลังจากสิ้นสุดสมัยพระครูโสภณเจตสิกการาม (เอี่ยม) มวยไทยสายไชยา เริ่มเลือนหายไปจากความทรงจำของชาวไชยา อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่เคยเรียนมวยไทยสายไชยา แล้วนำมาสืบทอดต่ออีกหลายท่าน เช่น ประมาจารย์เขตร ศรียาภัย ประมาจารย์เจือ จักขุรักษ์ นายวัล ลภิศร์ สุดประเสริฐ นายทองหล่อ ยา และนายอมรภุต ประมวณ นายภุชดากร สดประเสริฐ นายเอเล็ก ชุย และพันเอกอำนาจ พุกศรีสุข เป็นต้น

2. เอกลักษณะของมวยไทยสายไชยา พบว่า มีทั้งหมด 6 ด้าน คือ การตั้งท่ามวยหรือการจดมวย ท่าครูหรือท่าอย่างสามชุก การร่ายรำไหว้ครู การพันหมัดแบบคาดเชือก การแต่งกายและการฝึกซ้อม

3. กระบวนท่าของมวยไทยสายไชยา พบว่า มีทั้งหมด 5 ชุด คือ แม่ไม้มวยไทยสายไชยา ท่าบริหารกายเพื่อพายุยุทธ์ ท่ามวยไทยสายไชยาพายุยุทธ์ เคล็ดมวยไทยสายไชยา และลูกไม้ มวยไทยสายไชยา

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายไชยาและระเบียบการแข่งขันมวยไทยสายไชยา
มวยไทยสายโคราช

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายโคราช มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เพราะชาวไทยมีการฝึกการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประกอบกับศิลปะมวยไทย โดยมีเป้าหมายในการปกป้องประเทศชาติ อีกทั้งโคราชเป็นเมืองหน้าด่านชั้นเอก ที่ต้องทำการรบกับผู้รุกรานอยู่เสมอ จึงทำให้ชาวโคราชมีความเป็นนักสู้โดยสายเลือดมาหลายชั่วอายุคนเมื่อบ้านเมืองสงบ มวยไทยจึงพัฒนามาเป็นศิลปวัฒนธรรมทางการต่อสู้ป้องกันตัวประจำชาติไทย ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นห้วงเวลาที่มวยคาดเชือกรุ่งเรือง มีการจัดการแข่งขันมวยคาดเชือกหน้าพระที่นั่งพลับพลาทรงธรรม สวนมิสกวัน ในงานศพของพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภช ในวันที่ 18 - 21 มีนาคม ร.ศ.128 (พ.ศ.2452) โดยให้หัวเมืองทั่วประเทศ คัดเลือกนักมวยฝีมือดีเข้ามาแข่งขัน นักมวยฝีมือดีชนะคู่ต่อสู้หลายคนจนเป็นที่พอพระราชหฤทัย ทรงโปรด ฯ พระราชทานยศและบรรดาศักดิ์ ให้กับนักมวยจากมณฑลนครราชสีมา เป็นขุนหมื่นครูมวย ถือศักดินา 300 คือ นายแดง ไทยประเสริฐ ลูกศิษย์ลูกศิษย์ของพระหม่อมสมาหาร เจ้าเมืองโคราช เป็นหมื่นซังต เชิงชก นอกนี้ยังมีนักมวยจากโคราชนักมวยหลายคนที่มีฝีมือดีที่เดินทางเข้าไป ฝึกซ้อมมวยกับกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ณ วังเปรมประชากร

2. เอกลักษณะของมวยไทยสายโคราช พบว่า สวมกางเกงขาสั้นไม่สวมเสื้อ สวมมงคลที่ศีรษะขณะชกและที่พิเศษที่แตกต่างไปจากมวยภาคอื่น ๆ คือ การพันหมัดแบบคาดเชือกตั้งแต่หมัดขึ้นไปจรดข้อศอก เพราะมวยไทยสายโคราช เวลาต่อย เตะวงกว้าง และใช้หมัดเหวี่ยงควาย

3. กระบวนท่าของมวยไทยสายโคราช พบว่า มีการฝึกตามขั้นตอน ฝึกโดยใช้ธรรมชาติ เมื่อเกิดความคล่องแคล่วแล้วทำพิชัยครู แล้วให้ย่างสามชุกและฝึกท่าอยู่กับที่ 5 ท่า ท่าเคลื่อนที่ 5 ท่า ท่าฝึกลูกไม้แก่ทางมวย 11 ท่า ฝึกท่าแม่ไม้ม้าสำคัญสำคัญ ประกอบด้วย ท่าแม่ไม้ม้า 5 ท่า และท่าแม่ไม้ม้าสำคัญโบราณ 21 ท่า แล้วก็มีโครงมวยเป็นคติสอนนักมวยด้วย พร้อมทั้งคำแนะนำเตือนสติไม่ให้เกรงกลัวคู่ต่อสู้

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายโคราช วิธีจัดการชกมวยนิยมจัดชกในงานศพที่ลานวัด การเปรียบมวยให้ทหารตีฆ้องไปตามหมู่บ้านแล้วร้องบอก ให้ทราบทั่วกัน เมื่อเปรียบได้แล้วให้นักมวยมาชกประลองฝีมือกันก่อนหากฝีมือทัดเทียมกันก็ให้ชก แล้วนัดวันมาชก ในการเปรียบมวยไม่มีกฎกติกาที่แน่นอน หากพอใจก็ชกกันได้ รางวัลการแข่งขันเป็นสิ่งของเงินทอง หากเป็นการชกหน้าพระที่นั่งรางวัล ที่ได้รับก็จะเป็นหัวเสื่อและสร้อยเงิน

มวยไทยสายโคราช

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายโคราช มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เพราะชาวไทยมีการฝึกการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประกอบกับศิลปะมวยไทย โดยมีเป้าหมายในการปกป้องประเทศชาติ อีกทั้งโคราชเป็นเมืองหน้าด่านชั้นเอก ที่ต้องทำการรบกับผู้รุกรานอยู่เสมอ จึงทำให้ชาวโคราชมีความเป็นนักสู้โดยสายเลือดมาหลายชั่วอายุคนเมื่อบ้านเมืองสงบ มวยไทยจึงพัฒนามาเป็นศิลปวัฒนธรรมทางการต่อสู้ป้องกันตัวประจำชาติไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นช่วงเวลาที่มีมวยคาดเชือกรุ่งเรือง มีการจัดการแข่งขันมวยคาดเชือกหน้าพระที่นั่งพลับพลาทรงธรรม สวนมิสกวัน ในงานศพของพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภช ในวันที่ 18 - 21 มีนาคม ร.ศ.128 (พ.ศ.2452) โดยให้หัวเมืองทั่วประเทศ คัดเลือกนักมวยฝีมือดีเข้ามาแข่งขัน นักมวยฝีมือดีชนะคู่ต่อสู้หลายคนจนเป็นที่พอพระราชหฤทัย ทรงโปรดฯ พระราชทานยศและบรรดาศักดิ์ ให้กับนักมวยจากมณฑลนครราชสีมา เป็นขุนหมื่นครูมวย ถือกศักดินา 300 คือ นายแดง ไทยประเสริฐ ลูกศิษย์ลูกหยาของพระหม่อมสมหาร เจ้าเมืองโคราช เป็นหมื่นซ่งัดเซิงซก นอกนั้ยังมีนักมวยจากโคราซอีกหลายคน ที่มีฝีมือดีที่เดินทางเข้าไป ฝึกซ้อมมวยกับกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ณ วังเปรมประชากร

2. เอกลักษณ์ของมวยไทยสายโคราช พบว่า สวมกางเกงขาสั้นไม่สวมเสื้อ สวมมงคลที่ศีรษะขณะชกและที่พิเศษที่แตกต่างไปจากมวยภาคอื่น ๆ คือ การพันหมัดแบบคาดเชือกตั้งแต่หมัดขึ้นไปจรดข้อศอก เพราะมวยไทยสายโคราช เวลาต่อย เตะวงกว้าง และใช้หมัดเหวี่ยงควาย 3. กระบวนท่าของมวยไทยสายโคราช พบว่า มีการฝึกตามขั้นตอน ฝึกโดยการใช้อัตรรษชาติเมื่อเกิดความคล่องแคล่วแล้ว ทำพิริยกรู แล้วให้ย่างสามชุมและฝึกท่าอยู่กับที่ 5 ท่า ท่าเคลื่อนที่ 5 ท่า ท่าฝึกลูกไม้แก่ทางมวย 11 ท่า ฝึกท่าแม่ไม้สำคัญสำคัญ ประกอบด้วย ท่าแม่ไม้ครู 5 ท่า และท่าแม่ไม้สำคัญโบราณ 21 ท่า แล้วก็มีโครงมวยเป็นคติสอนนักมวยด้วย พร้อมทั้งคำแนะนำเตือนสติไม่ให้เกรงกลัวคู่ต่อสู้

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายโคราช วิธจัดการชกมวยนิยมจัดชกในงานศพที่ลานวัด การเปรียบมวยให้ทหารตีฆ้องไปตามหมู่บ้านแล้วร้องบอก ให้ทราบทั่วกัน เมื่อเปรียบได้แล้วให้นักมวยมาชกประลองฝีมือกันก่อนหากฝีมือทัดเทียมกันก็ให้ชก แล้วนัดวันมาชก ในการเปรียบมวยไม่มีกฎกติกาที่แน่นอน หากพอใจก็ชกกันได้ รางวัลการแข่งขันเป็นสิ่งของเงินทอง หากเป็นการชกหน้าพระที่นั่งรางวัล ที่ได้รับก็จะเป็นหัวเสือและสร้อยเงิน

มวยไทยสายลพบุรี

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายลพบุรี มีวิวัฒนาการและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายอย่าง ทำให้มวยไทยสายลพบุรี แบ่งช่วงเวลาต่างๆ ตามความสำคัญเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 อยู่ระหว่าง ปีพุทธศักราช 1200-2198 นับเป็นช่วงเริ่มต้นของมวยไทยสายลพบุรี มีปรมาจารย์สุกะทันตะ ฤๅษี เป็นผู้ก่อตั้งสำนักขึ้นที่เทือกเขาสมอคอน เมืองลพบุรี มีลูกศิษย์ชุดสุดท้ายคือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ช่วงที่ 2 อยู่ระหว่างปีพุทธศักราช 2199 - 2410 ถือเป็นช่วงสืบทอดของมวยไทยสายลพบุรี ซึ่งมวยไทยสายลพบุรีเริ่มเป็นรูปเป็นร่างในสมัยนี้ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นพระมหากษัตริย์ที่ส่งเสริมมวยลพบุรี อย่างกว้างขวาง มีการจัดการแข่งขัน กำหนดขอบเขตสังเวียน และมีกติกาการชก โดยมีพระพุทเจ้าเสือ พระมหากษัตริย์อีกพระองค์หนึ่งที่สนับสนุนมวยไทย และชอบต่อยมวย ถึงขั้นปลอมพระองค์ ไปแข่งขัน ชกมวยกับชาวบ้าน ช่วงที่ 3 อยู่ระหว่างปีพุทธศักราช 2411 - 2487 เป็นช่วงพัฒนาของมวยไทยสายลพบุรี ช่วงนี้มวยไทยสายลพบุรี โด่งดังและเฟื่องฟูจนถึงขีดสุด โดยเฉพาะในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์เรียนวิชามวยจาก

ปรมาจารย์หลวงพลโยธานุโยค พระองค์โปรดมวยมาก เสด็จทอดพระเนตรบ่อยครั้ง ครั้งสำคัญที่สุดคือ การแข่งขันชกมวยในงานพระราชทานเพลิงพระศพพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภช เมื่อวันที่ 19 – 22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ เวทีมวยสวนมิสกวัน มีนักมวยไทยสายลพบุรีที่เก่งกล้า สามารถ จนได้รับการกล่าวขานว่า “ฉลาดลพบุรี” คือ นายกลึง โตสะอาด ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็น หมื่นมือแน่นหมัด และต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีนักมวยดังของลพบุรี อีกหนึ่งคนคือ นายจันทร์ บัวทอง และช่วงที่ 4 อยู่ระหว่างพุทธศักราช 2488 จนถึงปัจจุบัน ถือเป็นช่วง สมัยใหม่ของมวยไทยสายลพบุรี มีนักมวยไทยสายลพบุรี ที่เก่งมากเกิดขึ้น อีกสองคนคือ นายทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี และนายอังคาร ชมพูนพวง ซึ่งมีลีลาท่าทางการชกมวยคล้ายหมื่นมือแน่นหมัด คือ ถนัด ในการใช้หมัดตรงและหลบหลีกได้คล่องแคล่วว่องไว นับเป็นความหวังใหม่ของมวยไทยสายลพบุรี ที่จะช่วยพัฒนาและฟื้นฟูมวยไทยสายลพบุรีขึ้น โดยได้มี การแข่งมวยในเวทีมวยค่ายนารายณ์ เป็นประจำและมีนักมวยเป็นจำนวนมาก

2. เกร็ดลักษณะของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า เป็นมวยที่ชกฉลาด รุกรับคล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้แม่นยำ เรียกลักษณะการต่อมวยแบบนี้ว่า “มวยเกี้ยว” ซึ่งหมายถึง มวยที่ใช้ชั้นเชิง เข้าทำคู่ต่อสู้โดยใช้กลลวงมากมาย จะเคลื่อนตัวอยู่เสมอ หลอกล่อหลบหลีกได้ดี สายตาดี รุกรับ และออกอาวุธหมัด เท้า เข้า คอกได้อย่างรวดเร็ว สมกับ ฉายาฉลาดลพบุรี เกร็ดลักษณะที่เห็นชัด อีกประการหนึ่งก็คือ มีการพันข้อมือครึ่งแขน แต่ที่เด่นและแปลกกว่ามวยสายอื่น ๆ คือ การพันคาดทับ ข้อมือซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมวยไทยสายลพบุรี

3. กระบวนท่าของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มี 16 กระบวนท่า ได้แก่ กระบวนท่าย่อเขา พระสุเมรุ หักวงไอยรา ขุนยักษจับลิง หักคอเอราวัณ เอราวัณเสงา ขุนยักษพานาง พระรามนำวศร กวางเหลียวหลัง หิรัญม้วนแผ่นดิน หนุมานถวายนาง ล้มพลอยอาย ลิงชิงลูกไม้ คชสารทองงู้า คชสารแทงงา ลิงพลั่ว และหนุมานถอนคอ ครูมวยและนักมวยไทยสายลพบุรี ได้แก่ ครูตั้ง ตาแดง ครูนวล หมื่นมือแน่นหมัด นายชีว อภิเพชร นายแอ ประจากร นายเย็น อบทอง นายเพิก ฮวบสกุล นายจันทร์ บัวทอง นายชาญ ศิวารักษ์ นายสมทรง แก้วเกิด และครูประดิษฐ์ เล็กคง นับได้ว่ามวยไทย สายลพบุรี เป็นประวัติศาสตร์ของมวยไทย ซึ่งเป็นมวยท้องถิ่นที่เก่าแก่ที่สุดของอาณาจักรสยาม มีอายุถึง 1,356 ปี มีความโดดเด่นเฉพาะตัว ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ประวัติความเป็นมาเอกลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณี

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายลพบุรี แบ่งได้เป็น 3 หัวข้อ คือ

ก) มวยไทยสายลพบุรี มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวัดในพุทธศาสนา เนื่องจากแหล่ง ผูกมวยเกิดจากพระสงฆ์ ที่อยู่ในวัด

ข) ความเป็นมาของกระบวนท่าศิลปะมวยไทยสายลพบุรี เป็นกระบวนท่าที่ผสมกลมกลืนจาก การหล่อหลอมและเลียนแบบท่าทางของสัตว์ต่าง ๆ เช่น ลิง และ ช้าง ที่มีอยู่มากในเมืองลพบุรี ตลอดจนงานด้านศิลปกรรมสร้างเมืองลพบุรี

ค) รากเหง้าที่มาของศิลปะมวยไทยสายลพบุรี มาจากหลายสำนักเพราะบรรพชนของมวยไทย ที่กระจัดกระจายในแต่ละท้องถิ่น รากเหง้าที่มาจึงไม่ชัดเจน แต่พออนุมานได้ว่า เป็นศิลปะการต่อสู้ ที่มาจากองค์ความรู้ที่หลากหลายในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางเฉพาะตน การแข่งขันมวยไทยสายลพบุรี มีกติกาการชก กำหนด 5 ยก โดยใช้ยกเวียน การหมัดยกใช้กะลาเจาะรูใส่ในโหล เมื่อกะลาจมน้ำถือว่า

หมดยก การต่อสู้ใช้วิธีจะได้ทุกส่วนของร่างกาย การเปรียบมวยอยู่ที่ความสมัครใจของผู้ชก ไม่เกี่ยงน้ำหนักหรืออายุ การไหว้ครูเหมือนการไหว้ครูสายอื่น ๆ โดยทั่วไป

มวยไทยสายท่าเสาและพระยาพิชัย

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายท่าเสาและพระยาพิชัย พบว่า พระยาพิชัยดาบหัก เดิมชื่อจ้อย เกิดที่บ้านห้วยคา เมืองพิชัย ปัจจุบันคืออำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่ออายุ 8 ปี บิดานำตัวไปฝากเรียนกับท่านพระครูวัดมหาธาตุเมืองพิชัย จากนั้นได้ไปฝากตัวเป็นศิษย์เรียนมวยกับครูเที่ยงและเปลี่ยนชื่อเป็นทองดี ครูเที่ยงเรียกว่าทองดี ฟันขาว เรียนมวยสำเร็จ ได้ออกเดินทางขึ้นเหนือต่อ เพื่อไปเรียนมวยกับครูเมฆแห่งบ้านท่าเสาได้ไปพักอยู่ที่วัดวังเตาหม้อ (วัดท่าถนนปัจจุบัน) และได้ฝึกหัดกะเมน ตีลังกาเรียนแบบจ้าวแสดงและนำมาฝึกผสมผสานกับท่ามวย จากนั้นได้เดินทางต่อไป จนถึงสำนักมวยครูเมฆแห่งบ้านท่าเสาและได้ฝากตัวเป็นศิษย์ครูเมฆ เรียนมวยอยู่กับครูเมฆจนเก่งกล้า ครูเมฆจึงได้นำไปเปรียบมวยในงานประจำปีวัดพระแท่นศิลาอาสน์ ได้ชกชนะครูนิล และนายหมึก ศิษย์ครูนิล ได้ลาครูเมฆเดินทางต่อไปเพื่อเรียนดาบกับครูเหลือที่เมืองสวรรคโลก พร้อมทั้งได้เรียนมวยจีนหักกระดูกที่เมืองสุโขทัย จากนั้นได้เดินทางผจญภัยต่อไปยังเมืองตากและได้ชกมวยในงานถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเอาชนะครูหัวครุมวยดังของเมืองตาก จนเป็นที่โปรดปรานของพระยาตาก พระยาตาก ได้ชักชวนให้อยู่รับราชการเป็นทหารองครักษ์ได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “หลวงพิชัยอาสา” ได้ร่วมกับพระยาตากกอบกู้เอกราช ตั้งกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงและเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็นสมเด็จพระเจ้าตากสินและโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ “เป็นหมื่นไวยวรนาถ” เป็น “พระยาสิทธิราชเดโช” และเป็น “พระยาพิชัย” โดยลำดับ พ.ศ.2316 ไปสุพลา แม่ทัพพม่า ได้มาตีเมืองพิชัยท่านได้นำทหาร ออกรบและต่อสู้กับไปสุพลา จนดาบหักไปข้างหนึ่ง ท่านได้สมญานามว่า “พระยาพิชัยดาบหัก” ตั้งแต่นั้นมาเมื่อสิ้นสมเด็จพระเจ้าตากสินแล้ว สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2325 ท่านไม่ยอมอยู่เป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย จึงได้กราบบังคมทูล สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ขอถวายความจงรักภักดีถวายชีวิตตาม สมเด็จพระเจ้าตากสิน แต่ขอฝากบุตรชายให้รับราชการสนองพระเดชพระคุณสืบไป พระยาพิชัยดาบหัก จึงเป็นที่เคารพรักของคนจังหวัดอุตรดิตถ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จังหวัดอุตรดิตถ์ จึงได้จัดงานฉลองวันชัยชนะให้กับท่านระหว่างวันที่ 7-16 มกราคม ของทุกปี

2. เอกลักษณ์มวยไทยสายท่าเสาและพระยาพิชัย พบว่า มวยไทยสายพระยาพิชัย มีเอกลักษณ์เด่น 5 ประการ คือ การยืนมวยหรือจตมวยยืนน้ำหนักอยู่เท้าหลัง การร่ายรำไหว้ครู ท่านั่ง ต้องส่องเมฆก่อนยืน มงคลและประเจียด เป็นมงคลถักสี่แดงลงอาคมและมีประเจียดข้างเดียวพิธีกรรม เป็นพิธีที่สำคัญมี 3 พิธี ได้แก่ ยกครูหรือขึ้นครู ไหว้ครูและครอบครูไม้มวยมีทั้งอ่อนแข็งอยู่ในคราวเดียวกันจะถนัดเรื่อง การใช้เท้าเป็นอาวุธที่รวดเร็ว

3. กระบวนท่าของมวยไทยสายท่าเสาและพระยาพิชัย พบว่า มีกระบวนท่าการชก 15 ไม่ประกอบด้วย หมัดตรง หมัดครึ่งศอก ครึ่งหมัดครึ่งศอกได้ หมัดเหวี่ยงหรือหมัดขวาง หมัดตบหรือหมัดเหวี่ยงสั้น หมัดตบหรือหมัดเฉียงสั้น หมัดเหวี่ยงขึ้นตรง หมัดเหวี่ยงกลับ หมัดจัด หมัดเสย หมัด สอยดาว หมัดหางยี่ หมัดเหวี่ยงบนยาว หมัดจิกหรือหมัดฉก หมัดเสื่อหรือหมัดมะเหงก หมัดคู่ หมัดอัดและหมัดตัวตวัด

การเตะ 10 ไม่ ประกอบด้วย เตะตรงต่ำ เตะตรงสูง เตะเฉียง เตะเหวี่ยงหรือเตะตัด เตะตัวดกกลับ เตะหลังเท้า เตะกลับหลัง เตะครึ่งแข้งหรือครึ่งเข่า เตะโขกและเตะตบ และกระโดดเตะ

การสิบ 10 ไม้ม ประกอบด้วย สิบจิก สิบกระทุ้ง สิบข้าง สิบตบ สิบต่อเข้า สิบกลับหลัง หรือ ม้าตีด โดดสิบ สิบหลอก สิบยันและเดินสิบ

การตีเข้า 10 ไม้ม ประกอบด้วย เข้าตรงหรือเข้าโชน เข้าเฉียง เข้าโค้ง เข้าเหวี่ยงหรือเข้าตัด เข้าเห็บหรือเข้าหยอกนาง ครึ่งเข้าครึ่งแข้ง เข้ากระชาก เข้าลอย เข้าพุ่งและเข้าคู่

การศอก 10 ไม้ม ประกอบด้วย ศอกตัด ศอกเฉียง ศอกโค้ง ศอกเสยหรือศอกกัด ศอกถอง ศอกจามหรือศอกสับ ศอกพุ่ง ศอกกระแทก ศอกเนียน ศอกเซ็ด ศอกกลับ ศอกคู่

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายท่าเสาและพระยาพิชัย พบว่า แบบแผนประเพณีของมวยไทย สายท่าเสาและพระยาพิชัย ประกอบด้วย การขึ้นครูหรือยกครู การไหว้ครูประจำปีการครอบครู และการรำไหว้ครูก่อนชก

มวยไทยสายพลศึกษา

1. ประวัติความเป็นมาของมวยไทยสายพลศึกษา มวยไทยสายพลศึกษาได้ก่อกำเนิดมาพร้อมกับการจัดตั้งสมาคมอาจารย์สมาคม เพื่อจัดเป็นสถานที่การออกกำลังกาย สำหรับประชาชนทั่วไป ปี พ.ศ.2497 โรงเรียนพลศึกษากลาง ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ การเรียนการสอนก็ยังคงมีการเรียนมวยไทยเหมือนเดิม โดยมีมวยไทยเป็นหมวดวิชาไม่บังคับ หลังจากนวาเอกหลวงศุภชลาศัย ได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา ได้ของบประมาณสร้างสนามกีฬาแห่งชาติขึ้นที่บริเวณตำบลวังใหม่ อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร และเรียกว่าสนามกีฬาแห่งชาติ ในขณะเดียวกัน โรงเรียนพลศึกษากลาง มีการจัดการเรียนการสอนเต็มเวลา 5 ปี โดยเป็นนักเรียนทุนจากจังหวัดต่างๆ ซึ่งมีหลักสูตรมวยไทยในการเรียนการสอนมวยไทยด้วย

ต่อมาหลักสูตรทางด้านพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษายกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา และต่อมาปี พ.ศ.2517 ได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา และกรมพลศึกษาได้เปิดวิทยาลัยพลศึกษา ทั้งกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 17 แห่ง

มวยไทยสายพลศึกษา มีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งมีปรมาจารย์ผู้ถ่ายทอดวิชา มวยไทยสายพลศึกษาที่มีชื่อเสียงนั้นคือ อาจารย์สุนทร ทวีสิทธิ์ หรือ อาจารย์กิมเส็ง ทวีสิทธิ์ อีกคนหนึ่งคือ อาจารย์แสวง ศิริโปล์ ปรมาจารย์มวยไทยสายพลศึกษา นอกจากนี้ ยังมีอาจารย์ที่สอนในสายพลศึกษาซึ่งเกี่ยวกับมวยไทยอีกมากมาย ซึ่งทำหน้าที่สืบทอดมวยพลศึกษาต่อ ๆ กันมารุ่นสู่รุ่น บุคคลที่มีชื่อเสียงในมวยไทยสายพลศึกษา อาทิเช่น อาจารย์สืบ จันทะเกาศลย์ อาจารย์ผจญ เมืองสนธิ์ อาจารย์ณัชพล บรรเลงประดิษฐ์ อาจารย์นบน้อย อ่าวสุคนธ์ รองศาสตราจารย์ระดม ณ บางช้าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบุญ ตะปินา อาจารย์นอง เสียงหล่อ อาจารย์จรีสเดช อุลิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรจันต์ เสียงหล่อ อาจารย์สงวน มีระหงส์ และอาจารย์จรวาย แก่นวงศ์คำ ผู้มีชื่อเสียงในการไหว้ครูและรำราทำสวน้อยประแปง

2. เกล็ดขันธ์ของมวยไทยสายพลศึกษา พบว่า มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ เกล็ดขันธ์ด้านการแต่งกายเอกลักษณ์ด้านการไหว้ครูและรำรำมวยไทย เกล็ดขันธ์ด้านการเรียนการสอน

3. กระบวนท่าของมวยไทยสายพลศึกษา พบว่า ประกอบด้วย กลวิธีการใช้หมัดกลวิธีการใช้เท้า กลวิธีการใช้เข่า กลวิธีการใช้ศอก แม่ไม้มวยไทย และลูกไม้มวยไทย

4. ระเบียบประเพณีของมวยไทยสายพลศึกษา ระเบียบแบบแผนและประเพณีของมวยไทยสายพลศึกษาสามารถแยกออกเป็นประเด็นได้ดังนี้ พิธีการขึ้นครู หรือการยกครู พิธีการไหว้ครู และเครื่องดนตรีประกอบ จรัสเดช อุลิต และคณะ (2556: ก - ฉ)

3. องค์ประกอบทักษะมวยไทยโบราณ

ในอดีตการที่จะฝึกฝนมวยไทยโบราณให้ได้ดี หรือเป็นนักมวยไทยที่มีฝีมือที่ดีได้นั้น จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องทักษะพื้นฐานเหล่านี้ก่อน เช่น การตั้งท่าหรือการจดมวย ทักษะในเรื่องกลวิธีการชกของอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย กลวิธีการใช้หมัด กลวิธีการใช้เท้า กลวิธีการใช้เข่า และกลวิธีการใช้ศอก เพราะทักษะเบื้องต้นเหล่านี้มีความสำคัญ จะต้องนำไปใช้ได้จริงในการชก ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการชก ดังนั้นทักษะพื้นฐานของมวยไทยจึงมีความสำคัญ ถ้านักมวยไทยมีทักษะพื้นฐานดี ย่อมจะส่งผลทำให้การใช้อวัยวะอื่น ๆ นั้นย่อมดีไปด้วย เพราะทักษะแต่ละทักษะย่อมสัมพันธ์กัน จรัสเดช อุลิต (2548: 75) ทักษะพื้นฐานมวยไทยที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

1. การตั้งท่าหรือการจดมวย การตั้งท่าในการต่อสู้เราเรียกว่า การจด การยืนตั้งท่าแบบมวยไทยเป็นการยืนปักหลัก เพื่อจะเตรียมการใช้เท้าหน้าหรือการเหินบ บางครั้งต้องอาศัยเท้าหลังเป็นเท้าหลักในการทรงตัว ขณะใช้เท้าหน้าถีบหรือเตะ การจดมวยไทยนั้นเท้าหลังวางเกือบขวางกับแนวด้านทานหรือแนวที่คู่ชกจะทุ่มน้ำหนักเข้ามา และเอียงเป็นมุมกับเท้าหน้า ซึ่งในมวยสากล เท้าหน้ากับเท้าหลัง แนวซึ่งเกือบจะชี้ตรงไปทางด้านหน้า

1.1 การวางเท้า เท้าทั้งสองห่างกันพอสมควร คือ ประมาณหนึ่งช่วงไหล่ เท้าที่ไม่ถนัดวางไว้ด้านหน้าปลายเท้าชี้ตรงไปข้างหน้า ส่วนเท้าหลังให้วางแบออกมาด้านข้างเพราะจะต้องใช้ เท้าหลังเป็นหลักและรับน้ำหนัก สันเท้าทั้งสองเปิดขึ้นเล็กน้อย เพื่อสะดวกต่อการเคลื่อนไหวในการตั้งท่าของเท้า สำหรับการใช้อาวุธน้ำหนักอาจจะตกอยู่ที่เท้าหน้า เท้าหลัง หรือทั้งสองเท้าแล้วแต่โอกาส เช่น ถ้าใช้เท้าหลังเป็นอาวุธน้ำหนักตัวก็จะตกอยู่หลังเท้า

1.2 การวางมือ มือที่อยู่ข้างเดียวกันกับเท้าที่ไม่ถนัด คือ ข้างเดียวกันกับเท้าหน้าให้ยกขึ้นสูงระดับเดียวกับหางคิ้ว และให้ลดหมัดลงมาทางด้านที่หันไปเล็กน้อย หมัดอยู่ห่างจากคิ้ว ไม่ควรเกินหนึ่งคืบ ส่วนตรงบริเวณข้อศอกที่ห่างจากชายโครงมากเกินไปจะเป็นการเปิดช่องทางให้ คู่ต่อสู้โจมตีได้ง่าย ควรวางให้พอดี ส่วนไหล่ควรยกขึ้นเล็กน้อย เพื่อเก็บคางไว้ในซอกไหล่เป็น การป้องกันอันตรายการใช้สายตามองให้มองผ่านมือไปให้อยู่ในระดับสะดือของคู่ต่อสู้ เพื่อจะได้เห็นส่วนต่าง ๆ ของคู่ต่อสู้ได้ถนัด มือที่อยู่ด้านหลังกำหมัดหันฝ่ามือเข้าหาใบหน้า และอยู่ตรงบริเวณ โหนกแก้มห่างจากโหนกแก้มเล็กน้อย ข้อศอกแนบกับชายโครงอย่างกางออกเพราะจะเป็นการเปิดเป้าหมายให้คู่ต่อสู้

1.3 ลำตัวเหยียดตรง เข้าทั้งสองไม่งอ ไม่ก้มลำตัวและลำตัวไม่เกร็ง ปลอยตามสบายพยายามทำลำตัวให้เป็นเป้าหมายน้อยที่สุด คือแคบตามแนวเดียวกับเท้า โดยการหันไหล่หน้าและไหล่หลังเกือบเป็นแนวเดียวกัน ทำให้คู่ต่อสู้มองเห็นเป้าหมายเล็กลง

2. การใช้หมัด หมัดเป็นอวัยวะที่สำคัญอย่างหนึ่งของมวยไทยที่มีประสิทธิภาพมากสำหรับการต่อสู้เป็นอวัยวะที่ใช้ได้ผลเมื่ออยู่ในระยะกลาง เราจะสังเกตได้จากสถานการณ์ต่อสู้จริงว่าผลของแพ้หรือชนะส่วนมากมาจากการใช้หมัดชกในปัจจุบันเราคงได้ยินเป็นประจำ คำว่า หมัดแย็บ หมัดฮุก หมัดอัปเปอร์คัท ไม่มีใครเรียกกันว่า หมัดตรง หมัดเหวี่ยง หมัดเสีย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเราเรียกกันตามความเคยชินที่ได้ยินจากมวยสากล หมัดที่เราพบในการชกกีฬามวยไทย เราเรียกดังต่อไปนี้ หมัดตรง หมัดเหวี่ยง หมัดเสีย ดังนั้นในที่นี้เราจะเรียกแบบกีฬามวยไทย เพื่อเป็นการอนุรักษ์ถึงศิลปะมวยไทย

คำว่า “ชก” หมายถึง การใช้มือกำให้แน่นแล้วใช้สันหมัดชกหรือกระแทกไปยังเป้าหมาย การชกอาจจะใช้วิธีการเหวี่ยงแขนเป็นวงกว้างแล้วใช้ส่วนสันหมัดไปกระแทกเป้าหมายหรืออาจจะใช้การ

กระแทกหรือส่งแขนออกไปตรง ๆ ด้านหน้า ให้ส่วนสันหมัดกระแทกเป้าหมาย ครองจักร งามมีศรี (2530: 14) การชกด้วยหมัดนั้นเราชกได้ 3 ลักษณะ คือ หมัดตรง หมัดเสย หมัดเหวี่ยง

2.1 การชกหมัดตรง คือ การชกหมัดออกไปตรง ๆ จากการตั้งท่าปล่อยหมัดออกไปโดยการคว่ำหมัดลงให้เป็นแนวนานกับพื้น อาศัยแรงส่งจากไหล่ สะโพกและเท้า การชกหมัดตรง แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การชกหมัดตรงหน้า และการชกหมัดตรง หลังการชกหมัดตรงหน้าหรือเรียกว่าหมัดหน้า คือ การชกหมัดตรงที่เป็นหมัดหน้า ชกออกไปตรง ๆ ใช้แรงส่งจากไหล่ สะโพกและเท้า ขณะที่หมัดออกไปให้บิดแขนให้หมัดอยู่ในลักษณะคว่ำหมัด แขนตึงและตรง เมื่อหมัดถูกเป้าหมาย ให้เกร็งหมัดหลังจากชกไปแล้วนำหมัดกลับที่เดิมให้เหมือนกับลักษณะการออกของหมัด คือ ออกหมัด ไปแนวใดก็ให้กลับแนวเดิม อย่าลดหมัดและแขนลง การชกอาจจะยืนอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ โดยการสับเท้าเข้าชกเป้าหมาย การชกส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณหน้าของคู่ต่อสู้ หมัดตรงหลังเป็นหมัดต่อเนื่องจากหมัดหน้า ชกตรง ๆ ไปยังเป้าหมายอาจจะเป็นใบหน้าหรือลำตัว (ปัญญา ไกรทัศน์ 2524: 142) หมัดตรงหรือหลังหรือเรียกว่าหมัดตาม การชกอาศัยแรงส่งจากหัวไหล่ สะโพกและเท้า

2.2 การชกหมัดเสยหรือบางคนเรียกว่าหมัดสอยดาว วิธีการชกอาศัยการบิดหมัด ให้ง่ายเอาทางด้านฝ่ามือเข้าหาตัวเองในลักษณะงอแขน หมัดที่ชกออกไปจะต้องอาศัยแรงส่งจากหัวไหล่ สะโพกและเท้ามีประโยชน์มากเมื่ออยู่ระยะใกล้ หมัดที่ใช้ชกนั้นใช้ได้ทั้งสองหมัด จะเป็นหมัดหน้าหรือหมัดตามก็ได้ การชกจะได้ผลดีนั้นจะต้องใช้แรงส่งจากไหล่และเท้าและต้องมีความสัมพันธ์กัน เป้าหมายของการชก คือบริเวณปลายคางเราจึงเรียกว่าหมัดสอยดาว ส่วนบริเวณอื่น เช่น บริเวณท้อง

2.3 การชกหมัดเหวี่ยง หมัดเหวี่ยง คือ การชกโดยใช้แรงเหวี่ยงจากไหล่ ลำตัว และเท้า ลักษณะของแขนที่เหวี่ยงขึ้นอยู่กัระยะของคู่ต่อสู้ ถ้าคู่ต่อสู้อยู่ใกล้ก็ต้องงอแขนให้มาก เมื่อคู่ต่อสู้อยู่ไกลก็งอแขนน้อย การเหวี่ยงในระยะใกล้จะต้องเหวี่ยงโดยการงอแขนและบิดสันหมัดเข้าหาเป้าหมาย สำหรับเหวี่ยงหมัดที่ดีควรเหวี่ยงให้ขนานกับพื้น ข้อควรคำนึงในการชกหมัดเหวี่ยงคือต้องใช้แรงส่งจากไหล่ ลำตัว สะโพกและเท้าเป้าหมายในการชก คือ ขากรรไกร กกหูขมับ และท้ายทอย การชกหมัดเหวี่ยงชกได้ทั้งหมดหน้าและหมัดหลังหมัดที่เหวี่ยงไปผิดเป้าหมายแล้วตัวก็กลับมา โดยใช้หลังมือให้ถูกเป้าหมาย หมัดตัวกลับมานี้บางครั้งเราเรียกว่า หมัดเหวี่ยงกลับ

3. การใช้เท้า เท้าเป็นอวัยวะที่สำคัญอย่างหนึ่งของการชกกีฬามวยไทย เพราะเป็นอวัยวะที่มีประสิทธิภาพมาก สำหรับการต่อสู้ เท้าเป็นอวัยวะที่ใช้ได้ผลในระยะไกล การใช้เท้าของกีฬามวยไทยนั้นหมายถึงการใช้ตั้งแต่ส่วนใต้เข่าลงไปจนถึงปลายเท้า การใช้เท้านั้นแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ การถีบและการเตะ

3.1 การถีบ

3.2 การเตะ

3.1 การถีบ หมายถึง การใช้อวัยวะส่วนปลายเท้า ฝ่าเท้าหรือสันเท้า โดยการยกเท้าขึ้นแล้วงอเข่าส่งแรงปะทะเพื่อให้เกิดน้ำหนักการถีบให้น้ำหนักจะต้องถีบพร้อมกับการใช้จังหวะสับเท้าไปข้างหน้า ถ้าต้องการถีบให้ไต่ระดับสูงจะต้องเอนลำตัวไปข้างหลัง การถีบมีประโยชน์มาก ในการต่อสู้แบบมวยไทย เช่น ต้องการที่จะให้คู่ต่อสู้เสียหลักแล้วสามารถที่จะตามเข้าทำคู่ต่อสู้ด้วยอวัยวะอย่างอื่นจะทำให้ได้เปรียบคู่ต่อสู้ นอกจากนั้นยังเป็นการป้องกันหรือปะทะคู่ต่อสู้ไว้ก่อน การถีบแบบนี้ เราเรียกว่าถีบสกัด การถีบสกัดคู่ต่อสู้ นั้นไม่เพียงแต่เป็นการป้องกัน ในบางครั้งเป็นการทำให้ คู่ต่อสู้เสียเปรียบได้ด้วย เป้าหมายของการถีบนั้นสามารถถีบได้ดังนี้คือ หน้าแข้ง ต้นขา ท้อง ออก หรือบริเวณหน้า

สิ่งสำคัญในการถิบนั่นจะต้องถิบด้วยการงอเข้าจึงจะมีแรงส่งมือทั้งสองยกให้สูง เพื่อเป็นการป้องกันพร้อมกับเอนลำตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ถ้าหากต้องการถิบในระดับสูงก็จะต้องเอนตัวไปข้างหลังให้มาก เพื่อเป็นการส่งแรงถิบไปข้างหน้า

3.1.1 การถิบตรง คือ การยกเท้าขึ้นถิบตรงๆ ไปข้างหน้าเป้าหมายของการถิบ ส่วนใหญ่อยู่ที่บริเวณท้อง ออก หรือหน้า การถิบตรงยังแบ่งออกเป็นถิบด้วยฝ่าเท้าหรืออาจจะถิบด้วยส่วนหนึ่งส่วนใดของฝ่าเท้า เช่น ใช้บริเวณโหนกเท้าถิบ ใช้บริเวณสันเท้าถิบ ถิบด้วยปลายเท้า คือการใช้เท้าส่วนที่เป็นปลายนิ้วเท้าถูกเป้าหมาย สำหรับปลายนิ้วเท้านั้นให้ปฏิบัติโดยการจุ่มปลายนิ้วเท้าทั้งห้านิ้วเรียงชิดติดกันและเกร็งให้แข็ง ลักษณะนี้เรียกว่าการถิบเห็บหรือถิบจิก ถ้าถิบจากแนวตรงเราเรียกว่าถิบเห็บ แต่ถ้าส่งแรงจากข้างบนลงไปส่วนล่าง เรามักจะเรียกว่า “จิก” เป้าหมายของการถิบนั่นอยู่ที่บริเวณสะดือ ท้อง เมื่อถิบถูกเป้าหมายอาจทำให้คู่ต่อสู้เกิดการเสียดหรือจุก ส่วนข้อเสียของการถิบแบบนี้ คือ มีแรงปะทะน้อย การถิบตรงวิธีนี้เป็นถิบตรงด้วยปลายเท้า คือการใช้เท้าส่วนที่เป็นปลายนิ้วเท้าถูปลายนิ้วทั้งห้านิ้ว เรียกว่าถิบจิก

3.1.2 การถิบข้างหรือข้างถิบ คือ การถิบที่หักลำตัวด้านข้างให้คู่ต่อสู้ โดยการ บิดเข้าจากที่ขึ้นข้างบนให้ลงมาอยู่ในแนวนอนทางปลายเท้าที่ยืนเป็นหลัก พร้อมส่งแรงถิบไปยังเป้าหมายส่วนที่จะถิบนั่น คือบริเวณฝ่าเท้าในลักษณะเอียงเฉียงหรือแนวนอน แขนทั้งสองข้างยก ขึ้นสูง เพื่อเป็นการป้องกันเป้าหมายที่ถิบ คือ ลำตัว ต้นขา ขา โค้ง ด้านข้าง บางโอกาสจะใช้ในการถิบในระดับสูงได้ ข้อสำคัญในการถิบให้สูงขึ้นนั้น จะต้องเอนตัวไปด้านหลัง การใช้เท้าถิบใช้ได้ทั้งสองเท้าจะเป็นเท้าหน้าหรือเท้าหลังก็ได้

3.1.3 การถิบหลังหรือถิบลับหลัง คือ การถิบในลักษณะจากการตั้งท่าใช้การถิบโดยหมุนตัวหันหลังให้คู่ต่อสู้แล้วถิบออกไปจากทางด้านหลังของลำตัวเรา ใช้การบิดเท้าและหันเข่าลงสู่พื้นพร้อมกับถิบ และหันหลังให้คู่ต่อสู้เอนตัวให้หน้าคว่ำลงสู่พื้น ให้หันหน้าเป็นแนวเดียวกับลำตัว เป้าหมายของการถิบ คือ ลำตัว หน้า โอกาสของการถิบหลังมักไม่ค่อยได้ใช้ เพราะเป็นการหันหลังให้คู่ต่อสู้จะทำให้เสียเปรียบในเรื่องของการต่อสู้ แต่บางครั้งก็ใช้ได้ เช่น คู่ต่อสู้เข้ามาขณะที่เราหันหลังให้เราก็ใช้เท้าถิบลับหลัง

3.2 การเตะ หมายถึง การใช้แรงเหวี่ยงของเท้าตั้งแต่ได้เข่าลงไปจนถึงปลายเท้าเหวี่ยงขึ้นไปปะทะเป้าหมาย โดยการใช้ส่วนของหลังเท้า หน้าแข้ง หรือสันเท้าถูกเป้าหมาย การเตะนับว่าเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงอย่างหนึ่ง ลักษณะการเหวี่ยงอาจทำได้หลายลักษณะ คือ เหวี่ยง แนวตรง เรียกว่าเตะตรงเหวี่ยงแนวเฉียงเรียกว่าเตะเฉียง เหวี่ยงแนวขนานหรือแนวจากข้างบนลงมาข้างล่างเรียกว่าเตะตัด สิ่งเหล่านี้เราเรียกตามลักษณะของการเตะ ส่วนระยะของการใช้เท้าเตะที่ได้ผล คือ ระยะไกลและระดับของการเตะนั้นสามารถเตะได้ 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับกลาง ระดับสูง การเตะนั้นจะต้องได้รับการฝึกหัดที่ถูกวิธีจึงจะได้ผลทั้งนี้เพราะในการต่อสู้ครั้งหนึ่ง ๆ นั้นจะต้องใช้การเตะมากเช่นเดียวกับอาวุธอื่นเช่นกัน

3.2.1 การเตะตรง คือ การเตะโดยการเหวี่ยงเท้าขึ้นตรงๆ เดิมเราเรียกว่า เตะฝ่าหมาก การเตะตรงเราสามารถเตะได้สองลักษณะ ลักษณะแรก เตะตรงโดยการยกเข่าขึ้นมาก่อนแล้วจึงยกเท้าท่อนหลังขึ้นตาม ปลายเท้าจุ่มและเอนตัวไปข้างหลัง ข้อสำคัญของการเตะตรง คือ เท้าที่เป็นเท้าหลักนั้นปลายเท้าจะต้องชี้ตรงเข้าหาคู่ต่อสู้โดยบิดปลายเท้าเข้าหาคู่ต่อสู้ก่อนที่จะเตะตรงนั้น

ต้องเอนตัวไปข้างหลังเพราะระดับของการเตะนั้นสูง เป้าหมายของการเตะคือที่คาง ส่วนที่ถูกเป้าหมายคือบริเวณหลังเท้า การเตะตรงเตะได้ทั้งเท้าหน้าและเท้าตาม

3.2.2 การเตะเฉียง คือ การใช้แรงเหวี่ยงของเท้าเหวี่ยงขึ้นไปในแนวเฉียง ส่วนที่ถูกเป้าหมายอาจจะเป็นส่วนแข้ง ส่วนหลังเท้า เท้าที่เหวี่ยงขึ้นไปอาจจะเหยียดตรงหรืองอเข้าเล็กน้อย การเหวี่ยงนั้นให้บิดส่วนหลังเท้าหรือหน้าแข้งหาคู่ต่อสู้ เป้าหมายในการเตะเฉียง ส่วนใหญ่มักจะเป็นบริเวณขาโครงจนถึงระดับคอ แรงเหวี่ยงนั้นจะต้องอาศัยแรงเหวี่ยงจากเท้าและแขนทั้งสองข้าง ในขณะที่ใช้เท้าเตะนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กับแขน ขณะเหวี่ยงเท้าขึ้นแขนจะต้องเหวี่ยงลงมาเพื่อเป็นแรงส่ง แต่ควรระวังคู่ต่อสู้ด้วยขณะที่เราเหวี่ยงแขนลงมาเป็นแนวตัดกับเท้า การเตะเฉียงนั้นมักเตะในระดับกลางระดับสูง

3.2.3 การเตะตัด คือ การเตะที่ใช้แรงเหวี่ยงของเท้าขึ้นเฉียงแล้วโค้งลงตัดหรือเหวี่ยงตัดขนานกับแนวนอน บางครั้งเป็นการเตะโดยการย่อตัวแล้วตัดที่เท้าลักษณะของการเตะจะเตะในระดับสูงระดับกลาง ระดับต่ำ อวัยวะที่ถูกเป้าหมายจะเป็นบริเวณแข้ง และหลังเท้า

3.2.4 การเตะกลับหรือการเตะตัวกลับ คือ การยกเข่าขึ้นเฉียงตัดกับลำตัว แล้วสะบัดกลับให้เท้าเข้าหาเป้าหมาย ถ้าใช้เท้าซ้ายเตะกลับต้องเตะทางด้านซ้ายของคู่ต่อสู้การเตะกลับบางครั้งใช้ในกรณีเตะคู่ต่อสู้ เมื่อเตะผิดแล้วตัวเตะเข้ามาเตะในลักษณะเตะกลับ ข้อเสียของการเตะกลับคือไม่ค่อยมีความแรง เป้าหมายของการเตะอยู่ในระดับสูง

3.2.5 การเตะเหวี่ยงกลับหรือจะเข้ฟาดหาง คือ การเตะด้วยการหมุนตัวเตะ ให้ส้นเท้าหรือส่วนที่เหนือส้นเท้าขึ้นไปเล็กน้อยถูกเป้าหมายการเตะ ทำโดยการหมุนตัวยกเท้าขึ้นเตะ การเตะควรจะมีน้ำหนักหรือโน้มตัวลงเพื่อที่จะยกเท้าได้สูง การเหวี่ยงเท้าจะมีความสัมพันธ์กับการหมุนตัว เท้าที่เหวี่ยงขึ้นไปนั้นไม่ควรงอ การเตะแบบนี้อาจทำได้อีกลักษณะหนึ่ง คือใช้เท้าหนึ่งเท้าเตะเตะขึ้นไปก่อนแล้วหมุนตัวเตะตามเตะเหวี่ยงแบบนี้จะต้องเตะให้ครบรอบของการหมุนจึงจะถูกเป้าหมายของการเตะ คือ คอต่อท้ายทอย คาง ข้อเสียของการเตะ คือหลักการยืนเตะไม่ค่อยดี เนื่องจากเป็นการเตะด้วยการหมุนตัวและเป็นการหันหลังให้คู่ต่อสู้

4. การใช้เข่า การตีเข่า หมายถึง การยกเท้าขึ้นมาแล้วงอเข่าอาจจะเป็นมุมฉากหรือมุมแหลม ใช้ ส่วนหัวเข่าด้านหน้าหรือด้านข้าง (ด้านใน) กระแทก (ตี) เป้าหมายที่ต้องการ (ครองจักร งามมีศรี 2530: 13) เข่าเป็นอวัยวะที่สำคัญชนิดหนึ่งของกีฬามวยไทยที่ใช้ได้ผลในระยะใกล้หรือประชิดตัว เป้าหมายของการใช้เข่า ได้แก่บริเวณต้นขา ท้อง ขาโครง ลำตัว หน้าอก คาง การใช้เข่าตีหรือกระแทกขึ้นไป ทำในขณะที่ตั้งท่าอยู่ และบางโอกาสการใช้เข่าจะต้องใช้มือทั้งสองจับคอกของคู่ต่อสู้แล้วตีหรือดึงลงมา แล้วตีเข่า การใช้เข่านี้มีหลายชนิด แต่ชนิดที่นิยมการตีเข่ามีดังนี้

4.1 การตีเข่าตรง คือ การยกเข่าขึ้นหรือตีกระแทกยกขึ้นไป โดยการงอเข่าเป็นมุมแหลม ให้ส่วนที่เป็นหัวเข่าถูกเป้าหมายและให้ปลายเท้าของเข่าที่ยกขึ้นตีขึ้นไปทางข้างหลัง มักใช้ในระยะประชิดตัว การตีเข่าตรงนั้นบางโอกาสใช้มือทั้งสองจับส่วนที่เรียกว่า ท้ายทอยดึงหรือโน้มคอลงมาพร้อมกับ ตีเข่าตรงขึ้นไป ในลักษณะของการดึงหรือโน้มคอลงมาพร้อมกับการตีเข่านั้น จึงทำให้การเรียกเปลี่ยนไปจากเข่าตรงเป็นเรียกส่าเข่าโหน เป้าหมายของการตีเข่าตรงหรือเข่าโหน คือ ที่ท้อง คาง หน้า การใช้เข่าที่ตีใช้ตีทั้งเข่าซ้ายและเข่าขวาข้อสำคัญของการตีเข่าตรงนั้นมือทั้งสองต้องยกขึ้นสูง เพื่อเป็นการป้องกันการตีเข่าในลักษณะเข่าโหนมือทั้งสองที่จับโน้มคอลงมานั้น ควรให้แขนและศอกชิดกัน เพื่อเป็นการป้องกันเช่นกัน

4.2 การตีเข้าเฉียงหรือเข้าตี คือ ลักษณะตีเข้าที่ทำมุมกับลำตัวคู่ต่อสู้ โดยการใช้แรงเหวี่ยงของสะโพก เป้าหมายคือ บริเวณขาโครง ถ้าหากจะตีเข้าเฉียงให้แรงจะต้องกอดรัดหรือจับคู่ต่อสู้ให้แน่นแล้วดึงคู่ต่อสู้มาทางข้างที่จะตี ปลายเท้าชี้ลงสู่พื้นไปทางด้านข้างหลัง ข้อสำคัญของการการตีเข้าต้องใช้แรงเหวี่ยงจากสะโพก เป้าหมายบริเวณท้อง หน้าอก คาง และหน้า

4.3 การตีเข้าตัด คือ การตีเข้าให้ชนานกับพื้น ตลอดจนเข้าและเท้าต้องชนานกับพื้นเป็นแนวเดียวกัน หรือตีตกลงมาหาพื้น ปลายเท้าชี้ไปทางข้างหลังโดยใช้แรงเหวี่ยงจากสะโพกตัดเข้าหาลำตัวเป้าหมาย คือ ต้นขา ขาโครง

4.4 การตีเข้าลาเป็นลักษณะครึ่งเตะครึ่งเข้า คือ ถูกที่เข้าและแข้ง ระยะการใช้เข้าลาอยู่ในระยะกลาง การตีเข้าชนิดนี้ไม่ต้องจับคอ แต่ตีแนวเฉียงลักษณะคล้ายกับการเตะเฉียงอาจพับเข้าเล็กน้อยส่วนที่โดนบริเวณเข้าและแข้ง เป้าหมายคือ ท้อง และขาโครง

4.5 การตีเข้าลอย คือ การยกเข้าขึ้นทำเป็นมุมโดยการชี้ปลายเท้าไปทางข้างหลัง แล้วพุ่งเข้าสู่เป้าหมาย และใช้เท้าที่เป็นฐานพ้นจากพื้นพุ่งตัวไปข้างหน้า เป้าหมายอยู่ที่อก ลิ้นปี่ และหน้า จะใช้เท้าหน้าหรือเท้าตามก็ได้ บางครั้งอาจจะใช้พุ่งเข้าหน้าไปก่อนแล้วตามสลับเข้าหลังไปเป็นเข้าหน้า และถูกเป้าหมายโดยไม่ให้เท้าตกถึงพื้น

4.6 การตีเข้าน้อย คือ ลักษณะของการใช้เข้าตีบริเวณต้นขาของคู่ต่อสู้เร็วๆ หลายๆ ครั้ง ในขณะที่ทำการกอดรัดกัน การกระทำเช่นนี้ทำให้คู่ต่อสู้ขาดเท้าและปวดเท้า หากถูกตีหลายๆ ครั้งก็อาจทำให้คู่ต่อสู้เสียเปรียบได้เหมือนกัน

สรุปได้ว่า ทักษะมวยไทยโบราณที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ในสมัยอดีตกาลชายชาตรีทั้งหลายจำต้องฝึกฝนทักษะและปฏิบัติทักษะได้อย่างคล่องแคล่วและสัมพันธ์กัน สิ่งสำคัญการเรียนรู้และฝึกมวยไทยโบราณ จะทำให้เราได้เรียนรู้ศิลปะการป้องกันตัวและเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่งที่ทำให้ร่างกายแข็งแรง นอกจากนั้นยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปะการต่อสู้ของไทยให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

4. หลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (2551: 4 - 28) พบว่า หลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนาให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล (2554: 126-128) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่น ในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกำหนดตัวชี้วัดเป็นขั้นปี ในการประเมินคุณภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และกำหนดตัวชี้วัดเป็นช่วงชั้น ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และมีการประเมินตัดสินผลการเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นรายปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายเป็นรายภาค

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปัจจุบัน ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นแกนกลางในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมวยไทยเป็นรายวิชาหนึ่งที่อยู่ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติ ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต โดยประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้และ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร โดยผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา มวยไทย ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การจัดเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งมุ่งศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้นของระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย โดยจัดเป็นหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาสาระเพิ่มเติมของสถานศึกษา โดยผลการศึกษารายวิชา มวยไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถสรุปได้ดังนี้

มวยไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่ง วาสนา คุณาอภิสิทธิ์และโพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง (2547: 23 - 31) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชา มวยไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกีฬาไทย โดยกำหนดโครงสร้างของบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ไว้ 3 แบบ คือ

- 1) สาระพื้นฐาน ซึ่งเป็นได้ทั้งลักษณะบังคับ บังคับเลือก และเลือกเสรี
- 2) สาระเพิ่ม จัดอยู่ในลักษณะเลือก ซึ่งทางโรงเรียนจะต้องจัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เอง จัดได้ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 2 ขึ้นไป
- 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.1 กิจกรรมแนะแนว
 - 3.2 กิจกรรมนักเรียน (มวยไทย)

โครงสร้างรายวิชา

รหัส 23221 วิชา มวยไทย (เพิ่มเติม)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 1 หน่วยกิต

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก
1	ความรู้เบื้องต้นของกีฬามวยไทย	1.มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนในการเรียนวิชามวยไทยมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชามวยไทยมีมารยาทในการเป็นผู้เล่นและผู้ดูและผู้ดูกีฬามวยไทยที่ตีรวมทั้งเก็บรักษาอุปกรณ์มวยไทยได้ถูกวิธี	แนวการปฏิบัติและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกีฬามวยสากลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ควรให้นักเรียนรู้อีก่อนเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4	10
2	บริหารกาย	2. การปฏิบัติการบริหารร่างกาย และการเคลื่อนไหวได้	การบริหารร่างกายเป็นการอบอุ่นร่างกายเพื่อเตรียมความพร้อมร่างกายก่อนและหลังการเล่น การสร้างความคุ้นเคยกับลูกการยืนการเตรียมความพร้อมและการเคลื่อนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเล่น	2	10
3	การไหว้ครู	3.การปฏิบัติการไหว้ครูพรหมนั่งและการถวายบังคมได้ 4.การปฏิบัติการไหว้ครูพรหมยืนการอย่างสุกงามและอย่างสามชুম	การแข่งขันมวยไทยทุกครั้งจะต้องมีการไหว้ครูเพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอนเรามาจนถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือทำพื้นฐานก่อนการไหว้ครูนั้นก็คือการถวายบังคมการขึ้นพรหมนั่งพรหมยืนการอย่างสามชুমและอย่างสุกงาม	8	20
5	การชกหมัด	5.การปฏิบัติการชกหมัดตรงและป้องกันการชกหมัดตรง 6.การปฏิบัติการชกหมัดฮุคและการป้องกันหมัดฮุค	การชกหมัดเป็นอาวุธการประจำคู่ประจำกายที่เป็นธรรมชาติของชนชาติไทยโดยแท้หากได้รับการฝึกฝนทักษะในการชกหมัด ทั้งการที่เป็นฝ่ายรุกหรือการใช้ป้องกันตนเองในหลายวิธี	4	10

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก
5	การชกหมัด	5.การปฏิบัติการชกหมัดตรงและป้องกันการชกหมัดตรง 6.การปฏิบัติการชกหมัดยุคและการป้องกันหมัดยุค	การชกหมัดเป็นอาวุธการประจำคู่ประจำกายที่เป็นธรรมชาติของชนชาติไทยโดยแท้หากได้รับการฝึกฝนทักษะในการชกหมัด ทั้งการที่เป็นฝ่ายรุกหรือการใช้ป้องกันตนเองในหลายวิธี	4	10
6	การเตะ	7. การปฏิบัติการเตะตัดและการป้องกันการเตะตัด 8.การปฏิบัติการเตะเฉียง การป้องกันการเตะเฉียง	การเตะคือการเตะที่มีวิถีทางของขาเฉียงขึ้นหรือโค้งขึ้นและเตะขนานไปกับพื้นดินหรือลงตัดสู่พื้นดินและมีหลายระดับตามเป้าหมายเช่นเตะตัดล่างการเตะกลางการเตะตัดบน	4	10
7	การเข้า	9.การปฏิบัติการเข้าและการป้องกันการเข้า 10.การปฏิบัติการเข้าเฉียง การป้องกันการเข้าเฉียง	การตีเข้าตรงคือการเข้าเคลื่อนที่จากจุดเริ่มที่พื้นให้วิถีทางตรงตั้งขึ้นไปข้างหน้าสู่เป้าหมายคือ สะตือ ท้องน้อยล้นปีหน้าอก ลำตัว คอ คาง ใบหน้า นับได้ว่าการเข้าตรงนั้นเป็นพื้นฐานของการใช้เข้าต่างๆ	4	10
8	การศอก	11.การปฏิบัติการศอกและการป้องกันการศอก 12.การปฏิบัติการศอกตัด การป้องกันการศอกตัด	การศอกตัดหมายถึงการใช้ศอกโดยให้วิถีทางของศอกเคลื่อนไหวตัดผ่านหน้าของผู้ใช้ศอกขนานพื้นแหล่งกำเนิดแรงเกิดจากคางศอกหรือจากการหมุนตัวเป้าหมายอยู่ที่ล้นปี ชายโครง กระโถง คราง ขมับ ก�� มือของศอกที่ตื้อออกไปอยู่หรือเสมอปากหรือชิดกับปากไว้	4	10
9	การถีบ	13.การปฏิบัติการถีบตรงและป้องกันการถีบตรง 14.การปฏิบัติการถีบจิก การป้องกันการถีบจิก	การถีบนับเป็นอาวุธที่ใช้บ่อยที่สุดในเวลาแข่งขันหรือการต่อสู้หรือต่อสู้เฉพาะลักษณะที่ใช้ได้ทั้งรุนแรง ทำหาย หยั่งเชิง และการป้องกันตนเองในยามคับขันหรือป้องกันอาวุธต่างๆของคู่ต่อสู้ได้ด้วยแรงของการถีบตรงจะเป็นลักษณะแรงพุ่งมีแนวทิศทางขนานไปกับพื้นดิน อาศัยแรงเหวี่ยงจากสะโพกไปด้านหน้าเป้าหมายอยู่ระดับโคนขาของผู้ถีบ ขาที่ถีบออกไปจะทำมุมฉากกับขาที่รับน้ำหนักตัว	4	10

ลำดับ	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา	น้ำหนัก
๑๐	การใช้อาวุธ	15. การนำทักษะมวยไทย ใช้(การชกคู่)	การใช้อาวุธเป็นศิลปะการต่อสู้และ ป้องกันตัวของชาติที่มีความแตกต่างจาก ศิลปะการต่อสู้ป้องกันของชาติอื่นๆเป็น การใช้อาวุธประจำกาย ได้แก่การชก หมัด การเตะ การถีบ การเข่า และ การใช้ศอก อย่างมีความสัมพันธ์ สามารถใช้ต่อสู้และป้องกันตัวได้ดี	8	10
รวมระหว่างภาค					80
รวมปลายภาค					20
รวม				40	100

คำอธิบายรายวิชา

รหัส พ 23221 วิชามวยไทย (เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ เวลาเรียน 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนในการเรียนวิชามวยไทย มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมวยไทย
มีมารยาทในการผู้เล่นและดูกีฬามวยไทยที่ดี รวมทั้งเก็บรักษาอุปกรณ์มวยสากลได้ถูกวิธี

การปฏิบัติทำการบริหารร่างกาย ทำการสร้างความคุ้นเคย การยืนเตรียมพร้อมและการ
เคลื่อนที่ การไหว้ครู การชก การเตะ การศอก การถีบ และการใช้อาวุธได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผลการเรียนรู้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬามวยไทย

นักเรียนสามารถปฏิบัติการบริหารร่างกายการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

นักเรียนสามารถปฏิบัติการไหว้ครูมวยไทยได้อย่างถูกต้อง

นักเรียนสามารถปฏิบัติการชกและการและการป้องกันการชกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนสามารถปฏิบัติการเตะและการและการป้องกันการเตะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนสามารถปฏิบัติการเข้าและการและการป้องกันการเข้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนสามารถปฏิบัติการศอกและการและการป้องกันการศอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียนสามารถปฏิบัติการถีบและการและการป้องกันการถีบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รวม 9 ผลการเรียนรู้

คำชี้แจงเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

1.แผนการจัดการเรียนรู้วิชา พ 26221 (เพิ่มเติม) ใช้สำหรับเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนวิชา พ 26221 มวยไทยซึ่งเป็นวิชาเพิ่มเติมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเวลาเรียน 2 ชั่วโมง/
สัปดาห์ รวม 40 ชั่วโมง

2. สาระการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 15 แผนการเรียนรู้ คือ

แผนการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความเป็นมาและอุปกรณ์กีฬามวยไทย

แผนการเรียนรู้ที่ 2 การบริหารร่างกาย

แผนการเรียนรู้ที่ 3 การไหว้ครูพรหมนั่ง ถวายบังคม

แผนการเรียนรู้ที่ 4 การขึ้นพรหมยืน การย่างสุขเกษม การย่างสามชุก

แผนการเรียนรู้ที่ 5 การชกหมัดตรงและการป้องกันการชกหมัดตรง

แผนการเรียนรู้ที่ 6 การชกหมัดฮุคและการป้องกันการชกหมัดฮุค

แผนการเรียนรู้ที่ 7 การเตะตัดและการป้องกันการเตะตัด

แผนการเรียนรู้ที่ 8 การเตะเฉียงและการป้องกันการเตะเฉียง

แผนการเรียนรู้ที่ 9 การตีขาและการป้องกันการตีขา

แผนการเรียนรู้ที่ 10 การตีขาเฉียงและการป้องกันการตีขาเฉียง

แผนการเรียนรู้ที่ 11 การใช้ศอกตีและการป้องกันการใช้ศอกตี

แผนการเรียนรู้ที่ 12 การใช้ศอกตัดและการป้องกันการใช้ศอกตัด

แผนการเรียนรู้ที่ 13 การถีบตรงและการป้องกันการถีบตรง

แผนการเรียนรู้ที่ 14 การถีบจิกและการป้องกันการถีบจิก

แผนการเรียนรู้ที่ 15 การนำทักษะมวยไทยมาประยุกต์

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ผลการเรียนรู้
- 2) สาระสำคัญ
- 3) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) สาระการเรียนรู้
- 5) กิจกรรมการเรียนรู้
- 6) สื่อ/อุปกรณ์
- 7) การวัดผลและการประเมินผล
- 8) ข้อเสนอแนะ
- 9) ความเห็นผู้บริหาร
- 10) บันทึกหลังการสอน

4. แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 15 แผนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการปฏิบัติที่เป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติจนเกิดทักษะ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมเป็นขั้นตอนที่เตรียมให้นักเรียนมีความพร้อมโดยครูสำรวจร่างกาย แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผลแล้วอบอุ่นร่างกาย (Warm up) เพื่อให้ร่างกายพร้อมที่จะประกอบกิจกรรม

2) ขั้นอธิบายและสาธิต เป็นขั้นตอนที่ครูอธิบายและปฏิบัติในเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างหรืออาจให้นักเรียนร่วมสาธิตและเป็นตัวแทนการสาธิต

3) ขั้นปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกตั้งแต่ต้นจนจบด้วยตนเองและมีครูคอยให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

4) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนนำเอาทักษะที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอนในชั่วโมงไปใช้ในสถานการณ์อื่นเช่นการแข่งขัน การทดสอบการปฏิบัติ ฯลฯ

5) การสรุป เป็นขั้นตอนที่นักเรียนทำการคลายอุ่นร่างกาย (Cool down) เพื่อให้ร่างกายค่อยๆ กลับคืนสภาพเดิมแล้วนักเรียนและครูจะร่วมกันสรุปเนื้อหาเรียนรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ

6) เครื่องมือวัดผลประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ครูเลือกแบบฝึกที่นักเรียนฝึกในชั่วโมงเรียนแล้วนำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เป็นแบบทดสอบโดยใช้ผลการทดสอบของนักเรียนทุกคนเป็นค่าเฉลี่ยสร้างเกณฑ์ขึ้นมา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนทัต มงคลศิลป์ (2550: หน้า ข) ศึกษามวยลพบุรี พบว่ามวยลพบุรีแบ่งช่วงเวลาต่างๆ ตามความสำคัญเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 อยู่ระหว่างพุทธศักราช 1200 – 2198 นับเป็นช่วงเริ่มต้นของมวยลพบุรี มีปรมาจารย์สุกะทันตะฤาษีเป็นผู้ก่อตั้งสำนักขึ้นที่เขาสมอคอน เมืองลพบุรี มีลูกศิษย์ชุดสุดท้ายคือพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ช่วงที่ 2 อยู่ระหว่างพุทธศักราช 2199 – 2410 ถือเป็นช่วงสืบทอดของมวยลพบุรีในสมัยนั้น สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นกษัตริย์ที่ส่งเสริมมวยลพบุรีอย่างกว้างขวางมีการจัดการแข่งขัน กำหนดขอบเขตสังเวียนและมิกติกการชก โดยมีพระพุทเจ้าเสื้อที่ทรงสนับสนุนมวยไทยและชอบต่ออยมวย ช่วงที่ 3 อยู่ระหว่างพุทธศักราช 2411 – 2487 เป็นช่วงพัฒนาของมวยลพบุรี โด่งดังและเฟื่องฟูจนถึงขีดสุด มีนักมวยลพบุรีเก่งกล้าสามารถ จนได้รับการกล่าวขานนามว่า ฉลาดลพบุรี คือนายกลึง โตสะอาด ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นมือแม่นหมัด และอีกคนคือนายจันทร์ บัวทอง ช่วงที่ 4 อยู่ระหว่างพุทธศักราช 2488 จนถึงปัจจุบัน ถือเป็นช่วงสมัยใหม่ของลพบุรี นักมวยลพบุรีที่เก่งมากเกิดขึ้นคือนายทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี และนายอังกูร ชมพูพวง มีลีลาท่าทางการชกมวย คล้ายหมื่นมือแม่นหมัด และมีการจัดการแข่งขันมวยไทยในเวทีมวยค่ายนารายณ์มหาราชเป็นประจำ

ชาญชัย ยมดิษฐ์ และคณะ (2553: หน้า ก) ศึกษาพัฒนาการมวยไทย และมวยไทยโบราณโคราช ลพบุรี ไซยา เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสารจากแหล่งทุติยภูมิ พบว่าการพัฒนามวยไทยความสำคัญกับการพัฒนา คือ 1) การปกครองของพระมหากษัตริย์ การพัฒนามวยไทยโบราณทั้งมวยไทยโคราช มวยลพบุรี มีความผูกพันเกี่ยวกับการเมืองการปกครองจากส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ ตามโครงสร้างการบริหารราชการระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่เน้นการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง การปกครองสังคมไทย จึงพยายามสร้างรูปแบบการบริการแผ่นดินเข้าสู่ส่วนกลาง โดยมีลักษณะโครงสร้างและการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ค่านิยมเรื่องมวยไทยจึงเป็นค่านิยมหลักของสังคมไทย ยุคในอดีตเพราะมีความสำคัญต่อประเทศชาติราชบัลลังก์และความเจริญก้าวหน้าของชาติชาติ จึงทำให้มวยไทย มีพัฒนาการจากอดีตมาถึงปัจจุบัน 2) แนวทางการถ่ายทอด และขัดเกลาทางสังคม กระบวนการขัดเกลาทางสังคมส่งผลให้เกิดค่านิยมด้านมวยไทยโดยได้รับการถ่ายทอดจากค่านิยมส่วนกลางที่สังคมเกิดการบูรณาการ แต่จะแตกต่างกันไปบ้างและมีแนวทางในการขัดเกลาที่เป็นแบบอย่างของแนวทางในการอบรมของครูมวยไทยแต่ละภูมิภาค ซึ่งทำให้สังคมมีเสถียรภาพมีความมั่นคง สอดคล้องกับศีลธรรมทางศาสนา 3) อัตลักษณ์ของมวยไทยโบราณส่วนมากมีหลักการฝึกและองค์ความรู้คล้ายคลึงกันมาจากส่วนกลางแต่แตกต่างกันไปตามเกล็ดลูกไม้ที่เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมพื้นบ้านและสภาพภูมิศาสตร์

อรทัย อุทยาน (2555: หน้า ก) การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้มวยไทย มวยไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนถิ่นโอภาสวิทยา อำเภอมือง จังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้มวยไทย แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง แม่ไม้มวยไทย แบบประเมินทักษะปฏิบัติของแม่ไม้มวยไทย และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเรียนเรื่องแม่ไม้มวยไทย ผลการวิจัยพบว่า

1) เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้ ลูกไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ เท่ากับ 80.22 และด้านผลสัมฤทธิ์ เท่ากับ 90.11 2) คะแนนความรู้ความเข้าใจ ก่อนและหลังการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้ ลูกไม้มวยไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเรียน และ 3) ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้ ลูกไม้มวยไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

สมานชัย สิริพหามา (2557: หน้า ก) การพัฒนารูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ วิชามวยไทย 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนมวยไทยในโรงเรียนกีฬา จำนวน 25 คน ครูผู้สอนมวยไทยในสถาบันการพลศึกษา จำนวน 40 คน ครูผู้สอนมวยไทยในศูนย์อนุรักษ์ศิลปมวยไทยประจำจังหวัด สังกัดสถาบันอนุรักษ์ศิลปมวยไทย กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 100 คน ครูผู้สอนมวยไทยในวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 2 คน นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 40 คน โดยเลือกแบบเจาะจงและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชามวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ แผนการจัดการเรียนรู้มวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินโครงสร้างรูปแบบการสอนวิชามวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ แบบประเมินพฤติกรรมกรเรียน แบบประเมินพฤติกรรมกรอนุรักษ์ และแบบประเมินทักษะมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ แบบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบวัดเจตคติที่มีต่อการใช้รูปแบบมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การใช้รูปแบบการพัฒนาการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้รูปแบบการสอนวิชามวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) นักศึกษามีพฤติกรรมกรเรียนไปในทางบวกผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ทุกคน 3) นักศึกษามีพฤติกรรมกรอนุรักษ์ศิลปมวยไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 ทุกคน 4) โดยรวมนักศึกษามีทักษะมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 89.77 และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 ทุกคน 5) นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนวิชามวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี และนำไปเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี โดยมีขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นเผยแพร่ โดยรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี ทั้ง 3 ประเด็นที่สำคัญ เรียบเรียงเป็น เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี นำไปเผยแพร่กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี โดยประเมินความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน

รายละเอียดการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี

1.1 แหล่งข้อมูล สืบค้นหาประวัติ ความเป็นมา ของมวยไทยโบราณลพบุรี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

1.2 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

1.2.1) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

1.2.2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อสังเกตการบรรยายจากครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี เยี่ยมชมสถานที่วัดเขาสมอคอน และสักการะรูปปั้นสุกะทันตะฤๅษี ณ วัดเขาสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี เยี่ยมชมวัดกำแพงขาว (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดเทพกฤษณวราราม) วัดตองปุ และวัดพรหมาสตร อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี และสังเกตการถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรวบรวมหนังสือตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดทำข้อมูลด้วยการลดทอนข้อมูล (Data reduction) จากประเด็นที่ศึกษา

โดยกำหนดประเด็นที่ศึกษาออกเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วย 5 ช่วงเวลา

1.3.1 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี

- 1.3.2 ช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.3 ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.4 ช่วงสมัยใหม่ของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.5 ช่วงอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี

และทำการตรวจสอบข้อมูล ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) การสัมภาษณ์ร่วมกับกับการสังเกต และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data Triangulation) นำมาตรวจสอบร่วมกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำมาสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นผลการวิเคราะห์เอกสารและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง ของประวัติความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการของมวยไทยโบราณลพบุรี

2.1 แหล่งข้อมูล ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กับครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

2.2 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

2.2.1) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยสัมภาษณ์ครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี

2.2.2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อสังเกตการบรรยายจากครูมวยไทยโบราณลพบุรี และสังเกตการสอนมวยไทยโบราณลพบุรี

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรวบรวมหนังสือตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดทำข้อมูลด้วยการลดทอนข้อมูล (Data reduction) จากประเด็นที่ศึกษา โดยกำหนดประเด็นที่ศึกษาออกเป็นข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย

- 1.3.1 เอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.2 เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.3 เอกลักษณ์ด้านการพนัมือของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.4 เอกลักษณ์ด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.5 เอกลักษณ์ด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.6 เอกลักษณ์ด้านการจดมวย และท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.7 เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 1.3.8 กระบวนท่าแม่ไม้มวยไทยโบราณลพบุรี

และทำการตรวจสอบข้อมูล ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) การสัมภาษณ์ร่วมกับกับการสังเกต และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data Triangulation) นำมาตรวจสอบร่วมกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำมาสร้างข้อสรุป

จากการวิเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นผลการวิเคราะห์เอกสารและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง ของเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเผยแพร่ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี

การเผยแพร่ ผู้วิจัยนำประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี เรียบเรียงเป็นเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย

- โรงเรียนโคกเจริญวิทยา
- โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา
- โรงเรียนยางรากวิทยา

โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียนต่อการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการสอนของครูผู้สอนและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมิน 5 ระดับ ของเคิร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2547 อ้างถึงใน อรทัย อุทธะยาน : 53 – 54)

มากที่สุด	ได้	5	คะแนน
มาก	ได้	4	คะแนน
ปานกลาง	ได้	3	คะแนน
น้อย	ได้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

2. นำแบบวัดความพึงพอใจไปใช้กับครูผู้สอนและนักเรียน หลังจากได้เรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี เสร็จสิ้นแล้ว

3. นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการสอนของครูผู้สอนและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของครอนบาค (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2547 อ้างถึงใน อรทัย อุทธะยาน : 53 – 54) กำหนดเกณฑ์การให้ความหมายตามระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00
มาก	ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49
ปานกลาง	ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49
น้อย	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49
น้อยที่สุด	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49

รายละเอียดการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงและตาราง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี และรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร ดำเนินการวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กับครูมวยไทยสายลพบุรีในท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี และประเมินความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี

การวิจัยเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์กลุ่มครูมวยไทยของจังหวัดลพบุรี และครูมวยไทยที่สืบทอดมวยไทยโบราณลพบุรี เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี ย้อนอดีตรำลึกถึงมวยไทยโบราณลพบุรี ในสมัยที่ผ่านมา จากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสรุปลงพบว่า มวยไทยโบราณลพบุรีที่มีประวัติ ความเป็นมาและวิวัฒนาการตกทอดติดต่อกันมาช้านานหลายชั่วอายุคน นับตั้งแต่เริ่มสร้างอาณาจักรทวารวดี จนมาถึงช่วงเวลาที่ยุทธไทยโบราณลพบุรีเริ่มกำเนิดขึ้นมา มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มากมายทั้งในด้านตัวบุคคล สถานที่ ความสำคัญและโอกาสในการชมมวย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาวิจัยขึ้นและเนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของมวยไทยสายลพบุรี จึงแบ่งขั้นตอนในการนำเสนอเรื่องประวัติความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรีสามารถแบ่งออกเป็น 5 ช่วงเวลา ตามลำดับเหตุการณ์ดังมีรายละเอียดดังนี้

ยุคที่ 1 ระหว่างพุทธศักราช 1200-2198 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 2 ระหว่างพุทธศักราช 2199 - 2410 ช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 3 ระหว่างพุทธศักราช 2411-2487 ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 4 ระหว่างพุทธศักราช 2488 - 2509 ช่วงยุคใหม่ของมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 5 ระหว่างพุทธศักราช 2510 จนถึงปัจจุบัน ช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 1 ระหว่างพุทธศักราช 1200 - 2198 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี

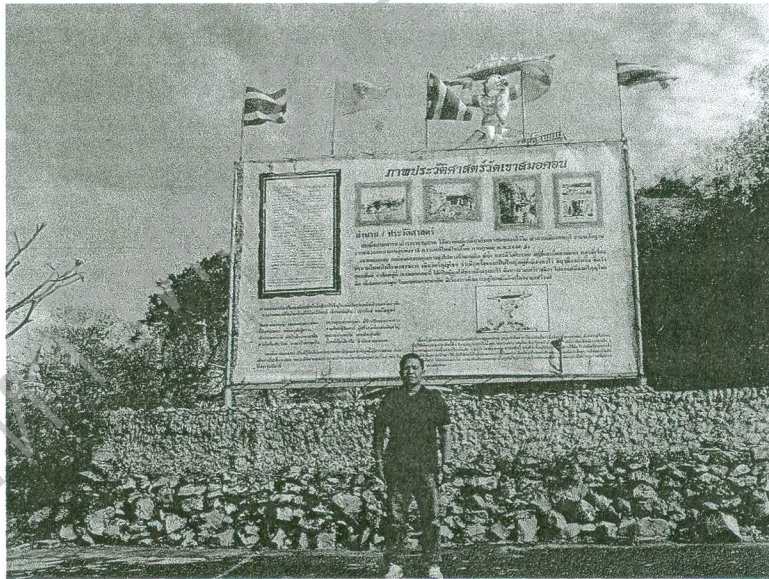
มวยไทยโบราณลพบุรี เริ่มมีความเกี่ยวข้องกับกำเนิดอาณาจักรทวารวดีลพบุรี ที่ได้ชื่อว่าเป็นปฐมบทของปรมาจารย์วิทยายุทธ์แห่งสำนักเขาสมอคอน เขตต. มงคลศิลป์ (2550 : 104) อันเป็นที่มาของมวยไทยสายลพบุรีในปัจจุบัน ดังความว่า สำนักเขาสมอคอนเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรทวารวดีลพบุรี สร้างโดยพระยาภาณุวรรณดิศ โอรสของพระยาภาณุภักดิ์แห่งเมืองตักศิลา โดยทรงสร้างเมือง “ละโว้” หรือเมือง “ลพบุรี” ขึ้น เมื่อจุลศักราชที่ 10 หรือปีศักราชที่ 1191 ในราวพุทธศตวรรษที่ 12 โดยได้ทรงตั้งราชธานีอยู่บนฝั่งที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ไกลออกไปด้านทิศตะวันออก ปรากฏ

เทือกเขาสมอคอน อำเภอบางบาล จังหวัด ลพบุรี ในอดีตกาลเขาสมอคอนคือสถานที่ตั้งสำนักศิลปวิทยาที่มีชื่อเสียงโด่งดังเกรียงไกร มาตั้งแต่ปีพุทธศักราชปี 1200 ที่ผู้คนทั่วทุกสารทิศได้หลั่งไหลมาเรียนศิลปะวิทยาการและชื่อเสียงสะกดกันตะกฤษี เจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน ได้แพร่สะพัดไปทั่วทุกแคว้นแคว้นของชาวไทย เมื่อ 1,300 ที่ผ่านมา อันเป็นเวลาหลังจากพระยาภาณุวรรณดิศ ได้ตั้งเมืองลพบุรีสว่างได้ 90 ปี โดยก่อนปีพุทธศักราช 1,200 ได้มีโอรสของพระยาองค์พิงโพธิญาณ แห่งกรุงวิเทหราช (อาจเป็นหนองแสในจีน) 2 พระองค์ ชื่อ วาสุเทพ และ สุกะทันตะได้ชักชวนกัน เดินทางลงมาทางทิศใต้โดยพระโอรสวาสุเทพ ได้หยุดพำนักที่ดอยสุเทพ ส่วนพระโอรสสุกะทันตะได้ตั้งสำนักอยู่ที่ภูเขาด่านทิศตะวันออกของเมืองละโว้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เขาสมอคอน” สภาพของเทือกเขาสมอคอนเมื่อราวปีพุทธศักราช 1,200 มีสภาพเป็นป่าที่เหมาะสมแก่การตั้งสำนัก เพื่อเป็นแหล่งให้ผู้คนได้เดินทางเข้ามาเรียนศิลปวิทยาแขนงต่าง ๆ ที่เจ้าสำนักมีความรู้พอที่จะสั่งสอนวิชาให้กับผู้ที่ป็นศิษย์ได้รวมทั้งการฝึกวิทยายุทธ์ของเหล่าผู้กล้าทั้งหลายในยุคนั้นด้วย ทั้งที่เป็นพระโอรสของกษัตริย์ในเมืองหรือแคว้นต่าง ๆ ในยุคนั้น เมื่อสุกะทันตะได้ก่อตั้งสำนักฝึกวิทยายุทธ์ที่เขาสมอคอนครั้งกระโน้น จึงได้รับยกย่องเป็นปรมาจารย์แห่งเขาสมอคอน วรวิทย์ วงษ์สุวรรณ (2545 : 29) แต่นิยมเรียกกันโดยทั่ว ๆ ไปว่า “สุกะทันตะกฤษี” ความเจริญรุ่งเรืองของสำนักเขาสมอคอนของสุกะทันตะกฤษี ได้มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าสำนักมาหลายชั่วอายุคน โดยทอดระยะเวลาที่ยาวนานจากปลายพุทธศตวรรษที่ 12 มาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 18 ทำให้มีอายุยืนนานถึงประมาณ 600 ปี และคาดการณ์ว่ามีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าสำนักเป็นจำนวน 15 คน และยังได้ชื่อว่าเป็นสำนักวิทยายุทธ์ที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น จนอาจนำไปเปรียบได้กับ สำนักดักศิลาทิศาปาโมกข์ของประเทศอินเดีย ครั้งกระนั้นเมืองละโว้หรือลพบุรี มีความเจริญรุ่งเรืองในศิลปวัฒนธรรมจนถึงขีดสุดไม่มีสำนักใดจะมาเทียบได้กับสำนักของสุกะทันตะกฤษีแห่งเขาสมอคอน ดังหลักฐานในพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน ได้กล่าวถึงพระราชโอรส 2 พระองค์ของเจ้าเมืองทางตอนเหนือของไทย คือ “พ่อขุนราม” กับ “พ่อขุนงำเมือง” ว่าได้เคยเสด็จมาศึกษาศิลปะวิทยา ณ สำนักเขาสมอคอนก่อนที่จะกลับไปบ้านเมืองเพื่อเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ในอนาคตต่อไป หนังสือพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ท้าวงำเมือง ประสูติจากครุฑมารดาเมื่อศักราชได้ 600 ปีจอ ทศศก เดือน 4 ถึงอายุได้ 16 ปี ไปเรียนด้วยสุกะทันตะกฤษี ที่ภูเขาละโว้ ได้จบบริบูรณ์มนต์ทั้งปวงสององค์ด้วยกัน พระร่วงครุฑเดียวกัน งำเมืองอยู่พะเยา พระร่วงอยู่สุโขทัย” จากหนังสือพงศาวดารนี้ บอกให้รู้ว่าท้าวงำเมืองหรือพ่อขุนงำเมืองโอรสเจ้าเมืองพะเยาได้บุกป่าฝ่าดงจากเหนือลงสู่ใต้มาเรียนศิลปวิทยาที่สำนักของสุกะทันตะกฤษีและเป็นศิษย์ครุฑเดียวกันกับ “พระร่วง” หรือ “พ่อขุนรามคำแหง” ซึ่งในพงศาวดารได้กล่าวอีกว่าพ่อขุนรามคำแหง เกิดเมื่อจุลศักราช 591 หรือปีพุทธศักราช 1772 ส่วนพ่อขุนงำเมืองเกิดเมื่อจุลศักราช 600 หรือปีพุทธศักราช 1781 ดังนั้นพ่อขุนงำเมืองจึงมีอายุน้อยกว่าพ่อขุนรามคำแหงถึง 9 ปี แต่ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปทรงศึกษาศิลปะวิทยา ที่เทือกเขาสมอคอน ด้วยพระชนมายุ 16 พรรษาเหมือนกัน โดยพ่อขุนรามเสด็จไปทรงศึกษาและเป็นศิษย์ในสำนักสุกะทันตะกฤษี แห่งเทือกเขาสมอคอนเมืองละโว้ เมื่อปีพุทธศักราช 1788 เป็นระยะเวลาหลังจากนั้นอีก 9 ปี พ่อขุนงำเมืองจึงได้เสด็จไปศึกษา ที่สำนักสุกะทันตะกฤษี เมื่อปีพุทธศักราช 1797 และหลังจากนั้นอีก 1 ปี พ่อขุนรามได้เรียนจบหลักสูตรและเสด็จกลับอาณาจักรสุโขทัย อีก 3 ปีต่อมาพ่อขุนรามคำแหงได้ทำสงครามกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด โดยรบชนะในสงครามครั้งนั้น ด้วยพระชนมายุเพียง 19 พรรษา ซึ่งได้นำหลักการรบที่เรียนมาจากสำนักวิทยายุทธ์

เขาสมอคอนเมืองลพบุรี มาใช้ในการรบจนสามารถรบชนะเจ้าขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด พระราชบิดา จึงได้พระราชทานนามให้ใหม่ว่า “รามคำแหง”

ภาพที่ 1 ผู้วิจัยลงภาคสนาม กราบสักการะสุกะทันตะฤๅษี เจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 2 ผู้วิจัยลงภาคสนาม ณ เทือกเขาสมอคอน อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี

ยุคที่ 2 ระหว่างปีพุทธศักราช 2199 - 2410 ช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยลพบุรีในช่วงนี้เริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2199 เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อัครมหา
 กษัตริย์ไทยได้ทรงขึ้นครองราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 27 แห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา
 จรัสเดช อุลิต และคณะ (2556: 241 - 243) ในขณะที่พระองค์อายุ 24 พรรษา ในยุคนี้นับเป็นยุคที่รุ่งเรือง
 สุดขีดของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา และอาณาจักรลพบุรี ด้วยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่โปรด
 ที่จะประทับอยู่ในอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ที่เป็นเมืองหลวงแต่พระองค์ทรงโปรดให้สร้างและฟื้นฟู
 อาณาจักรลพบุรีให้เป็นเมืองเมืองหลวงแห่งที่ 2 ของกรุงศรีอยุธยา โดยในปีพุทธศักราช 2208 ได้สร้าง
 พระราชวังขึ้นเป็นจำนวนหลายพระที่นั่ง ในพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ได้แก่ พระที่นั่งสุทธาสวรรค์
 พระที่นั่งจันทรพิศาล พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญามหาปราสาท และพระที่นั่งไกรสรสีหราชหรือ
 พระที่นั่งเย็น สำหรับใช้เป็นที่พักผ่อนพระอิริยาบถ นอกจากนี้ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ยังได้ทรง
 ศึกษาศิลปวิทยากับพระมหाराชครู และพระครูพรหมมุนีขณะทรงประทับที่พระนารายณ์
 พระราชนิเวศน์เป็นระยะเวลาจนถึง 6 ปี โดยได้ทรงศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาทุกแขนงที่เหมาะสมกับ
 การเป็นกษัตริย์ ได้แก่ พระไตรปิฎก กฎหมายการแต่งเครื่องฉันท์ กาพย์ กลอน พระเวทย์ วิชาเวทมนต์
 คาถา ดาราศาสตร์สังคราม การขี่ช้าง การขี่ม้า การเล่นเรือ และการต่อสู้ป้องกันตัว (พงศาวดารเมือง
 เงินยางเชียงแสน) โดยพระองค์ทรงโปรดปรานการชกมวยมากและโปรดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุน
 การกีฬาอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะมวยไทยนั้นได้รับความนิยมมากจนกลายเป็นกีฬาอาชีพ ในครั้งนั้น
 กรุงศรีอยุธยาและลพบุรีได้เข้าสู่ยุคที่เจริญรุ่งเรืองสุดขีดอีกสมัยหนึ่ง ทำให้มวยไทยในยุคนี้ได้รับความนิยม
 อย่างกว้างขวางไปด้วยเนื่องจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงสนับสนุนการฝึกมวยเป็นอย่างดี
 ปัญญา ไกรทัศน์ (2524 : 4) กล่าวว่า ในช่วงนี้มีสำนักมวยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงมีการแข่งขัน
 ชกมวยอยู่บ่อยครั้งทั้งในเมืองลพบุรี อยุธยาและหัวเมืองใกล้เคียงและในสมัยนี้อีกเช่นกัน ได้เริ่มมีการ
 ทำขอบเขตของสังเวียน โดยนำเชือกมาซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม นับเป็นเวทีมวยในสมัยแรก ๆ ของไทย
 ที่นักมวยจะใช้ด้ายดิบชุบแป้งหรือน้ำมันดินจนแข็งมาพันมือ เรียกว่า คาดเชือก หรือมวยคาดเชือก และ
 ยังนิยมสวมมงคลไว้ที่ศีรษะและผูกผ้าประเจียดไว้ที่ต้นแขนตลอดการแข่งขัน รวมทั้งการเปรียบคู่ชกมวย
 ในสมัยนี้ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ไม่มีการคำนึงถึงขนาดของร่างกายและอายุมีกติกา
 การชกง่าย ๆ เพียงว่า ชกจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยอมแพ้ ดังนั้น จึงพบว่า ในงานเทศกาลต่าง ๆ มีการ
 จัดแข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ ๆ รวมทั้งมีการพนันกันระหว่างนักมวยที่เก่งจากหมู่บ้านหนึ่งกับนักมวย
 ที่เก่งจากอีกหมู่บ้านหนึ่ง นอกจากนี้ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว ยังมีผู้สืบสานมวยไทย
 สายลพบุรีอีกท่านหนึ่ง คือ พระพุทธเจ้าเสือ ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ในช่วงสืบทอดของมวยลพบุรี
 ที่ทำให้มวยลพบุรีเป็นที่กล่าวขวัญเลื่องลือไปทั่ว พระพุทธเจ้าเสือหรือพระสรเพชญ์ที่ 8 พระองค์ทรง
 ครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 29 แห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่างพุทธศักราช 2240-2249 รวม
 9 ปี พระองค์ประสูติ ณ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง แขวงเมืองพิชัยพระบิดาถือเอานามิต นาม บัญญัติชื่อ
 เจ้าเสือ เพราะได้ฝังรกเจ้าเสือไว้ที่ต้นอุทุมพร (มะเดื่อ) กับต้นโพธิ์ เมื่อปีชกาล พุทธศักราช 2205 และ
 ขึ้นเสวยราชสมบัติพระชนมได้ 36 พรรษา ดำรงอยู่ในราชสมบัติได้ 9 ปี และได้สวรรคต ณ พระที่นั่ง
 สุริยาอมรินทร์ ในปีพุทธศักราช 2249 พระชนมายุ 49 พรรษา ในขณะที่พระองค์ขึ้นครองราชย์
 ในปี พ.ศ.2246 มวยไทยสายลพบุรีก็ได้กำเนิดขึ้นมาในช่วงนี้เอง นับเป็นต้นตำรับมวยไทยสายลพบุรี
 โดยแท้จริง “มวยไทยสายลพบุรี” นับแต่อดีตกาลมาไม่มีผู้ใดเขียนไว้โดยชัดเจน แต่ประวัติศาสตร์
 พงศาวดารไทยได้จารึกไว้ว่า ขุนหลวงสรศักดิ์ หรือสมเด็จพระพุทธเจ้าเสือ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์

หนึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่ได้รับการกล่าวขวัญมากในเรื่องฝีมือชั้นเชิงมวยไทย เพราะพระองค์ทรงเริ่มฝึกมวยไทยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยมีครูตั้ง ตาแดง เป็นครูฝึกมวยให้ ณ โรงเลี้ยงช้าง จังหวัดลพบุรี ซึ่งพระองค์ได้เจริญเติบโตที่เมืองลพบุรีมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์และอาศัยอยู่ในเมืองลพบุรีมาจนถึงวัยหนุ่ม และได้ฝึกฝนจนเชี่ยวชาญและมีฝีมือมาก และชอบการชกมวยมากถึงขนาดปลอมพระองค์ไปชกมวยกับประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งกล่าวว่า พระพุทธเจ้าเสือเสด็จทางชลมารคพร้อมเรือตามเสด็จ เมื่อไปจอดที่ตลาดกรวดซึ่งกำลังมีงานวัดอยู่ พระองค์ทรงแต่งกายแบบชาวบ้านพร้อมกับมหาเล็ก เสด็จไปยังสนามมวย แล้วให้นายสนามมวยจัดหาคู่ชกให้ ทางสนามมวยได้ประกาศให้ประชาชนทราบว่าเป็นนักมวยที่เดินทางมาจากเมืองกรุง ในครั้งนี้นายสนามมวยได้จัดนักมวยฝีมือดีมาให้ชกกับพระพุทธเจ้าเสือถึง 3 คน คือ นายกลาง หมัดตาย นายใหญ่ หมัดเหล็ก และนายเล็ก หมัดหนัก ซึ่งแต่ละคนจัดว่าเป็นยอดมวย ในท้องถิ่นทั้งสิ้น แต่ในที่สุดพระพุทธเจ้าเสือก็สามารถเอาชนะนักมวยทั้งสามคนได้

ยุคที่ 3 ระหว่างปีพุทธศักราช 2411 - 2487 ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยสายลพบุรีในช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงพัฒนาจนมีความเฟื่องฟูจนถึงขีดสุดเริ่มต้นขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มจากปีพุทธศักราช 2411 - 2453 จรัสเดช อุลิต และคณะ (2556: 243-244) ในรัชสมัยของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ชื่อว่าเป็นช่วงที่เฟื่องฟูที่สุดของมวยไทยสายลพบุรีและของมวยไทยอาณาจักรสยามก็ว่าได้ กล่าวคือในรัชสมัยนี้ พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงฝึกมวยจากสำนักมวยหลวงมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ โดยมีปรมาจารย์มวยชื่อ หลวงพลโยธานุโยค ตำแหน่งครูมวยหลวงเป็นผู้ถวายการสอน ทำให้พระองค์ทรงโปรดกีฬามวยไทยมาก เสด็จทอดพระเนตรการชกมวยหน้าพระที่นั่งบ่อยครั้ง ดังเช่นในงานการพระเมรุพระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าบุษบงเบิกบาน พระราชธิดาในรัชกาลที่ 4 ในเจ้าจอมมารดาสำลี สิ้นพระชนม์เมื่อวันอังคารที่ 16 มิถุนายน 2419 พระชันษา 17 พรรษา มีการพระเมรุที่วัดมหาธาตุและมีการชกมวยโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โปรดให้หลวงพลโยธานุโยค หลวงไชยโชคชนะ จัดมวยมาทอดพระเนตร ครั้นชกกันเสร็จแล้วพระราชทานเงินตรา ฝ่ายชนะได้ตำลึงครึ่ง ฝ่ายแพ้ได้ 1 ตำลึง และในการแข่งขันกีฬาประจำปีที่ต้องทุ่งพระสุเมรุ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 2 ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2450 มีมหรศพต่าง ๆ เช่น มวยและโม่งครุ่ม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ ณ พลับพลาที่ประทับรัตนสิงหาสนทอดพระเนตรมวย ซึ่งพระองค์ได้โปรดให้ข้าหลวงหัวเมืองต่าง ๆ คัดนักมวยฝีมือดีมาชกที่หน้าพระที่นั่ง เพื่หานักมวยที่เก่งที่สุดเข้าเป็นทหารรักษาพระองค์สังกัดกรมมวยหลวง และได้ทรงเห็นคุณค่าของกีฬาประจำชาติ จึงตรัสให้มีการแข่งขันมวยไทยขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเกิดความนิยมกีฬามวยไทยและไม่ให้วิชามวยไทยเสื่อมสูญไป นอกจากนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี “มวยหลวง” ตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ฝึกสอน จัดการแข่งขันและควบคุมการแข่งขันมวยไทย ด้วยเหตุนี้เมื่อมีงานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น งานโสกันต์ งานพระเมรุ หรืองานรับแขกเมือง สำนักพระราชวังก็จะออกหมายเรียกให้มวยหลวงนาคณะนักมวย คณะปี่กลองมาร่วมแสดงในงานด้วย ดังเช่นในงานพระราชทานเพลิงพระศพของพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภชซึ่งเป็นผู้บัญชาการกรมมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 19-22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวันและต่อเนื่องงานพระราชทานเพลิงพระศพของเจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในวันที่ 1-5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน ในงานนี้พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดแข่งขัน

มวยไทยหน้าพระที่นั่ง มีนักมวยฝีมือดีจากต่างจังหวัดหลายคนมาเข้าร่วมการแข่งขัน หนึ่งในจำนวนนี้มีนายกlinger โตสะอาด แห่งบ้านหัวสำโรง ชาวเมืองลพบุรีเข้าแข่งขันด้วย ชนทัต มงคลศิลป์ (2550 : 108) แต่ไม่ปรากฏนามคู่แข่ง มีบันทึกเพียงว่า นายกlinger ได้แข่งขันกับคู่ชกหลายคนและได้รับชัยชนะมาตลอดด้วยฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวมีการรุกรับรวดเร็ว มีการออกหมัดที่ฉลาดและแหลมคม มีจุดเด่นที่เป็นนักมวยเน้นหมัดตรง ลักษณะการชกจะชกแบบหงายหมัด ต่อได้รวดเร็วสามารถแหวกการควบคุมป้องกันใบหน้าได้ดีกว่ามวยจากถิ่นอื่น และจากความสามารถของนายกlinger โตสะอาดนี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานบรมราชานุญาตให้กระทรวงมหาดไทยทาพระราชนิพนธ์ตราพระราชสีห์ ตั้งเป็นขุนหมื่นครุมวยตามหัวเมือง โดยมีบรรดาศักดิ์เป็น “หมื่นมือแม่นหมัด” ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์สำหรับข้าราชการชั้นประทวนในสมัยนั้น นายกlinger โตสะอาด จึงได้ชื่อเรียกตามบรรดาศักดิ์ที่ได้รับว่าหมื่นมือแม่นหมัดและดำรงตำแหน่งกรรมการพิเศษเมืองลพบุรี ถือศักดินา 300 ทำหน้าที่ดูแลการจัดการแข่งขันชกมวยให้กับสำนักมวยหลวง นับได้ว่าหมื่นมือแม่นหมัดเป็นวีระบุรุษของมวยไทยสายลพบุรีและเป็นเจ้าของฉายา “ฉลาดลพบุรี” โดยแท้จริงรวมทั้งยังเป็นเจ้าตำรับมวยภาคกลางอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ในช่วงนี้ถือเป็นช่วงรุ่งโรจน์ของมวยไทยสายลพบุรีเป็นอย่างมาก ดังเอกสารจดหมายเหตุ ที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพเสนาบดีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้นได้ทำหนังสือจดหมายเหตุของกระทรวงมหาดไทยที่ 46/1803 กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก 129 เรื่องขอพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้นักมวยที่ชกมวยและได้ชัยชนะในงานพระเมรุคราวที่แล้ว เพื่อขอพระราชทานเห็นชอบจากพระเจ้าอยู่หัวและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตออกพระราชนิพนธ์ตราพระราชสีห์ แต่งตั้งนายกlinger โตสะอาด และนักมวยอื่น ๆ อีก 2 คน เพื่อให้ปรากฏชื่อเสียงในท้องถิ่นและเป็นการบำรุงวิชามวยตามหัวเมืองไม่ให้สูญหายไปอีกด้วย โดยนักมวยที่กล่าวถึง คือหมื่นมือแม่นหมัดเดิมชื่อนายกlinger โตสะอาด เกิดเมื่อปี พ.ศ.2414 บิดาชื่อนายทัต มารดาชื่อนางแพ่ง มีพี่ชายชื่อนายกlinger โตสะอาด บ้านอยู่หัวสำโรง เลขที่ 27 หมู่ 1 ตำบลหัวสำโรง อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี ในสมัยนั้นยังไม่มีนามสกุล นามสกุลเพิ่งเริ่มตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2456 ในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากพ่อ-แม่ มีอาชีพตามบรรพบุรุษคือเป็นชาวนา แต่นายกlinger ซึ่งขณะนั้นเริ่มโตเป็นวัยรุ่นไม่ชอบที่จะเป็นชาวนา จึงออกจากบ้านมาทำงานทำในเมืองคือบริเวณเมืองเก่า บ้านทะเลชุบศร อาศัยนอนบ้านคนรู้จักหลังวัดตองปุ นายกlinger ทำงานทุกอย่างเท่าที่มีคนว่าจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นการยกของขึ้นจากเรือ โดยจะมาทำงานแถววัดพระมหาสาร ที่อยู่ติดกับแม่น้ำลพบุรี มีท่าเทียบเรือยนต์ส่งสินค้าอยู่ พอมีเวลาวางนายกlinger มักจะมาดูเขาซ้อมมวยที่วัดพระมหาสารซึ่งมีวัยรุ่นหลายคนมาซ้อม มีครูมวยคอยดูแลการฝึกซ้อมอยู่เสมอ นานเข้านายกlinger ซึ่งชอบทางหมัดมวยอยู่แล้ว จึงสมัครเป็นลูกศิษย์ครูมวยและขอฝึกซ้อมด้วย ซ้อมอยู่นานอย่างจริงจังด้วยความขยันขันแข็งและมีใจรักจึงทำให้มีฝีมือรุดหน้ามากกว่านักมวยคนอื่น ๆ ประกอบกับมีพรสวรรค์ในตัวจึงมีฝีมือเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีความถนัดในการใช้หมัดตรงทั้งซ้ายและขวา เนื่องจากยกของขึ้นลงเรือบ่อย ๆ ซ้อมมือและแขนจึงแข็งแรงและสามารถต่อหมัดได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว จนนักมวยคนอื่น ๆ ไม่สามารถสู้ได้ ในเวลานั้นมักมีงานสมโภช และงานวัดอยู่บ่อย ๆ และในงานนั้นก็จะมีการแข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ เจ้าเมืองลพบุรีในสมัยนั้น คือพระยาพิสุทธิธรรมธาดาจะมาดูและมอบรางวัลให้นักมวยด้วย นายกlinger ก็เคยต่ออยู่ในงานวัดหลาย ๆ งานจนมีฝีมือกล้าแข็งจนคนรำลือไปทั่ว นายกlinger เดินสายต่อมวยในละแวกภาคกลางบ่อยครั้ง ทั้งสิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี อุทัย นครสวรรค์ นายกlinger ชนะหมดในทุกๆ เมืองและทุกรายการที่แข่งขันในปี พ.ศ.2452 ทนายเลือก

ในกรุงเทพฯ ได้มีใบบอกไปตามหัวเมืองต่างๆ ให้คัดเลือกนักมวยที่เก่งที่สุดในมณฑลต่างๆ เข้ามาชกมวยหน้าพระที่นั่ง ในงานพระราชทานเพลิงพระศพพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรุณวรราชสมโภช เมื่อวันที่ 19-22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวัน และต่อเนื่องงานพระราชทานเพลิงศพของเจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในวันที่ 1-5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน นายกลึงคนหนึ่ง ที่สมัครเข้าคัดเลือกและได้เป็นตัวแทนเมืองลพบุรีเข้ามาด้อยที่กรุงเทพฯ ในงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าว การแข่งขันในคราวนั้น จัดการแข่งขันเป็นแบบแบ่งสายและให้นักมวยในกลุ่มต่อยกันเพื่อหาคู่ชนะเลิศ นายกลึงขณะนั้นอายุได้ 39 ปีแล้ว แต่ก็ยังแข็งแรงมีประสบการณ์ในการต่อยมวยมานานและเป็นมวยหมัดจึงไม่ต้องใช้แรงมาก นายกลึงอาศัยชั้นเชิงแพรวพราวรุก-รับ ที่ปราดเปรียว ใช้หมัดดักชกคู่ต่อสู้ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ลีลาไหวพริวจนคู่ต่อสู้ไม่สามารถทำอะไรได้ ใช้หมัดตรงหลอกคู่ต่อสู้ คู่ต่อสู้จนเข้าไม่ติด เวลาพอขีดวงในก็ต่อยหมดเสียไปที่ปลายคางคู่ต่อสู้จนคู่ต่อสู้ขาดไม่กล้าเข้าใกล้ และในที่สุดนายกลึงก็ชนะเลิศในกลุ่มเป็นที่ 1 ใน 3 คนที่มาด้อยคราวนั้น ซึ่งมีเพียง 3 คน และ 3 เมืองเท่านั้น นับเป็นยอดมวยในสมัยนั้น จนมีคนกล่าวคำพูดสรรเสริญไว้ว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทอดพระเนตรเห็นลีลาท่าทางการชกมวยของนายกลึง ก็รู้สึกพอพระทัยและชอบใจในความสามารถในเชิงชกของนายกลึงมาก จึงโปรดเกล้าฯ ให้นายกลึงและนักมวยอีก 2 คน เข้ามารับราชการในกรมมวยหลวง ในตำแหน่งกรมการพิเศษให้บรรดาศักดิ์เป็นขุนหมื่นครุฑในชื่อว่า หมื่นมือแม่นหมัด (ประกาศแจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง ขุนหมื่นครุฑมวย ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27 หน้า 489 วันที่ 19 มิถุนายน รศ 129) มีศักดินา 300 ไร่ ให้มีหน้าที่จัดการแข่งขันและดูแลมวยในหัวเมืองภาคกลางที่นาที่ได้รับพระราชทานนั้น อยู่ในตำบลหัวสำโรงที่บ้านสะแกงาม อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี หมื่นมือแม่นหมัด มีภรรยาชื่อ นางตาบเป็นคนบ้านไทร มีบุตรธิดาด้วยกัน 6 คน คือนางเพียร แต่งงานกับนายผล อันสกุล นางวัน โตสะอาด นางวอน แต่งงานกับนายมิ่ง มั่งคั่ง นายแบน โตสะอาด นางวัง แก้วกระจ่าง นางวัง ทองสัมฤทธิ์ ปัจจุบันนี้ทั้ง 6 คน ได้เสียชีวิตไปหมดแล้วคงมีหลานอยู่ 2 คน ที่เป็นคนเล่าเรื่องของนายกลึง และจำได้ดีถึงรูปร่างและบุคลิกหน้าตาของหมื่นมือแม่นหมัด ทั้งสองคนคือ นายผัน อันสกุล ซึ่งเป็นลูกชายของนายผล และนางเพียร อันสกุล ขณะนี้มีอายุ 69 ปี และนายละออง มั่งคั่ง ซึ่งเป็นลูกชายของนายมิ่ง และนางวอน มั่งคั่ง อายุ 72 ปี ทั้งสองคนเล่าว่า เมื่อตอนเป็นเด็กอายุ 6 ขวบและ 9 ขวบ คุณตาหมื่น ได้อาหารียูตราราชสีห์มาคล้องคอให้แต่หายไปแล้ว ไม่รู้หายไปตอนไหน หมื่นมือแม่นหมัดในบ้านปลายชีวิตไม่ค่อยอยู่ดีมีสุขนัก เนื่องจากเป็นคนที่ชอบท่องเที่ยวและเล่นมวยเป็นชีวิตจิตใจ จึงทำให้เงินทองที่ได้จากการชกมวยหมดไปจากการพนันมวยแม้แต่นาพระราชทานก็ทยอยขายไปเรื่อย จนเหลือเพียงส่วนน้อยที่เอาไว้ทำนา แต่ลูกหลานก็ยังพอมิที่ทำกินอยู่ถิ่นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่พระราชทานก็คือที่หมู่ 1 ตำบล หัวสำโรง ที่ลูกหลานส่วนใหญ่ยังอยู่กันหลายๆ ครอบครัว ในวัยชราหมื่นมือแม่นหมัดไม่ค่อยอยู่สุขสบายนักต้องดิ้นรนไปหางานทำในตัวเมืองลพบุรีในวัยเกือบ 70 ปี แต่ลูกหลานก็ไปตามกลับมาอยู่ด้วยที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ตำบลหัวสำโรงซึ่งเป็นบ้านของนายผัน อันสกุล และนางชานทอง อันสกุล ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานตาของ หมื่นมือแม่นหมัดนั่นเอง หมื่นมือแม่นหมัดมีอายุได้ 72 ปี ก็เสียชีวิตลงในปี พ.ศ.2486 ด้วยโรคชรา ณ บ้านของหลานคือนายผันนั่นเอง ญาติพี่น้องในเวลานั้นก็ล้วนมีฐานะไม่ค่อยดีก็จัดงานศพไปตามมีตามเกิด ใช้ผ้าบ้านมาต่อเป็นโลงศพแล้วแบกไปเผาที่วัดคงคาราม (เดิมชื่อ วัดคงคาไหล) ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร โดยนายผันและนางละอองเล่าว่า ทางที่เดินไปเป็นทางริมคลองข้างคันนาบ้างต้องช่วยกันแบกโลงคนละหลายๆ ผลัดกว่าจะถึงวัด หมื่นมือแม่นหมัด

มีพี่ชายชื่อ นายกลิ้ง ซึ่งมีภรรยาชื่อ นางเผือด ก็เป็นนักมวยเหมือนกัน แต่เก่งสู้น้องชายไม่ได้ แต่มีลูกหลานหลายคนที่เป็นนักมวยชื่อ นายโส โตสะอาด นายสุข โตสะอาด นายสิงห์ เพิ่มทรัพย์ นายพร จันทริน ซึ่งเป็นนักมวยที่ไหว้ครูมวยได้สวยงาม นายผ่อง สายสุ่ม ต่อยมวยเก่งมากและนายผวน สายสุ่ม หลานชายของหมื่นมือแม่หมัด ส่วนมากจะมีลูกหลานเป็นผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ คงมีแต่เหลนชายคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกชายของนายผัน อันสกุล คือ นายวิโรจน์ อันสกุล ก็เคยหัดมวยและต่อยมวยตอนเป็นหนุ่ม แต่ไม่ค่อยดังเท่าไร ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสาโรงหมู่ที่ 1 จึงเลิกต่อยมวยไป ชีวิตของนักมวยคนหนึ่งที่จะตาชีวิตพลิกผันจนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นมือแม่หมัด นักมวยดังในสมัยรัชกาลที่ 5 นับได้ว่า หมื่นมือแม่หมัด เป็นผู้จุดประกายมวยไทยสายลพบุรีให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกรในสมัยนั้น สมควรที่ลูกหลานชาวมวยชาวลพบุรีทั้งหลายจะได้ระลึกถึง และรื้อฟื้นอดีตความเก่งกาจและมีชื่อเสียงของมวยไทยสายลพบุรีในอดีตให้กลับมาโด่งดังขึ้นอีก เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประเพณีศิลปะของมวยไทยสายลพบุรีให้คงอยู่คู่เมืองลพบุรีสืบต่อไป

ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453- 246) ได้โปรดให้พระยานนทิสเรนทรภักดี นายพลเสือป่า จัดการแข่งขันชกมวยการกุศลเพื่อหาเงินซื้อปืนให้กองเสือป่า เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม - 8 สิงหาคม พ.ศ. 2464 และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายในการชกมวยเป็นจำนวนเงินมากถึง 30 บาท รวมกับเงินที่มีผู้บริจาคสมทบอีก 20 บาท รวมเป็นเงินที่นำไปซื้อปืนจำนวน 50 บาท ให้กองเสือป่าและในกลุ่มนักมวยที่ขึ้นชกดังกล่าว มีนักมวยจากลพบุรีอยู่ 3 คน คือ ครูนวล ลพบุรี นายชีว อกเพชร และนายแอ ประจักษ์การ นับเป็นนักมวยลพบุรีฝีมือดีอีกรุ่นหนึ่ง หลังจากนั้นมวยไทยสายลพบุรีได้มีผู้สืบทอดต่อกันมาอย่างสม่ำเสมอมิได้ขาด แต่ในช่วงต่อมามวยไทยสายลพบุรีก็ซบเซาลงไปอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่งนับจากปีพุทธศักราช 2468 จนในปีพุทธศักราช 2477 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อรัฐบาลได้มีคำสั่งให้การแข่งขันชกมวยไทยทั่วประเทศต้องสวมนวม เนื่องจากนายเจียร์ แชนเซอร์ ถูกนายแพ เลี้ยงประเสริฐ นักมวยฝีมือดีจากบ้านท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ต่อยจนถึงแก่ความตายด้วยหมัดคาดเชือก (เดลีเมล 2471) จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกติกาของมวยไทยจากการชกด้วยมือเปล่ามาเป็นการชกโดยสวมนวมเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่นักมวยระหว่างการชกมวยเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่นักมวยระหว่างการชกมวย ต่อมาในวันที่ 30 ธันวาคม พุทธศักราช 2472 ได้มีผู้นำเอากระบี่เหล็กมาใช้ป้องกันอวัยวะสำคัญของนักมวยแทนกระบี่ที่ทำด้วยผ้าเพื่อให้เกิดความปลอดภัยระหว่างการชกมากขึ้น เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 คณะราษฎร นำโดยพระยาพระหลพลพยุหเสนาได้ทำการยึดอำนาจการปกครองโดยใช้กำลังทหาร ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ทรงประกาศสละราชย์สมบัติเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2477 ทำให้ในช่วงนี้วงการมวยไทยในประเทศและมวยไทยสายลพบุรีซบเซาลงไป เนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ แต่ก็ยังมีการแข่งขันอยู่บ้างในช่วงนี้มวยไทยสายลพบุรีก็ยังมีผู้สืบทอดอยู่โดยมีนักมวยที่มีความสามารถใกล้เคียงหมื่นมือแม่หมัดคือ นายจันทร์ บัวทอง หรือจันทร์ เครือศรี ชื่อจริง คือ นายสงค์ บัวทอง เกิดเมื่อวันเสาร์ ที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2457 ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นชาวอำเภอเสนา มีพี่น้องร่วมสายโลหิต 3 คน นายจันทร์เป็นบุตรคนแรก มีน้องชายชื่อ นายสงค์ บัวทอง และน้องสาวชื่อนางประเสริฐ บัวทอง ซึ่งเสียชีวิตแล้วทั้งหมด นายจันทร์ บัวทอง สมรสกับนางสมจิต บัวทองเมื่ออายุได้ 27 ปี มีบุตร ธิดารวม 8 คน เป็นชาย 5 คน และหญิง 3 คน จากการที่นายจันทร์เป็นคนที่มีรักศิลปะวัฒนธรรมไทยมากโดยเฉพาะศิลปะมวยไทย โดยได้เริ่มฝึกมวยไทยที่ค่ายอิสระเสนา ฝึกซ้อมจนคนในค่ายมวยหลายคนสู้ไม่ได้ จึงได้ขึ้นชกมวยตามวัดและ

งานต่างๆ จนมีชื่อเสียง เมื่ออายุ 17 ปี ในปี พ.ศ.2467 เป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ชมลีลาการชกและลีลาการไหว้ครูและร่ายรำที่สวยงามของจันทร์ บัวทอง นายจันทร์ บัวทอง ตะเวนชกอยู่ในลแวกภาคกลางตลอด โดยมากจะปักหลักชกอยู่ที่ลพบุรี จนถือได้ว่าเป็นนักมวยลพบุรีคนหนึ่งที่เดียว เนื่องจากพักอาศัยอยู่ที่บ้านครุมวยในเมืองลพบุรีนั่นเอง และได้เป็นตัวแทนของมวยไทยสายลพบุรี เข้าแข่งขันในงานประจำปีที่ต้องสนามหลวง การชกที่นับเป็นครั้งที่โดดเด่นที่สุดของนายจันทร์ บัวทองในช่วงนั้นคือการชกกับนายแก้ว พิณปรุ นักมวยจากเมืองนครราชสีมา วันนั้นนายจันทร์ชกเป็นคู่ที่ 6 ที่เวทีมวยสวนมิสกวันเมื่อปี พ.ศ.2477 อายุได้ 20 ปีพอดีอาศัยที่นายจันทร์ได้เปรียบในด้านร่างกายที่หนุ่มแน่นและมีฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวกว่าในเชิงมวยจึงเป็นฝ่ายรุกไล่ต่อยนายแก้วเสียจนสู้ไม่ได้ยอมแพ้ไปในที่สุดนายจันทร์ บัวทอง เป็นนักมวยที่มีลีลาไหว้ครูที่สวยงามที่สุดในยุคนั้นคนหนึ่ง นอกจากนั้นนายจันทร์ ยังเป็นแชมป์มวยไทยคาดเชือกอีกด้วย นายจันทร์ต่อยมวยได้ไม่นานเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถในเรื่องมวย ทั้งมวยไทย มวยคาดเชือกและมวยสากล ทางกรมตำรวจจึงรับนายจันทร์เข้ารับราชการที่กรมตำรวจและประจำอยู่ที่กองตรวจคนเข้าเมือง ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจได้ประมาณ 15 ปีจึงลาออกจากราชการเนื่องจากมีนิสัยซื่อสัตย์ไม่สามารถร่วมทีม กับกลุ่มเพื่อนที่ทำงานได้ จึงลาออกมาทำสวนที่บ้านตำบลบางคอแหลมที่นายจันทร์ได้เก็บหอมรอมริบเงินจำนวนหนึ่งซื้อที่ดินไว้ประกอบอาชีพ แม้จะเป็นชาวสวนแต่นายจันทร์ก็ไม่ได้หยุดการซ้อมมวยแต่อย่างใด ยังคงฝึกซ้อมและฝึกหัดการไหว้ครูและร่ายรำอยู่ตลอดจนเมื่อครั้งที่จัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในปี พ.ศ.2525 คณะกรรมการฝ่ายจัดมวยไทยได้เชิญ นายจันทร์ บัวทอง ในวัย 68 ปี ไปโชว์การไหว้ครูและร่ายรำให้แก่ผู้ชมได้พบเห็นลีลาท่าทางการไหว้ครูที่สวยงามในงานท้องสนามหลวง เพื่อนร่วมรุ่นของนายจันทร์ บัวทอง ที่ต่อยมวยในสมัยนั้น คือ ธงกล้า หน้าศึก (บุญมา เสนานันท์) และนายจันทร์ บัวทอง ยังได้ไปชกมวยสากลด้วยคู่ชกคนสุดท้าย คือ ชิตหลี่ ศรีกาพุด ซึ่งนายจันทร์ก็ชนะอย่างสบาย นายจันทร์ใช้ชีวิตนักมวยอยู่นานจนกระทั่งเลิกต่อยและเป็นชาวสวนจนอายุได้ 80 ปีก็ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2537 นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของชาวลพบุรี และมวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคที่ 4 ระหว่างปีพุทธศักราช 2488 - 2510 ช่วงยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงนี้เริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปีพุทธศักราช 2488 ตรงกับปลายปีในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 จรัสเดช อุทิศ และคณะ (2556: 249-252) เรื่องราวเกี่ยวกับมวยไทยสายลพบุรี เจียบหายไประยะหนึ่ง ก็เริ่มฟื้นฟูในปี พุทธศักราช 2489 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มวยไทยสายลพบุรีเริ่มฟื้นฟูขึ้นมาอย่างจริงจังอีกวาระหนึ่งเมื่อมีการจัดงานวันพระนารายณ์ (งานวัง) เพื่อบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในงานนี้ได้จัดขึ้นเป็นระยะเวลา 7 วัน 7 คืน ระหว่างงานมีการละเล่นต่างๆ มีมหรสพและศิลปะการต่อสู้แบบต่างๆ มากมายตลอดจนมีการรำมวยถวายทุกครั้งที่มีการทำพิธีบวงสรวง รวมทั้งมีการแสดงกระบี่กระบอง การแข่งขันชกมวย โดยสร้างเวทีมวยข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ มีการเปียบมวยทุกคืน ซึ่งมีมวยชกกันในเทศกาลในงานวันนารายณ์ ในช่วงนี้นักมวยลพบุรีที่มีชื่อเสียงโด่งดัง และมีค่ายมวยที่โด่งดังในสมัยนั้นหลายค่าย ได้แก่ ค่าย ลูก ส.ก. ซึ่งค่ายมวยส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณนอกเมือง เช่น ค่ายมวยที่ชุมชนท่าโพธิ์และสระเสวย ส่วนในบริเวณอำเภอเมืองลพบุรีมีค่ายลูกละโว้ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น ค่ายลูก ส.ก. มีสถานที่สำหรับให้นักมวยซ้อมอยู่ใกล้เนินท่าโพธิ์ และยังมีค่ายลูกเจ้าพ่อศาลพระกาฬอีกค่ายหนึ่ง ประกายแก้ว ลูก ส.ก. เป็น

นักมวยรุ่นเดียวกันกับ อภิเดช ศิษย์หิรัญ และอดุลย์ ศรีโสธร ในการต่อยที่สนามมวยลุมพินีในกรุงเทพฯ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ถูกอภิเดช ศิษย์หิรัญเตะจนแขนพิการ ต่อมาประกายแก้ว ลูก ส.ก. ได้เลิกต่อยมวยแต่มาตั้งค่ายมวยชื่อ ค่ายมวยทรงวิทย์ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. มีชื่อจริงว่านายสมทรง แก้วเกิด นอกจากนี้ยังมีค่ายมวยจากโคกสำโรงชื่อค่ายอุดมฤทธิ์ มีที่ตั้งของค่ายมวยอยู่หลังโรงฆ่าสัตว์ มีนักมวยมาฝึกซ้อมเป็นจำนวนมากค่อนข้างมาก ส่วนมากการชกมวยที่โคกสำโรงนี้จะจัดชกมวยกันที่วัด นอกจากนี้มีค่ายชัชบาดาล ซึ่งมีนักมวยเอกชื่อ ชัชบาดาล ลูกชัชบาดาลเคยมาฝึกมวยที่วัดจันทราาราม จากนั้นได้ไปฝึกมวยต่อที่กรุงเทพฯ ที่ค่ายมวยสวนมิสกวันซึ่งนักมวยส่วนใหญ่ในค่ายสวนมิสกวัน ล้วนเคยอยู่ค่ายชัชบาดาลมาก่อน เมื่อเข้ามาชกมวยในกรุงเทพฯ จะมาอยู่ที่ค่ายสวนมิสกวัน ในช่วงนั้นนักมวยดังของค่ายสวนมิสกวันมี ชัชบาดาล สวนมิสกวัน (เสนห์ จิตการ) และอินทรีย์ สวนมิสกวัน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ซึ่งอินทรีย์ สวนมิสกวัน เคยชกมวยกับนำขบวน หนองกี่พาหุยุทธ์ด้วยรวมทั้งนพเก้า สวนมิสกวัน (มีชื่อจริงว่าสมคิด พลเดชรังสี) เป็นกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชัชบาดาล นอกจากนี้มีนักมวยระดับแชมป์ของประเทศอีกคนหนึ่งชื่อขุนพลใบ้ สมานชัย เป็นแชมป์มวยไวทอปที่นับว่ายิ่งใหญ่มาก ในสมัยนั้น ปัจจุบันขุนพลใบ้อาศัยอยู่ที่ตำบลนาโสม อำเภอบัวชุม จังหวัดลพบุรี และได้ชื่อว่าเป็นนักมวยจากชัชบาดาลโดยแท้จริงรวมทั้งได้รับการยอมรับให้เป็นแม่ทัพนำนักมวยคนอื่นๆ ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ ในรุ่นนี้มีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น อภิเดช ศิษย์หิรัญ ทองใบ เจริญเมืองและกตัญญูชัย ขวัญใจชนบทที่เป็นนักมวยจากอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดลพบุรี แม้ว่าที่อำเภอลำทะเมนชัยจะไม่มีการชกมวยเป็นหลักแหล่งแต่นักมวย ชัชบาดาลอาศัยซ้อมมวยในวัด เมื่อเริ่มมีฝีมือขึ้นจนเห็นว่าเก่งพอตัวแล้วจะส่งขึ้นชกที่เวทีมวยค่ายนารายณ์ สำหรับชัชบาดาล สวนมิสกวัน หลังจากเลิกชกมวยแล้วได้ไปสอนมวยไทยที่ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันได้กลับมาอยู่ที่ประเทศไทยแล้วและยังมีชีวิตอยู่ ส่วนราวี สวนมิสกวัน นับเป็นนักมวยอีกคนหนึ่งของอำเภอลำทะเมนชัย มีบ้านอยู่ใกล้วัดโสม รวมทั้งเกาะแก้วน้อย ลูกชัชบาดาล ที่มีชื่อจริงว่าประทีป มีกำลัง มีสถิติการชกมากกว่า 30 ครั้ง แต่ปัจจุบันเลิกชกมวยแล้ว มีอายุ 57 ปี เดิมเคยเป็นทหารและได้ชกมวยในรุ่น 54 กิโลกรัม (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารุ่นแบนตั้มเวท) ขณะนี้มีอาชีพเลี้ยงวัวอันเป็นผลได้จากน้ำพักน้ำแรงในการชกมวยของประทีปเอง นอกจากนี้ ยังมีนักมวยอีกคนหนึ่งชื่อ สกลน้อย ศิษย์วัดท่า มีน้องชายเป็นครูมวยไทยโบราณลพบุรี ที่ได้สืบสานและอนุรักษ์ศิลปะมวยไทยในปัจจุบัน ชื่อครูประดิษฐ์ เล็กคง ที่ยังคงเป็นครูสอนมวยในสถานศึกษาต่างๆ ทั้งในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียง และเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเกี่ยวกับมวยไทยสายลพบุรีด้วย ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี มีพิธีบวงสรวงประจำปีในงานวันนารายณ์ เช่นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2490 ได้จัดพิธีบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชขึ้นในวันนารายณ์ เมื่อถึงเวลาบ่าย 4 โมงเย็นจะเริ่มมีการชกมวยบนเวทีซึ่งเป็นเวทีกลางแจ้งโดยมีนายปัญญาจางสุวรรณปรกรณ์ เป็นนายสนามมวยในสมัยนั้น การชกมวยจะชกทุกวันเสาร์เวลา 4 โมงเย็นเป็นต้นไป ในสมัยนั้นค่ายมวยนารายณ์ล้อมด้วยสังกะสี ด้านหลังปักไม้รวกไม่มีหลังคา เก็บค่าผ่านประตูคนละ 5 บาทและ 10 บาท โดยมีค่ายมวยที่ส่งนักมวยเข้าแข่งขันชกมวยหลายค่าย เช่น ค่ายลูกกลพ ค่ายประจักษ์การ ค่ายศิลาชัย แต่ละค่ายมวยมีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น วยัแท้ ชาญเทียนทอง เมฆดำ ช่อฟ้า วรชิต ลูกกลพ (ศรแดง) และสมคิด ลูกกลพ ซึ่งมีบ้านอยู่ในตมเมืองลพบุรี ได้ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ บ่อยครั้ง รวมทั้งสุดใจ ศิลาชัย พันธุ์ทิพย์ ฟ้าหม่นและวัลลภ ศรแดง นักมวยรุ่นนี้ปัจจุบันมีอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป ทุกคน ส่วนนักมวยในรุ่นหลังมี ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ศรนารายณ์ ลูกมหาโลก และช่วงชัย ศรแดง ที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุด

พุทธศักราช 2500-2503 เป็นช่วงเวลาแห่งความซบเซาของมวยไทยสายลพบุรีในช่วงหนึ่ง เนื่องจากไม่มีนักมวยที่เป็นแม่เหล็กดึงดูดผู้เข้าชม ประกอบกับการชกมวยในช่วงนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องและผู้เข้าชม เนื่องจากมีการพนันมวยของผู้เข้าชมและมีการล้มมวยเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเป็นข่าวเล่าขานอยู่เนืองๆ รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศในยุคนั้นได้ตกต่ำลง แม้แต่โปรโมเตอร์ที่เป็นผู้จัดรายการแข่งขันก็หลีกเลี่ยงจากการลงขันหลังจากประสบภาวะขาดทุนในการจัดชกมวย และผู้เข้าชมมวยเองก็ไม่ได้สนับสนุนการจัดชกมวยในเวทีของจังหวัดลพบุรี จึงนับว่าในช่วงเวลานี้เป็นช่วงการตกต่ำของมวยไทยสายลพบุรีก็ว่าได้ ผลที่ตามมาคือ ชื่อของนักมวยจากลพบุรีได้เงียบหายไปจากวงการมวยในเวทีนครบาล จนผู้คนในวงการมวยอาจลืมเลือนมวยไทยสายลพบุรี เป็นระยะเวลาที่สั้นเพียง 3-4 ปี เท่านั้น

ต่อมาในช่วงปีพุทธศักราช 2504 มีนายสนามมวยหลายคนที่ย้ายถิ่นมาดูแล ค่ายมวยศรนารายณ์ตามตำแหน่งทางทหารที่เกี่ยวข้องกับมวยของค่ายมวยนารายณ์ อาทิ พันเอกเฉลย วีระบุลย์ ได้มาบริหารและพัฒนาค่ายมวยนารายณ์จนมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้ง ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงรุ่งโรจน์สุดขีดของมวยไทยสายลพบุรีสมัยใหม่ มีเวทีและค่ายมวยต่าง ๆ มีนักมวยที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอย่างมากมาย ตลอดจนมีการนำนักมวยจากกรุงเทพฯ มาชกที่ลพบุรีเป็นประจำทุกวันพุธ ในเวลาบ่ายสี่โมง นักมวยดังสมัยนั้น ได้แก่ ชูชัย ศิลปะชัย, ประลอง ลูกมาตุลี, วิทยา ราชวัตร, หลาว เลิศฤทธิ์, ศักดา ยนตรกิจ, อิศระชัย พันท้ายนรสิงห์, ศรศักดิ์ พันท้ายนรสิงห์ และสายเพชร ยนตรกิจ และยังมีนักมวยจากค่ายอื่น ๆ อีก ได้แก่ ค่ายลูกกะโ้ว, ค่ายจักรนารายณ์, ค่ายศรีนารายณ์, ค่ายลูกพลูลวง และค่ายลูก ส.ก. ในสมัยนี้ ได้มีการจัดตั้งค่ายมวยขึ้นที่ศูนย์การทหารราบ ซึ่งบริหารโดยศูนย์สงครามพิเศษ โดยให้มีเวทีมวยที่ศูนย์สงครามพิเศษ เนื่องจากศูนย์สงครามพิเศษได้ย้ายจากลพบุรีไปอยู่ที่อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงนับเป็นการเริ่มต้นสมัยใหม่ของมวยไทยสายลพบุรีอีกครั้งเนื่องจากได้มี นายสนามมวยมาดำเนินการจัดการบริหารสนามมวยอีกหลายคน เช่น พันเอกอภิไทย นอบไทย พันเอกบุญช่วย แซ่มสุวรรณ พันเอกอภิชัย พันธเกล้า พันโพนัส บุญหนู และพันเอกประสงค์ เจริญชัย

ยุคที่ 5 ระหว่างปีพุทธศักราช 2510 จนถึงปัจจุบัน ช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

เมื่อปี พุทธศักราช 2510 มีค่ายมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีนักมวยในสังกัดที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น ค่ายลูกพระบาท เริ่มมีนักมวยดังเกิดขึ้นหลายคนและในช่วงนี้ก็มีโปรโมเตอร์เกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น เฉลิม สุทธิพงษ์ เทียมบุญ อินทรบุตร จำลอง บริพัฒน์ และวิเชียร แสงแก้ว ส่วนค่ายมวยเก่าที่มีมาก่อน ได้หยุดกิจการเนื่องจากไม่มีนักมวยในสังกัดขึ้นชกมวยในเวทีมวย จึงต้องเลิกล้มค่ายมวยไปโดยปริยาย คนทำค่ายมวยคนใหม่ได้เปลี่ยนชื่อค่ายเป็นชื่อใหม่เช่น ค่าย ลูก ส.ก. เปลี่ยนชื่อเป็นค่ายทรงฤทธิ์ นายสนามมวยที่มีชื่อเสียงอีกผู้หนึ่ง คือ พันเอกพยัคฆ์ ประจันตะเสน (ยศในขณะนั้น) ต่อมาได้เกษียณอายุราชการในยศพลตรี และปัจจุบันได้ถึงแก่กรรมแล้วต่อมามี นายสนามมวยคนใหม่ คือ พันเอกธรรมศักดิ์ ไชยโกมินทร์ ค่ายมวยที่มีในสมัยนี้ ได้แก่ ค่ายลูกแม่ดาบทอง ค่ายเจ้าพ่อดาบทอง (ของกำนันรุ่ม) ค่ายศักดิ์มนุชัย ค่ายลูกพระบาท ค่ายสิงห์เมืองลพ ค่ายอุดมฤทธิ์ ค่าย อ. เมืองสิงห์ ค่ายลูกบัวหลวง และค่ายศักดิ์ประสงคนักมวยในค่ายรุ่นนี้มีชื่อเสียงโด่งดังหลายคน

ภาพที่ 3 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2559 โดยศรารุณ ศรียา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี) กล่าวว่าในสมัยนั้น เฮียbung (นายเสถียร ธีระกิตติวาท) อดีตสมาชิกสภาจังหวัดลพบุรี เขตอำเภอหนองม่วง มีนักมวยในค่ายหลายคนที่มีฝีมือฉกาจฉกรรจ์มากในยุคนั้น ประกอบไปด้วย อังคารเดช ศักดิ์ประสงค์, คมเคียว ศักดิ์ประสงค์, สารเดช ศักดิ์ประสงค์, จอมทอง ศักดิ์ประสงค์, ดาวรุ่ง ศักดิ์ประสงค์, รุ่ง ศักดิ์ประสงค์ และรัก ศักดิ์ประสงค์ เป็นต้น ส่วนนักมวยในรุ่นเดียวกันที่มีชื่อเสียง เช่น เหงาเจีย บขส., ผาเรือง จักรนารายณ์, หยกฟ้า อุดมฤทธิ์, ใจแก้ว ลูก ส.ก., ไบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกละโว้, สกลน้อย ศิษย์วัดท่า, ฤทธิเดช ลูกละโว้ และจักรเทพ ลูกบัวหลวง ส่วนไบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกละโว้ และฤทธิเดช ลูกละโว้ ได้ชื่อว่าเป็นนักมวยแนวหน้าของลพบุรีที่ไปชกมวยในกรุงเทพฯ บ่อยครั้ง ซึ่งเวทีมวยดังกล่าวจะจัดมวยตามสะดวกและตามเหตุการณ์ คือ จัดได้บ้างจัดไม่ได้บ้าง ส่วนโปรโมเตอร์ถาวรไม่มีแต่ก็เกิดมีดาวรุ่งขึ้นมากมายเช่น วังจันน้อย ส พลังชัย, นพเดช นฤมล, สายชล พิชิตศึก, แพรดา ลูกพระบาท, ต๋อ ลูกพระบาท, ตึก ลูกพระบาท, อ้อดน้อย ลูกพระบาท ชิน ลูกพระบาท, จงรัก ลูกพระบาทและแดงน้อย ลูกพระบาท

ตั้งแต่ปี 2518 มีนายสนามมวยค่ายนารายณ์หลายคนจนถึงคนสุดท้ายนี้ นายสนามมวย ค่ายนารายณ์ ได้แก่ พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา โดยได้มอบหมายให้สิบเอกสุรฤทธิ์ ใจทน เป็นผู้ดูแลสนาม และมีนายพล นนทอาสา เป็นโปรโมเตอร์ประจำ นอกจากนี้ยังมีโปรโมเตอร์อื่น ๆ อีกหลายคน ได้แก่ กิ่งทอง ลูกพระบาท ร้อยเอกสมรส คำสิงห์ และโพธิ์ทอง เกียรติินาชัย

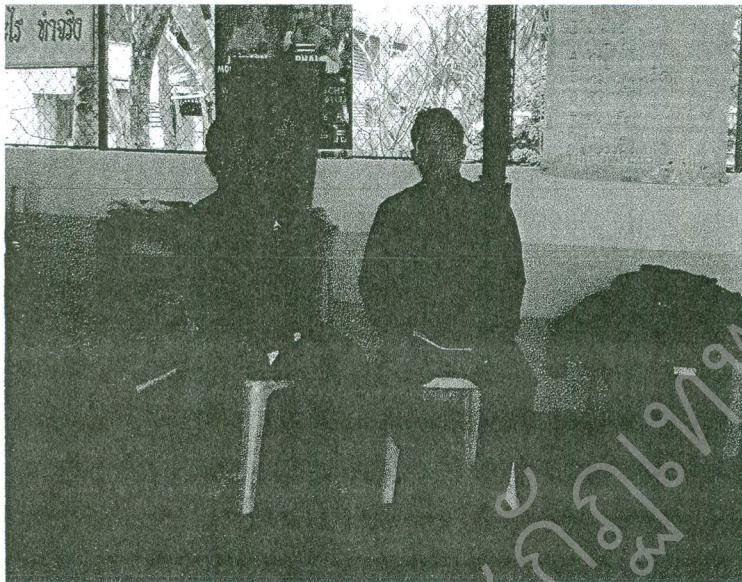
ภาพที่ 4 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ท่านพันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา ณ ค่ายมวยไทย และมวยสากลศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

ในปัจจุบันสนามมวยค่ายนารายณ์ไม่มีการแข่งขันชกมวยไทย และถูกยุบไปแล้ว ปัจจุบันเป็นโรงยิมใช้สำหรับการเรียนการสอนโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ค่ายนารายณ์ศึกษา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2559 โดยศราวุธ ศรียา ณ ค่ายมวยไทย และมวยสากลศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี) ส่วนสาเหตุที่พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา กล่าวว่าประมาณ ปี พ.ศ. 2552 เกิดจากความเข้าใจผิดของท่านผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษในสมัยนั้นที่มองว่าสนามมวยค่ายนารายณ์เป็นแหล่งการพนันก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ท่านจึงได้มีคำสั่งให้ยุบสนามมวยค่ายนารายณ์ตราบนานเท่านานนี้ แต่ท่านพันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา ยังกล่าวอีกว่าลึกๆ ยังมีเจตนาปรารถนาคณะมวยไทยโบราณลพบุรีให้คงอยู่โดยยังปั้นมวยไทยและมวยสากลส่งเข้าแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งในเขตภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ และรวมถึงเป็นประจักษ์พยานการจัดการแข่งขันภายในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดใกล้เคียงเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนเห็นความสำคัญของศิลปะมวยไทยโดยเฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรี

อดีตมีนักมวยลพบุรี 2 คน ที่ทำให้วงการมวยลพบุรีเป็นที่เฝ้ามองว่าอาจเป็นทายาทของหมื่นมือแน่นหมัดและนายจันทร์ บัวทอง ก็เป็นได้ เขาผู้นั้นคือ นายทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี ที่เป็นคนลพบุรีและเป็นนักมวยลพบุรี ที่มีลีลาการต่อยคล้ายหมื่นมือแน่นหมัด คือเก่งในการใช้หมัดตรง จนผู้จัดการค่ายได้นำไปต่อยมวยสากลอาชีพจนถึงขั้นได้เป็นแชมป์โลกพม่า ในรุ่นฟลายเวท ซึ่งนับว่าทวีศักดิ์นั้นเจริญรอยตามบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการใช้หมัดต่อยแบบฉาบฉวยแล้วพลีทลไปมาจนคู่ต่อสู้ต่อไม่ถูก และอีกหนึ่งคนก็เป็นนักมวยลพบุรีเหมือนกัน คือ นายอังคาร ชมพูพวง ซึ่งมีความสามารถในการใช้หมัดได้คล้ายกับหมื่นมือแน่นหมัดอีกผู้หนึ่ง โดยถนัดการใช้หมัดชกแล้ววนหนี จนเมื่อเลิกชกมวยไทยแล้วหันไปชกมวยสากลสมัครเล่น จนได้แชมป์คิงส์คัพ ครั้งล่าสุด ในรุ่นเฟเธอร์เวท และยังไปชกมวยยูซู จนได้แชมป์โลกยูซู ในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ผ่านมามีอีกด้วย ซึ่งทั้ง

2 คนนี้เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชาวลพบุรี ที่จะช่วยกระตุ้นและรื้อฟื้นมวยไทยสายลพบุรีให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกรมีชื่อเสียงโด่งดังอีกครั้ง

และในช่วง พ.ศ. 2537 – จนถึงปัจจุบันมานี้ นักมวยไทยสายลพบุรีที่มีความชื่นชอบเลื่องลือในทางการใช้หมัดเป็นอาวุธมวยไทยที่มีประสิทธิภาพสูง ได้พลิกผันหันมาชกมวยสากลกันหลายๆ คน

ภาพที่ 5 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูมานพ นอบน้อม ณ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 โดยคราวัธ ศรียา ณ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี) กล่าวว่าในสมัยนั้นเริ่มบรรจุเป็นข้าราชการครูใหม่ๆ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ที่โรงเรียนบ้านหนองย่างทอย จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทำค่ายมวยไทยและฝึกซ้อมมวยไทยให้เด็กๆ ที่เรียนในโรงเรียน และเยาวชนในเขตพื้นที่แห่งนั้น โดยพาขึ้นชกตามเวทีภูธรในสรวงเขตจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ ตลอดถึงจังหวัดนครราชสีมา โดยในขณะนั้นนักมวยที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ให้กับครูมานพ นอบน้อม เป็นอย่างมากหรือที่เรียกได้ว่าหาตัวจับยาก คือ สด ลูกหนองย่างทอย หรือชื่อจริง นายอนุสรณ์ ยอดจันทร์ เกิดวันที่ 3 มิถุนายน 2520 ที่อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเกียรติประวัติทั้งมวยไทยและมวยสากลมากมาย อาทิเช่น

พ.ศ. 2532 แชมป์เยาวชนประเทศไทย เวทีรังสิต 33 กิโลกรัม

พ.ศ. 2535 แชมป์เยาวชนมวยสยามภาคกลาง เวทีเล้งกี พัทยา 40 กิโลกรัม

พ.ศ. 2537 แชมป์เยาวชนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์

พ.ศ. 2539 แชมป์เยาวชนซูเปอร์ฟลายเวท สภามวยไทยโลก เวทีลุมพินี 112 ปอนด์

พ.ศ. 2540 แชมป์เยาวชนมวยไทย รุ่นจูเนียร์แบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 115 ปอนด์

พ.ศ. 2541 แชมป์เยาวชนมวยไทย รุ่นแบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 118 ปอนด์

พ.ศ. 2544 แชมป์เยาวชนโลกมวยสากล WBO เอเชียแปซิฟิก เวทีวัดหลวงพ่อดูน 118 ปอนด์

และยังมี เอกชัย อ. ชัยบาดาล ฉายาแข้งช้ายนารายณ์เสก หรือชื่อจริง นายเมื่อนนท์ ละมุด เทพ เกิดวันที่ 2 พฤศจิกายน 2520 ที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยมีเกียรติประวัติมวยไทย อาทิ เช่น

พ.ศ. 2531 แชมป์เปียนมวยไทย เวทีรังสิต 24 กิโลกรัม

พ.ศ. 2533 แชมป์เปียนมวยไทย เวทีรังสิต 28 กิโลกรัม

พ.ศ. 2539 แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์

พ.ศ. 2540 แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 112 ปอนด์

ภาพที่ 6 นักมวยไทย สด ลูกหนอย่างทอย และเอกชัย อ. ชัยบาดาล ลูกศิษย์เอกของ ครูมานพ นอบน้อม

นอกจากนั้นแล้วในชีวิตการเป็นข้าราชการครูของครูมานพ นอบน้อม ยังได้ปั้นนักมวยที่มีฝีมือ มาประดับวงการมวยไทยจังหวัดลพบุรี และระดับประเทศอีกมากมาย และส่วนใหญ่เป็นนักมวยที่มีความฉลาด หลักเหลี่ยมมวยไทยขั้นสูง ออกหมัดรวดเร็ว คล่องแคล่วว่องไว และมีน้ำหนักหมัดที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรีเลยก็ว่าได้ ประกอบกับปัจจุบันนักมวยไทยส่วนใหญ่ที่มีน้ำหนักหมัดที่ดีมักจะมีแววความเป็นนักมวยสากลที่ดีได้ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ค่ายมวยแห่งนี้มีนักมวยสากลระดับประเทศประดับในวงการมวยสากลไทย เช่น ดาวเด่น สิงห์คลองสี ฉายาพระกาฬจาก ห้วยยายจิ๋ว เริงเนิน ลูกหนอย่างทอย, แสน พ.นอบน้อม, ภูผา พ.นอบน้อม, วิษณุ พ.นอบน้อม ไข่ผارب พ.นอบน้อม เป็นต้น

ปัจจุบันครูมานพ นอบน้อม ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นับว่าเป็นครูมวยไทยโบราณลพบุรีโดยแท้จริง เพราะท่านเป็นชาวบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่ยังคงสืบทอดอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมศิลปะการต่อสู้มวยไทยไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินสมเด็จ พระนารายณ์แห่งนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัย ครูมานพ นอบน้อม นอกจากสอนวิชาพลศึกษาแล้วท่านยังถ่ายทอดองค์ความรู้มวยไทยให้กับนักเรียนโดยบรรจุวิชามวยไทย ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

พานักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันนาฏมวยไทยระดับประเทศ สร้างชื่อเสียงมากมาย และจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนชัยบาดาลวิทยา เป็นโรงเรียนแห่งแรกและเป็นโรงเรียนนำร่องในการจัดการศึกษาในรายวิชามวยไทย นับเป็นความโชคดีของเยาวชน นักเรียนนักศึกษาภายในจังหวัดลพบุรี ที่ยังมีครูมวยไทยยังคงอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 7 กิจกรรมต่างๆ ที่ครูมานพ นอบน้อม ส่งเข้าร่วมประกวดและโชว์การแสดง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กับครูมวยไทยโบราณลพบุรี

2.1 เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี ขนัต มงคลศิลป์ (2550 : 114) พบว่ามี 7 หัวข้อ ได้แก่

- 2.1.1 เอกลักษณ์เฉพาะโดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 2.1.2 เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 2.1.3) เอกลักษณ์ด้านการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 2.1.4) เอกลักษณ์ด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 2.1.5) เอกลักษณ์ด้านยืนและการวางเท้าของมวยโบราณลพบุรี
- 2.1.6) เอกลักษณ์ด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี
- 2.1.7) เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 เอกลักษณ์เฉพาะโดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า มวยไทยลพบุรี จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองคือไม่เป็นมวยหลักแต่จะเป็นลักษณะมวยเกี่ยว กล่าวคือ เป็นมวยที่ใช้อาวุธมวยได้รวดเร็ว หลบหลีกอย่างว่องไว ส่วนมากจะนิยมใช้หมัด โดยเน้นที่การออกหมัดอย่างฉลาดและแหลมคม จุดเด่นของมวยไทยลพบุรีอยู่ที่ เป็นมวยที่เน้นหมัดตรง การชกแบบหงายหมัดทำให้มวยไทยลพบุรีมีชื่อเสียงว่าเป็นมวยหมัด ชอบต่อโดยตรงตามแบบฉบับของมวยไทยลพบุรีไม่นิยม

ใช้มือป้องกันการเตะ จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากมวยอื่นๆ คือ ต่อยได้แม่นยำมากจนได้ชื่อว่าเป็นมวยที่แม่นยำหรือมีหมัดแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หมัดในเวลาเข้าสู่คลุกวงในของนักมวยลพบุรีจะใช้เวลาต่อยสวนเข้าสู่ปลายคางของคู่ต่อสู้ และได้เรียกชื่อท่าต่อยมวยนี้ว่า เอร่าวันเสยงา แต่ถ้าใช้สองมือต่อยคู่จะเรียกชื่อว่า หนูมานถวายแหวน จนมีคำกล่าวที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของการชกมวยของนักมวยลพบุรีไว้ว่า ฉลาดลพบุรี หมายถึงการชกมวยของบรรพบุรุษมวยลพบุรีว่า เป็นมวยแม่นยำหมัด จัดเป็นมวยเชิงที่มีลีลาการชกที่ฉลาด ทั้งการรุกรับ หลบหลีกได้อย่างว่องไว สามารถแหวกการป้องกันใบหน้าคู่ต่อสู้ได้อย่างแม่นยำฉมังและแม่นยำเหมือนกับจับวาง ซึ่งหมายความว่า ถ้าจะต่อยตรงส่วนใดจะถูกตรงส่วนนั้นไม่มีการพลาด ซึ่งโดยทั่วไปมวยไทยในสมัยโบราณเป็น “ศาสตร์แห่งการต่อสู้ทั้งที่ใช้อาวุธและมือเปล่า” มวยไทยแต่ละภาคในสมัยก่อนจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป ดังเช่นมวยลพบุรี เป็นต้น

2.1.2 เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า จะแต่งกายเช่นเดียวกับนักมวยทั่วไป กล่าวคือ นุ่งกางเกงขาสั้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นผ้าฝ้ายสีกรมท่า มีการตัดเย็บอย่างง่าย ๆ ขากว้างเล็กน้อย โดยจะมีการนำผ้าขาวม้ามาพันกับผ้าหนาๆ ทาเป็นกระจับเพื่อหุ้มอวัยวะเพศไว้เรียกว่า กระจับผ้า แล้วพันปลายผ้าขาวไว้ที่เอว ที่หัวจะสวมมงกุฎและที่แขนจะผูกผ้าประเจียดไว้ทั้งสองข้าง

ภาพที่ 8 เอกลักษณ์การแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

ภาพที่ 9 เอกลักษณะการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

2.1.3 เอกลักษณะด้านการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณะด้านการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างจากมวยในท้องถิ่นอื่น มวยไทยสายลพบุรี จะนิยมการใช้ผ้าพันคาดข้อมือแค่ครึ่งแขน โดยทำให้เป็นเส้นคล้ายเชือก ไม่นิยมถักหรือตกแต่งให้เป็นรูปกันหอยแต่อย่างใด เพราะมวยไทยสายลพบุรีจะใช้หมัดในการต่อยอย่างเดียว ไม่ใช้ในการป้องกันกระแทก แต่จะใช้วิธีฉีกหลบหลีกไปมา จึงไม่พันคาดข้อมือเต็มแขน

2.1.4 เอกลักษณะด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะเฉพาะตัวด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่ามวยไทยโบราณลพบุรี มีการพันคาดข้อเท้าที่ไม่เหมือนใคร ในส่วนการพันคาดข้อเท้านี้ ครูมวยของลพบุรีได้เล่าให้ฟังว่า ได้รับการบอกเล่าจากครูมวยรุ่นเก่าและคนเฒ่าคนแก่ตั้งแต่ครั้งยังอยู่ในวัยหนุ่มว่าที่ข้อเท้าทั้งสองข้างของมวยไทยสายลพบุรี จะพันคาดด้วยด้ายที่ขั้วนั้นจนเป็นเส้นใหญ่พองๆ กับใส่ตะเกียงพันคาดไว้ที่ข้อเท้า เพื่อใช้ป้องกันตัวและใช้ในการเตะคู่ต่อสู้ให้ถากๆ เพื่อให้คู่ต่อสู้ได้รับบาดเจ็บจากแผลที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 10 เอกลักษณะการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

2.1.5 เอกลักษณะด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรี จะมีลักษณะการยืนหน้าตรงหันหน้าเข้าหาคู่ต่อสู้ ขายืนในลักษณะหันหลัง ขาหน้างอเข้าเพียงเล็กน้อย ถ้าผู้ต่อยถนัดมือขวาจะยืนโดยให้เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า ปลายเท้าตรงไปข้างหน้าส่วนเท้าขวาจะอยู่ข้างหลังห่างจากเท้าซ้ายเล็กน้อยและให้ปลายเท้าขวาเฉียงไปทางขวา โดยให้น้ำหนักศูนย์ถ่วงของร่างกายถ่ายเทลงตามแนวกึ่งกลางของร่างกายจากบนลงสู่ล่าง ตั้งแต่แนวสันจมูกจนถึงปลายองคชาติ ให้ศีรษะ หัวไหล่และสะโพกอยู่ในแนวเดียวกันทั้งสามส่วน ซึ่งเป็นอาการที่พร้อมจะเคลื่อนไหวไปอย่างรวดเร็วในทันทีทันใดของนักมวยลพบุรี

ภาพที่ 11 เอกลักษณะการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

2.1.6 เอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นการตั้งท่าเตรียมต่อสู้หรือการคุมมวยหรือท่าเริ่มต้น พบว่า สำหรับมวยลพบุรี จะเริ่มจดมวยด้วยท่าพระกาฬเปิดโลกและท่าจดมวยของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรีมีลักษณะการจดมวยเหมือนกับนักมวยหลาย ๆ คนในสมัยโบราณ กล่าวคือ นิยมการจดมวยในท่าหงายมือและยืนหน้าตรง ไม่เอียงข้างเหมือนมวยในปัจจุบัน ซึ่งในท่าจดมวยนี้จะมีทั้งเหลี่ยมและวงซึ่งเหลี่ยมหมายถึง การยืนโดยมีเท้าใดเท้าหนึ่งก้าวเอียงนาอยู่ข้างหน้าข้างหนึ่งอยู่ข้างหลัง หากนักมวยคนใดถนัดมือขวาก็จะจดเหลี่ยมขวา หรือถนัดมือซ้ายก็จะจดเหลี่ยมซ้ายส่วนวงหมายถึง ลักษณะที่นักมวยมีการตั้งแขนวางหมัด โดยกระชับแขนให้มั่นคงและวางห่างลำตัวเล็กน้อย เพื่อให้การเตรียมตัวต่อสู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ลักษณะนี้เรียกว่า วงกว้าง ซึ่งท่าจดมวยไทยสายลพบุรี มีลักษณะที่หมัดหน้าหงายโดยมียื่นออกไปข้างหน้าและตั้งหมัดสูงเสมอคางหรือหัวไหล่เพื่อคอยแหย่หรือลองเชิงคู่ต่อสู้ รวมทั้งคอยปิดป้องเมื่อคู่ต่อสู้ออกอาวุธมา ส่วนหมัดหลังจะมีลักษณะการหงายมือแต่ตะแคงเล็กน้อย โดยการงอแขนตั้งฉากให้แขนท่อนบนขนานกับลำตัวการยกหมัดนี้จะยกสูงเพียงแค่ราวนมเป็นลักษณะหมัดสวนคอยรุกตีโต้ตอบแทนการป้องกันและจะใช้การจากหลบแล้วเข้าประชิดวงในด้วยความคล่องแคล่วว่องไวแล้วค่อยคู่ต่อสู้ด้วยหมัดหน้าอย่างรวดเร็วเข้าที่ปลายคาง เรียกท่าต่อนี้ว่า “เอร่าวันเสงา”

ภาพที่ 12 เอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี
ที่มา: การจัดการมวยไทย 5 สาย

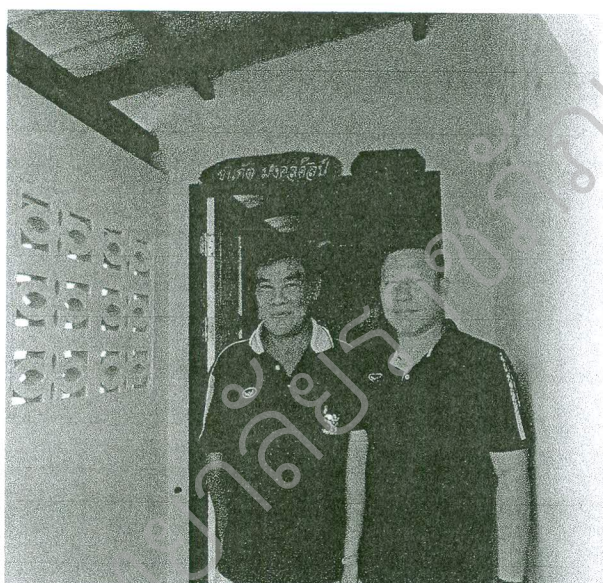
2.1.7 เอกลักษณะด้านลักษณะการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านลักษณะการชกมวยโดยการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ลักษณะของการต่อหมัดของบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีจะเป็นมวยเกี่ยว กล่าวคือ มีวิธีการต่อสู้ที่ใช้ชั้นเชิงแพรวพราว การเข้าทาคู่ต่อสู้จะใช้กลลวงมากมาย นักมวยจะเคลื่อนไหวอยู่เสมอจะไม่หยุดนิ่ง โดยเคลื่อนตัวไปมาทั้งด้านซ้ายและด้านขวาสลับกันทำให้คู่ต่อสู้จับทางมวยยาก จะมีลีลาท่าทางคล่องแคล่วว่องไว หลอกล่อหลบหลีกได้ดี มีสายตาดี รุกรับและออกอาวุธหมัด เท้า เข่าและศอก

ได้อย่างรวดเร็ว แต่จะเน้นการใช้หมัด ส่วนอาวุธอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่การต่อยหมัดของมวยไทยสายลพบุรี มักจะใช้หมัดที่รวดเร็วและประกอบกับลีลาท่าทางที่พลิ้วไปมาเพื่อหลอกล่อ และต่อยคู่ต่อสู้พร้อมกับหลบหลีก แล้วหาจังหวะเข้าต่อยใหม่ มีลักษณะเข้าตอดเล็กตอดน้อยของปลาเป็นลักษณะการจดมวยต่ำระดับราวนม อันเป็นลักษณะของหมัดรุก ซึ่งประกอบด้วยกำลังจากท่อนแขนและหัวไหล่เป็นฐานสนับสนุน การตั้งหมัดตามลักษณะนี้จะเป็นการเปิดเกมรุกอย่างต่อเนื่องหรือรุกแล้วถอยหนีอย่างฉาบฉวยได้ เพราะหมัดสามารถเปลี่ยนเป็นการยันหรือผลักได้ ในลักษณะที่หมัดได้ถูกตั้งให้ต่ำและไกลลำตัวของมวยลพบุรี ลักษณะแบบนี้เรียกว่า “หมัดประ”

2.2 กระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยสายลพบุรีจัดเป็นมวยที่ใช้ศิลปะในการต่อสู้ที่มีชั้นเชิงสูงและคล่องแคล่วว่องไว จึงไม่ค่อยมีการฝึกสอนกันอย่างแพร่หลายเช่นในสมัยนี้

ภาพที่ 13 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูชนทัต มงคลศิลป์ ณ หมู่บ้านห้วยศาลา 205/02 ตำบลยางหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2559 โดยศราวุธ ศรียา ณ หมู่บ้านห้วยศาลา 205/02 ตำบลยางหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี) ได้เล่าถึงความเป็นมาของกระบวนท่าศิลปะของมวยไทยโบราณลพบุรี ว่าในสมัยก่อนเป็นมวยที่มาจากศิลปะการต่อสู้ของเจ้านายชั้นสูงนับแต่พระมหากษัตริย์จนถึงขุนนางฝ่ายทหารเท่านั้น ต่อมาภายหลังจึงได้แพร่หลายไปยังสามัญชน ที่ได้รับการถ่ายทอดศิลปะมวยไทยจากบรรดาพระอาจารย์ ซึ่งแต่เดิมเป็นยอดขุนพล ยอดนักรบหรือขุนศึกมาก่อนแล้ว ต่อมาในภายหลังได้ละเพศฆราวาสเข้าสู่เพศบรรพชิต จึงได้ถ่ายทอดวิชาการต่อสู้แบบมวยไทยให้แก่ศิษยานุศิษย์ที่อยู่ในวัดและละแวกใกล้เคียงเพื่อความคงอยู่ของศิลปะการต่อสู้ ทำให้ศิลปะมวยไทยได้แพร่หลายไปในหลายท้องถิ่นและคงอยู่คู่ชาติไทยตราบนานเท่าทุกวันนี้ และจากคำบอกเล่าของคุณพหล นนทอาสา มีฉายาเรียกว่า ฤๅษีเฒ่าแห่งลพบุรี และผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะของ

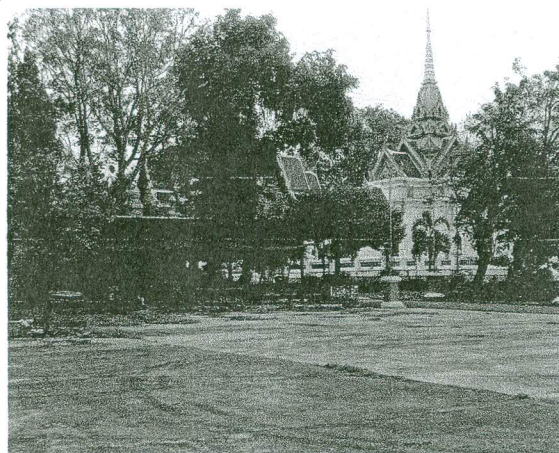
มวยไทยสายลพบุรีพบว่า มีพระอาจารย์หลายรูปที่เคยเป็นนักรบมาก่อน ต่อมาในภายหลังได้เข้าสู่เพศบรรพชิตเมื่อยามแก่ชรา แต่มีใจรักและภาคภูมิใจในศิลปะการต่อสู้ของมวยไทย จึงได้ถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้มวยไทยให้แก่ลูกศิษย์ลูกหาดังเช่นที่วัดกำแพงขาว วัดตองปุ และวัดพรหมาสตรีในจังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 14 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดตองปุ

ภาพที่ 15 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดพรหมาสตรี

ภาพที่ 16 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สังเกตสถานที่บริเวณลานกลางแจ้งวัดกำแพงขาว

ซึ่งทั้ง 3 วัดดังกล่าวในอดีต เป็นแหล่งศึกษาวิชาการมวยไทยที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น การสอนมวยไทยสมัยนั้นผู้เป็นอาจารย์ได้ถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้มวยไทยและให้การอบรมสั่งสอนลูกศิษย์หลายคนให้เป็นครูมวยและนักมวยหลายคน บางคนก็มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสมัยนั้น ดังเช่น ครูนวน ซึ่งชกมวยได้ดีมากและจัดเป็นนักมวยที่มีฝีมือลายมือเก่งมาก เนื่องจากครูนวนเป็นนักมวยที่ต่อยก็ครั้งก็ไม่เคยแพ้ใครเลยตลอดชีวิตของการเป็นนักมวยและภายหลังในสมัยรัชกาล ที่ 6 ครูนวนได้เป็นครูมวยของเมืองลพบุรี ทำหน้าที่ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยให้แก่ นักมวยรุ่นหลัง ซึ่งวัดกำแพงขาว (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดเทพกษัณฐาราม) ก็เป็นแหล่งฝึกมวยอีกแห่งหนึ่งที่มีครูมวยมาตั้งบ้านเรือนอยู่และถ่ายทอดวิชามวยไทยให้แก่ลูกหลานชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น จนมีชื่อเสียงหลายคนเช่น นายชีว อกเพชร นายแอ ประจักษ์การ นายเย็น อบทอง เป็นต้น ห่างจากวัดกำแพงขาวออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร จะเป็นเส้นทางที่จะใช้ในการเดินทางไปสู่ตัวเมืองลพบุรีเก่า มีสะพานข้ามแม่น้ำลพบุรีอยู่ด้านซ้ายมือและมีวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่งที่มีนักมวยมาซ้อมมวยอยู่มาก เนื่องจากอยู่ใกล้ตัวเมืองและมีเรือผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก จึงสะดวกต่อการเดินทาง และมีวัดอีกแห่งหนึ่งชื่อ วัดพรหมศาสตร์ เป็นวัดที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จมาเยี่ยม และมอบตราครุฑซึ่งเป็นตราประจำรัชกาลในสมัยนั้นไว้เป็นที่ระลึก ซึ่งเจ้าอาวาสขณะนั้นได้นำขึ้นติดตั้งไว้บนหน้าบัลลังก์ของหอพระ โดยหันหน้าเข้าสู่ตัวเมืองลพบุรี และจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ได้ให้การบอกเล่าว่า ที่วัดนี้มีการฝึกมวยกันมาก เพราะเป็นทางผ่านและมีชาวบ้านอยู่กันอย่างหนาแน่น จึงมีเด็กหนุ่มที่ชอบมวยได้มาฝึกชกมวยกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนายกลิ่ง (ภายหลังได้ตั้งนามสกุลว่า โตสะอาด ซึ่งต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์เป็น หมื่นมือแม่นหมัด) และอีกบุคคลหนึ่งคือนายเพิ่ม อายุ 91 ปี (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังของลพบุรีในสมัยนั้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนักมวยดังของลพบุรีของคนหนึ่งชื่อนายชาญ ศิวารักษ์ หรือใช้ชื่อนักมวยว่าชาญ เทียนทอง ได้เคยมาฝึกมวยที่วัดนี้ ปัจจุบัน นายชาญ อายุ 89 ปี ยังมีชีวิตอยู่ เคยต่อยมวยมาประมาณ 112 ครั้ง ได้เคยเดินทางไปต่อยที่กรุงเทพฯ ถึง 26 ครั้ง และได้ต่อยเป็นคู่เอกที่เวทีมวยวัดท่าขุนนาง ซึ่งขณะนั้นมีละครคณะศิริพรบันเทิงไปแสดงด้วย นับเป็นงานใหญ่มาก มีหนังให้ดูทั้งคืน การชกมวยจากที่กล่าวมาในช่วงเวลานั้นยังไม่เป็นการชกมวยแบบอาชีพการชกมวยแบบอาชีพของมวยไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2463 โดยเริ่มจากที่เป็นกองมวยตามหมู่บ้าน มาสู่ นักมวยในจวนมีสมุหเทศาภิบาลและข้าหลวงตามหัวเมืองต่างๆ เป็นผู้จัดหานักมวยที่มีฝีมือดี แล้วคัดเลือกตัวส่งเข้าสู่การแข่งขันมวยไทยในระดับประเทศ ทำให้ในสมัยนั้นมีนักมวยมาหาหลายตา ต่างชั้นต่างระดับฝีมือ และเป็นได้ทั้งผู้ชนะและผู้พ่ายแพ้ นักมวยบางคนหลังเข้ามาชกมวยอาชีพในเมืองหลวงภายหลังจะปักหลักอยู่ในเมืองหลวงเพื่อรับราชการ แต่บางคนก็กลับบ้านเดิมเพื่อประกอบอาชีพเดิมของตนก่อนมาชกมวย คือ การทำไร่ไถนา รากเหง้าที่มาของกระบวนท่าศิลปะมวยไทยสายลพบุรีนักมวยที่เข้ามาแสวงหาโชคและชื่อเสียงในเมืองกรุงสมัยหลังปี พ.ศ.2452 ต่างได้ แสดงรูปลักษณะ ลีลาความสามารถในชั้นเชิงมวยเฉพาะหมู่เฉพาะภาคของตนออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ในศิลปะและเอกลักษณ์มวยไทยที่เป็นแบบเฉพาะท้องถิ่นของตนออกมา ตลอดช่วงเวลาหลายร้อยปีของการพัฒนารูปแบบมวยไทย เป็นผลให้บรรพชนของวงการมวยไทยกระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละแห่งล้วนได้มีการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดมวยไทยให้เจริญเติบโต มีการกำหนดเคล็ดวิชามวยที่แตกต่างกันไปในแต่ละสำนักมวยซึ่งมีรูปแบบมวยที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โดยมีที่มาจากพื้นฐานของความหลากหลายดังกล่าว หากจะมีใครสักคนบอกถึงรากเหง้าที่มาของมวยใดๆ หรือมีใครออกมาชี้ว่าศิลปะมวยไทยต้องมีแม่ไม้ ลูกไม้เป็นรากเหง้าหรือการมีที่มาของชื่อที่เรียกอย่างนั้น

อย่างนี้ หรือใครเป็นผู้ริเริ่ม หรือใครเป็นคนตั้งชื่อท่ากลไม้มวยต่าง ๆ หรือมีใครมาบอกว่า ท่านนั้นผิดท่านนี้ ถูกย่อมเป็นการยากที่จะเชื่อได้อย่างแท้จริง เนื่องจากยังไม่มีผลสรุปได้อย่างแน่นอนว่าการที่มวยนั้น ๆ เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะมีรากเหง้าอันเป็นที่มาของมวยจากที่ใดบ้าง ดังที่ทราบกันต่อ ๆ มาว่า มวยไทยเป็นศิลปะวิชาการต่อสู้ที่ถูกหล่อหลอมมาจากองค์ความรู้ในต่างท้องถิ่น ซึ่งทุกที่ทุกแห่งต่างมีแนวทางในแบบเฉพาะของตนเอง จนอาจกล่าวได้ว่าแม้ไม้ตรีหรือท่าของมวยที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีใครลอกเลียนแบบใครมา แต่อาจจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันบ้างจากการใช้ประโยชน์ของอวัยวะหมด เท้า เข่า และศอกในการต่อสู้ที่สามารถทำร้ายคู่ต่อสู้ได้มากน้อยแตกต่างกันไป ดังเช่นรากเหง้าอันเป็นที่มาของมวยไทยสายลพบุรี หากจะมีใครสักคนมาบอกว่า ท่านนี้ใช่ หรือท่านนี้ไม่ใช่ท่าของมวยลพบุรีคงจะเชื่อถือได้ยาก เพราะจากประวัติศาสตร์ของมวยทั้ง 3 เมืองของลพบุรี ที่กล่าวมาในรัชกาลที่ 5 นั้น มวยไทยสายลพบุรีเป็นเพียงมวยเดียวที่ได้รับการบันทึกเรื่องราวไว้น้อยมาก ขณะที่มวยจากเมืองไชยา หรือมวยจากเมืองโคราชมีการบันทึกเรื่องราวไว้มากกว่าที่มวยไทยสายลพบุรี พอจะมีการบันทึกไว้บ้างก็เป็นข้อความเพียงไม่กี่บรรทัดเท่านั้น ซึ่งจากการได้สอบถามข้อมูลโดยสัมภาษณ์และซักถามครูมวย รวมทั้งผู้รู้ทั้งหลายว่า มวยลพบุรีมีรากเหง้ามาจากอะไร คำตอบที่ได้จากท่านเหล่านั้นมักจะบอกเกือบเป็นเสียงเดียวกันว่า รากเหง้าของกระบวรท่ามวยไทยสายลพบุรี ได้มาจากการลอกเลียนท่าของสัตว์ที่มีอยู่ในเมืองลพบุรีขณะนั้น ซึ่งบางท่านก็ตอบว่ามาจากท่าต่าง ๆ ของลิงสิ บ้างก็บอกว่าช้างสิ หรือ บ้างก็บอกว่าให้ดูในตำนานการสร้างเมืองลพบุรี พระราม พระลักษมณ์และหนุมานเป็นต้น อย่างไรก็ตาม รากเหง้าของกระบวรท่ามวยไทยสายลพบุรีที่เล่าต่อกันมาในตำนานเกี่ยวกับกระบวรท่าของมวยไทยโบราณลพบุรีในอดีตจนถึงปัจจุบันมีครูมวยลพบุรีหลายท่านได้เล่าให้ฟังว่า ส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงมาจากท่าทางต่างๆ ที่คล่องแคล่วว่องไวของลิงและสัตว์ที่มีในเมืองลพบุรีในขณะนั้นคือช้าง มาเป็นท่าของมวยไทยสายลพบุรี เช่น ท่าไหว้ครูจะมีท่านารายณ์ขว้างจักร หรือท่าแม่ไม้มวยไทยจะมีท่าย่อเขา พระสุเมรุ ท่าหักวงไอยรา ท่าขุนยักษ์จับลิง ตลอดจนท่าหักคอเราววัน และจากลูกไม้มวยไทยจะมีท่าเราววันเสงา ท่าขุนยักษ์พานาง ท่าพระรามาวันศร และท่าหนุมานถวายแหวน ส่วนท่าอื่น ๆ เช่น ท่าล้มพลอยยาย ท่าลิงชิงลูกไม้ ท่าคชสารถองหญ้า ท่าคชสารแทงงา ท่าลิงพลั่ว และท่าหนุมาน ถอนตอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากคำบอกเล่าของครูมวย ท่ามวยไทยโบราณลพบุรี อาจจะมีมากกว่านั้นหรือไม่ใช่ท่าเหล่านี้ก็ได้การไหว้ครูของมวยไทยสายลพบุรีในการต่อสู้เชิงศิลปะมวยไทยและมวยไทยสายลพบุรี ตามประเพณีโบราณต้องมีการไหว้ครู เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยายุทธและเพื่อเป็นสวัสดิ์มงคล อันมีผลให้นักมวยมีความมุ่งมั่นไม่หวั่นไหวหรือครั่นคร้าม ทำให้สามารถคุมสติตนเองให้มั่น ส่วนการรำรายรำเป็นการสังเกตดูเชิงคู่ต่อสู้และเป็นการยืดเส้นยืดสายให้คลายความเคร่งเครียดทางจิตใจและทางร่างกายก่อนเข้าสู่กับฝ่ายตรงข้าม สำหรับท่าทางไหว้ครู และรำรายรำมวยไทยสายลพบุรี

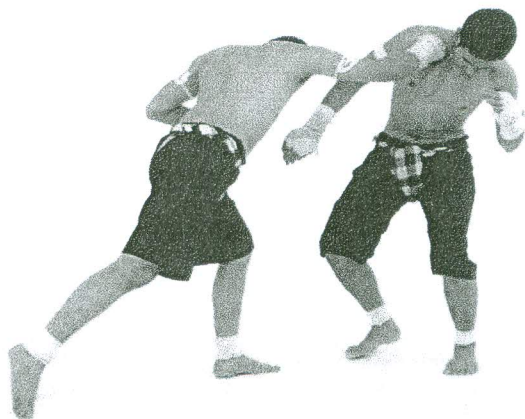
ภาพที่ 17 ผู้วิจัยลงภาคสนาม สัมภาษณ์ครูประดิษฐ์ เล็กคง ณ บ้านเลขที่ 106 วัดเชิงท่าตำบลท่าหิน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559 โดยศรารุณ ศรียา ณ บ้านเลขที่ 106 วัดเชิงท่าตำบลท่าหิน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี) เล่าว่าก็เหมือนกับการไหว้ครูทั่ว ๆ ไปโดยเน้นแบบฉบับของมวยภาคกลางเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นทำนอง ในทำนอง แบ่งออกเป็น 3 ท่า ได้แก่ ท่าแรกเริ่มจากท่าเทพนม ต่อด้วยท่าที่ 2 คือท่าปฐุม และท่าที่ 3 คือท่าพรหม ตอนที่ 2 เป็นทำยืน และก้าวย่างร้ายรำ ในทำยืนและก้าวย่างร้ายรำเป็นท่าที่ต่อจากท่าพรหมซึ่งเป็นท่าที่ 3 ในตอนที่ 1 ในตอนที่ 2 นี้ นักมวยจะเริ่มจากท่าที่ 1 ซึ่งเรียกว่า ท่าเทพนิมิต จากนั้นจึงต่อด้วยท่ามยุเรศ ตามด้วยท่ายุงพื่อนหาง ทำนารายณ์ขว้างจักร จากนั้นจะเริ่มด้วยการก้าวย่างและร้ายรำในท่าเทพนิมิตใหม่ ต่อด้วยท่ายุงพื่อนหาง ทำนารายณ์ขว้างจักร จากนั้น นักมวยจะพนมมือกลับหลังเป็นท่าพยัคฆ์ด้อมกวาง (กวางเหลียวหลัง) ต่อด้วยท่าย่างสามชุม ท่าคุมเชิงครูคู่ศกร และท่าร้ายรำท่าพื่อนรำเชิงเป็นอันจบท่าของการไหว้ครูมวยไทยสายลพบุรี

ไม้มวยไทยลพบุรีถือเป็นกระบวนท่าศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี แบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

1. แม่ไม้มวยไทยโบราณลพบุรี ที่มีมาแต่โบราณที่ครูมวยไทยสายลพบุรีนำมาสอนลูกศิษย์ที่ยังพอเห็นในการชกมวยไทยอยู่ในขณะนี้ และเป็นท่ามาตรฐานแม่ไม้มวยไทย ประกอบด้วย

กระบวนท่าที่ 1 ยอเขาพระสุเมรุ : เป็นท่าที่ใช้ต่อยคางด้วยหมัด ไม่นี่ใช้สำหรับรับหมัดตรงของคู่ต่อสู้ โดยผู้ต่อยก้าวเท้าสับเข้าวงใน แล้วต่อยปลาคางของฝ่ายรุกด้วยหมัด

ภาพที่ 18 กระบวนท่ายอเขาพระสุเมรุ
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

ภาพที่ 19 กระบวนท่าหักวงไอยรา
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

กระบวนท่าที่ 2 หักวงไอยรา : เป็นท่าที่ใช้การกระแทกศอกลงที่โคนขา ใช้สำหรับแก้การเตะของคู่ต่อสู้ โดยการรัดก้างขาให้คู่ต่อสู้แพ้เร็วขึ้น เมื่อคู่ต่อสู้เตะมา ผู้ถูกเตะจะใช้แขนรับโดยการผ่อนแรงและจับไว้ จากนั้นจึงใช้ศอกอีกข้างหนึ่งกระแทกลงไปที่โคนขาของคู่ต่อสู้

กระบวนท่าที่ 3 ขุนยักษ์จับลิง : เป็นท่ารับ ต่อย เตะ และถอง เป็นท่าไม้มวยที่สำคัญเนื่องจากเป็นท่าที่ใช้แก้การต่อย เตะ และถอง เมื่อคู่ต่อสู้ต่อยมาที่ใบหน้า ให้ผู้ถูกต่อยสับเท้าเข้าหาคู่ต่อสู้แล้วหมุนตัวถอยเท้าไปด้านหลังใช้แขนปิดหมัดคู่ต่อสู้ หรือเมื่อคู่ต่อสู้เตะกราดบริเวณขาโครง ให้ผู้ถูกเตะหมุนตัวถอยเท้าไปด้านหลัง แล้วย่อตัวและใช้ศอกขวาถองที่ขาขวาที่นอนบนของคู่ต่อสู้ และเมื่อคู่ต่อสู้

ใช้ศอกจะตีที่ชอกคอ หรือศีรษะ ให้หมุนตัวออกไปด้านข้างแล้วใช้ท่อนบนปะทะแขนท่อนบนของฝ่ายตรงข้ามไว้

ภาพที่ 20 กระบวนท่าชุนยักซ์จับลิง
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

กระบวนท่าที่ 4 หักคอเอราวัณ : เป็นท่าโน้มคอตีเข้า ไหมมวยนี้ได้รับการต่อยด้วยหมัดขวาตรงและซ้ายตรงของคู่ต่อสู้ โดยสอดแขนเข้าวงในเพื่อโน้มคอกู่ต่อสู้เหนี่ยวลงมาตีเข้าที่คางหรือใบหน้า

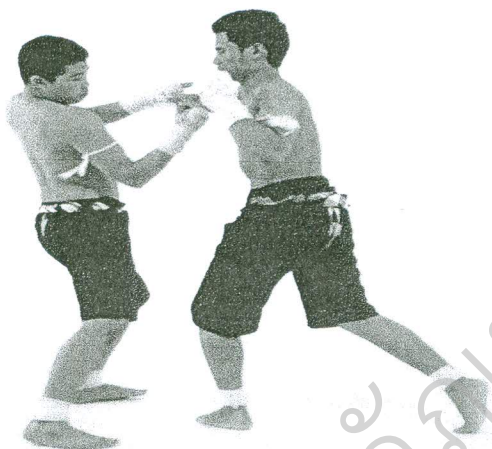

ภาพที่ 21 กระบวนท่าหักคอเอราวัณ
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

2. ลูกไม้มวยไทยสายลพบุรี นอกจากแม่ไม้แล้ว ยังมีลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรี ซึ่งนับเป็นอีกหลาย ๆ ท่า ที่ยังพอเห็นในปัจจุบัน ซึ่งลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรีจากการศึกษาวิจัยพบว่า มี 2 ท่า ประกอบด้วย ท่าหลัก 6 ท่า และท่าไม้เกล็ด 6 ท่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ท่าลูกไม้หลักมวยไทยสายลพบุรี ประกอบด้วย

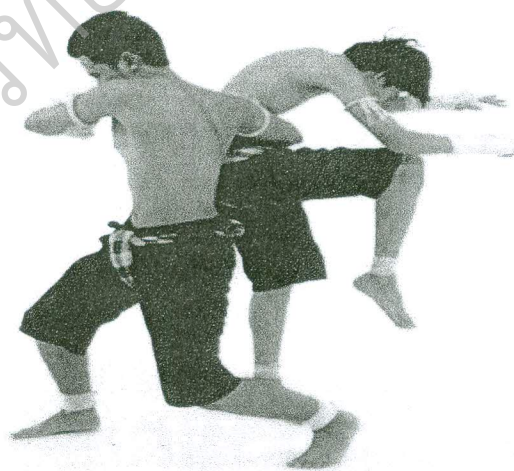
กระบวนท่าที่ 1 : ท่าเอราวัณเสงา เป็นท่าไม้มวยที่ใช้รับและต่อเยสปลายคางของคู่ต่อสู้ โดยเวลาชกจะเสงาเพื่อให้ปิดปลายหมัดที่ชกเสงา พร้อมทั้งหมุนตัวเบนให้หัวไหล่ปะทะอกคู่ต่อสู้

ภาพที่ 22 กระบวนท่าเอราวัณเสงา

ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

กระบวนท่าที่ 2 : ท่าขุนยักษ์พานาง เป็นกระบวนท่าที่มีลักษณะการแหวกหมัดจับทุ่มไม้นี้ ใช้เวลาเข้าประชิดตัวคู่ต่อสู้ ใช้ก้างแขนและจับเอวและเหวี่ยงคู่ต่อสู้ ให้ล้มหลังพาดพื้นเป็นการตัดกำลัง ไม้นี้ต้องอาศัยความไวเป็นพิเศษ อย่าให้คู่ต่อสู้ตั้งตัวทัน

ภาพที่ 23 กระบวนท่าขุนยักษ์พานาง

ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

ภาพที่ 24 กระบวนท่าพระรามน้าวศร
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

กระบวนท่าที่ 3 : ท่าพระรามน้าวศร เป็นท่าไม้มวยที่มีลักษณะการปิดศอกต้อยเสียปลายคาง ไม่นี่ใช้แก้การตีศอกคู่ของคู่ต่อสู้ โดยการยกแขนท่อนล่างขึ้นขวางรับศอก แล้วใช้หมัดต้อยเสียปลายคางคู่ต่อสู้

กระบวนท่าที่ 4 : ท่ากวางเหลียวหลัง เป็นท่าไม้มวยการเตะและถีบด้วย ส้นเท้า ไม่นี่ใช้กระแทกคู่ต่อสู้ที่ถอยหนีการเตะไปข้างหลัง ไม่นี่ต้องกระทำอย่างรวดเร็วไม่ให้คู่ต่อสู้ตั้งตัวได้ทัน

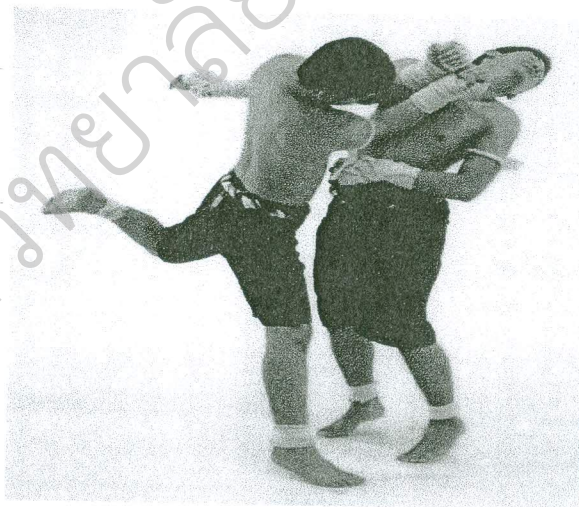
ภาพที่ 25 กระบวนท่ากวางเหลียวหลัง
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

ภาพที่ 26 กระบวนท่าหิรัญม้วนแผ่นดิน
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

กระบวนท่าที่ 5 : ท่าหิรัญม้วนแผ่นดิน เป็นท่าไม้มวยที่มีลักษณะการรับเตะม้วนตัวและตีศอกกลับ ไม่นับเป็นไม้สำคัญอันหนึ่ง ในจำนวนลูกไม้มวยทั้งหลาย เป็นไม้ใช้แก้ลูกเตะของคู่ต่อสู้ โดยหมุนตัวเข้าหาและใช้ศอกกลับกระแทกบริเวณคางหรือหน้าคู้ต่อสู้

กระบวนท่าที่ 6 : ท่าหนุมานถวายแหวน เป็นท่าไม้มวยที่มีการแหวกวงในเสยคางด้วยหมัดคู้ ไม่นับได้รับการต่อຍ โดยเอาการเสือกหมัดคู้ไปยังปลายคางของคู่ต่อสู้

ภาพที่ 27 กระบวนท่าหนุมานถวายแหวน
ที่มา : การจัดการมวยไทย 5 สาย

2.2 ท่าลูกไม้เกล็ดมวไทยสายลพบุรี ประกอบด้วยนอกจาก 6 ท่าหลักแล้ว ยังมีกระบวนท่าลูกไม้ย่อยออกไปอีกหลายท่า ซึ่งเรียกกันว่า “ไม้เกร็ดมวไทยสายลพบุรี” นับเป็นท่ามวลพบุรีโบราณอีก 6 ท่า ประกอบด้วย

กระบวนท่าที่ 1 : ท่าลิ้มพลอยอาย ใช้เมื่อเวลาคุมเชิงกันของนักมวย ถ้าคู่ต่อสู้ถอยหลังและล้มลง ฝ่ายที่ไม่ล้มจะล้มทับลงไปโดยเอาศอกกดลงที่หน้าอกหรือที่ใดก็ตามที่พอจะทำให้สามารถขัดขวางคู่ต่อสู้ได้ หรือถึงเข้าใส่คู่ต่อสู้ โดยทั้งตัวล้มลงเอาศอกกดลงที่หลังเท้าคู่ต่อสู้ซึ่งนักมวยต้องอาศัยความไวจริง ๆ จึงจะหาสำเร็จได้ ถ้าทำได้ย่อมได้ผลมาก และคู่ต่อสู้จะสู้ไม่ได้ทีเดียวเนื่องจากยืนไม่ถนัด

กระบวนท่าที่ 2 : ท่าลิงชิงลูกไม้ ใช้เมื่อเขาเตะเราจะเป็นเท้าใดก็ตาม ให้ปิดเท้าที่เตะนั้นให้พ้นตัวแล้วให้ตอยสวนเท้าขึ้นไปทันที ให้ถูกตรงหน้าอกหรือคาง อาการตอยนั้นให้เสือกหมัดขึ้นไปตรง ๆ ทั้ง 2 หมัด หมัดต้องติดกันหยาบมือขึ้นในขณะที่เสือกหมัดขึ้นไปให้กำศีรษะแนบอยู่กับแขนทั้ง 2 ข้างแล้วเอียงตัวตามมือที่อยู่หน้า เช่น ถ้ามือขวาอยู่หน้าให้เอียงตัวไปทางขวา หรือซ้ายอยู่หน้าให้เอียงตัวไปทางซ้าย

กระบวนท่าที่ 3 : ท่าคชสารถอนหญ้า ใช้เวลาคุมเชิงกับคู่ต่อสู้ ให้ใช้วิธีหลอกในเชิงหมัด การตอยวงกว้างแต่ไม่ตอยจริง เมื่อคู่ต่อสู้ยกมือจะปิด ให้ใช้มือที่หลอกจะตอยคู่ต่อสู้ขึ้นรวบหมัดทั้ง 2 ข้างกระหวัดไว้ได้รักรักรของตนเอง แล้วจึงใช้มืออีกข้างหนึ่งที่ยังเหลืออยู่นั้น ตอยปากหรือตอยจมูกคู่ต่อสู้โดยตอยเข้าไปครั้งเดียว เมื่อจะถอยตัวออกไป ให้ใช้ศอกที่รวบหมัดคู่ต่อสู้ไว้แน่น กระทุ้งหน้าอกให้กระเด็นไป จึงจะกระโดดออกมาตั้งหลักคุมเชิงต่อไป

กระบวนท่าที่ 4 : ท่าคชสารแทงา ใช้ในเวลาที่คุมเชิงกันกับคู่ต่อสู้ ให้ใช้การหลอกด้วยการกระโดดไปกระโดดมา พอได้ท่าก็กระโดดเข้าถีบหน้าอก แล้วพุ่งหมัดทั้ง 2 หมัด ไปตรงปากคู่ต่อสู้ พร้อมกับใช้เท้าถีบ

กระบวนท่าที่ 5 : ท่าลิงพลั่ว ใช้เมื่อคุมเชิงกันอยู่กับคู่ต่อสู้ ให้ใช้การหลอกตอยหมัดด้วยมือข้างหนึ่ง จะใช้มือขวาหรือมือซ้ายก็ตามหมายตอยหน้าที่เอียง ให้ตอยด้วยอาการพุ่งมือ (ไม่ใช้ตอยด้วยอาการเหวี่ยงแขนไปข้างหลัง) ถ้าตอยด้วยมือซ้ายต้องหมายตอยแก้มซ้ายของคู่ต่อสู้ ถ้าตอยมือขวาก็ให้ถูกแก้มของคู่ต่อสู้ ในขณะที่ ตอยคู่ต่อสู้ให้ทะลึ่งตัวตามหมัดไป แล้วพลิกตัวกลับหลังหันไปศอกถองหน้าทันที พร้อมกับกำหัวกลับ

กระบวนท่าที่ 6 : ท่าหนุมานถอนตอ ใช้เมื่อถูกคู่ต่อสู้เตะมา ให้จับขาไว้แล้วยกขึ้นให้สูงเสมอไหล่แล้วตีมาหาตัว เมื่อคู่ต่อสู้ทะลึ่งเข้ามาจะตอยให้ใช้เท้าที่อยู่หน้าถีบตรงหัวหน้าพร้อมทั้งพุ่งเท้าออกไปใส่คู่ต่อสู้พร้อมกันกับการถีบ อาจทำให้กระเพาะปัสสาวะของคู่ต่อสู้แตกจนไหลไม่หยุดได้

ไม้มวไทยโบราณลพบุรี นับเป็นไม้มวที่ครูมวยในจังหวัดลพบุรีได้นำมาถ่ายทอดสอนลูกศิษย์ทั้งในโรงเรียนและค่ายมวยต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นต้นตำหรับของมวไทยโบราณลพบุรี ในสมัยโบราณที่บรรพบุรุษได้คิดค้นไว้ เป็นท่ามาตรฐานจากมวไทยภาคกลางที่ครูมวยในเมืองลพบุรีนำมาใช้สอนนักมวย โดยคิดว่าท่าทางต่าง ๆ เหล่านี้สมควรที่จ่านำมาสอนลูกหลานชาวลพบุรี เพราะเป็นกระบวนท่าที่เกี่ยวกับลิง ช้าง และตำนานการสร้างเมืองลพบุรีที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองลพบุรีในอดีตที่ผ่านมา ผู้วิจัยเองในฐานะผู้สอนมวไทยในระดับมหาวิทยาลัยจึงได้รวบรวมประวัติ ความเป็นมาของมวไทยโบราณลพบุรี เพื่อศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวไทยโบราณลพบุรี และรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่าของมวไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่

ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี ในระดับมัธยมศึกษา ที่มีเนื้อหาของการเรียนสอดคล้องกับ เรื่องมวยไทย โบราณลพบุรีมากที่สุด ให้นักเรียน และเยาวชนในท้องถิ่นจังหวัดลพบุรีมีความภาคภูมิใจ ในประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของท้องถิ่นเราเอง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเผยแพร่ โดยรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการ ทำของมวยไทยโบราณลพบุรี ทั้ง 3 ประเด็นที่สำคัญ เรียบเรียงเป็นเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี นำไปเผยแพร่กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ ความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 72 คน ที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความพึงพอใจ
1.	เนื้อหาสาระในการสอนน่าสนใจ	4.96	0.19	มากที่สุด
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.88	0.43	มากที่สุด
3.	การร่วมกิจกรรมระหว่างครูกับนักเรียนเป็นกันเอง	4.83	0.51	มากที่สุด
4.	การเอาใจใส่ของครูผู้สอนมีมาก	4.90	0.36	มากที่สุด
5.	การบรรยายในการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	4.92	0.33	มากที่สุด
6.	การใช้สื่อประกอบในการเรียนการสอนเหมาะสม	4.96	0.19	มากที่สุด
7.	ลักษณะของเนื้อหาในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี เหมาะสมกับการเรียนการสอน	4.86	0.44	มากที่สุด
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	4.90	0.41	มากที่สุด
9.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังที่เรียนเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	4.83	0.47	มากที่สุด
10.	รูปเล่มของเอกสารการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	4.90	0.36	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.89	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูผู้สอน จำนวน 3 คน ที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ความพึงพอใจ
1.	เนื้อหาสาระในการสอนน่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	การร่วมกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับครูเป็นกันเอง	4.67	0.58	มากที่สุด
4.	การใส่ใจในการเรียนของนักเรียนมีมาก	4.67	0.58	มากที่สุด
5.	การบรรยายในการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	5.00	0.00	มากที่สุด
6.	การใช้สื่อประกอบในการเรียนการสอนเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
7.	ลักษณะของเนื้อหาในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี เหมาะสมกับการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	5.00	0.00	มากที่สุด
9.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังที่เรียนเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	4.67	0.58	มากที่สุด
10.	รูปเล่มของเอกสารการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.87	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียน เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.35

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี
2. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี
3. รวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี
4. ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร ดำเนินการวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กับครูมวยไทยโบราณลพบุรีผู้ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี รวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรีเพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี และประเมินความพึงพอใจกับครูผู้สอนและนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย

ประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรีสามารถแบ่งออกเป็น 5 ช่วงเวลา ตามลำดับเหตุการณ์ดังมีรายละเอียดดังนี้

ยุคที่ 1 ระหว่างปีพุทธศักราช 1200 - 2198 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยโบราณลพบุรี เริ่มมีความเกี่ยวพันกับกำเนิดอาณาจักรทวารวดีลพบุรี ที่ได้ชื่อว่าเป็นปฐมบทของปรมาจารย์วิทยายุทธแห่งสำนักเขาสมอคอน อันเป็นที่มาของมวยไทยสายลพบุรีในปัจจุบัน ดังความว่า สำนักเขาสมอคอนเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรทวารวดีลพบุรี สร้างโดยพระยาภาววรรมดิศ โอรสของพระยาภาควะพัตรแห่งเมืองดักศิลา โดยทรงสร้างเมือง “ละโว้” หรือเมือง “ลพบุรี” ขึ้น เมื่อจุลศักราชที่ 10 หรือปีศักราชที่ 1191 ในราวพุทธศตวรรษที่ 12 โดยได้ทรงตั้งราชธานีอยู่บนฝั่งที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ไกลออกไปด้านทิศตะวันออก ปรากฏเทือกเขาสมอคอน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี ในอดีตกาลเขาสมอคอนคือสถานที่ตั้งสำนักศิลปวิทยา ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเกรียงไกร มาตั้งแต่ปีพุทธศักราชปี 1200 ที่ผู้คนทั่วทุกสารทิศได้หลั่งไหลมาเรียนศิลปวิทยาการและชื่อเสียงสุกะทันตะฤๅษีเจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน ได้แพร่สะพัดไปทั่วทุกแคว้นของชาวไทย เมื่อ 1,300 ที่ผ่านมานั้นอันเป็นเวลาหลังจากพระยาภาววรรมดิศ ได้ตั้งเมืองลพบุรีแล้วได้ 90 ปี โดยก่อนปีพุทธศักราช 1,200 ได้มีโอรสของพระยาอวตตปิโณพริณญาณ แห่งกรุงวิเทโหราช (อาจเป็นหนองแสในจีน) 2 พระองค์ ชื่อ วาสุเทพ และ สุกะทันตะได้ชักชวนกัน เดินทางลงมาทางทิศใต้ โดยพระโอรสวาสุเทพ ได้หยุดพักนักที่ดอยสุเทพ ส่วนพระโอรสสุกะทันตะได้ตั้งสำนักอยู่ที่ภูเขาด้านทิศตะวันออกของเมืองละโว้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เขาสมอคอน” สภาพของเทือกเขาสมอคอนเมื่อราวปีพุทธศักราช 1,200 มีสภาพเป็นป่าที่เหมาะสมแก่การตั้งสำนัก เพื่อเป็นแหล่งให้ผู้คนที่เดินทางเข้ามาเรียนศิลปวิทยาแขนงต่าง ๆ ที่เจ้าสำนักมีความรู้พอที่จะสั่งสอนวิชาให้กับผู้ที่ป็นศิษย์ได้รวมทั้งการฝึกวิทยายุทธของเหล่าผู้กล้าทั้งหลายในยุคนั้นด้วย ทั้งที่เป็นพระโอรสของกษัตริย์ในเมืองหรือแคว้นต่าง ๆ ในยุคนั้น เมื่อสุกะทันตะได้ก่อตั้งสำนักฝึกวิทยายุทธที่เขาสมอคอน ในครั้งกระโน้น จึงได้รับยกย่องเป็นปรมาจารย์แห่ง

เขาสมอคอน แต่นิยมเรียกกันโดยทั่ว ๆ ไปว่า “สุกะทันตะฤๅษี” ความเจริญรุ่งเรืองของสำนักเขาสมอคอนของสุกะทันตะฤๅษี ได้มีการผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนเจ้าสำนักมาหลายชั่วอายุคน โดยทอดระยะเวลาที่ยาวนานจากปลายพุทธศตวรรษที่ 12 มาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 18 ทำให้มีอายุยืนนานถึงประมาณ 600 ปี และคาดการณ์ว่ามีการผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนเจ้าสำนักเป็นจำนวน 15 คน และยังได้ชื่อว่าเป็นสำนักวิทยายุทธที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น จนอาจนำไปเปรียบได้กับ สำนักดักศัลยาปาโมกษ์ของประเทศอินเดีย ครั้งกระนั้นเมืองละโว้หรือลพบุรี มีความเจริญรุ่งเรืองในศิลปวัฒนธรรมจนถึงขีดสุดไม่มีสำนักใดจะมาเทียบได้กับสำนักของสุกะทันตะฤๅษีแห่งเขาสมอคอน ดังหลักฐานในพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน ได้กล่าวถึงพระราชโอรส 2 พระองค์ของเจ้าเมืองทางตอนเหนือของไทย คือ “พ่อขุนราม” กับ “พ่อขุนงำเมือง” ว่าได้เคยเสด็จมาศึกษาศิลปวิทยา ณ สำนักเขาสมอคอนก่อนที่จะกลับไปบ้านเมืองเพื่อเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ในอนาคตต่อไป หนังสือพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ท้าวงำเมือง ประสูติจากกรรมมารดาเมื่อศักราชได้ 600 ปีจอ ทศศกเดือน 4 ถึงอายุได้ 16 ปี ไปเรียนด้วยสุกะทันตะฤๅษี ที่ภูเขาละโว้ ได้จบบริบูรณ์มนต์ทั้งปวงสององค์ด้วยกัน พระร่วงครุเดียวกัน งำเมืองอยู่พะเยา พระร่วงอยู่สุโขทัย” จากหนังสือพงศาวดารนี้บอกให้รู้ว่าท้าวงำเมืองหรือพ่อขุนงำเมืองโอรสเจ้าเมืองพะเยา ได้บุกป่าฝ่าดงจากเหนือลงสู่ใต้มาเรียนศิลปวิทยาที่สำนักของสุกะทันตะฤๅษีและเป็นศิษย์ครุเดียวกันกับ “พระร่วง” หรือ “พ่อขุนรามคำแหง” ซึ่งในพงศาวดารได้กล่าวอีกว่าพ่อขุนรามคำแหงเกิดเมื่อจุลศักราช 591 หรือปีพุทธศักราช 1772 ส่วนพ่อขุนงำเมืองเกิดเมื่อจุลศักราช 600 หรือปีพุทธศักราช 1781 ดังนั้นพ่อขุนงำเมืองจึงมีอายุอ่อนกว่าพ่อขุนรามคำแหงถึง 9 ปี แต่ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปทรงศึกษาศิลปวิทยา ที่เทือกเขาสมอคอนด้วยพระชนมายุ 16 พรรษาเหมือนกัน โดยพ่อขุนรามเสด็จไปทรงศึกษาและเป็นศิษย์ในสำนักสุกะทันตะฤๅษี แห่งเทือกเขาสมอคอนเมืองละโว้ เมื่อปีพุทธศักราช 1788 เป็นระยะเวลาหลังจากนั้นอีก 9 ปี พ่อขุนงำเมืองจึงได้เสด็จไปศึกษาที่สำนักสุกะทันตะฤๅษี เมื่อปีพุทธศักราช 1797 และหลังจากนั้นอีก 1 ปี พ่อขุนรามได้เรียนจบหลักสูตรและเสด็จกลับอาณาจักรสุโขทัย อีก 3 ปีต่อมาพ่อขุนรามคำแหงได้ทำสงครามกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด โดยรบชนะในสงครามครั้งนั้น ด้วยพระชนมายุเพียง 19 พรรษาซึ่งได้นำหลักการรบที่เรียนมาจากสำนักวิทยายุทธเขาสมอคอนเมืองลพบุรี มาใช้ในการรบจนสามารถรบชนะเจ้าขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด พระราชบิดาจึงได้พระราชทานนามให้ใหม่ว่า “รามคำแหง”

ยุคที่ 2 ระหว่างปีพุทธศักราช 2199 - 2410 ช่วงสืบทอดของมวญไทยโบราณลพบุรี

มวญลพบุรีในช่วงนี้เริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2199 เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อัครมหากษัตริย์ไทยได้ทรงขึ้นครองราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 27 แห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่พระองค์อายุ 24 พรรษา ในยุคนี้นับเป็นยุคที่รุ่งเรืองสุดขีดของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา และอาณาจักรลพบุรี ด้วยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่โปรดที่จะประทับอยู่ในอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาที่เป็นเมืองหลวงแต่พระองค์ทรงโปรดให้สร้างและฟื้นฟูอาณาจักรลพบุรีให้เป็นเมืองเมืองหลวงแห่งที่ 2 ของกรุงศรีอยุธยา โดยในปีพุทธศักราช 2208 ได้สร้างพระราชวังขึ้นเป็นจำนวนหลายพระที่นั่ง ในพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ได้แก่ พระที่นั่งสุทธาสวรรค์ พระที่นั่งจันทร์พิศาล พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท และพระที่นั่งไกรสรสีหราชหรือพระที่นั่งเย็น สำหรับใช้เป็นที่พักผ่อนพระอิริยาบถ นอกจากนี้ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ยังได้ทรงศึกษาศิลปวิทยากับพระมหाराชครู และพระครูพรหมมุนีขณะทรงประทับที่พระนารายณ์พระราชนิเวศน์เป็นระยะเวลานานถึง 6 ปี โดยได้ทรงศึกษา

เล่าเรียนศิลปวิทยาทุกแขนงที่เหมาะสมกับการเป็นกษัตริย์ ได้แก่ พระไตรปิฎก กฎหมายการแต่งเครื่อง
 ฉันท กาศย กลอน พระเวทย์ วิชาเวทมนต์คาถา ดาราศาสตร์ สงคราม การขี่ช้าง การขี่ม้า การเล่นเรือ
 และการต่อสู้ป้องกันตัว (พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน) โดยพระองค์ทรงโปรดปรานการชกมวยมาก
 และโปรดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะมวยไทยนั้นได้รับความนิยม
 มากจนกลายเป็นกีฬาอาชีพ ในครั้งนั้น กรุงศรีอยุธยาและลพบุรีได้เข้าสู่ยุคที่เจริญรุ่งเรืองสุดขีดอีกสมัย
 หนึ่ง ทำให้มวยไทยในยุคนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางไปด้วยเนื่องจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 ทรงสนับสนุนการฝึกมวยเป็นอย่างดี ในช่วงนี้มีสำนักมวยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงมีการแข่งขันชกมวย
 อยู่บ่อยครั้งทั้งในเมืองลพบุรี อยุธยาและหัวเมืองใกล้เคียงและในสมัยนี้อีกเช่นกัน ได้เริ่มมีการ
 ทำขอบเขตของสังเวียน โดยนำเชือกมาซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม นับเป็นเวทีมวยในสมัยแรก ๆ ของไทย
 ที่นักมวยจะใช้ด้ายดิบชุบแป้งหรือน้ำมันดินจนแข็งมาพันมือ เรียกว่า คาคะเชือก หรือมวยคาคะเชือก และ
 ยังนิยมสวมมงคลไว้ที่ศีรษะและผูกผ้าประเจียดไว้ที่ต้นแขนตลอดการแข่งขัน รวมทั้งการเปรียบคู่ชกมวย
 ในสมัยนี้ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ไม่มีการคำนึงถึงขนาดของร่างกายและอายุมีกติกา
 การชกง่าย ๆ เพียงว่า ชกจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยอมแพ้ ดังนั้น จึงพบว่า ในงานเทศกาลต่าง ๆ มีการ
 จัดแข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ ๆ รวมทั้งมีการพนันกันระหว่างนักมวยที่เก่งจากหมู่บ้านหนึ่งกับนักมวย
 ที่เก่งจากอีกหมู่บ้านหนึ่ง นอกจากในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว ยังมีผู้สืบสานมวยไทย
 สายลพบุรีอีกท่านหนึ่ง คือ พระพุทธเจ้าเสือ ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ในช่วงสืบทอดของมวยลพบุรี
 ที่ทำให้มวยลพบุรีเป็นที่กล่าวขวัญเลื่องลือไปทั่ว พระพุทธเจ้าเสือหรือพระสรสรเพชญ์ที่ 8 พระองค์ทรง
 ครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 29 แห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่างพุทธศักราช 2240-2249 รวม
 9 ปี พระองค์ประสูติ ณ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง แขวงเมืองพิชัยพระบิดาถือเอานามิต นาม บัญญัติชื่อ
 เจ้าเดื่อ เพราะได้ฝังรกเจ้าเดื่อไว้ที่ต้นอุทุมพร (มะเดื่อ) กับต้นโพธิ์ เมื่อปีชกาล พุทธศักราช 2205 และ
 ขึ้นเสวยราชสมบัติพระชนมได้ 36 พรรษา ดำรงอยู่ในราชสมบัติได้ 9 ปี และได้สวรรคต ณ พระที่นั่ง
 สุริยาอมรินทร์ ในปีพุทธศักราช 2249 พระชนมายุ 49 พรรษา ในขณะที่พระองค์ขึ้นครองราชย์
 ในปี พ.ศ. 2246 มวยไทยสายลพบุรีก็ได้กำเนิดขึ้นมาในช่วงนี้เอง นับเป็นต้นตำรับมวยไทยสายลพบุรี
 โดยแท้จริง “มวยไทยสายลพบุรี” นับแต่อดีตกาลมาไม่มีผู้ใดเขียนไว้โดยชัดเจน แต่ประวัติศาสตร์
 พงศาวดารไทยได้จารึกไว้ว่า ขุนหลวงสรศักดิ์ หรือสมเด็จพระพุทธเจ้าเสือ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์
 หนึ่ง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่ได้รับการกล่าวขวัญมากในเรื่องฝีมือชั้นเชิงมวยไทย เพราะพระองค์ทรงเริ่ม
 ฝึกมวยไทยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยมีครูตั้ง ตาแดง เป็นครูฝึกมวยให้ ณ โรงเลี้ยงช้าง จังหวัดลพบุรี
 ซึ่งพระองค์ได้เจริญเติบโตที่เมืองลพบุรีมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์และอาศัยอยู่ในเมืองลพบุรีมาจนถึง
 วัยหนุ่ม และได้ฝึกฝนจนเชี่ยวชาญและมีฝีมือมาก และชอบการชกมวยมากถึงขนาดปลอมพระองค์ไปชก
 มวยกับประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งกล่าวว่า พระพุทธเจ้าเสือเสด็จทาง
 ชลมารคพร้อมเรือตามเสด็จ เมื่อไปจอดที่ตลาดกรวดซึ่งกำลังมีงานวัดอยู่ พระองค์ทรงแต่งกายแบบ
 ชาวบ้านพร้อมกับมหาตเล็ก เสด็จไปยังสนามมวย แล้วให้นายสนามมวยจัดหาคู่ชกให้ ทางสนามมวย
 ได้ประกาศให้ประชาชนทราบว่าพระองค์เป็นนักมวยที่เดินทางมาจากเมืองกรุง ในครั้งนั้นนายสนามมวย
 ได้จัดนักมวยฝีมือดีมาให้ชกกับพระพุทธเจ้าเสือถึง 3 คน คือ นายกลาง หมัดตาย นายใหญ่ หมัดเหล็ก
 และนายเล็ก หมัดหนัก ซึ่งแต่ละคนจัดว่าเป็นยอดมวย ในท้องถิ่นทั้งสิ้น แต่ในที่สุดพระพุทธเจ้าเสือ
 ก็สามารถเอาชนะนักมวยทั้งสามคนได้

ยุคที่ 3 ระหว่างปีพุทธศักราช 2411 - 2487 ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยสายลพบุรีในช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงพัฒนาจนมีความเฟื่องฟูจนถึงขีดสุดเริ่มต้นขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มจากปีพุทธศักราช 2411 - 2453 ในรัชสมัยของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ชื่อว่าเป็นช่วงที่เฟื่องฟูที่สุดของมวยไทยสายลพบุรีและของมวยไทยอาณาจักรสยามก็ว่าได้ กล่าวคือในรัชสมัยนี้ พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงฝึกมวยจากสำนักมวยหลวงมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ โดยมีปรมาจารย์มวยชื่อ หลวงพลโยธานุโยค ตำแหน่งครูมวยหลวงเป็นผู้ถวายการสอน ทำให้พระองค์ทรงโปรดกีฬามวยไทยมาก เสด็จทอดพระเนตรการชกมวยหน้าพระที่นั่งบ่อยครั้ง ดังเช่นในงานการพระเมรุพระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าบุษบงเบิกบาน พระราชธิดาในรัชกาลที่ 4 ในเจ้าจอมมารดาสำลี สิ้นพระชนม์เมื่อวันอังคารที่ 16 มิถุนายน 2419 พระชันษา 17 พรรษา มีการพระเมรุที่วัดมหาธาตุและมีการชกมวยโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โปรดให้หลวงมลายูธานีโยค หลวงไชยโชคชนะ จัดมวยมาทอดพระเนตร ครั้นชกกันเสร็จแล้วพระราชทานเงินตรา ฝ่ายชนะได้ตำลึงครึ่ง ฝ่ายแพ้ได้ 1 ตำลึง และในการแข่งขันกีฬาประจำปีที่ท้องทุ่งพระสุเมรุ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 2 ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2450 มีมหรสปต่าง ๆ เช่น มวยและโม่งครุ่ม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ ณ พลับพลาที่ประทับรัตนสิงหาสน์ทอดพระเนตรมวย ซึ่งพระองค์ได้โปรดให้ข้าหลวงหัวเมืองต่าง ๆ คัดนักมวยฝีมือดีมาชกที่หน้าพระที่นั่ง เพื่อหานักมวยที่เก่งที่สุดเข้าเป็นทหารรักษาพระองค์สังกัดกรมมวยหลวง และได้ทรงเห็นคุณค่าของกีฬาประจำชาติ จึงตรัสให้มีการแข่งขันมวยไทยขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเกิดความนิยมกีฬามวยไทยและไม่ให้วิชามวยไทยเสื่อมสูญไป นอกจากนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี “มวยหลวง” ตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ฝึกสอนจัดการแข่งขันและควบคุมการแข่งขันมวยไทย ด้วยเหตุนี้เมื่อมีงานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น งานโสกันต์ งานพระเมรุ หรืองานรับแขกเมือง สำนักพระราชวังก็จะออกหมายเรียกให้มวยหลวงนาคนะนักมวยคณะปี่กลองมาร่วมแสดงในงานด้วย ดังเช่นในงานพระราชทานเพลิงพระศพของพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอรุพงษ์รัชสมโภชซึ่งเป็นผู้บัญชาการกรมมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 19-22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวันและต่อเนื่องงานพระราชเพลิงศพของเจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในวันที่ 1-5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน ในงานนี้พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดแข่งขันมวยไทยหน้าพระที่นั่ง มีนักมวยฝีมือดีจากต่างจังหวัดหลายคนมาเข้าร่วมการแข่งขัน หนึ่งในจำนวนนี้มีนายกลึง โตสะอาด แห่งบ้านหัวสำโรง ชาวเมืองลพบุรี เข้าแข่งขันด้วย แต่ไม่ปรากฏนามคู่แข่งขัน มีบันทึกเพียงว่า นายกลึง ได้แข่งขันกับคู่ชกหลายคนและได้รับชัยชนะมาตลอดด้วยฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวมีการรุกรีบรวดเร็ว มีการออกหมัดที่ฉลาดและแหลมคม มีจุดเด่นที่เป็นนักมวยเน้นหมัดตรง ลักษณะการชกจะชกแบบหงายหมัด ต่อยได้รวดเร็ว สามารถแหวกการควบคุมป้องกันใบหน้าได้ดีกว่ามวยจากถิ่นอื่น และจากความสามารถของนายกลึง โตสะอาดนี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาชานูญาติให้กระทรวงมหาดไทยทาปะธานตราพระราชสีห์ ตั้งเป็นขุนหมื่นครูมวยตามหัวเมือง โดยมีบรรดาศักดิ์เป็น “หมื่นมือแม่นหมัด” ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์สำหรับข้าราชการชั้นประทวนในสมัยนั้น นายกลึง โตสะอาด จึงได้ชื่อเรียกตามบรรดาศักดิ์ที่ได้รับว่าหมื่นมือแม่นหมัดและดำรงตำแหน่งกรรมการพิเศษเมืองลพบุรี ถือศักดินา 300 ทำหน้าที่ดูแลการจัดการแข่งขันชกมวยให้กับสำนักมวยหลวง นับได้ว่าหมื่นมือแม่นหมัดเป็นวีระบุรุษของมวยไทยสายลพบุรีและเป็นเจ้าของฉายา “ฉลาดลพบุรี” โดยแท้จริง รวมทั้งยังเป็นเจ้าตำรับมวยภาคกลางอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ในช่วงนี้ถือเป็นช่วงรุ่งโรจน์

ของมวยไทยสายลพบุรีเป็นอย่างมาก ดังเอกสารจดหมายเหตุ ที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพเสนาบดีว่า การกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้นได้ทำหนังสือจดหมายเหตุของกระทรวงมหาดไทยที่ 46/1803 กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก 129 เรื่องขอพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้นักมวยที่ชกมวยและได้ชัยชนะในงานพระเมรุคราวที่แล้ว เพื่อขอพระราชดำริเห็นชอบจากพระเจ้าอยู่หัวและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตออกประทานตราพระราชสีห์ แต่งตั้งนายกลึง โตสะอาด และนักมวยอื่น ๆ อีก 2 คน เพื่อให้ปรากฏชื่อเสียงในท้องถิ่นและเป็นการบำรุงวิชามวยตามหัวเมืองไม่ให้สูญหายไปอีกด้วย โดยนักมวยที่กล่าวถึง คือหมื่นมือแมนหมัด เดิมชื่อนายกลึง โตสะอาด เกิดเมื่อปี พ.ศ.2414 บิดาชื่อนายทัด มารดาชื่อนางแพง มีพี่ชายชื่อนายกลึง โตสะอาด บ้านอยู่หัวสำโรง เลขที่ 27 หมู่ 1 ตำบลหัวสำโรง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดลพบุรี ในสมัยนั้น ยังไม่มีนามสกุล นามสกุลเพิ่งเริ่มตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2456 ในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากพ่อ-แม่ มีอาชีพตาม บรรพบุรุษคือเป็นชาวนา แต่นายกลึง ซึ่งขณะนั้นเริ่มโตเป็นวัยรุ่นไม่ชอบที่จะเป็นชาวนา จึงออกจาก บ้านมาหางานทำในเมืองคือบริเวณเมืองเก่า บ้านทะเลชุบศร อาศัยนอนบ้านคนรู้จักหลังวัดทองปูลายกลึงทำงานทุกอย่างเท่าที่มีคนว่าจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นการยกของขึ้นจากเรือ โดยจะมาทำงานแถววัด พรหมศาสตร์ ที่อยู่ติดกับแม่น้ำลพบุรี มีท่าเทียบเรือยนต์ส่งสินค้าอยู่ พอมีเวลาวางนายกลึงมักจะมาดู เขาซ้อมมวยที่วัดพรหมศาสตร์ซึ่งมีวัยรุ่นหลายคนมาซ้อม มีครูมวยคอยดูแลการฝึกซ้อมอยู่เสมอ นานเข้า นายกลึงซึ่งชอบทางหมัดมวยอยู่แล้ว จึงสมัครเป็นลูกศิษย์ครูมวยและขอฝึกซ้อมด้วย ซ้อมอยู่นานอย่าง จริงจังด้วยความขยันขันแข็งและมีใจรักจึงทำให้มีฝีมือรุดหน้ามากกว่านักมวยคนอื่นๆ ประกอบกับ มีพรสวรรค์ในตัวจึงมีฝีมือเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีความถนัดในการใช้หมัดตรงทั้งซ้ายและขวา เนื่องจากยกของ ขึ้นลงเรื่อยบ่อยๆ ซ้อมมือและแขนจึงแข็งแรงและสามารถต่อยหมัดได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว จนนักมวย คนอื่นๆ ไม่สามารถสู้ได้ ในเวลานั้นมักมีงานสมโภช และงานวัดอยู่บ่อย ๆ และในงานนั้นก็จะมีการ แข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ เจ้าเมืองลพบุรีในสมัยนั้น คือพระยาพิสุทธิธรรมธาดา จะมาดูและมอบ รางวัลให้นักมวยด้วย นายกลึงก็เคยต่อยในงานวัด หลาย ๆ งานจนมีฝีมือกล้าแข็งจนคนรำลือไปทั่ว นายกลึงเดินสายต่อยมวยในละแวกภาคกลางบ่อยครั้ง ทั้งสิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี ออยุธยา นครสวรรค์ นายกลึงชนะหมดในทุกๆ เมืองและทุกรายการที่แข่งขันในปี พ.ศ.2452 ทนายเลือกในกรุงเทพฯ ได้มี ใบบอกไปตามหัวเมืองต่างๆ ให้คัดเลือกนักมวยที่เก่งที่สุดในมณฑลต่างๆ เข้ามาชกมวยหน้าพระที่นั่ง ในงานพระราชทานเพลิงพระศพพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรรพวงษ์รัชสมโภช เมื่อวันที่ 19-22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวัน และต่อเนื่องงานพระราชเพลิงศพของเจ้าคุณจอม มารดาเปี่ยม ในวันที่ 1-5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน นายกลึงคนหนึ่งสมัครเข้า คัดเลือกและได้เป็นตัวแทนเมืองลพบุรีเข้ามาต่อยที่กรุงเทพฯ ในงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าว การแข่งขันในคราวนั้น จัดการแข่งขันเป็นแบบแบ่งสายและให้นักมวยในกลุ่มต่อยกันเพื่อหาคู่แข่งเลิศ นายกลึงขณะนั้นอายุได้ 39 ปีแล้ว แต่ก็ยังแข็งแรงมีประสบการณ์ในการต่อยมวยมานานและเป็น มวยหมัดจึงไม่ต้องใช้แรงมาก นายกลึงอาศัยชั้นเชิงแพรวพราวรุก-รับ ที่ปราดเปรียว ใช้หมัดดักชก คู่ต่อสู้ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ลีลาไหวพริวจนคู่ต่อสู้ไม่สามารถทำอะไรได้ ใช้หมัดตรงหลอกหลอต่อย คู่ต่อสู้จนเข้าไม่ติด เวลาพอชดวลงในก็ต่อยหมัดเสียไปที่ปลายคางคู่ต่อสู้จนคู่ต่อสู้ขาดไม่กล้าเข้าใกล้ และในที่สุดนายกลึงก็ชนะเลิศในกลุ่มเป็นที่ 1 ใน 3 คนที่มาต่อยคราวนั้น ซึ่งมีเพียง 3 คน และ 3 เมือง เท่านั้น นับเป็นยอดมวยในสมัยนั้น จนมีคนกล่าวคำพูดสรรเสริญไว้ว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทอดพระเนตรเห็นลีลาท่าทาง

การชกมวยของนายกถึง ก็รู้สึกพอพระทัยและชอบใจในความสามารถในเชิงชกของนายกถึงมาก จึงโปรดเกล้าฯ ให้นายกถึงและนักมวยอีก 2 คน เข้ามารับราชการในกรมมวยหลวง ในตำแหน่ง กรรมการพิเศษให้บรรดาศักดิ์เป็นขุนหมื่นครุฑในชื่อว่า หมื่นมือแม่นหมัด (ประกาศแจ้งความ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง ขุนหมื่นครุฑมวย ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27 หน้า 489 วันที่ 19 มิถุนายน รศ 129) มีศักดินา 300 ไร่ ให้มีหน้าที่จัดการแข่งขันและดูแลมวยในหัวเมืองภาคกลางที่นาที่ได้รับพระราชทานนั้น อยู่ในตำบลหัวสำโรงที่บ้านสะแกงาม อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี หมื่นมือแม่นหมัด มีภรรยาชื่อ นางตาบ เป็นคนบ้านไทร มีบุตรธิดาด้วยกัน 6 คน คือนางเพียร แต่งงานกับนายผล อันสกุล นางวัน โตสะอาด นางวอน แต่งงานกับนายมิ่ง มั่งคั่ง นายแบน โตสะอาด นางวิง แก้วกระจ่าง นางวัง ทองสัมฤทธิ์ ปัจจุบันนี้ทั้ง 6 คน ได้เสียชีวิตไปหมดแล้วคงมีหลานอยู่ 2 คน ที่เป็นคนเล่าเรื่องของ นายกถึง และจำได้ตีสี่รูปร่างและบุคลิกหน้าตาของหมื่นมือแม่นหมัด ทั้งสองคนคือ นายผัน อันสกุล ซึ่งเป็นลูกชายของนายผลและนางเพียร อันสกุล ขณะนี้มีอายุ 69 ปี และนายละออง มั่งคั่ง ซึ่งเป็น ลูกชายของนายมิ่ง และนางวอน มั่งคั่ง อายุ 72 ปี ทั้งสองคนเล่าว่า เมื่อตอนเป็นเด็กอายุ 6 ขวบและ 9 ขวบ คุณตาหมื่น ได้อาเหรีญบุตรราชสีห์มาคล้องคอให้แต่หายไปแล้ว ไม่รู้หายไปตอนไหน หมื่นมือแม่นหมัดในบั้นปลายชีวิตไม่ค่อยอยู่ดีมีสุขนัก เนื่องจากเป็นคนที่ชอบท่องเที่ยวและเล่นมวยเป็น ชีวิตจิตใจ จึงทำให้เงินทองที่ได้จากการชกมวยหมดไปจากการพนันมวยแม้แต่ที่นาพระราชทานก็ทยอย ขายไปเรื่อยๆ จนเหลือเพียงส่วนน้อยที่เอาไว้ทำนา แต่ลูกหลานก็ยังพอมิที่ทำกินอยู่ถื่นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่พระราชทานก็คือ ที่หมู่ 1 ตำบล หัวสำโรง ที่ลูกหลานส่วนใหญ่ยังอยู่กันหลายๆ ครอบครัว ในวัยชราหมื่นมือแม่นหมัด ไม่ค่อยอยู่สุขสบายนักต้องดิ้นรนไปทำงานทำในหัวเมืองลพบุรี ในวัยเกือบ 70 ปี แต่ลูกหลานก็ไปตามกลับมาอยู่ด้วยที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ตำบลหัวสำโรงซึ่งเป็น บ้านของนายผัน อันสกุล และนางชานทอง อันสกุล ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานตาของ หมื่นมือแม่นหมัดนั่นเอง หมื่นมือแม่นหมัดมีอายุได้ 72 ปี ก็เสียชีวิตลงในปี พ.ศ.2486 ด้วยโรคชรา ณ บ้านของหลานคือนายผัน นั้นเอง ญาติพี่น้องในเวลานั้นก็ล้วนมีฐานะไม่ค่อยดีก็จัดงานศพไปตามมีตามเกิด ใช้ผ้าบ้านมาต่อเป็น โลงศพแล้วแบกไปเผาที่วัดคงคาราม (เดิมชื่อวัดคงคาไหล) ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร โดยนายผันและนางละอองเล่าว่า ทางที่เดินไปเป็นทางริมคลองข้างคันนาบ้างต้องช่วยกันแบกโลงคนละ หลายๆ ผลัดกว่าจะถึงวัด หมื่นมือแม่นหมัด มีพี่ชายชื่อ นายกถึง ซึ่งมีภรรยาชื่อ นางเผือก ก็เป็นนักมวย เหมือนกัน แต่เก่งสู้น้องชายไม่ได้ แต่มีลูกหลานหลายคนที่เป็นนักมวยชื่อ นายโส โตสะอาด นายสุข โตสะอาด นายสิงห์ เพิ่มทรัพย์ นายพร จันทริน ซึ่งเป็นนักมวยที่ไหว้ครูมวยได้สวยงาม นายผ่อง สายสุ่ม ต่อยมวยเก่งมากและนายผวน สายสุ่ม หลานชายของหมื่นมือแม่นหมัด ส่วนมากจะมีลูกหลาน เป็นผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ คงมีแต่เหลนชายคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกชายของนายผัน อันสกุล คือ นายวิโรจน์ อัน สกุล ก็เคยหัดมวยและต่อยมวยตอนเป็นหนุ่มแต่ไม่ค่อยดังเท่าไร ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลหัวสำโรงหมู่ที่ 1 จึงเลิกต่อยมวยไป ชีวิตของนักมวยคนหนึ่งที่จะดาชีวิต พลิกผันจนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นมือแม่นหมัด นักมวยดังในสมัยรัชกาลที่ 5 นับได้ว่า หมื่นมือ แม่นหมัด เป็นผู้จุดประกายมวยไทยสายลพบุรีให้อยู่ใหญ่เกรียงไกรในสมัยนั้น สมควรที่ลูกหลานชาวมวย ชาวลพบุรีทั้งหลายจะได้ระลึกถึง และรื้อฟื้นอดีตความเก่งกาจและมีชื่อเสียงของมวยไทยสายลพบุรี ในอดีตให้กลับมาโด่งดังขึ้นอีก เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประเพณีศิลปะของมวยไทยสายลพบุรี ให้คงอยู่คู่เมืองลพบุรีสืบต่อไป ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.2453- 246) ได้โปรดให้พระยานนทิสุนทรนทรภักดี นายพลเสือป่า จัดการแข่งขันชกมวย

การกุศลเพื่อหาเงินซื้อปืนให้กองเสือป่า เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม - 8 สิงหาคม พ.ศ. 2464 และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายในการชกมวยเป็นจำนวนเงินมากถึง 30 บาท รวมกับเงินที่มีผู้บริจาคสมทบอีก 20 บาท รวมเป็นเงินที่นำไปซื้อปืนจำนวน 50 บาท ให้กองเสือป่าและในกลุ่มนักมวยที่ขึ้นชกดังกล่าว มีนักมวยจากลพบุรีอยู่ 3 คน คือ ครุฑพล ลพบุรี นายชีว อกเพชร และนายแอ ประจักษ์การ นับเป็นนักมวยลพบุรีฝีมือดีอีกรุ่นหนึ่ง หลังจากนั้นมวยไทยสายลพบุรีได้มีผู้สืบทอดต่อกันมาอย่างสม่ำเสมอมิได้ขาด แต่ในช่วงต่อมามวยไทยสายลพบุรีก็ซบเซาลงไปอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่งนับจากปีพุทธศักราช 2468 จนในปีพุทธศักราช 2477 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อรัฐบาลได้มีคำสั่งให้การแข่งขันชกมวยไทยทั่วประเทศต้องสวมหมวก เนื่องจากนายเจียร์ แฉกเขมร ถูกนายแพ เลี้ยงประเสริฐ นักมวยฝีมือดีจากบ้านท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ต่อยจนถึงแก่ความตายด้วยหมัดคาคเคือก (เดลิแมร์ 2471) จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกติกาของมวยไทยจากการชกด้วยมือเปล่ามาเป็นการชกโดยสวมหมวกเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่นักมวยระหว่างการชกมวยเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่นักมวยระหว่างการชกมวย ต่อมาในวันที่ 30 ธันวาคม พุทธศักราช 2472 ได้มีผู้นำเอากระจับเหล็กมาใช้ป้องกันอวัยวะสำคัญของนักมวยแทนกระจับที่ทำด้วยผ้าเพื่อให้ความปลอดภัยระหว่างการชกมากขึ้น เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 คณะราษฎร นำโดยพระยาพระหลพลพยุหเสนา กับพวกได้ทำการยึดอำนาจการปกครองโดยใช้กำลังทหาร ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงประกาศสละราชสมบัติเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2477 ทำให้ในช่วงนี้วงการมวยไทยในประเทศและมวยไทยสายลพบุรีซบเซาลงไป เนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ แต่ก็ยังมีการแข่งขันอยู่บ้างในช่วงนี้มวยไทยสายลพบุรีก็ยังมีผู้สืบทอดอยู่โดยมีนักมวยที่มีความสามารถใกล้เคียงหมื่นมือแม่นหมัดคือ นายจันทร์ บัวทอง หรือจันทร์ เครือศรี ชื่อจริง คือ นายสงค์ บัวทอง เกิดเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2457 ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นชาวอำเภอเสนา มีพี่น้องร่วมสายโลหิต 3 คน นายจันทร์เป็นบุตรคนแรก มีน้องชายชื่อ นายสงค์ บัวทอง และน้องสาวชื่อนางประเสริฐ บัวทอง ซึ่งเสียชีวิตแล้วทั้งหมด นายจันทร์ บัวทองสมรสกับนางสมจิต บัวทองเมื่ออายุได้ 27 ปี มีบุตร ธิดารวม 8 คน เป็นชาย 5 คนและหญิง 3 คน จากการที่นายจันทร์เป็นคนที่มีรักศิลปะวัฒนธรรมไทยมากโดยเฉพาะศิลปะมวยไทย โดยได้เริ่มฝึกมวยไทยที่ค่ายอิสระเสนา ฝึกซ้อมจนคนในค่ายมวยหลายคนสู้ไม่ได้ จึงได้ขึ้นชกมวยตามวัดและงานต่างๆ จนมีชื่อเสียง เมื่ออายุ 17 ปี ในปี พ.ศ. 2467 เป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ชมลิลาการชกและลีลาการไหว้ครูและร้ายรำที่สวยงามของจันทร์ บัวทอง นายจันทร์ บัวทอง ตะเวนชกอยู่ในลະແວກភាគກາງທລອດ โดยมากจะปักหลักชกอยู่ที่ลพบุรี จนถือได้ว่าเป็นนักมวยลพบุรีคนหนึ่งที่เดียวเนื่องจากพักอาศัยอยู่ที่บ้านครูมวยในเมืองลพบุรีนั่นเอง และได้เป็นตัวแทนของมวยไทยสายลพบุรีเข้าแข่งขันในงานประจำปีที่ท้องสนามหลวง การชกที่นับเป็นครั้งที่โดดเด่นที่สุดของนายจันทร์ บัวทองในช่วงนั้นคือ การชกกับนายแก้ว ฝืนปรุ นักมวยจากเมืองนครราชสีมา วันนั้นนายจันทร์ชกเป็นคู่ที่ 6 ที่เวทีมวยสวนมัสกวันเมื่อปี พ.ศ. 2477 อายุได้ 20 ปีพอต่อาศัยที่นายจันทร์ได้เปรียบในด้านร่างกายที่หนุ่มแน่นและมีฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวกว่าในเชิงมวยจึงเป็นฝ่ายรุกไล่ต่อยนายแก้วเสียจนสู้ไม่ได้ยอมแพ้ไปในที่สุดนายจันทร์ บัวทอง เป็นนักมวยที่มีลีลาไหว้ครูที่สวยงามที่สุดในยุคนั้นคนหนึ่ง นอกจากนั้น นายจันทร์ ยังเป็นแชมป์มวยไทยคาคเคือกอีกด้วย นายจันทร์ต่อยมวยได้ไม่นานเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถในเรื่องมวย ทั้งมวยไทย มวยคาคเคือกและมวยสากล ทางกรมตำรวจจึงรับนายจันทร์เข้ารับราชการที่กรมตำรวจและประจำอยู่ที่กองตรวจคนเข้าเมือง ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจได้ประมาณ 15 ปี จึงลาออกจากราชการเนื่องจากมีนิสัยซื่อสัตย์ไม่สามารถร่วมทีม กับกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน

ได้ จึงลาออกมาทำสวนที่บ้านตำบลบางคอแหลมที่นายจันทร์ได้เก็บหอมรอมริบเงินจำนวนหนึ่งซื้อที่ดินไว้ประกอบอาชีพ แม้จะเป็นชาวสวนแต่นายจันทร์ก็ไม่ได้หยุดการซอมมวยแต่อย่างใด ยังคงฝึกซ้อมและฝึกหัดการไหว้ครูและรำร่ายอยู่ตลอด จนเมื่อครั้งที่จัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในปี พ.ศ.2525 คณะกรรมการฝ่ายจัดมวยไทยได้เชิญ นายจันทร์ บัวทอง ในวัย 68 ปี ไปไหว้การไหว้ครูและรำร่ายให้แก่ผู้ชมได้พบเห็นสัปดาห์ทางการไหว้ครูที่สวยงามในงานท้องสนามหลวง เพื่อนร่วมรุ่นของนายจันทร์ บัวทอง ที่ต่อมมวยในสมัยนั้น คือ ธงกล้า หน้าศึก (บุญมา เสนานันท์) และนายจันทร์ บัวทอง ยังได้ไปชมมวยสากลด้วย คู่ชกคนสุดท้าย คือ ชิดหลี ศรีกาพุม ซึ่งนายจันทร์ก็ชนะอย่างสบาย นายจันทร์ใช้ชีวิตนักมวยอยู่นานจนกระทั่งเลิกต่อมและเป็นชาวสวนจนอายุได้ 80 ปีถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2537 นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของชาวลพบุรี

ยุคที่ 4 ระหว่างปีพุทธศักราช 2488 ถึงปัจจุบัน ช่วงยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงนี้เริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปีพุทธศักราช 2488 ตรงกับปลายปีในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เรื่องราวเกี่ยวกับมวยไทยโบราณลพบุรี เจียบหายไประยะหนึ่ง ก็เริ่มฟื้นฟูในปี พุทธศักราช 2489 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มวยไทยสายลพบุรีเริ่มฟื้นฟูขึ้นมาอย่างจริงจังอีกวาระหนึ่งเมื่อมีการจัดงานวันพระนารายณ์ (งานวัง) เพื่อบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในงานนี้ได้จัดขึ้นเป็นระยะเวลา 7 วัน 7 คืน ระหว่างงานมีการละเล่นต่างๆ มีมหรสพและศิลปะการต่อสู้แบบต่างๆ มากมายตลอดจนมีการร่ายมวยทุกครั้งที่มีการทำพิธีบวงสรวง รวมทั้งมีการแสดงกระบี่กระบอง การแข่งขันชกมวย โดยสร้างเวทีมวยข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ มีการเปรี๊ยมวยทุกคืน นักมวยลพบุรีที่มีชื่อเสียงและโด่งดังคือ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. และมีค่ายมวยที่โด่งดังในสมัยนั้นหลายค่าย ได้แก่ ค่าย ลูก ส.ก. ซึ่งค่ายมวยส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณนอกเมือง เช่น ค่ายมวยที่ชุมชนท่าโพธิ์และสระเสวย ส่วนในบริเวณอำเภอเมืองลพบุรีมีค่ายลูกละโว้ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นค่ายลูก ส.ก. มีสถานที่สำหรับให้นักมวยซ้อมอยู่ใกล้เนินท่าโพธิ์ และยังมีค่ายลูกเจ้าพ่อศาลพระกาฬ อีกค่ายหนึ่ง ประกายแก้ว ลูก ส.ก. เป็นนักมวยรุ่นเดียวกันกับ อภิเดช ศิษย์หิรัญ และอดุลย์ ศรีโสธร ในการต่อที่สนามมวยลุมพินีในกรุงเทพฯ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ถูกอภิเดช ศิษย์หิรัญเตะจนแขนพิการ ต่อมาประกายแก้ว ลูก ส.ก. ได้เลิกต่อมมวยแต่มาตั้งค่ายมวยชื่อ ค่ายมวยทรงวิทย์ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. มีชื่อจริงว่านายสมทรง แก้วเกิด นอกจากนี้ยังมีค่ายมวยจากโคกสำโรงชื่อค่ายอุดมฤทธิ์ มีที่ตั้งของค่ายมวยอยู่หลังโรงฆ่าสัตว์ มีนักมวย มาฝึกซ้อมเป็นจำนวนมากค่อนข้างมาก ส่วนมากการชกมวยที่โคกสำโรงนี้จะจัดชกมวยกันที่วัด นอกจากนี้มีค่ายชัยบาดาล ซึ่งมีนักมวยเอกชื่อ ชัยบาดาล ลูกชัยบาดาลเคยมาฝึกมวยที่วัดจันทาราม จากนั้นได้ไปฝึกมวยต่อที่กรุงเทพฯ ที่ค่ายมวยสวนมิสกวัน ซึ่งนักมวยส่วนใหญ่ในค่ายสวนมิสกวัน ล้วนเคยอยู่ค่ายชัยบาดาลมาก่อน เมื่อเข้ามาชกมวยในกรุงเทพฯ จะมาอยู่ที่ค่ายสวนมิสกวัน ในช่วงนั้นนักมวยดังของค่ายสวนมิสกวันมี ชัยบาดาล สวนมิสกวัน (เส้นทึบ จิตการ) และอินทรี สวนมิสกวัน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ซึ่งอินทรี สวนมิสกวัน เคยชกมวยกับนำขบวนหนองกี่พาหุยุทธ์ด้วยรวมทั้งนพเก้า สวนมิสกวัน (มีชื่อจริงว่าสมคิด พลเดชรังสี) เป็นกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยบาดาล นอกจากนี้มีนักมวยระดับแชมป์ของประเทศอีกคนหนึ่งชื่อ ชุนพลใบ้ สมานชัย เป็นแชมป์มวยเวทีออปที่นับว่ายิ่งใหญ่มาก ในสมัยนั้น ปัจจุบันชุนพลใบ้อาศัยอยู่ที่ตำบลนาโสม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี และได้ชื่อว่าเป็นนักมวยจากชัยบาดาลโดยแท้จริงรวมทั้ง

ได้รับการยอมรับให้เป็นแม่ทัพนำนักมวยคนอื่นๆ ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ ในรุ่นนี้มีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น อภิเดช ศิษย์หิรัญ ทองใบ เจริญเมืองและกตัญญูชัย ขวัญใจชนบทที่เป็นนักมวยจากอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี แม้ว่าที่อำเภอชัยบาดาลจะไม่มีค่ายมวยเป็นหลักแหล่งแต่นักมวยชัยบาดาลอาศัยซ้อมมวยในวัด เมื่อเริ่มมีฝีมือขึ้นจนนับว่าเก่งพอตัวแล้วจะส่งขึ้นชกที่เวทีมวยค่ายนารายณ์ สำหรับชัยบาดาล สวมมีสกวัน หลังจากเลิกชกมวยแล้วได้ไปสอนมวยไทยที่ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันได้กลับมาอยู่ที่ประเทศไทยแล้วและยังมีชีวิตอยู่ ส่วนราวี สวมมีสกวัน นับเป็นนักมวยอีกคนหนึ่งของอำเภอชัยบาดาล มีบ้านอยู่ใกล้วัดโสม รวมทั้งเกาะแก้วน้อย ลูกชัยบาดาล ที่มีชื่อจริงว่า ประทีป มีกำลัง มีสถิติการชกมากกว่า 30 ครั้ง แต่ปัจจุบันเลิกชกมวยแล้ว มีอายุ 57 ปี เดิมเคยเป็นทหารและได้ชกมวยในรุ่น 54 กิโลกรัม (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารุ่นแบนตั้มเวท) ขณะนี้มีอาชีพเลี้ยงวัวอันเป็นผลได้จากน้ำพักน้ำแรงในการชกมวยของประทีปเอง นอกจากนี้ยังมีนักมวยอีกคนชื่อ สกลน้อย ศิษย์วัดท่า มีน้องชายเป็นครูมวยลพบุรี ที่ได้สืบสานและอนุรักษ์ศิลปะมวยไทยในปัจจุบัน ชื่อครูประดิษฐ์ เล็กคง ที่ยังคงเป็นครูสอนมวยในสถานศึกษาต่างๆ ทั้งในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียง และเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเกี่ยวกับมวยไทยสายลพบุรีด้วย ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี มีพิธีบวงสรวงประจำปีในงานวันนารายณ์ เช่น เมื่อประมาณปี พ.ศ.2490 ได้จัดพิธีบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชขึ้นในวันนารายณ์ เมื่อถึงเวลาบ่าย 4 โมงเย็นจะเริ่มมีการชกมวยบนเวทีซึ่งเป็นเวทีกลางแจ้งโดยมีนายปัญญา สุวรรณปกรณ์ เป็นนายสนามมวยในสมัยนั้น การชกมวยจะชกทุกวันเสาร์เวลา 4 โมงเย็นเป็นต้นไป ในสมัยนั้นค่ายมวยนารายณ์ล้อมด้วยสังกะสี ด้านหลังปักไม้รวกไม่มีหลังคา เก็บค่าผ่านประตูคนละ 5 บาทและ 10 บาท โดยมีค่ายมวยที่ส่งนักมวยเข้าแข่งขันชกมวยหลายค่าย เช่น ค่ายลูกหลว ค่ายประจำการ ค่ายศิลาชัย แต่ละค่ายมวยมีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น วัยแท้ ชาญเทียนทอง เมฆดำ ช่อฟ้า วรชิต ลูกหลว (ศรแดง) และสมคิด ลูกหลว ซึ่งมีบ้านอยู่ในต่งเมืองลพบุรี ได้ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ บ่อยครั้ง รวมทั้งสุดใจ ศิลาชัย พันธุ์ทิพย์ ฟ้าหม่นและวัลลภ ศรแดง นักมวยรุ่นนี้ปัจจุบันมีอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป ทุกคน ส่วนนักมวยในรุ่นหลังมี ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ศรนารายณ์ ลูกมหาโลก และช่วงชัย ศรแดง ที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดพุทธศักราช 2500-2503 เป็นช่วงเวลาแห่งความซบเซาของมวยไทยสายลพบุรีในช่วงหนึ่ง เนื่องจากไม่มีนักมวยที่เป็นแม่เหล็กดึงดูดผู้เข้าชมมวย ประจวบกับการชกมวยในช่วงนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องและผู้เข้าชม เนื่องจากมีการพนันมวยของผู้เข้าชมและมีการล้มมวยเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเป็นข่าวเล่าขานอยู่เนืองๆ รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศในยุคนั้นได้ตกต่ำลงแม้แต่โปรโมเตอร์ที่เป็นผู้จัดรายการแข่งขันก็หลีกเลี่ยงจากการหลังจากประสบภาวะขาดทุนในการจัดชกมวย และผู้เข้าชมมวยเองก็ไม่ได้สนับสนุนการจัดชกมวยในเวทีของจังหวัดลพบุรี จึงนับว่าในช่วงเวลานี้เป็นช่วงการตกต่ำของมวยไทยสายลพบุรีก็ว่าได้ ผลที่ตามมาคือ ชื่อของนักมวยจากลพบุรีได้เงียบหายไปจากวงการมวยในเวทีนครบาล จนผู้คนในวงการมวยอาจลืมเลือนมวยไทยสายลพบุรี เป็นระยะเวลาที่สั้นเพียง 3-4 ปี เท่านั้น ต่อมาในช่วงปีพุทธศักราช 2504 มีนายสนามมวยหลายคนที่หมื่นเวียนมาดูแล ค่ายมวยศรนารายณ์ตามตำแหน่งทางทหารที่เกี่ยวข้องกับมวยของค่ายมวยนารายณ์ อาทิ พันเอกเฉลย วีระบุลย์ ได้มาบริหารและพัฒนาค่ายมวยนารายณ์จนมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้ง ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงรุ่งโรจน์สุดขีดของมวยไทยสายลพบุรี สมัยใหม่ มีเวทีและค่ายมวยต่าง ๆ มีนักมวยที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอย่างมากมาย ตลอดจนมีการนำนักมวยจากกรุงเทพฯ มาชกที่ลพบุรีเป็นประจำทุกวันพุธ ในเวลาบ่ายสี่โมง นักมวยดังสมัยนั้น ได้แก่ ชูชัย ศิลปะชัย, ประลอง ลูกมาตุลี, วิทยา ราชวัตร, หลาว เลิศฤทธิ์, ศักดา ยนตรกิจ, อิสระชัย พันท้ายนรสิงห์,

ศรศักดิ์ พันท้ายนรสิงห์ และสายเพชร ยนตรกิจ และยังมีนักมวยจากค่ายอื่น ๆ อีก ได้แก่ ค่ายลูกกะโว้, ค่ายจักรนารายณ์, ค่ายศรีนารายณ์, ค่ายลูกพลูลวง และค่ายลูก ส.ก. ในสมัยนี้ ได้มีการจัดตั้งค่ายมวยขึ้นที่ศูนย์การทหารราบ ซึ่งบริหารโดยศูนย์สงครามพิเศษโดยให้มีเวทีมวยที่ศูนย์สงครามพิเศษ เนื่องจากศูนย์สงครามพิเศษได้ย้ายจากลพบุรีไปอยู่ที่อำเภอปรามบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงนับเป็นการเริ่มต้นสมัยใหม่ของมวยไทยสายลพบุรีอีกครั้งเนื่องจากได้มี นายสนามมวยมาดำเนินการจัดการบริหารสนามมวยอีกหลายคน เช่น พันเอกอภิไทย นอบไทย พันเอกบุญช่วย แซ่มสุวรรณ พันเอกอภิชัย พันธุ์เกล้า พันโทมนัส บุญหนู และพันเอกประสงค์ เจริญชัย

ยุคที่ 5 ระหว่างปีพุทธศักราช 2510 จนถึงปัจจุบัน ช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

เมื่อปี พุทธศักราช 2510 มีค่ายมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีนักมวยในสังกัดที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น ค่ายลูกพระบาท เริ่มมีนักมวยดังเกิดขึ้นหลายคนและในช่วงนี้ก็มีโปรโมเตอร์เกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น เฉลิม สุทธิพงษ์ เทียมบุญ อินทรบุตร จำลอง บริพัฒน์ และวิเชียร แสงแก้ว ส่วนค่ายมวยเก่าที่มีมาก่อน ได้หยุดกิจการเนื่องจากไม่มีนักมวยในสังกัดขึ้นชกมวยในเวทีมวย จึงต้องเลิกล้มค่ายมวยไปโดยปริยาย คนทำค่ายมวยคนใหม่ได้เปลี่ยนชื่อค่ายเป็นชื่อใหม่เช่น ค่าย ลูก ส.ก. เปลี่ยนชื่อเป็นค่ายทรงฤทธิ์ นายสนามมวยที่มีชื่อเสียงอีกผู้หนึ่ง คือ พันเอกพยัคฆ์ ประจันตะเสน (ยศในขณะนั้น) ต่อมาได้เกษียณอายุราชการในยศพลตรี และปัจจุบันได้ถึงแก่กรรมแล้วต่อมามีนายสนามมวยคนใหม่คือ พันเอกรวมศักดิ์ ไชยโกมินทร์ ค่ายมวยที่มีในสมัยนี้ ได้แก่ ค่ายลูกแม่ดาบของค่ายเจ้าพ่อดาบทอง (ของกำนันรุ่ม) ค่ายศักดิ์มนุชัย ค่ายลูกพระบาท ค่ายสิงห์เมืองลพ ค่ายอุดมฤทธิ์ ค่าย อ. เมืองสิงห์ ค่ายลูกบัวหลวง และค่ายศักดิ์ประสงค์นักมวยในค่ายรุ่นนี้มีชื่อเสียงโด่งดังหลายคนในสมัยนั้น เฮียbung (นายเสถียร ธีระกิตติวาท) อดีตสมาชิกสภาจังหวัดลพบุรีเขตอำเภอหนองม่วง มีนักมวยในค่ายหลายคนที่มีฝีมือออกฉายกรรมากรมากในยุคนั้น ประกอบไปด้วย อังคารเดช ศักดิ์ประสงค์, คมเคียว ศักดิ์ประสงค์, สารเดช ศักดิ์ประสงค์, จอมทอง ศักดิ์ประสงค์, ดาวรุ่ง ศักดิ์ประสงค์, รุ่ง ศักดิ์ประสงค์ และรัก ศักดิ์ประสงค์ เป็นต้น ส่วนนักมวยในรุ่นเดียวกันที่มีชื่อเสียง เช่น เห่งเจีย บขส., ผาเรือง จักรนารายณ์, หยกฟ้า อุดมฤทธิ์, ใจแก้ว ลูก ส.ก., ใบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกกะโว้, สกลน้อย ศิษย์วัดท่า, ฤทธิเดช ลูกกะโว้ และจักรเทพ ลูกบัวหลวง ส่วนใบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกกะโว้ และฤทธิเดช ลูกกะโว้ ได้ชื่อว่าเป็นนักมวยแนวหน้าของลพบุรีที่ไปชกมวยในกรุงเทพฯ บ่อยครั้ง ซึ่งเวทีมวยดังกล่าวจะจัดมวยตามสะดวกและตามเหตุการณ์ คือ จัดได้บ้างจัดไม่ได้บ้าง ส่วนโปรโมเตอร์ถาวรไม่มีแต่ก็เกิดมีดาวรุ่งขึ้นมากมายเช่น วังจันน้อย ส พลังชัย, นพเดช นฤมล, สายชล พิชิตศึก, แพรดา ลูกพระบาท, ต่อ ลูกพระบาท, ดีก ลูกพระบาท, ออดน้อย ลูกพระบาท ชิน ลูกพระบาท, จงรัก ลูกพระบาทและแดงน้อย ลูกพระบาท

ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมามีนายสนามมวยค่ายนารายณ์หลายคนจนถึงคนสุดท้ายนี้ นายสนามมวยค่ายนารายณ์ ได้แก่ พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา โดยได้มอบหมายให้สิบเอกสุรฤทธิ์ ใจทน เป็นผู้ดูแลสนามและมีนายพหล นนทอาสา เป็นโปรโมเตอร์ประจำ นอกจากนี้ยังมีโปรโมเตอร์อื่น ๆ อีกหลายคน ได้แก่ กิ่งทอง ลูกพระบาท ร้อยเอกสมรส คำสิงห์ และโพธิ์ทอง เกียรติินาชัยในปัจจุบันสนามมวยค่ายนารายณ์ไม่มีการแข่งขันชกมวยไทย และถูกยุบไปแล้ว ปัจจุบันเป็นโรงยิมใช้สำหรับการเรียนการสอนโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ค่ายนารายณ์ศึกษา ส่วนสาเหตุที่นั่นพันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา กล่าวว่าประมาณ ปี พ.ศ. 2552 เกิดจากความเข้าใจผิดของท่านผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ

ในสมัยนั้นที่มองว่าสนามมวยค้ายนารายณ์เป็นแหล่งการพนัน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ท่านจึงได้มีคำสั่งให้ยุบสนามมวยค้ายนารายณ์ตราบนานเท่านาน แต่ท่านพันเอกศักดา เพ็ชรจินดา ยังกล่าวอีกว่าลึกๆ ยังมีเจตนาารมณ์เดิมที่จะอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีให้คงอยู่โดยยังปั้นมวยไทยและมวยสากลส่งเข้าแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งในเขตภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ และรวมถึงเป็นประธานเทคนิคจัดการแข่งขันภายในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดใกล้เคียงเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนเห็นความสำคัญของศิลปะมวยไทยโดยเฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรี

อดีตมีนักมวยลพบุรี 2 คน ที่ทำให้วงการมวยลพบุรีเป็นที่เฝ้ามองว่าอาจเป็นทายาทของหมื่นมือแม่หมัดและนายจันทร์ บัวทอง ก็เป็นไปได้ เขาผู้นั้นคือ นายทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี่ ที่เป็นคนลพบุรีและเป็นนักมวยลพบุรี ที่มีลีลาการต่อยคล้ายหมื่นมือแม่หมัด คือเก่งในการใช้หมัดตรง จนผู้จัดการค่ายได้นำไปต่อยมวยสากลอาชีพจนถึงขั้นได้เป็นแชมป์โลกพาดำ ในรุ่นฟลายเวท ซึ่งนับว่าทวีศักดิ์นั้นเจริญรอยตามบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการใช้หมัดต่อยแบบฉาบฉวย แล้วพลั้หลบไปมา จนคู่ต่อสู้ต่อยไม่ถูก และอีกหนึ่งคนก็เป็นนักมวยลพบุรีเหมือนกัน คือ นายอังคาร ชมพูพวง ซึ่งมีความสามารถในการใช้หมัดได้คล้ายกับหมื่นมือแม่หมัดอีกผู้หนึ่ง โดยถนัดการใช้หมัดชกแล้ววนหนี จนเมื่อเลิกชกมวยไทยแล้วหันไปชกมวยสากลสมัครเล่น จนได้แชมป์คิงส์คัพ ครึ่งล่าสุด ในรุ่นเฟเธอร์เวท และยังไปชกมวยวูซู จนได้แชมป์โลกวูซู ในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ผ่านมามีอีกด้วย ซึ่งทั้ง 2 คนนี้เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชาวลพบุรี ที่จะช่วยกระตุ้นและรื้อฟื้นมวยไทยสายลพบุรีให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกร มีชื่อเสียงโด่งดังอีกครั้ง

และในช่วง พ.ศ. 2537 - จนถึงปัจจุบันมานี้ นักมวยไทยโบราณลพบุรีที่มีความขึ้นชื่อเลื่องลือในทางการใช้หมัดเป็นอาวุธมวยไทยที่มีประสิทธิภาพสูง ได้พลิกผันหันมาชกมวยสากลกันหลายๆ คน क्रमานพ นอบน้อม กล่าวว่าในสมัยนั้นเริ่มบรรจุเป็นข้าราชการครูใหม่ๆ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ที่โรงเรียนบ้านหนองย่างทอย จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทำค่ายมวยไทยและฝึกซ้อมมวยไทยให้เด็กๆ ที่เรียนในโรงเรียน และเยาวชนในเขตพื้นที่แห่งนั้น โดยพาขึ้นชกตามเวทีภูธรในละแวกเขตจังหวัดใกล้เคียง เช่นจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ ตลอดถึงจังหวัดนครราชสีมา โดยในขณะนั้นนักมวยที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ให้กับक्रमานพ นอบน้อม เป็นอย่างมากหรือที่เรียกได้ว่าหาตัวจับยาก คือ สด ลูกหนองย่างทอย หรือชื่อจริง นายอนุสรณ์ ยอดจันทร์ เกิดวันที่ 3 มิถุนายน 2520 ที่อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเกียรติประวัติทั้งมวยไทยและมวยสากลมากมาย อาทิเช่นแชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์ แชมป์เปียนซูเปอร์ฟลายเวท สภามวยไทยโลก เวทีลุมพินี 112 ปอนด์ แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นจูเนียร์แบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 115 ปอนด์แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นแบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 118 ปอนด์ และแชมป์เปียนโลกมวยสากล WBO เอเชียแปซิฟิก เวทีวัดหลวงพ่อกูณ 118 ปอนด์ และยังมี เอกชัย อ. ชัยบาดาล ฉายาแข้งช้ายนารายณ์เสก หรือชื่อจริง นายเมื่อนนท ละมุดเทพ เกิดวันที่ 2 พฤศจิกายน 2520 ที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยมีเกียรติประวัติมวยไทย อาทิเช่น แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์ แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 112 ปอนด์

นอกจากนั้นแล้วในชีวิตการเป็นข้าราชการครูของक्रमานพ นอบน้อม ยังได้ปั้นนักมวยที่มีฝีมือมาประดับวงการมวยไทยจังหวัดลพบุรี และระดับประเทศอีกมากมาย และส่วนใหญ่เป็นนักมวยที่มีความฉลาด หลึกเหลี่ยมมวยไทยขั้นสูง ออกหมัดรวดเร็ว คล่องแคล่วว่องไว และมีน้ำหนักหมัดที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรีเลยก็ว่าได้ ประกอบกับปัจจุบันนักมวยไทยส่วนใหญ่ที่มี

น้ำหนักหมัดที่ดีมักจะมีแววความเป็นนักมวยสากลที่ดีได้ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ค่ายมวยแห่งนี้มีนักมวยสากลระดับประเทศประดับในวงการมวยสากลไทย เช่น ดาวเด่น สิงห์คลองสี ฉายาพระกาฬจาก ห้วยยายจิ๋ว เชิงเนิน ลูกหนองย่างทอย, แสน พ.นอบน้อม, ภูผา พ.นอบน้อม, วิษณุ พ.นอบน้อม ไข่ผาว พ.นอบน้อม เป็นต้น ปัจจุบันครูมานพ นอบน้อม ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอยชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นับว่าเป็นครูมวยไทยโบราณลพบุรีโดยแท้จริงเพราะท่านเป็นชาวบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่ยังคงสืบทอดอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมศิลปะการต่อสู้มวยไทยไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดิน สมเด็จพระนารายณ์แห่งนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัย ครูมานพ นอบน้อม นอกจากสอนวิชาพลศึกษาแล้ว ท่านยังถ่ายทอดองค์ความรู้มวยไทยให้กับนักเรียนโดยบรรจุวิชามวยไทย ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา พานักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันนาฏมวยไทยระดับประเทศ สร้างชื่อเสียงมากมาย และจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนชัยบาดาลวิทยา เป็นโรงเรียนแห่งแรกและเป็นโรงเรียนนำร่องในการจัดการศึกษาในรายวิชามวยไทย นับเป็นความโชคดีของเยาวชน นักเรียนนักศึกษาภายในจังหวัดลพบุรีที่ยังมีครูมวยไทยยังคงอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนการของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กับครูมวยไทยโบราณลพบุรี

2.1 เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรี จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองคือไม่เป็นมวยหลักแต่จะเป็นลักษณะมวยเกี่ยว กล่าวคือ เป็นมวยที่ใช้อาวุธมวยได้รวดเร็ว หลบหลีกอย่างว่องไว ส่วนมากจะนิยมใช้หมัด โดยเน้นที่การออกหมัดอย่างฉลาดและแหลมคม จุดเด่นของมวยไทยสายลพบุรีอยู่ที่เน้นหมัดตรง การชกแบบหงายหมัดทำให้มวยไทยสายลพบุรีมีชื่อเสียงว่าเป็นมวยหมัด ชอบต่อโดยตรงตามแบบฉบับของมวยไทยสายลพบุรีไม่นิยมใช้มือป้องกันกระแทก จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากมวยอื่นๆ คือ ต่อได้แม่นยำมากจนได้ชื่อว่าเป็นมวยที่แม่นยำหรือหมัดแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หมัดในเวลาเข้าคลุกวงในของนักมวยลพบุรีจะใช้การต่อสวนเข้าสู่ปลายคางของคู่ต่อสู้ และได้เรียกชื่อท่าต่อมวยนี้ว่า เราวธันเสยงา แต่ถ้าใช้สองมือต่อคู่ จะเรียกชื่อว่า หนูมานถวยแหวน จนมีคำกล่าวที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของการชกมวยของนักมวยลพบุรีไว้ว่า ฉลาดลพบุรี หมายถึงการชกมวยของบรรพบุรุษมวยลพบุรีว่า เป็นมวยแม่นยำหมัด จัดเป็นมวยเชิงที่มีลีลาการชกที่ฉลาด ทั้งการรุกรับ หลบหลีกได้อย่างว่องไว สามารถแหวกการป้องกันใบหน้าคู่ต่อสู้ได้อย่างแม่นยำฉมังและแม่นยำเหมือนกับจับวาง ซึ่งหมายความว่า ถ้าจะต่อตรงส่วนใดจะถูกตรงส่วนนั้น ไม่มีการพลาด ซึ่งโดยทั่วไปมวยไทยในสมัยโบราณเป็น “ศาสตร์แห่งการต่อสู้ทั้งที่ใช้อาวุธและมือเปล่า” มวยไทยแต่ละภาคในสมัยก่อนจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป ดังเช่นมวยลพบุรี เป็นต้น

2.1.2 เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า จะแต่งกายเช่นเดียวกับนักมวยทั่วไป กล่าวคือ นุ่งกางเกงขาสั้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นผ้าฝ้ายสีกรมท่า มีการตัดเย็บอย่างง่าย ๆ ขากว้างเล็กน้อย โดยจะมีการนำผ้าขาวม้ามาพันกับผ้าหนาๆ ทาเป็นกระจับเพื่อหุ้มอวัยวะเพศไว้เรียกว่า กระจับผ้า แล้วพันปลายผ้าขาวไว้ที่เอว ที่หัวจะสวมมงคลและที่แขนจะผูกผ้าประเจียดไว้ทั้งสองข้าง

2.1.3 เอกลักษณะด้านการพนมือของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณะด้านการพนมือของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างจากมวยในท้องถิ่นอื่น มวยไทยสายลพบุรี จะนิยมการใช้ฝ่าพนาคัดข้อมือแค่ครึ่งแขน โดยทำให้เป็นเส้นคล้ายเชือก ไม่นิยมถักหรือตกแต่งให้เป็นรูปกันหอยแต่อย่างใด เพราะมวยไทยสายลพบุรีจะใช้หมัดในการต่ออย่างเดียว ไม่ใช้ในการป้องกันการเตะ แต่จะใช้วิธีฉกหลบพลั่วไปมา จึงไม่พนาคัดข้อมือเต็มแขน

2.1.4 เอกลักษณะด้านการพนาคัดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะเฉพาะตัวด้านการพนาคัดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า มวยไทยโบราณลพบุรี มีการพนาคัดข้อเท้าที่ไม่เหมือนใคร ในส่วนการพนาคัดข้อเท้านี้ ครูมวยของลพบุรีได้เล่าให้ฟังว่า ได้รับการบอกเล่าจากครูมวยรุ่นเก่าและคนเฒ่าคนแก่ตั้งแต่ครั้งยังอยู่ในวัยหนุ่มว่า ที่ข้อเท้าทั้งสองข้างของมวยไทยสายลพบุรี จะพนาคัดด้วยด้ายที่ขั้วนั้นจนเป็นเส้นใหญ่พองๆ กับใส่ตะเกียงพนาคัดไว้ที่ข้อเท้า เพื่อใช้ป้องกันตัวและใช้ในการเตะคู่ต่อสู้ให้ถากๆ เพื่อให้คู่ต่อสู้ได้รับบาดเจ็บจากแผลที่เกิดขึ้น

2.1.5 เอกลักษณะด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านยืนและการวางเท้าของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรี จะมีลักษณะการยืนหน้าตรงหันหน้าเข้าหาคู่ต่อสู้ ขายืนในลักษณะหันหลัง ขาหน้างอเข้าเพียงเล็กน้อย ถ้าผู้ต่อถนัดมือขวาจะยืนโดยให้เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า ปลายเท้าตรงไปข้างหน้าส่วนเท้าขวาจะอยู่ข้างหลังห่างจากเท้าซ้ายเล็กน้อยและให้ปลายเท้าขวาเฉียงไปทางขวา โดยให้น้ำหนักศูนย์ถ่วงของร่างกายถ่ายเทลงตามแนวกึ่งกลางของร่างกายจากบนลงสู่ล่าง ตั้งแต่แนวสันจมูกจนถึงปลายองคชาติให้ศีรษะ หัวไหล่และสะโพกอยู่ในแนวเดียวกันทั้งสามส่วน ซึ่งเป็นอาการที่พร้อมจะเคลื่อนไหวไปอย่างรวดเร็วในทันทีทันใดของนักมวยลพบุรี

2.1.6 เอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นการตั้งท่าเตรียมต่อสู้หรือการคุมมวยหรือท่าเริ่มต้น พบว่า สำหรับมวยลพบุรี จะเริ่มจดมวยด้วยท่าพระกาฬเปิดโลกและท่าจดมวยของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรีมีลักษณะการจดมวยเหมือนกับนักมวยหลาย ๆ คนในสมัยโบราณ กล่าวคือ นิยมการจดมวยในท่าหางยี่มือและยืนหน้าตรงไม่เอียงข้างเหมือนมวยในปัจจุบัน ซึ่งในท่าจดมวยนี้จะมีทั้งเหลี่ยมและวงซึ่งเหลี่ยมหมายถึง การยืนโดยมีเท้าใดเท้าหนึ่งก้าวเยื้องนาอยู่ข้างหน้าข้างหนึ่งอยู่ข้างหลัง หากนักมวยคนใดถนัดมือขวาก็จะจดเหลี่ยมขวา หรือถนัดมือซ้ายก็จดเหลี่ยมซ้ายส่วนวงหมายถึง ลักษณะที่นักมวยมีการตั้งแขนวางหมัด โดยกระชับแขนให้มั่นคงและวางห่างลำตัวเล็กน้อย เพื่อให้การเตรียมตัวต่อสู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ลักษณะนี้เรียกว่า วงกว้าง ซึ่งท่าจดมวยไทยสายลพบุรี มีลักษณะที่หมัดหน้าหางยี่โดยมือยื่นออกไปข้างหน้าและตั้งหมัดสูงเสมอคางหรือหัวไหล่เพื่อคอยแหะหรือลองเชิงคู่ต่อสู้ รวมทั้งคอยปิดป้องเมื่อคู่ต่อสู้ออกอาวุธมา ส่วนหมัดหลังจะมีลักษณะการหางยี่มือแต่ตะแคงเล็กน้อย โดยการงอแขนตั้งฉากให้แขนท่อนบนขนานกับลำตัวการยกหมัดนี้จะยกสูงเพียงแค่ราวนมเป็นลักษณะหมัดสวนคอยรุกตีโต้ตอบแทนการป้องกันและจะใช้การฉกหลบแล้วเข้าประชิดวงในด้วยความคล่องแคล่วว่องไวแล้วต่อคู่ต่อสู้ด้วยหมัดหางยี่อย่างรวดเร็วเข้าที่ปลายคาง เรียกท่าต่อยี่นี้ว่า “เอราวันเสงา”

2.1.7 เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณ์ด้านลักษณะการชกมวยโดยการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรีพบว่า ลักษณะของการต่อหมัดของบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีจะเป็นมวยเกี้ยว กล่าวคือ มีวิธีการต่อสู้ที่ใช้ชั้นเชิงแพรวพราว การเข้าท่าคู่ต่อสู้จะใช้กลลวงมากมาย นักมวยจะเคลื่อนตัวอยู่เสมอ จะไม่หยุดนิ่ง โดยเคลื่อนตัวไปมาทั้งด้านซ้ายและด้านขวาสลับกันทำให้คู่ต่อสู้จับทางมวยยาก จะมีลีลาท่าทางคล่องแคล่วว่องไว หลอกล่อหลบหลีกได้ดี มีสายตาดี รุกรับและออกอาวุธหมัด เท้า เข้าและศอกได้อย่างรวดเร็ว แต่จะเน้นการใช้หมัด ส่วนอาวุธอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่การต่อหมัดของมวยไทยสายลพบุรีมักจะใช้หมัดที่รวดเร็วและประกอบกับลีลาท่าทางที่พลิ้วไปมาเพื่อหลอกล่อ และต่อคู่ต่อสู้พร้อมกับหลบหลีกแล้วหาจังหวะเข้าต่อใหม่ มีลักษณะเข้าตอดเล็กตอดน้อยของปลาเป็นลักษณะการจกมวยตำรวจระดับราชนาวี อันเป็นลักษณะของหมัดรุก ซึ่งประกอบด้วยกาหลังจากท่อนแขนและหัวไหล่เป็นฐานสนับสนุนการตั้งหมัดตามลักษณะนี้จะเป็นการเปิดเกมรุกอย่างต่อเนื่องหรือรุกแล้วถอยหนีอย่างฉาบฉวยได้ เพราะหมัดสามารถเปลี่ยนเป็นการยันหรือผลักได้ ในลักษณะที่หมัดได้ถูกตั้งให้ต่ำและไกลลำตัวของมวยลพบุรีลักษณะแบบนี้เรียกว่า “หมัดประ”

2.2 กระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยสายลพบุรีจัดเป็นมวยที่ใช้ศิลปะในการต่อสู้ที่มีชั้นเชิงสูงและคล่องแคล่วว่องไว จึงไม่ค่อยมีการฝึกสอนกันอย่างแพร่หลายเช่นในสมัยนี้

ความเป็นมาของกระบวนท่าศิลปะของมวยไทยโบราณลพบุรี ว่าในสมัยก่อนเป็นมวยที่มาจากศิลปะการต่อสู้ของเจ้านายชั้นสูงนับแต่พระมหากษัตริย์จนถึงขุนนางฝ่ายทหารเท่านั้น ต่อมาภายหลังจึงได้แพร่หลายไปยังสามัญชน ที่ได้รับการถ่ายทอดศิลปะมวยไทยจากบรรดาพระอาจารย์ ซึ่งแต่เดิมเป็นยอดขุนพล ยอดนักรบหรือขุนศึกมาก่อนแล้วต่อมาในภายหลังได้ละเพศมาราวาสเข้าสู่เพศบรรพชิต จึงได้ถ่ายทอดวิชาการต่อสู้แบบมวยไทยให้แก่ศิษยานุศิษย์ที่อยู่ในวัดและละแวกใกล้เคียงเพื่อความคงอยู่ของศิลปะการต่อสู้ ทำให้ศิลปะมวยไทยได้แพร่หลายไปในหลายท้องถิ่นและคงอยู่คู่ชาติไทยตราบนานเท่านาน และจากคำบอกเล่าของคุณพหล นนทอาสา มีฉายาเรียกว่า ฤๅษีเฒ่าแห่งลพบุรี และผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะของมวยไทยสายลพบุรีพบว่า มีพระอาจารย์หลายรูปที่เคยเป็นนักรบมาก่อน ต่อมาในภายหลังได้เข้าสู่เพศบรรพชิตเมื่อยามแก่ชรา แต่มีใจรักและภาคภูมิใจในศิลปะการต่อสู้ของมวยไทย จึงได้ถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้มวยไทยให้แก่ลูกศิษย์ลูกหาดังเช่นที่วัดกำแพงขาว วัดตองปุ และวัดพรหมาสตรีในจังหวัดลพบุรี ซึ่งทั้ง 3 วัดดังกล่าวในอดีต เป็นแหล่งศึกษาวิชาการมวยไทยที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น และจากการบอกเล่าของคุณชาญ ศิริรักษ์ (อดีตนักมวยดังของลพบุรี ณ เวทีมวยค่ายนารายณ์) ว่า การสอนมวยนั้นผู้เป็นอาจารย์ได้ถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้มวยไทยและให้การอบรมสั่งสอนลูกศิษย์หลายคนให้เป็นครูมวยและนักมวยหลายคน บางคนก็มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสมัยนั้นดังเช่น ครูนวล ซึ่งชกมวยได้ดีมากและจัดเป็นนักมวยที่มีฝีมือลายมือเก่งมาก เนื่องจากครูนวลเป็นนักมวยที่ต่อยก็ครั้งก็ไม่เคยแพ้ใครเลยตลอดชีวิตของการเป็นนักมวยและภายหลังในสมัยรัชกาลที่ 6 ครูนวลได้เป็นครูมวยของเมืองลพบุรี ทำหน้าที่ถ่ายทอดศิลปะมวยไทยให้แก่นักมวยรุ่นหลัง คุณเฉื่อย ปานเกลียว อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพรหมาสตรี ปัจจุบันมีชีวิตอยู่ อายุ 83 ได้เล่าว่า วัดกำแพงขาว (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดเทพกัญชรวราราม) ก็เป็นแหล่งฝึกมวยอีกแห่งหนึ่งที่มีครูมวยมาตั้งบ้านเรือนอยู่และถ่ายทอดวิชามวยไทยให้แก่ลูกหลานชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น จนมีชื่อเสียงหลายคนเช่น

นายชีว อกเพชร นายแอ ประจําการ นายเย็น อบทอง เป็นต้น ห่างจากวัดกำแพงขาวออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร จะเป็นเส้นทางที่จะใช้ในการเดินทางไปสู่ตัวเมืองลพบุรีเก่า มีสะพานข้ามแม่น้ำลพบุรีอยู่ด้านซ้ายมือและมีวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่งที่มินิกมวยมาชอมมวยอยู่มาก เนื่องจากอยู่ใกล้ตัวเมืองและมีเรือผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก จึงสะดวกต่อการเดินทาง และมีวัดอีกแห่งหนึ่งชื่อ วัดพรหมาสตร เป็นวัดที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จมาเยี่ยม และมอบตราครุฑซึ่งเป็นตราประจำรัชกาลในสมัยนั้นไว้เป็นที่ระลึก ซึ่งเจ้าอาวาสขณะนั้นได้นำขึ้นติดตั้งไว้บนหน้าบันทึขของหอพระ โดยหันหน้าเข้าสู่ตัวเมืองลพบุรีจากการสอบถามของผู้เฒ่าผู้แก่ได้รับการบอกเล่าว่า ที่วัดนี้มีการฝึกมวยกันมาก เพราะเป็นทางผ่านและมีชาวบ้านอยู่กันอย่างหนาแน่น จึงมีเด็กหนุ่มที่ชอบมวยได้มาฝึกชกมวยกันเป็นจำนวนมากรวมทั้งนายกถึง (ภายหลังได้ตั้งนามสกุลว่า โตสะอาด ซึ่งต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์เป็น หมื่นมือแมนหมัด) และอีกบุคคลหนึ่งคือนายเพ็ม อายุ 91 ปี (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังของลพบุรีในสมัยนั้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนักมวยดังของลพบุรีของคนหนึ่งชื่อนายชาญ ศิวารักษ์ หรือใช้ชื่อนักมวยว่าชาญ เทียนทอง ได้เคยมาฝึกมวยที่วัดนี้ ปัจจุบัน นายชาญ อายุ 89 ปี ยังมีชีวิตอยู่แต่มีอาการเจ็บป่วยออก ๆ แอด ๆ ขณะถูกวิจัยสัมภาษณ์ ยังพอมิ่แรงมานั่งให้สัมภาษณ์และได้เล่าให้ฟังว่า ตนเองเคยต่อมวยมาประมาณ 112 ครั้ง ได้เคยเดินทางไปต่อที่กรุงเทพฯ ถึง 26 ครั้ง และได้ต่อเป็นคู่เอกที่เวทีมวยวัดท่าขุนนาง ซึ่งขณะนั้นมีละครคณะศิริพรบันเทิงไปแสดงด้วย นับเป็นงานใหญ่มาก มีหนังให้ดูทั้งคืน การชกมวยจากที่กล่าวมาในช่วงเวลานั้นยังไม่เป็นการชกมวยแบบอาชีพการชกมวยแบบอาชีพของมวยไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2463 โดยเริ่มจากที่เป็นกองมวยตามหมู่บ้าน มาสู่นักมวยในจวนมีสมุหเทศาภิบาลและข้าหลวงตามหัวเมืองต่างๆ เป็นผู้จัดหานักมวยที่มีฝีมือดี แล้วคัดเลือกตัวส่งเข้าสู่การแข่งขันชกมวยไทยในระดับประเทศ ทำให้ในสมัยนั้นมีนักมวยมากหน้าหลายตา ต่างชั้นต่างระดับฝีมือ และเป็นได้ทั้งผู้ชนะและผู้พ่ายแพ้ นักมวยบางคนหลังเข้ามาชกมวยอาชีพในเมืองหลวงภายหลังจะปักหลักอยู่ในเมืองหลวงเพื่อรับราชการ แต่บางคนก็กลับบ้านเดิมเพื่อประกอบอาชีพเดิมของตนก่อนมาชกมวย คือ การทำไร่ไถนา รากเหง้าที่มาของกระบวนท่าศิลปะมวยไทยสายลพบุรีนักมวยที่เข้ามาแสวงหาโชคและชื่อเสียงในเมืองกรุงสมัยหลังปี พ.ศ.2452 ต่างได้ แสดงรูปลักษณะ ลีลาความสามารถในชั้นเชิงมวยเฉพาะหมู่เฉพาะภาคของตนออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ในศิลปะและเอกลักษณ์มวยไทยที่เป็นแบบเฉพาะท้องถิ่นของตนออกมา ตลอดช่วงเวลาหลายร้อยปีของการพัฒนารูปแบบมวยไทย เป็นผลให้บรรพชนของวงการมวยไทยกระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละแห่งล้วนได้มีการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดมวยไทยให้เจริญเติบโต มีการกำหนดเคล็ดวิชามวยที่แตกต่างกันไปในแต่ละสำนักมวยซึ่งมีรูปแบบมวยที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โดยมีที่มาจากพื้นฐานของความหลากหลายดังกล่าว หากจะมีใครสักคนบอกถึงรากเหง้าที่มาของมวยใดๆ หรือมีใครออกมาชี้ว่าศิลปะมวยไทยต้องมีแม่ไม้ ลูกไม้เป็นรากเหง้าหรือการมีที่มาจากชื่อที่เรียกอย่างนั้น อย่างนี้ หรือใครเป็นผู้ริเริ่ม หรือใครเป็นคนตั้งชื่อท่ากลไม้มวยต่าง ๆ หรือมีใครมาบอกว่า ท่านนั้นคิดทำนี้ถูกยอมเป็นการยากที่จะเชื่อได้อย่างแท้จริง เนื่องจากยังไม่มีผลสรุปได้อย่างแน่นอนว่าการที่มยุยนั้น ๆ เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะมีรากเหง้าอันเป็นที่มาของมวยจากที่ใดบ้าง ดังที่ทราบกันต่อ ๆ มาว่ามวยไทยเป็นศิลปะวิชาการต่อสู้ที่ถูกหล่อหลอมมาจากองค์ความรู้ในต่างท้องถิ่น ซึ่งทุกที่ทุกแห่งต่างมีแนวทางในแบบเฉพาะของตนเอง จนอาจกล่าวได้ว่าแม่ไม้หรือท่าของมวยที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีใครลอกเลียนแบบใครมา แต่อาจจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันบ้างจากการใช้ประโยชน์ของอวัยวะหมัด เท้า เข่าและศอกในการต่อสู้ที่สามารถทำร้ายคู่ต่อสู้ได้มากน้อยแตกต่างกันไป ดังเช่นรากเหง้าอันเป็นที่มา

ของมวยไทยสายลพบุรี หากมวยลพบุรีมีรากเหง้ามาจากอะไร คำตอบที่ได้จากผู้รู้ทั้งหลายมักจะบอกเกือบเป็นเสียงเดียวกันว่า รากเหง้าของกระบวนท่ามวยไทยสายลพบุรี ได้มาจากการลอกเลียนท่าของสัตว์ที่มีอยู่ในเมืองลพบุรีขณะนั้น ซึ่งบางท่านก็ตอบว่ามาจากท่าต่าง ๆ ของลิงสิ บ้างก็บอกว่าช้างสิ หรือ บ้างก็บอกว่าให้ดูในตำนานสร้างเมืองลพบุรี พระราม พระลักษณ์และหนุมานเป็นต้น อย่างไรก็ตาม รากเหง้าของกระบวนท่ามวยไทยสายลพบุรีที่เล่าต่อกันมาในตำนานเกี่ยวกับกระบวนท่าของมวยไทยโบราณลพบุรีในอดีตจนถึงปัจจุบันมีครูมวยลพบุรีหลายท่านได้เล่าให้ฟังว่า ส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงมาจากท่าทางต่าง ๆ ที่คล่องแคล่วว่องไวของลิงและสัตว์ที่มีในเมืองลพบุรีในขณะนั้นคือช้าง มาเป็นท่าของมวยไทยสายลพบุรี เช่น ท่าไหว้ครูจะมีท่านารายณ์ขว้างจักร หรือท่าแม่ไม้มวยไทยจะมีท่าย่อเข่า พระสุเมรุ ท่าหง่วงไอยรา ท่าขุนยักษ์จับลิง ตลอดจนท่าหักคอเอราวัณ และจากลูกไม้มวยไทยจะมีท่า เอราวัณเสงา ท่าขุนยักษ์พานาง ท่าพระรามน้าวศร และท่าหนุมานถวายนวทนต์ ส่วนท่าอื่น ๆ เช่น ท่าล้มพลอยอาย ท่าลิงชิงลูกไม้ ท่าชชสารถอนหญ้า ท่าชชสารแทงงา ท่าลิงพลั่ว และท่าหนุมานถอนตอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากคำบอกเล่าของครูมวย ท่ามวยไทยโบราณลพบุรี อาจจะมีมากกว่านั้นหรือไม่ใช่ท่าเหล่านี้ก็ได้การไหว้ครูของมวยไทยสายลพบุรีในการต่อสู้เชิงศิลปะมวยไทยและมวยไทยสายลพบุรี ตามประเพณีโบราณต้องมีการไหว้ครู เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยากรและเพื่อเป็นสวัสดิ์มงคล อันมีผลให้นักมวยมีความมั่นคงไม่หวั่นไหวหรือครั่นคร้าม ทำให้สามารถคุมสติตนเองได้มั่น ส่วนการร่ายรำเป็นการสังเกตดูเชิงคู่ต่อสู้และเป็นการยืดเส้นยืดสายให้คลายความเคร่งเครียดทางจิตใจและทางร่างกายก่อนเข้าสู่กับฝ่ายตรงข้าม สำหรับท่าทางไหว้ครูและร่ายรำมวยไทยสายลพบุรี เหมือนการไหว้ครูทั่ว ๆ ไปโดยเน้นแบบฉบับของมวยภาคกลางเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นทำนอง ในทำนอง แบ่งออกเป็น 3 ท่า ได้แก่ ท่าแรกเริ่มจากท่าเทพนม ต่อด้วยท่าที่ 2 คือท่าปฐุม และท่าที่ 3 คือท่าพรหม ตอนที่ 2 เป็นทำเนียบและก้าวอย่างร่ายรำ ในทำเนียบและก้าวอย่างร่ายรำเป็นท่าที่ต่อจากท่าพรหมซึ่งเป็นท่าที่ 3 ในตอนที่ 1 ในตอนที่ 2 นี้ นักมวยจะเริ่มจากท่าที่ 1 ซึ่งเรียกว่า ท่าเทพนิมิต จากนั้นจึงต่อด้วยท่ามยุเรศ ตามด้วยท่ายุงพ้อนหาง ท่านารายณ์ขว้างจักร จากนั้นจะเริ่มด้วยการก้าวอย่างและร่ายรำในท่าเทพนิมิตใหม่ ต่อด้วยท่ายุงพ้อนหาง ท่านารายณ์ขว้างจักร จากนั้น นักมวยจะพนมมือกลับหลังเป็นท่าพยัคฆ์ด้อมกวาง (กวางเหลียวหลัง) ต่อด้วยท่าอย่างสามชุก ท่าคุมเชิงครูดุสัตว์ และท่าร่ายรำท่าพ้อนรำเชิงเป็นอันจบท่าของการไหว้ครูมวยไทยสายลพบุรี แม่ไม้มวยไทยลพบุรีถือเป็นกระบวนท่าศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี แบ่งเป็นประเภทได้ 2 ประเภทดังนี้ 1. แม่ไม้มวยไทยโบราณลพบุรี ที่มีมาแต่โบราณที่ครูมวยไทยสายลพบุรีนำมาสอนลูกศิษย์ที่ยังพอเห็นในการชมมวยไทยอยู่ในขณะนี้ และเป็นท่ามาตรฐานแม่ไม้มวยไทย ประกอบด้วย ย่อเข่าพระสุเมรุ หักงวงไอยรา ขุนยักษ์จับลิง หักคอเอราวัณ 2. ลูกไม้มวยไทยสายลพบุรี นอกจากแม่ไม้มวยไทยแล้ว ยังมีลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรี ซึ่งนับเป็นอีกหลาย ๆ ท่า ที่ยังพอเห็นในปัจจุบัน ซึ่งลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรีจากการศึกษาวิจัยพบว่า มี 2 ท่า ประกอบด้วย ท่าหลัก 6 ท่า และท่าไม้เกล็ด 6 ท่า ท่าลูกไม้หลักมวยไทยสายลพบุรี ประกอบด้วย ท่าเอราวัณเสงา

ท่าขุนยักษ์พานาง ท่าพระรามน้าวศร ท่ากวางเหลียวหลัง ท่าหิรัญม้วนแผ่นดิน ท่าหนุมานถวายนวทนต์ ท่าลูกไม้เกล็ดมวยไทยสายลพบุรี ประกอบด้วยนอกจาก 6 ท่าหลักแล้ว ยังมีกระบวนท่าลูกไม้ย่อยออกไปอีกหลายท่า ซึ่งเรียกกันว่า “ไม้เกร็ดมวยไทยสายลพบุรี” นับเป็นท่ามวยลพบุรีโบราณอีก 6 ท่า ประกอบด้วย ท่าล้มพลอยอาย ท่าลิงชิงลูกไม้ ท่าชชสารถอนหญ้า ท่าชชสารแทงงา ท่าลิงพลั่ว ท่าหนุมานถอนตอ แม่ไม้มวยไทยโบราณลพบุรี นับเป็นแม่ไม้มวยที่ครูมวยในจังหวัดลพบุรีได้นำมาถ่ายทอด

สอนลูกศิษย์ทั้งในโรงเรียนและค่ายมวยต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นต้นตำหรับของมวยไทยโบราณลพบุรี ในสมัยโบราณที่บรรพบุรุษได้คิดค้นไว้ เป็นท่ามาตรฐานจากมวยไทยภาคกลางที่ครูมวยในเมืองลพบุรีนำมาใช้สอนนักมวย โดยคิดว่าท่าทางต่างๆ เหล่านี้สมควรที่นำมาสอนลูกหลานชาวลพบุรี เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับลิง ช้าง และตำนานการสร้างเมืองลพบุรีที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองลพบุรีในอดีตที่ผ่านมา

อภิปรายผล

การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี สามารถอภิปรายผลตามประเด็นที่พบจากการศึกษา ดังนี้

ประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี ในอดีตกาลเขาสมอคอนคือสถานที่ตั้งสำนักศิลปวิทยา ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเกรียงไกร มาตั้งแต่ปีพุทธศักราชปี 1200 ที่ผู้คนทั่วทุกสารทิศได้หลั่งไหลมาเรียนศิลปวิทยาการและชื่อเสียงสู่กะทันตะฤๅษี เจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน ได้แพร่สะพัดไปทั่วทุกแคว้นแคว้นของชาวไทย เมื่อ 1,300 ที่ผ่านมานี้ ชนชาติ มงคลศิลป์ (2550 : 153) กล่าวว่า สำนักวิทยายุทธ เขาสมอคอน ของสุกะทันตะฤๅษี แม้ว่าการเรียนการสอนสมัยนั้นจะไม่ได้ระบุว่าเป็นการสอนมวยไทยล้วนๆ แต่ก็มิใช่มวยไทย ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะการต่อสู้อย่างหนึ่ง ซึ่งมีพัฒนาการจนมาเป็นมวยไทยในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นมวยลพบุรีในช่วงนั้น วรวิทย์ วงษ์สุวรรณ (2545 : 4) กล่าวเสริมอีกว่าสุกะทันตะฤๅษี ได้ก่อตั้ง สำนักฝึกวิทยายุทธ ที่เทือกเขาสมอคอนในเมืองละโว้ ปีพุทธศักราชปี 1200 จึงพออนุมานได้ว่าเป็นมวยลพบุรี และมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่ามวยอื่นๆ เพราะจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับมวยโบราณ จิตุชัย จำปาหอม (2550 : 26-30) กล่าวว่า มวยไทยไชยาเกิดขึ้นในปีพุทธศักราช 2367 ตรงกับรัชสมัยรัชการที่ 3 โดยพ่อท่านมา เจ้าอาวาสวัดทุ่งจับช้าง อดีตท่านเป็นครูมวยใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ มาอยู่เมืองไชยาได้ 165 ปีมาแล้ว ส่วนมวยโบราณสกลนคร ธาณินทร์ โล่อุทัย (2540 : 32-33) เป็นมวยอีกท้องถิ่นหนึ่งเกิดขึ้นในราวปี พุทธศักราช 2380 ตรงกับรัชสมัยรัชการที่ 4 การแสดงมวยโบราณสกลนคร ได้ปรากฏหลักฐานเก่าแก่ที่สุด ในเอกสารพื้นเมืองตอนหนึ่งกล่าวถึง อุปฮาด(ติ) เจ้าเมืองสกลนคร ถึงแก่มรณภาพปี พุทธศักราช 2380 มีการแสดงหน้าพระศพที่เห็นชัดคือการแสดงมวยโบราณสกลนคร จึงถือเป็นมวยโบราณสกลนครยุคแรกๆ มีอายุได้ประมาณ 170 ปี และอีกสายหนึ่งก็คือมวยโคราช เข้า วาทยโย (2550 : 18-25) มวยโคราชเริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2440 โดยเจ้าคุณจันทร์เจ้าเมืองนครราชสีมา ได้อุปการะส่งเสริมนักมวยเป็นอย่างมาก ในงานของท่านบริเวณบ้านแสนสุขจะมีการฝึกมวยไทยทุกวัน ซึ่งเมื่อนับอายุของมวยโคราช อยู่ราวประมาณ 110 ปี สรุปได้ว่าหากกล่าวถึงประวัติ และความเป็นมาของมวยไทยในแต่ละสายดังที่มีการผูกคากลอนแสดงสรรพคุณเชิงมวยของเมืองมวยทั้งสามว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” เพราะทั้งสามไม้มวยต่างใช้ไม้มวยไทยตามสมญาที่ผูกเป็นกลอนขึ้นมา ทั้งสามสายพบว่ามวยไทยโบราณลพบุรีมีประวัติ และความเป็นมาที่เก่าแก่ที่สุด และหากกล่าวถึงสรรพคุณเชิงมวยของเมืองมวยทั้งสาม “หมัดหนักโคราช” หมายถึง หมั่นชกตึงเชิงชก มีความสามารถในการใช้หมัดเหวี่ยงควายคว่าคู่ต่อสู้ “ฉลาดลพบุรี” หมายถึง หมั่นมือแม่นหมัด มีความสามารถใช้หมัดตรงได้อย่างดีเยี่ยม รวมทั้งสามารถหลบหลีกกรับได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว “ท่าดีไชยา” หมายถึง หมั่นมวยมีชื่อ มีความสามารถใช้ท่าเสือกลากหาง โจนทะยานเข้าทุ้มทับจับหักคู่ต่อสู้อย่างสวยงาม ผู้วิจัยเปรียบเทียบความสามารถของมวยโบราณลพบุรีที่ได้รับการกล่าวขานมาแต่สมัยพุทธเจ้าเสียได้สืบสานมวยโบราณลพบุรีต่อจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ดังที่ จรวย แก่นวงศ์คำ (2546: 2) กล่าวว่า ยามว่างเว้นจากศึกสงครามก็จะมีการฝึกฝนมวยกันตามสำนักมวยต่างๆ และเข้าร่วมการแข่งขันในงานเทศกาล เพื่อความสนุกสนาน

“พระพุทเจ้าเสื่อ หรือ ขุนสรศักดิ์ของไทย หนีออกจากพระราชวังไปชกมวยกับชาวบ้านและชกชนะด้วย ต่อมาประชาชนทราบและเห็นว่า พระองค์เป็นผู้มีวิชามวยไทยอยู่ในขั้นดีเยี่ยม” หลังจากนั้นนับว่าเป็นยุครุ่งเรืองของมวยไทยโบราณลพบุรี โดยเฉพาะรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงเป็นยอดกษัตริย์ผู้ส่งเสริม และอนุรักษ์ศิลปะมวยไทย ดังจะเห็นได้ชัด ดังที่ จรัสเดช อุลิต และคณะ (2556: 264) พระองค์ท่านได้ทอดพระเนตรเห็นลีลาการชกมวยของ นายกลึง โตสะอาด เจ้าของฉายาฉลามลพบุรี ก็รู้สึกพอพระทัยและชอบใจในความสามารถในเชิงชก จึงโปรดเกล้าฯ เข้ามารับราชการในกรมการพิเศษให้บรรดาศักดิ์เป็นขุนหมื่นมือแน่นหมัด มีศักดินา 300 ไร่ ให้มีหน้าที่จัดการแข่งขันและดูแลมวยในหัวเมืองภาคกลาง ฉะนั้นจึงนับได้ว่าหมื่นมือแน่นหมัด เป็นผู้บุกเบิกในยุคเฟื่องฟูมวยโบราณลพบุรีที่เห็นเด่นชัดที่สุดในประวัติศาสตร์มวยลพบุรี ในยุครัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ขุนทนต์ มงคลศิลป์ (2550: 149) เมื่อรัฐบาลได้มีคำสั่งให้การแข่งขันชกมวยไทยทั่วประเทศต้องสวมนวมเนื่องจาก เขมรเจียร์ ถูกครูแพ เลี้ยงประเสริฐ คุมมวยจากท่าเสา อุตรดิตถ์ ต่อยจนถึงแก่ความตายด้วยหมัดคาดเชือกด้วยท่าหนุมนานถวายเป็นวง (หนังสือพิมพ์เดลิเมล์ ฉบับวันที่ 7 ธันวาคม 2471 ลงพาดหัวข่าวว่า “ต่อไปนี้นักมวยที่ชกบนเวทีต้องสวมนวมที่มีมือ”) ในรัชสมัยนี้นักมวยลพบุรีที่มีชื่อเสียง คือนายจันทร์ บัวทอง ต่อมากมวยลพบุรีเริ่มชบเซาขาดช่วงหายไปหลายปี และเริ่มกลับมาฟื้นฟูอีกครั้ง ในระหว่างปี 2488 เป็นต้นมา เพราะมีงานวันพระนารายณ์ (งานวัง) เพื่อบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีการละเล่นต่างๆ มีการชกมวยไทยข้างพระที่นั่งสุทธารวรรค์ เริ่มมีค่ายมวยที่มีชื่อเสียงหลายค่าย และมีนักมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาประดับวงการมวยลพบุรีโดยไม่ขาดสาย เช่น ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ชัยบาดาล สวน มิสกะวัน ขุนพลใบ้ สมานชัย ศรีนารายณ์ ลูกมหาโลก และช่วงชัย ศรีแดง หากกล่าวถึงยุครุ่งโรจน์สุดขีดของมวยลพบุรี ในช่วงปีพุทธศักราช 2504 มีค่ายมวยนารายณ์ บริหารโดยศูนย์การทหารราบ ศูนย์สงครามพิเศษ โดยมีค่ายมวยและนักมวยจากกรุงเทพฯ เข้ามาชกหลายคน และมีนักมวยลพบุรีที่สร้างชื่อเสียงให้กับมวยลพบุรี ประกอบไปด้วย ดาวเด่น สิงห์คลองสี่ ชาญศักดิ์ สิงห์คลองสี่ ทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี่ สด ลูกหนองย่างทอย เอกชัย อ.ชัยบาดาล ดั่งทอง แสงสว่างพันธุ์ปลา ฝ้ายรบ พ.นอบน้อม อังคาร ชมพูพวง เป็นต้น ปัจจุบันเวทีมวยค่ายนารายณ์ถูกปิดตัวลงไปทำให้วงการมวยในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียงจึงชบเซาไปอีกคำรบหนึ่ง ปัจจุบันมวยไทยโบราณลพบุรีที่ยังคงมีผู้สืบสานมวยไทยโบราณลพบุรีนั้นให้ยังคงอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่ตลอดไป มีเพียงครูมวยประดิษฐ์ เล็กคง และครูมวยมานพ นอบน้อม ผู้มีเลือดเนื้อเชื้อไขเป็นชาวลพบุรีโดยกำเนิดที่ยังคงถ่ายทอดมวยไทยโบราณลพบุรีให้กับลูกศิษย์ และเยาวชนประชาชนในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียงได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่ามหาศาลต่อชนรุ่นหลัง ให้รับรู้ถึงมวยไทยโบราณลพบุรีที่อดีตเคยยิ่งใหญ่เกรียงไกรมาแต่อดีตกาลให้คงอยู่ตลอดไป

จากผลการวิจัย เอกลักษณะโดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี มีความเป็นพิเศษกว่ามวยไทยโบราณสายอื่นๆ ซึ่งมีจุดเด่นที่ ชกฉลาดเป็นมวยเน้นหมัดตรง ลักษณะการชกจะชกแบบหางหมัด ต่อยได้รวดเร็วสามารถแหวกการควบคุมป้องกันใบหน้าได้ดีกว่ามวยจากถิ่นอื่น ดังที่ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร (2555: 54) ได้กล่าวว่า มวยไทยนั้นมีหลักฐานพื้นฐานเดียวกัน คือการใช้หมัด เท้า เข่า ศอก และศีรษะ ก่อเกิดกระบวนการทำทางต่างๆ นับร้อยๆ กระบวนท่า โดยในแต่ละท้องถิ่นได้พัฒนาความสามารถและความถนัดในเชิงมวยที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนออกมาในลักษณะของความชำนาญในเชิงมวยโดยเฉพาะการคาดเชือกมีการเปรียบเทียบความสามารถเชิงมวยของ

ท้องถิ่นต่างๆ ว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” ปัญญา ไกรทัศน์ (2524: 9) กล่าวว่ามวยลพบุรีมีการพนมือแค่ครั้งแขนเพราะมวยลพบุรีไม่ใช้มือในการป้องกันการเตะหรือต่อย แต่จะใช้นิยามฉากหลบหลีกไปมา ส่วนที่แปลกกว่ามวยอื่น คือการพนาคัดทับข้อเท้าซึ่งนับเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของมวยไทยโบราณลพบุรี ชนทัต มงคลศิลป์ (2550: 159 - 160) มีสาเหตุจากการเลียนแบบการแต่งกายของสตรีสูงศักดิ์ในสมัยอาณาจักรทวารวดี ที่นิยมใส่กำไลข้อเท้า จึงทำให้ครูมวยไทยโบราณลพบุรีใช้ผ้าคั้นคาดทับข้อเท้าแทนกำไล ส่วนการจคมวยท่าหางมอยื่นแขนเหยียดตรงออกไปข้างหน้าซึ่งมองดูแล้วเหมือนลักษณะการขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนในสมัยนั้นเชื่อถือ ในอานาภาพความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า เพราะลพบุรีในอดีตเคยอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรทวารวดี และเขมรมาก่อน จึงมีวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองหลงเหลืออยู่ ซึ่งท่าจคมวยลักษณะนี้เรียกว่า “พระกาฬเปิดโลก” และกระบวนท่าศิลปะของมวยไทยโบราณลพบุรี กระบวนท่าการถ่ายทอดศิลปะมวยไทยมีวิวัฒนาการหลายร้อยปีตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ (2553: 2) กล่าวว่า พระเจ้าเสือชกพระยาวิชาเยนทร์จนบอบช้ำ และชกชนะนักมวยฝีมือดีถึง 3 คนจากเมืองวิเศษชัยชาญ นายขนมต้มชกชนะนักมวยพม่าถึงเก้าคนหรือสิบคน นั้นไม่ปรากฏชื่อไม้มวยที่ใช้ แต่วิเคราะห์จากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ว่า ไม้มวยที่ใช้ต่อสู้นั้น คือ “ไม้ตาย” ซึ่ง อรรถนิธิ โกศพรทรัพย์ (2552: 218) กล่าวว่า ไม้ตายเป็นแม่ไม้มวยไทยชั้นเชิงสูง เรียกว่า “ไม้ครู” ตามหลักวิชาในตำนานเรียกว่า “บทนารายณ์และบทนุมานไม้สูง” เป็นบทสูงสุดของทุกแม่ไม้มวยไทย เรียกว่า “กระบวนท่ามวยไทย” เป็นการใช้อาวุธออกมาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของครูมวยและนักมวยในแต่ละคนมีไม่เหมือนกัน กระบวนท่าศิลปะของมวยไทยโบราณลพบุรี มีการคิดค้นกระบวนท่าต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาเป็นกระบวนท่ามวยไทย เรียกชื่อออกมาตามลักษณะที่แสดงออกมา ชนทัต มงคลศิลป์ (2550: 161) เช่น กระบวนท่ามวยโบราณต่างๆ ที่มีชื่อเกี่ยวกับลิง ดังเช่น ท่าลิงชิงลูกไม้ หรือเกี่ยวกับช้าง ที่มีอยู่มากในลพบุรี ดังเช่น ท่าเอราวัณเสงาย หรือแม้แต่ในตำนานการสร้างเมืองลพบุรี ดังเช่น พระรามแผลงศร เป็นต้น

จากการศึกษาและค้นคว้ามวยไทยโบราณลพบุรีที่มีผู้เคยศึกษาและค้นคว้ามาแล้วนั้น ชนทัต มงคลศิลป์ (2550: 162) ได้เสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ว่าควรจะมีการบันทึกเป็นหนังสือและตำราบรรจุไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นเกิดความซาบซึ้งและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของบรรพบุรุษมวยลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณ์เฉพาะ และกระบวนท่ามวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ระดับมัธยมศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนโคกเจริญวิทยา โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา และโรงเรียนยางรากวิทยา ซึ่งบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 3) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้คือ ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียะ รักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

และได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ จากเดิมรายวิชามวยไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ของการเรียนมวยไทย โครงสร้างของหลักสูตรและสาระการเรียนรู้มวยไทย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่ต้องการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน แต่จากการนำรายวิชามวยไทยดังกล่าวไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบปัญหาและอุปสรรค จึงทำให้รายวิชามวยไทยไม่ได้ถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการกำหนดสาระการเรียนรู้มวยไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจำนวนมากและมีความหลากหลายของเนื้อหา จึงทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถเลือกสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และครูผู้สอนไม่มีความรู้ด้านมวยไทยที่ถูกต้อง จึงส่งผลทำให้การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่าน ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนมวยไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้แก่ กิตติ จำรัสประเสริฐ (2552, หน้า 56 - 84) และยุทธชัย สุโกสิ (2550, หน้า 54 - 80) ได้พบปัญหาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเนื้อหาวิชามวยไทยในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ควรมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรมวยไทยให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น ในด้านครูผู้สอนไม่มีความรู้ด้านมวยไทย ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และด้านการวัดผลและประเมินผลยังไม่มีเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน

ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล (2554:160-162) ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชามวยไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดเป็นวิชาสาระเพิ่มเติมของสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดทำเอกสารหลักสูตรรายวิชา มวยไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการวิจัยดังนี้ 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า จุดอ่อนของรายวิชามวยไทย ที่ควรปรับปรุง คือ การกำหนดสาระการเรียนรู้มวยไทยให้กับครูผู้สอนในการนำไปจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจน และการจัดการเรียนการสอนมวยไทยในสถานศึกษาควรมีอุปกรณ์ในการป้องกันตัวไม่ให้เกิดการบาดเจ็บ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในการป้องกันตัว สภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนมวยไทยในสถานศึกษาโดยภาพรวมในด้านหลักสูตร ครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้ อุปกรณ์และสถานที่ การวัดและประเมินผล มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ร่างหลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย ปรัชญา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีค่าดัชนีความสอดคล้ององค์ประกอบของหลักสูตร (IOC) มีระดับอยู่สูงกว่าเกณฑ์ 0.5 ทุกองค์ประกอบ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมและค่าความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ 0.5 เช่นกัน และผลการจากการทดลอง

ใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน (Pilot Study) พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นสอน ขั้นฝึกหัดและขั้นสรุป สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน เกิดความสนุกสนาน ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้ ส่วนขั้นนำไปใช้มีเวลาในการจัดกิจกรรมน้อยเกินไป ผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป 3) ผลการนำหลักสูตรไปใช้และการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร การทดลองครั้งที่ 1 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.4 อยู่ในเกณฑ์ที่ดี (สูงกว่าร้อยละ 70) คะแนนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายของกลุ่มทดลองสูงกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

3.2 การทดลองครั้งที่ 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.8 อยู่ในเกณฑ์ที่ดี (สูงกว่าร้อยละ 70) คะแนนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทดสอบด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายของกลุ่มทดลองสูงกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยพิจารณาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองในการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี (สูงกว่าร้อยละ 70) และพบว่าภายหลังการเรียนมีคะแนนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทดสอบด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถภาพทางกายของกลุ่มทดลองสูงกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากการทดลองใช้หลักสูตรได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมานพ นอบน้อม (2554: บทคัดย่อ) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกีฬามวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษางานวิจัยและความต้องการของนักเรียน ครูและชุมชนมีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกีฬามวยไทย โดยจัดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตทำให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยรูปแบบการฝึกอบรมเน้นการให้ความรู้พร้อมกับการฝึกปฏิบัติจริง 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกีฬามวยไทย (ฉบับร่าง) ซึ่งได้จัดทำหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกีฬามวยโดยองค์ประกอบดังนี้ คือ หลักการ ความมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ โครงสร้างตัวชีวิต สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระยะเวลา แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล เกณฑ์การผ่านการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญประเมินหลักสูตรฝึกอบรม สรุปว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องเหมาะสม 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 วัน 2 คืน โดยการบรรยาย สาธิตและการปฏิบัติจริงตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน พบว่านักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นและตั้งใจฝึกอบรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของ

กระบวนการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกีฬามวยไทยของนักเรียน ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะกีฬามวยไทยของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก และเจตคติต่อหลักสูตรของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรมีการปรับ เพิ่มเวลาในการจัดทำกิจกรรมหลักสูตรจาก 26 ชั่วโมง เป็น 30 ชั่วโมง และยังมีผลการวิจัย สมานชัย สีพรหมมา (2557: บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการ อนุรักษ์ วิชามวยไทย 1 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังการใช้รูปแบบ การพัฒนาการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง การใช้รูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 2) นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียน ไปในทางบวก ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ทุกคน 3) นักศึกษา มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ศิลปะมวยไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 90.18 สูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 4) โดยรวมนักศึกษามีทักษะมวยไทย เพื่อการอนุรักษ์อยู่ในระดับสูง คิดเป็น ร้อยละ 89.77 และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ทุกคน 5) นักศึกษามีเจตคติ ต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษานักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านมีการนำมวยไทยไปพัฒนาจัดทำหลักสูตร รายวิชามวยไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดเป็นวิชาสาระ เพิ่มเติมของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการทำงานวิจัยครั้งนี้เพื่อรวบรวมประวัติ ความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และกระบวนการทำของมวยไทยโบราณลพบุรี เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษาจังหวัดลพบุรี ให้นักเรียนนักศึกษาในจังหวัดลพบุรี ได้ตระหนักถึงคุณค่าของมวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งในอดีต บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ ให้ช่วยกันสืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี ให้ดำรงอยู่ เป็นวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีให้คงอยู่ตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. การวิจัยพบว่ามวยไทยโบราณลพบุรีมีลักษณะจุดเด่นคือ การใช้หมัดได้รวดเร็ว แม่นยำ คล่องแคล่วว่องไว หนักหน่วง ควรนำเอาทักษะเหล่านี้ไปใช้สอนในหลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับ มัธยมศึกษา และตามค่ายมวยไทยหรือศูนย์อนุรักษ์มวยไทยในเขตจังหวัดลพบุรีและเขตจังหวัดใกล้เคียง
2. การวิจัยพบว่ามวยไทยโบราณลพบุรีมีเอกลักษณ์เฉพาะที่เด่นชัด ทั้งการแต่งกาย การจดมวย แม้ไม่ลูกไม่มวยไทยโบราณลพบุรี ควรมีการบรรจุไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและ ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ ชาวลพบุรีโดยแท้จริง
3. การนำเนื้อหามวยไทยโบราณลพบุรีไว้ในหลักสูตรไปใช้ ควรมีการอบรมให้แก่ครูผู้สอนวิชา มวยไทย โดยจัดการอบรม เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะของครูมวยไทยที่ดี มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจหลักวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อนำไปใช้ในการ สอนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมถึงการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรีให้กระจ่างชัดมากกว่านี้ ทั้งเรื่องประวัติความเป็นมา เอกลักษณะเฉพาะ และประเพณีต่างๆของมวยไทยโบราณลพบุรี
2. ควรศึกษาวิจัยและนำเสนอหามวยไทยโบราณลพบุรีเข้าไปในหลักสูตรรายวิชามวยไทยสำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. กระทรวงวัฒนธรรม. 2556. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. ค้นเมื่อวันที่ กันยายน, 12, 2559, จาก <http://www.culture.go.th/ichthailand/post.html>.
- กาญจนา เกียรติมนิรัตน์. 2542. ภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองภาคเหนือ : รูปแบบการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ของครุภูมิปัญญาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติ จารัสประเสริฐ. (2552). ปัญหาและความคิดเห็นในการนาศิลปะมวยไทยสู่การเรียนการสอน ในหลักสูตรช่วงชั้นที่ 3 - 4 ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ครองจักร งามมีศรี. 2530. แบบทดสอบทักษะกีฬามวยไทย สำหรับนักศึกษาชายวิทยาลัยพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรัสเดช อุลิต และคณะ. 2556. การจัดการความรู้มวยไทย 5 สาย. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- _____. 2548. คู่มือการฝึกกีฬามวยไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสแควร์.
- จิตชัย จำปาหอม. 2550. พัฒนาการมวยไทยไชยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เฉลิม อุ่นทอง. 2557. มวยไทยยุคโลกาภิวัตน์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เข้า วาทย. 2550. มวยโคราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชนทัต มงคลศิลป์. 2550. มวยลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์ และคณะ. 2553. พัฒนาการมวยไทยและมวยโบราณ โคราช ลพบุรี ไชยา. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. ราชบุรี: วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มานพ นอบน้อม. 2554. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องกีฬามวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ยุทธชัย สุโกสิ. (2550). ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน

- การสอนมวยไทยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล. 2554. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชามวยไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธานินทร์ โล่อทัย. 2540. มวยโบราณสกลนคร. วิทยานิพนธ์ สาขาไทยคดีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นอง เสี่ยงหล่อและคณะ. 2551. สืบสานศิลปะมวยไทย. กรุงเทพมหานคร: การกีฬาแห่งประเทศไทย
- ปัญญา ไกรทัศน์. 2524. มวยไทย ยอดศิลปะการต่อสู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ปพิการพิมพ์.
- โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง. 2557. มวยไทยโบราณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วรวิทย์ วงษ์สุวรรณ. 2545. ที่นี้เมืองลพบุรี. ลพบุรี : โรงพิมพ์ปากเพรียว การช่างจำกัด.
- วรยุทธ ทิพย์เที่ยงแท้. 2553. ลีลาไมตายมวยไทยของยอดนักมวยไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และโพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง. (2547). มวยไทยกีฬาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. วารสารสุขศึกษา-พลศึกษา-สันตนาการ, 30, 23 - 31.
- วิชัย ภูโยธิน และคณะ. 2559. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย. ค้นเมื่อวันที่ กันยายน, 9, 2559, จาก <http://www.truepoolpunya.com>.
- วินัย พูลทวี. 2555. มวยไทย การจัดการมรดกภูมิปัญญาของชาติไทยสู่รูปแบบธุรกิจสากล. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมานชัย ลีพรหมมา. 2557. การพัฒนารูปแบบการสอนมวยไทยเพื่อการอนุรักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540. ศิลปะมวยไทย. กรุงเทพมหานคร: ครุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. 2555. มวยไทยกระบวณยุทธ์แห่งสยาม. กรุงเทพมหานคร: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2.

- สุวิมล อธิภากร. 2553. การศึกษาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไทย-ยวน : กรณีศึกษาบ้านโนน
กุ่ม หมู่ที่ 2 ตำบลมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อรรถัย อุทยาน. 2555. การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แม่ไม้ ลูกไม้มวยไทย.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและ
การแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อรรถนิช โภคทรัพย์. 2552. มหาเวทย์มวยไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี วาทินพับลิเคชั่น จำกัด.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อक्रमวยไทยโบราณลพบุรีในจังหวัดลพบุรี
และक्रमวยไทยโบราณลพบุรีผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คราวุธ ศรียา เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2559.
2. พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คราวุธ ศรียาเป็นผู้สัมภาษณ์, ณ ค่ายมวยไทย และมวยสากลศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2559.
3. ครูมานพ นอบน้อม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คราวุธ ศรียา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559.
4. ครูชนทัต มงคลศิลป์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คราวุธ ศรียา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หมู่บ้านห้วยศาลา 205/02 ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2559.
5. นายประดิษฐ์ เล็กคง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คราวุธ ศรียา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554.

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ศธ 0549.02/632

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง

เนื่องด้วย นายศราวุธ ศรียา อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ในการนี้ข้าพเจ้าจำเป็นต้องการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายศราวุธ ศรียา ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา เพชรใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์/โทรสาร 036-411112

E-mail : education_tru@hotmail.com

ที่ ศธ 0549.02/632

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา

เนื่องด้วย นายศราวุธ ศรียา อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ในการนี้ข้าพเจ้าจำเป็นต้องการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายศราวุธ ศรียา ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา เพชรใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์/โทรสาร 036-411112

E-mail : education_tru@hotmail.com

ที่ ศธ 0549.02/632

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ครูมานพ นอบน้อม

เนื่องด้วย นายศราวุธ ศรียา อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ในการนี้ข้าพเจ้าจำเป็นต้องการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายศราวุธ ศรียา ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุตา เพชรใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์/โทรสาร 036-411112

E-mail : education_tru@hotmail.com

ที่ ศธ 0549.02/632

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ครูชนทัต มงคลศิลป์

เนื่องด้วย นายศราวุธ ศรียา อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ในการนี้ข้าพเจ้าจำเป็นต้องการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายศราวุธ ศรียา ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุตา เพชรใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์/โทรสาร 036-411112

E-mail : education_tru@hotmail.com

ที่ ศธ 0549.02/632

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

15 กันยายน 2559

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ครูประดิษฐ์ เล็กคง

เนื่องด้วย นายศราวุธ ศรียา อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี ในการนี้ข้าพเจ้าจำเป็นต้องการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายศราวุธ ศรียา ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา เพชรใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์/โทรสาร 036-411112

E-mail : education_tru@hotmail.com

ภาคผนวก ค
เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การอนุรักษ์มรดกไทยโบราณลพบุรี

ชื่อ - สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับมรดกไทยโบราณลพบุรีในฐานะใด

☐ ครูมรดกไทย ค่ายมรดก / หน่วยงาน.....

☐ นักมรดกไทย ชื่อนักมรดก.....

☐ กลุ่มผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน

☐ หัวหน้าค่ายมรดก ค่ายมรดก / หน่วยงาน.....

☐ ผู้จัดการนักมรดก

☐ โปรโมเตอร์รายการ.....

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

หมวดที่ 1 ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

วันเดือนปี เกิด วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ. อายุ.....ปี

บิดา.....อาชีพ.....

มารดา.....อาชีพ.....

พี่น้องร่วมบิดามารดา จำนวน.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน

ท่านเป็นพี่น้องลำดับที่.....

คือ (โปรดเรียงตามลำดับก่อนหลัง)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

ภูมิลำเนา จังหวัด.....

ที่อยู่ปัจจุบัน (ตามทะเบียนบ้าน) บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ซอย.....ถนน.....ตำบล (แขวง).....

อำเภอ (เขต).....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์บ้าน.....โทรศัพท์มือถือ.....

การศึกษาระดับ

- ☐ ต่ำกว่าอนุปริญญา ☐ อนุปริญญา
☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

จากการศึกษา/สถาบัน.....

สถานภาพทางครอบครัว

- ☐ สมรส คู่สมรส ชื่อ มีบุตรธิดา รวม.....คน
☐ โสด

อาชีพปัจจุบัน..... รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

หมวดที่ 2 ประวัติ ความเป็นมามวยไทยโบราณลพบุรี

1. ความสัมพันธ์กับวงการมวยไทยและเกียรติประวัติด้านมวยไทย
 (โปรดระบุตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วงการมวยจนถึงปัจจุบัน)

.....

2. เมืองความรู้และข้อมูลพื้นฐานประวัติ ความเป็นมามวยไทยโบราณลพบุรี

.....

3. การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ (บุคคล, สถานที่, ความสำคัญและโอกาสการชมมวยไทยโบราณลพบุรี)

.....

4. นักกีฬามวยไทยโบราณลพบุรีทั้งอดีตและปัจจุบัน

.....

5. ระเบียบประเพณีของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

6. ปัญหาการถ่ายทอดความรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

7. แนวทางและรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ของครูมวยไทยโบราณลพบุรีในสังคมปัจจุบัน

.....

.....

.....

8. อื่น ๆ

.....

.....

.....

หมวดที่ 3 เอกลักษณ์ และกระบวนการของมวยไทยโบราณลพบุรี

1. เอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

2. เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

3. เอกลักษณ์ด้านการพนัมือของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

4. เอกลักษณ์ด้านการพนัคัดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

5. เอกลักษณ์ด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

6. เอกลักษณ์ด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

7. เอกลักษณ์ด้านลักษณะการต่อຍหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี

.....

.....

.....

8. อื่น ๆ

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง

แบบวัดความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อการเรียน
เรื่อง “มวยไทยโบราณลพบุรี”

แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี โดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องตามความพึงพอใจ ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	เนื้อหาสาระในการสอนน่าสนใจ					
2	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา					
3	การร่วมกิจกรรมระหว่างครูกับนักเรียนเป็นกันเอง					
4	การเอาใจใส่ของครูผู้สอนมีมาก					
5	การบรรยายในการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
6	การใช้สื่อประกอบในการเรียนการสอนเหมาะสม					
7	ลักษณะของเนื้อหาในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
8	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
9	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังที่เรียนเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
10	รูปเล่มของเอกสารการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
	รวมเฉลี่ย					

**แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
เรื่อง การอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี**

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี โดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องตามความพึงพอใจ ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	เนื้อหาสาระในการสอนน่าสนใจ					
2	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา					
3	การร่วมกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับครูเป็นกันเอง					
4	การใส่ใจในการเรียนของนักเรียนมีมาก					
5	การบรรยายในการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
6	การใช้สื่อประกอบในการเรียนการสอนเหมาะสม					
7	ลักษณะของเนื้อหาในการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
8	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
9	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังที่เรียนเรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
10	รูปเล่มของเอกสารการเรียน เรื่องการอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรี					
	รวมเฉลี่ย					

ภาคผนวก จ

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง “มวยไทยโบราณลพบุรี”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มวยไทยโบราณลพบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรี

ประวัติ ความเป็นมาของมวยไทยโบราณลพบุรีสามารถแบ่งออกเป็น 5 ช่วงเวลา ตามลำดับเหตุการณ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

ยุคที่ 1 ระหว่างปีพุทธศักราช 1200 - 2198 ช่วงเริ่มต้นของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยโบราณลพบุรี เริ่มมีความเกี่ยวข้องกับกำเนิดอาณาจักรทวารวดีลพบุรี ที่ได้ชื่อว่าเป็น ปฐมบทของปรมาจารย์วิทยายุทธ์แห่งสำนักเขาสมอคอน อันเป็นที่มาของมวยไทยสายลพบุรีในปัจจุบัน ดังความว่า สำนักเขาสมอคอนเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรทวารวดีลพบุรี สร้างโดยพระยาภาณุวรรณดิศ โอรสของพระยาภาณุภักดีแห่งเมืองดักศิลา โดยทรงสร้างเมือง “ละโว้” หรือเมือง “ลพบุรี” ขึ้น เมื่อจุลศักราชที่ 10 หรือปีศักราชที่ 1191 ในราวพุทธศตวรรษที่ 12 โดยได้ทรงตั้งราชธานีอยู่บนฝั่งที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ไกลออกไปด้านทิศตะวันออก ปรากฏเทือกเขาสมอคอน อำเภอกำแพง จังหวัด ลพบุรี ในอดีตกาลเขาสมอคอนคือสถานที่ตั้งสำนักศิลปวิทยา ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเกรียงไกร มาตั้งแต่ปีพุทธศักราชปี 1200 ที่ผู้คนทั่วทุกสารทิศได้หลั่งไหลมาเรียนศิลปะวิทยาการและชื่อเสียงสู่กะทันตะฤๅษี เจ้าสำนักแห่งเทือกเขาสมอคอน ได้แพร่สะพัดไปทั่วทุกแคว้นของชาวไทย เมื่อ 1,300 ที่ผ่านมา อันเป็นเวลาหลังจากพระยาภาณุวรรณดิศ ได้ตั้งเมืองลพบุรีแล้วได้ 90 ปี โดยก่อนปีพุทธศักราช 1,200 ได้มีโอรสของพระยาวังติพองโพธิญาณ แห่งกรุงวิเทหราช (อาจเป็นหนองแสในจีน) 2 พระองค์ ชื่อ วาสุเทพ และ สุกะทันตะได้ชักชวนกัน เดินทางลงมาทางทิศใต้ โดยพระโอรสวาสุเทพ ได้หยุดพักที่ดอยสุเทพ ส่วนพระโอรสสุกะทันตะได้ตั้งสำนักอยู่ที่ภูเขาด้านทิศตะวันออกของเมืองละโว้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เขาสมอคอน” สภาพของเทือกเขาสมอคอนเมื่อราวปีพุทธศักราช 1,200 มีสภาพเป็นป่าที่เหมาะสมแก่การตั้งสำนัก เพื่อเป็นแหล่งให้ผู้คนได้เดินทางเข้ามาเรียนศิลปวิทยาแขนงต่าง ๆ ที่เจ้าสำนักมีความรู้พอที่จะสั่งสอนวิชาให้กับผู้ที่ป็นศิษย์ได้ รวมทั้งการฝึกวิทยายุทธ์ของเหล่าผู้กล้าทั้งหลายในยุคนั้นด้วย ทั้งที่เป็นพระโอรสของกษัตริย์ในเมืองหรือแคว้นต่าง ๆ ในยุคนั้น เมื่อสุกะทันตะได้ก่อตั้งสำนักฝึกวิทยายุทธ์ที่เขาสมอคอน ในครั้งกระนั้น จึงได้รับยกย่องเป็นปรมาจารย์แห่งเขาสมอคอน แต่นิยมเรียกกันโดยทั่ว ๆ ไปว่า “สุกะทันตะฤๅษี” ความเจริญรุ่งเรืองของสำนักเขาสมอคอนของสุกะทันตะฤๅษี ได้มีการผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนเจ้าสำนักมาหลายชั่วอายุคน โดยทอดระยะเวลาที่ยาวนานจากปลายพุทธศตวรรษที่ 12 มาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 18 ทำให้มีอายุยืนนานถึงประมาณ 600 ปี และคาดการณ์ว่ามีการผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนเจ้าสำนักเป็นจำนวน 15 คน และยังได้ชื่อว่าเป็นสำนักวิทยายุทธ์ที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น จนอาจนำไปเปรียบได้กับ สำนักดักศิลาที่ศาศปาโมกข์ของประเทศอินเดีย ครั้งกระนั้นเมืองละโว้หรือลพบุรี มีความเจริญรุ่งเรืองในศิลปวัฒนธรรมจนถึงขีดสุดไม่มีสำนักใดจะมาเทียบได้กับสำนักของสุกะทันตะฤๅษีแห่งเขาสมอคอน ดังหลักฐานในพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน ได้กล่าวถึงพระราชโอรส 2 พระองค์ของเจ้าเมืองทางตอนเหนือของไทย คือ “พ่อขุนราม” กับ “พ่อขุนงำเมือง” ว่าได้เคยเสด็จมาศึกษาศิลปวิทยา ณ สำนักเขาสมอคอนก่อนที่จะกลับไปบ้านเมืองเพื่อเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ในอนาคตต่อไป หนังสือพงศาวดารเมืองเงินยาง เชียงแสน มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ท้าวงำเมือง ประสูติจากครุฑมารดาเมื่อศักราชได้ 600 ปีจอ ทศศก เดือน 4 ถึงอายุได้ 16 ปี ไปเรียนด้วยสุกะทันตะฤๅษี ที่ภูเขาละโว้ ได้จบบริบูรณ์มณฑลทั้งปวง สององค์ด้วยกัน พระร่วงครุฑเดียวกัน งำเมืองอยู่พะเยา พระร่วงอยู่สุโขทัย” จากหนังสือพงศาวดารนี้ บอกให้รู้ว่าท้าวงำเมืองหรือพ่อขุนงำเมืองโอรสเจ้าเมือง

พะเยา ได้ถูกป่าฝาดงจากเหนือลงสู่ใต้มาเรียนศิลปวิทยาที่สำนักของสุกะทันตะฤๅษีและเป็นศิษย์ครูเดียวกันกับ “พระร่วง” หรือ “พ่อขุนรามคำแหง” ซึ่งในพงศาวดารได้กล่าวอีกว่าพ่อขุนรามคำแหงเกิดเมื่อจุลศักราช 591 หรือปีพุทธศักราช 1772 ส่วน พ่อขุนงำเมืองเกิดเมื่อจุลศักราช 600 หรือปีพุทธศักราช 1781 ดังนั้นพ่อขุนงำเมืองจึงมีอายุน้อยกว่า พ่อขุนรามคำแหงถึง 9 ปี แต่ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปทรงศึกษาศิลปวิทยา ที่เทือกเขาสมอคอน ด้วยพระชนมายุ 16 พรรษาเหมือนกัน โดยพ่อขุนรามเสด็จไปทรงศึกษาและเป็นศิษย์ในสำนักสุกะทันตะฤๅษี แห่งเทือกเขาสมอคอนเมืองละโว้ เมื่อปีพุทธศักราช 1788 เป็นระยะเวลาหลังจากนั้นอีก 9 ปี พ่อขุนงำเมืองจึงได้เสด็จไปศึกษาที่สำนักสุกะทันตะฤๅษี เมื่อปีพุทธศักราช 1797 และหลังจากนั้นอีก 1 ปี พ่อขุนรามได้เรียนจบหลักสูตรและเสด็จกลับอาณาจักรสุโขทัย อีก 3 ปีต่อมาพ่อขุนรามคำแหงได้ทำสงครามกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด โดยรบชนะในสงครามครั้งนั้น ด้วยพระชนมายุเพียง 19 พรรษาซึ่งได้นำหลักการรบที่เรียนมาจากสำนักวิทยายุทธเขาสมอคอนเมืองลพบุรี มาใช้ในการรบจนสามารถรบชนะเจ้าขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด พระราชบิดาจึงได้พระราชทานนามให้ใหม่ว่า “รามคำแหง”

ยุคที่ 2 ระหว่างปีพุทธศักราช 2199 - 2410 ช่วงสืบทอดของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยลพบุรีในช่วงนี้เริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2199 เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อัครมหา กษัตริย์ไทยได้ทรงขึ้นครองราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 27 แห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่พระองค์อายุ 24 พรรษา ในยุคนี้นับเป็นยุคที่รุ่งเรืองสุดขีดของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา และอาณาจักรลพบุรี ด้วยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่โปรดที่จะประทับอยู่ในอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาที่เป็นเมืองหลวงแต่พระองค์ทรงโปรดให้สร้างและฟื้นฟูอาณาจักรลพบุรีให้เป็นเมืองเมืองหลวงแห่งที่ 2 ของกรุงศรีอยุธยา โดยในปีพุทธศักราช 2208 ได้สร้างพระราชวังขึ้นเป็นจำนวนหลายพระที่นั่ง ในพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ได้แก่ พระที่นั่งสุทธาสวรรค์ พระที่นั่งจันทรพิศาล พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ ัญญูมหาปราสาท และพระที่นั่งไกรสรสีหราชหรือพระที่นั่งเย็น สำหรับใช้เป็นที่พักผ่อนพระอิริยาบถ นอกจากนี้ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ยังได้ทรงศึกษาศิลปวิทยากับพระมหाराชครู และพระครูพรหมมุนีขณะทรงประทับที่พระนารายณ์พระราชนิเวศน์เป็นระยะเวลานานถึง 6 ปี โดยได้ทรงศึกษา เล่าเรียนศิลปวิทยาทุกแขนงที่เหมาะสมกับการเป็นกษัตริย์ ได้แก่ พระไตรปิฎก กฎหมาย การแต่งเครื่องฉันท์ กาพย์ กลอน พระเวทย์ วิชาเวทมนต์คาถา ดาราศาสตร์สงคราม การขี่ช้าง การขี่ม้า การลั่นเรือ และการต่อสู้ป้องกันตัว (พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน) โดยพระองค์ทรงโปรดปราน การชกมวยมากและโปรดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาวางมวยอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะมวยไทย นั้นได้รับความนิยมมากจนกลายเป็นกีฬาอาชีพ ในครั้งนั้น กรุงศรีอยุธยาและลพบุรีได้เข้าสู่ยุคที่ เจริญรุ่งเรืองสุดขีดอีกสมัยหนึ่ง ทำให้มวยไทยในยุคนี้นับได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางไปด้วยเนื่องจาก สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงสนับสนุนการฝึกมวยเป็นอย่างดี ในช่วงนี้มีสำนักมวยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงมีการแข่งขันชกมวยอยู่บ่อยครั้งทั้งในเมืองลพบุรี อยุธยาและหัวเมืองใกล้เคียงและใน สมัยนี้เองเช่นกัน ได้เริ่มมีการทำขอบเขตของสังเวียน โดยนำเชือกมาขึงเป็นรูปสี่เหลี่ยม นับเป็นเวที มวยในสมัยแรก ๆ ของไทยที่นักมวยจะใช้ด้ายดิบชุบแป้งหรือน้ำมันดินจนแข็งมาพันมือ เรียกว่า คาด เชือก หรือมวยคาดเชือก และยังมีนิยมนวมมงคลไว้ที่ศีรษะและผูกผ้าประเจียดไว้ที่ต้นแขนตลอดการ แข่งขัน รวมทั้งการเปรียบคู่ชกมวยในสมัยนี้ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ไม่มีการคำนึงถึง ขนาดของร่างกายและอายุมีกติกาการชกง่าย ๆ เพียงว่า ชกจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยอมแพ้ ดังนั้น

จึงพบว่า ในงานเทศกาลต่าง ๆ มีการจัดแข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ ๆ รวมทั้งมีการพนันกันระหว่าง นักมวยที่เก่งจากหมู่บ้านหนึ่งกับนักมวยที่เก่งจากอีกหมู่บ้านหนึ่ง นอกจากนี้ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว ยังมีผู้สืบสานมวยไทยสายลพบุรีอีกท่านหนึ่ง คือ พระพุทธเจ้าเสือ ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ในช่วงสืบทอดของมวยลพบุรีที่ทำให้มวยลพบุรีเป็นที่กล่าวขวัญเลื่องลือไปทั่ว พระพุทธเจ้าเสือหรือพระสรเพชญ์ที่ 8 พระองค์ทรงครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 29 แห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่างพุทธศักราช 2240–2249 รวม 9 ปี พระองค์ประสูติ ณ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง แขวงเมืองพิจิตรพระบิดาถือเอานามิต นาม บัญญัติชื่อ เจ้าเสือ เพราะได้ฝังรกเจ้าเสือไว้ที่ต้นอุทุมพร (มะเดื่อ) กับต้นโพธิ์ เมื่อปีชกาล พุทธศักราช 2205 และขึ้นเสวยราชสมบัติพระชนมได้ 36 พรรษา ดำรงอยู่ในราชสมบัติได้ 9 ปี และได้สวรรคต ณ พระที่นั่งสุริยามรินทร์ ในปีพุทธศักราช 2249 พระชนมายุ 49 พรรษา ในขณะที่พระองค์ขึ้นครองราชย์ ในปี พ.ศ.2246 มวยไทยสายลพบุรีก็ได้กำเนิดขึ้นมาในช่วงนี้เอง นับเป็นต้นตำรับมวยไทยสายลพบุรีโดยแท้จริง “มวยไทยสายลพบุรี” นับแต่อดีตกาลมาไม่มีผู้ใดเขียนไว้โดยชัดเจน แต่ประวัติศาสตร์พงศาวดารไทยได้จารึกไว้ว่า ขุนหลวงสรศักดิ์ หรือสมเด็จพระพุทธเจ้าเสือ เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่ได้รับการกล่าวขวัญมากในเรื่องฝีมือชั้นเชิงมวยไทย เพราะพระองค์ทรงเริ่มฝึกมวยไทยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยมีครูตั้ง ตาแดง เป็นครูฝึกมวยให้ ณ โรงเลี้ยงช้าง จังหวัดลพบุรี ซึ่งพระองค์ได้เจริญเติบโตที่เมืองลพบุรีมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์และอาศัยอยู่ในเมืองลพบุรีมาจนถึงวัยหนุ่ม และได้ฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ และมีฝีมือมาก และชอบการชกมวยมากถึงขนาดปลอมพระองค์ไปชกมวยกับประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งกล่าวว่า พระพุทธเจ้าเสือเสด็จทางชลมารคพร้อมเรือตามเสด็จ เมื่อไปจอดที่ตลาดกรวดซึ่งกำลังมีงานวัดอยู่ พระองค์ทรงแต่งกายแบบชาวบ้านพร้อมกับมหาเล็ก เสด็จไปยังสนามมวย แล้วให้นายสนามมวยจัดหาคู่ชกให้ ทางสนามมวย ได้ประกาศให้ประชาชนทราบว่า พระองค์เป็นนักมวยที่เดินทางมาจากเมืองกรุง ในครั้งนั้นนายสนามมวยได้จัดนักมวยฝีมือดีมาให้ชกกับพระพุทธเจ้าเสือถึง 3 คน คือ นายกลาง หมดตาย นายใหญ่ หมดเหล็กและนายเล็ก หมดหนัก ซึ่งแต่ละคนจัดว่าเป็นยอดมวย ในท้องถิ่นทั้งสิ้น แต่ในที่สุดพระพุทธเจ้าเสือก็สามารถเอาชนะนักมวยทั้งสามคนได้

ยุคที่ 3 ระหว่างปีพุทธศักราช 2411 - 2487 ช่วงพัฒนาของมวยไทยโบราณลพบุรี

มวยไทยสายลพบุรีในช่วงนี้ถือว่าเป็นช่วงพัฒนาจนมีความเฟื่องฟูจนถึงขีดสุดเริ่มต้นขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มจากปีพุทธศักราช 2411 – 2453 ในรัชสมัยของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ชื่อว่าเป็นช่วงที่เฟื่องฟูที่สุดของมวยไทยสายลพบุรีและของมวยไทยอาณาจักรสยามก็ว่าได้ กล่าวคือในรัชสมัยนี้ พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงฝึกมวยจากสำนักมวยหลวงมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ โดยมีปรมาจารย์มวยชื่อ หลวงพลโยธานุโยค ตำแหน่งครูมวยหลวงเป็นผู้ถวายการสอน ทำให้พระองค์ทรงโปรดกีฬามวยไทยมาก เสด็จทอดพระเนตรการชกมวยหน้าพระที่นั่งบ่อยครั้ง ดังเช่นในงานการพระเมรุพระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าบุษบงเบิกบาน พระราชธิดาในรัชกาลที่ 4 ในเจ้าจอมมารดาสำลี สิ้นพระชนม์เมื่อวันอังคารที่ 16 มิถุนายน 2419 พระชันษา 17 พรรษา มีการพระเมรุที่วัดมหาธาตุและมีการชกมวยโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โปรดให้หลวงมลอโยธานุโยค หลวงไชยโชคชนะ จัดมวยมาทอดพระเนตร ครั้นชกกันเสร็จแล้วพระราชทานเงินตรา ฝ่ายชนะได้ตำลึงครึ่ง ฝ่ายแพ้ได้ 1 ตำลึง และในการแข่งขันกีฬาประจำปีนี้

ท้องทุ่งพระสุเมรุ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 2 ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2450 มีมหรสพต่าง ๆ เช่น มวยและโม่งครุ่ม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ ณ พลับพลาที่ประทับรัตนสิงหาสน์ทอดพระเนตรมวย ซึ่งพระองค์ได้โปรดให้ข้าหลวงหัวเมืองต่าง ๆ คัดนักมวยฝีมือดีมาชกที่หน้าพระที่นั่ง เพื่อหานักมวยที่เก่งที่สุดเข้าเป็นทหารรักษาพระองค์สังกัดกรมมวยหลวง และได้ทรงเห็นคุณค่าของกีฬาประจาชชาติ จึงตรัสให้มีการแข่งขันมวยไทยขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเกิดความนิยมกีฬามวยไทยและไม่ให้วิชามวยไทยเสื่อมสูญไป นอกจากนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี “มวยหลวง” ตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ฝึกสอน จัดการแข่งขันและควบคุมการแข่งขันมวยไทย ด้วยเหตุนี้เมื่อมีงานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น งานโสกันต์ งานพระเมรุ หรืองานรับแขกเมือง สำนักพระราชวังก็จะออกหมายเรียกให้มวยหลวงนาคนะนักมวย คณะปี่กลองมาร่วมแสดงในงานด้วย ดังเช่นในงานพระราชทานเพลิงพระศพของพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภชซึ่งเป็นผู้บัญชาการกรมมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 19–22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวัน และต่อเนื่องงานพระราชเพลิงศพของเจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในวันที่ 1–5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน ในงานนี้พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดแข่งขันมวยไทยหน้าพระที่นั่ง มีนักมวยฝีมือดีจากต่างจังหวัดหลายคนมาเข้าร่วมการแข่งขัน หนึ่งในจำนวนนี้มีนายกลึง โตสะอาด แห่งบ้านหัวสำโรง ชาวเมืองลพบุรีเข้าแข่งขันด้วย แต่ไม่ปรากฏนามคู่แข่งขัน มีบันทึกเพียงว่า นายกลึง ได้แข่งขันกับคู่ชกหลายคนและได้รับชัยชนะมาตลอดด้วยฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวมีการรุกรับรวดเร็ว มีการออกหมัดที่ฉลาดและแหลมคม มีจุดเด่นที่เป็นนักมวยเน้นหมัดตรง ลักษณะการชกจะชกแบบหงายหมัด ต่อยได้รวดเร็วสามารถแหวกการควบคุมป้องกันใบหน้าได้ดีกว่ามวยจากถิ่นอื่น และจากความสามารถของนายกลึง โตสะอาดนี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้กระทรงมหาดไทยหาประธานตราพระราชสีห์ ตั้งเป็นขุนหมื่นครุ่มมวยตามหัวเมือง โดยมีบรรดาศักดิ์เป็น “หมื่นมือแน่นหมัด” ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์สำหรับข้าราชการชั้นประทวนในสมัยนั้น นายกลึง โตสะอาด จึงได้ชื่อเรียกตามบรรดาศักดิ์ที่ได้รับว่าหมื่นมือแน่นหมัดและดำรงตำแหน่งกรรมการพิเศษเมืองลพบุรี ถือศักดินา 300 ทำหน้าที่ดูแลการจัดการแข่งขันชกมวยให้กับสำนักมวยหลวง นับได้ว่าหมื่นมือแน่นหมัดเป็นวีระบุรุษของมวยไทยสายลพบุรีและเป็นเจ้าของฉายา “ฉลาดลพบุรี” โดยแท้จริงรวมทั้งยังเป็นเจ้าตำรับมวยภาคกลางอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ในช่วงนี้ถือเป็นช่วงรุ่งโรจน์ของมวยไทยสายลพบุรีเป็นอย่างมาก ดังเอกสารจดหมายเหตุ ที่กรมพระยาดำรงราชานุภาพเสนาบดีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้นได้ทำหนังสือจดหมายเหตุของกระทรวงมหาดไทยที่ 46/1803 กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก 129 เรื่องขอพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้นักมวยที่ชกถวายและได้ชัยชนะในงานพระเมรุคราวที่แล้วเพื่อขอพระราชดำริเห็นชอบจากพระเจ้าอยู่หัวและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตออกประธานตราพระราชสีห์ แต่งตั้งนายกลึง โตสะอาด และนักมวยอื่น ๆ อีก 2 คน เพื่อให้ปรากฏชื่อเสียงในท้องถิ่นและเป็นการบำรุงวิชามวยตามหัวเมืองไม่ให้สูญหายไปอีกด้วย โดยนักมวยที่กล่าวถึง คือหมื่นมือแน่นหมัด เดิมชื่อนายกลึง โตสะอาด เกิดเมื่อปี พ.ศ.2414 บิดาชื่อนายทัด มารดาชื่อนางแพง มีพี่ชายชื่อนายกลึง โตสะอาด บ้านอยู่หัวสำโรง เลขที่ 27 หมู่ 1 ตำบลหัวสำโรง อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี ในสมัยนั้นยังไม่มีนามสกุล นามสกุลเพิ่งเริ่มตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2456 ในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจาก

พ่อ-แม่ มีอาชีพตามบรรพบุรุษคือเป็นชาวนา แต่นายกลิ่ง ซึ่งขณะนั้นเริ่มโตเป็นวัยรุ่นไม่ชอบที่จะเป็นชาวนา จึงออกจากบ้านมาหางานทำในเมืองคือบริเวณเมืองเก่า บ้านทะเลชุบศร อาศัยนอนบ้านคนรู้จักหลังวัดตองปุ นายกลิ่งทำงานทุกอย่างเท่าที่มีคนว่าจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นการยกของขึ้นจากเรือ โดยจะมาทำงานแถววัดพรหมศาสตร์ ที่อยู่ติดกับแม่น้ำลพบุรี มีท่าเทียบเรือยนต์ส่งสินค้าอยู่ พอมีเวลาว่างนายกลิ่งมักจะมาดู เขาชอบมวยที่วัดพรหมศาสตร์ซึ่งมีวัยรุ่นหลายคนมาซ้อม มีครูมวยคอยดูแลการฝึกซ้อมอยู่เสมอ นานเข้านายกลิ่งซึ่งชอบทางหมัดมวยอยู่แล้ว จึงสมัครเป็นลูกศิษย์ครูมวยและขอฝึกซ้อมด้วย ซ้อมอยู่นานอย่างจริงจังด้วยความขยันขันแข็งและมีใจรักจึงทำให้ฝีมือรุดหน้ามากกว่านักมวยคนอื่นๆ ประกอบกับมีพรสวรรค์ในตัวจึงมีฝีมือเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีความถนัดในการใช้หมัดตรงทั้งซ้ายและขวา เนื่องจากยกของขึ้นลงเรือบ่อยๆ ซ้อมมือและแขนจึงแข็งแรงและสามารถต่อยหมัดได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว จนนักมวยคนอื่นๆ ไม่สามารถสู้ได้ ในละแวกนั้นมักมีงานสมโภช และงานวัดอยู่บ่อย ๆ และในงานนั้นก็จะมีการแข่งขันชกมวยอยู่ด้วยเสมอ เจ้าเมืองลพบุรีในสมัยนั้น คือพระยาพิสุทธิธรรมธาดา จะมาดูและมอบรางวัลให้นักมวยด้วย นายกลิ่งก็เคยต่ออยู่ในงานวัด หลาย ๆ งานจนมีฝีมือกล้าแข็งจนคนรำลือไปทั่ว นายกลิ่งเดินสายต่อมวยในละแวกภาคกลางบ่อยครั้ง ทั้งสิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี อโยธยา นครสวรรค์ นายกลิ่งชนะหมดในทุกๆ เมืองและทุกรายการที่แข่งขันในปี พ.ศ.2452 ทนายเลือกในกรุงเทพฯ ได้มีใบบอกไปตามหัวเมืองต่างๆ ให้คัดเลือกนักมวยที่เก่งที่สุดในมณฑลต่างๆ เข้ามาชกมวยหน้าพระที่นั่ง ในงานพระราชทานเพลิงพระศพพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอรุณพงษ์รัชสมโภช เมื่อวันที่ 19-22 มีนาคม พุทธศักราช 2452 ณ พระเมรุสวนมิสกวัน และต่อเนื่องงานพระราชทานเพลิงศพของเจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในวันที่ 1-5 เมษายน พุทธศักราช 2453 ณ เมรุสวนมิสกวัน นายกลิ่งคนหนึ่งสมัครเข้าคัดเลือกและได้เป็นตัวแทนเมืองลพบุรีเข้ามาต่ออยู่ที่กรุงเทพฯ ในงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าวการแข่งขันในคราวนั้น จัดการแข่งขันเป็นแบบแบ่งสายและให้นักมวยในกลุ่มต่อยกันเพื่อหาคู่ชนะเลิศ นายกลิ่งขณะนั้นอายุได้ 39 ปีแล้ว แต่ก็ยังแข็งแรง มีประสบการณ์ในการต่อมวยมานานและเป็นมวยหมัดจึงไม่ต้องใช้แรงมาก นายกลิ่งอาศัยชั้นเชิงแพรวพราวรุก-รับ ที่ปราดเปรียว ใช้หมัดตักชกคู่ต่อสู้ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ลีลาไหวพริวจนคู่ต่อสู้ไม่สามารถทำอะไรได้ ใช้หมัดตรงหลอกล่อต่อคู่ต่อสู้จนเข้าไม่ติด เวลาพอชดวลงในก็ต่อยหมัดเสียไปที่ปลายคางคู่ต่อสู้จนคู่ต่อสู้ขาดไม่กล้าเข้าใกล้ และในที่สุดนายกลิ่งก็ชนะเลิศในกลุ่มเป็นที่ 1 ใน 3 คนที่มาต่อคราวนั้น ซึ่งมีเพียง 3 คน และ 3 เมือง เท่านั้น นับเป็นยอดมวยในสมัยนั้น จนมีคนกล่าวคำพูดสรรเสริญไว้ว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทอดพระเนตรเห็นลีลาท่าทางการชกมวยของนายกลิ่ง ก็รู้สึกพอพระทัยและชอบใจในความสามารถในเชิงชกของนายกลิ่งมาก จึงโปรดเกล้าฯ ให้นายกลิ่งและนักมวยอีก 2 คน เข้ามารับราชการในกรมมวยหลวง ในตำแหน่งกรมการพิเศษให้บรรดาศักดิ์เป็นขุนหมื่นครูครูในชื่อว่า หมื่นมือแม่นหมัด (ประกาศแจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง ขุนหมื่นครูมวยราชกิจจานุเบกษา เล่ม 27 หน้า 489 วันที่ 19 มิถุนายน รศ 129) มีศักดินา 300 ไร่ ให้มีหน้าที่จัดการแข่งขันและดูแลมวยในหัวเมืองภาคกลางที่นาที่ได้รับพระราชทานนั้น อยู่ในตำบลหัวสำโรงที่บ้านสะแกงาม อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี หมื่นมือแม่นหมัด มีภรรยาชื่อ นางตาบ เป็นคนบ้านไทร มีบุตรธิดาด้วยกัน 6 คน คือนางเพียร แต่งงานกับนายผล อันสกุล นางวัน โตสะอาด นางวอน แต่งงานกับนายมิ่ง มั่งคั่ง นายแบน โตสะอาด นางวัง แก้วกระจ่าง นางวัง ทองสัมฤทธิ์ ปัจจุบันนี้ทั้ง 6 คน ได้

เสียชีวิตไปหมดแล้วคงมีหลานอยู่ 2 คน ที่เป็นคนเล่าเรื่องของนายก齡 และจำได้ถึงรูปร่างและบุคลิกหน้าตาของหมื่นมื่อแมนหมัด ทั้งสองคนคือ นายผัน อันสกุล ซึ่งเป็นลูกชายของนายผลและนางเพียร อันสกุล ขณะนี้มีอายุ 69 ปี และนายละออง มั่งคั่ง ซึ่งเป็นลูกชายของนายมิ่ง และนางวอน มั่งคั่ง อายุ 72 ปี ทั้งสองคนเล่าว่า เมื่อตอนเป็นเด็กอายุ 6 ขวบและ 9 ขวบ คุณตาหมื่น ได้อาเหริยญตราราชสีห์มาคล้องคอให้แต่หายไปแล้ว ไม่รู้หายไปตอนไหน หมื่นมื่อแมนหมัดในบ้านปลายชีวิตไม่ค่อยอยู่ดีมีสุขนัก เนื่องจากเป็นคนที่ชอบท่องเที่ยวและเล่นมวยเป็นชีวิตจิตใจ จึงทำให้เงินทองที่ได้จากการชกมวยหมดไปจากการพนันมวยแม้แต่ที่นาพระราชทานก็ทยอยขายไปเรื่อยๆ จนเหลือเพียงส่วนน้อยที่เอาไว้ทำนา แต่ลูกหลานก็ยังพอมีที่ทำกินอยู่กันอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่พระราชทานก็คือ ที่หมู่ 1 ตำบล หัวสำโรง ที่ลูกหลานส่วนใหญ่ยังอยู่กันหลายๆ ครอบครัว ในวัยชราหมื่นมื่อแมนหมัดไม่ค่อยอยู่สุขสบายนักต้องดิ้นรนไปหางานทำในตัวเมืองลพบุรี ในวัยเกือบ 70 ปี แต่ลูกหลานก็ไปตามกลับมาอยู่ด้วยที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ตำบลหัวสำโรงซึ่งเป็นบ้านของนายผัน อันสกุล และนางชานทอง อันสกุล ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานตาของ หมื่นมื่อแมนหมัดนั่นเอง หมื่นมื่อแมนหมัดมีอายุได้ 72 ปี ก็เสียชีวิตลงในปี พ.ศ.2486 ด้วยโรคชรา ณ บ้านของหลานคือนายผันนั่นเอง ญาติพี่น้องในเวลานั้นก็ล้วนมีฐานะไม่ค่อยดีก็จัดงานศพไปตามมีตามเกิด ใช้ผ้าบ้านมากต่อเป็นโลงศพแล้วแบกไปเผาที่วัดคงคาราม (เดิมชื่อวัดคงคาไหล) ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร โดยนายผันและนางละอองเล่าว่าทางที่เดินไปเป็นทางริมคลองข้างคันนาบ้างต้องช่วยกันแบกโลงคนละหลายๆ ผลัดกว่าจะถึงวัด หมื่นมื่อแมนหมัด มีพี่ชายชื่อ นายก齡 ซึ่งมีภรรยาชื่อ นางเผือก ก็เป็นนักมวยเหมือนกัน แต่เก่งสู้น้องชายไม่ได้ แต่มีลูกหลานหลายคนที่เป็นนักมวยชื่อ นายโส โตสะอาด นายสุข โตสะอาด นายสิงห์ เพิ่มทรัพย์ นายพร จันทริน ซึ่งเป็นนักมวยที่ไหว้ครูมวยได้สวยงาม นายผ่อง สายสุม ต่อยมวยเก่งมากและนายผวน สายสุม หลานชายของหมื่นมื่อแมนหมัด ส่วนมากจะมีลูกหลานเป็นผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ คงมีแต่เหลนชายคนหนึ่งซึ่งเป็นลูกชายของนายผัน อันสกุล คือ นายวิโรจน์ อันสกุล ก็เคยหัดมวยและต่อยมวยตอนเป็นหนุ่มแต่ไม่ค่อยดังเท่าไร ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวสำโรงหมู่ที่ 1 จึงเลิกต่อยมวยไป ชีวิตของนักมวยคนหนึ่งที่จะตาชีวิต พลิกผันจนได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นมื่อแมนหมัด นักมวยดังในสมัยรัชกาลที่ 5 นับได้ว่า หมื่นมื่อแมนหมัด เป็นผู้จุดประกายมวยไทยสายลพบุรีให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกรในสมัยนั้น สมควรที่ลูกหลานชาวมวยชาวลพบุรีทั้งหลายจะได้ระลึกถึงและรื้อฟื้นอดีตความเก่งกาจและมีชื่อเสียงของมวยไทยสายลพบุรี ในอดีตให้กลับมาโด่งดังขึ้นอีก เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประเพณีศิลปะของมวยไทยสายลพบุรีให้คงอยู่คู่เมืองลพบุรีสืบต่อไป ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.2453- 246) ได้โปรดให้พระยานนทิสเรนทรภักดี นายพลเสือป่า จัดการแข่งขันชกมวยการกุศลเพื่อหาเงินซื้อปืนให้กองเสือป่า เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม - 8 สิงหาคม พ.ศ. 2464 และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายในการชกมวยเป็นจำนวนเงินมากถึง 30 บาท รวมกับเงินที่มีผู้บริจาคสมทบอีก 20 บาท รวมเป็นเงินที่นำไปซื้อปืนจำนวน 50 บาท ให้กองเสือป่าและในกลุ่มนักมวยที่ขึ้นชกดังกล่าว มีนักมวยจากลพบุรีอยู่ 3 คน คือ ครูนวล ลพบุรี นายชีว ออกเพชร และนายแอ ประจักษ์การ นับเป็นนักมวยลพบุรีฝีมือดีอีกรุ่นหนึ่ง หลังจากนั้นมวยไทยสายลพบุรีได้มีผู้สืบทอดต่อกันมาอย่างสม่ำเสมอ มิได้ขาด แต่ในช่วงต่อมามวยไทยสายลพบุรีก็ซบเซาลงไปอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่งนับจากปีพุทธศักราช 2468 จนในปีพุทธศักราช 2477 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อรัฐบาลได้มีคำสั่งให้การ

แข่งขันชกมวยไทยทั่วประเทศต้องสวมนวม เนื่องจากนายเจียร์ แยกเขมร ถูกนายแพ เลี้ยงประเสริฐ นักมวยฝีมือดีจากบ้านท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ต่อยจนถึงแก่ความตายด้วยหมัดคาดเชือก (เดลิเมลล์ 2471) จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกติกาของมวยไทยจากการชกด้วยมือเปล่ามาเป็นการชกโดยสวมนวมเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่ นักมวยระหว่างการชกมวยเพื่อป้องกันอันตรายให้แก่ นักมวยระหว่างการชกมวย ต่อมาในวันที่ 30 ธันวาคม พุทธศักราช 2472 ได้มีผู้นำเอากระจับเหล็กมาใช้ป้องกันอวัยวะสำคัญของนักมวยแทนกระจับที่ทำด้วยผ้าเพื่อให้มีความปลอดภัยระหว่างการชกมากขึ้น เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 คณะราษฎร นำโดยพระยาพระหลพลพยุหเสนา กับพวกได้ทำการยึดอำนาจการปกครองโดยใช้กำลังทหาร ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ทรงประกาศสละราชสมบัติเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2477 ทำให้ในช่วงนี้วงการมวยไทยในประเทศไทยและมวยไทยสายลพบุรีซบเซาลงไป เนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ แต่ก็ยังมีการแข่งขันอยู่บ้าง ในช่วงนี้มวยไทยสายลพบุรีก็ยังมีผู้สืบทอดอยู่โดยมีนักมวยที่มีความสามารถใกล้เคียงหมื่นมือ แม่หมัดคือ นายจันทร์ บัวทอง หรือจันทร์ เครือศรี ชื่อจริง คือ นายสังต์ บัวทอง เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2457 ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นชาวอำเภอเสนา มีพี่น้องร่วมสายโลหิต 3 คน นายจันทร์เป็นบุตรคนแรก มีน้องชายชื่อ นายสังต์ บัวทอง และน้องสาวชื่อนางประเสริฐ บัวทอง ซึ่งเสียชีวิตแล้วทั้งหมด นายจันทร์ บัวทองสมรสกับนางสมจิต บัวทองเมื่ออายุได้ 27 ปี มีบุตร ธิดารวม 8 คน เป็นชาย 5 คนและหญิง 3 คน จากการที่นายจันทร์เป็นคนที่รักศิลปะวัฒนธรรมไทยมาก โดยเฉพาะศิลปะมวยไทย โดยได้เริ่มฝึกมวยไทยที่ค่ายอิสระเสนา ฝึกซ้อมจนคนในค่ายมวยหลายคนสู้ไม่ได้ จึงได้ขึ้นชกมวยตามวัดและงานต่างๆ จนมีชื่อเสียง เมื่ออายุ 17 ปี ในปี พ.ศ.2467 เป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ชมลิลการชกและลิลการไหว้ครูและรำรำที่สวยงามของจันทร์ บัวทอง นายจันทร์ บัวทอง ตะเวนชกอยู่ในระแวกภาคกลางตลอด โดยมากจะปักหลักชกอยู่ที่ลพบุรี จนถึงได้ว่าเป็นนักมวยลพบุรีคนหนึ่งทีเดียว เนื่องจากพักอาศัยอยู่ที่บ้านครูมวยในเมืองลพบุรีนั่นเอง และได้เป็นตัวแทนของมวยไทยสายลพบุรี เข้าแข่งขันในงานประจำปีที่ต้องสนามหลวง การชกที่นับเป็นครั้งที่โดดเด่นที่สุดของนายจันทร์ บัวทองในช่วงนั้นคือ การชกกับนายแก้ว พินปฐ นักมวยจากเมืองนครราชสีมา วันนั้นนายจันทร์ชกเป็นคู่ที่ 6 ที่เวทีมวยสวนมัสกวันเมื่อปี พ.ศ.2477 อายุได้ 20 ปีพอตีอาศัยที่นายจันทร์ได้เปรียบในด้านร่างกายที่หนุ่มแน่นและมีฝีมือที่คล่องแคล่วว่องไวกว่าในเชิงมวยจึงเป็นฝ่ายรุกไล่ต่อยนายแก้วเสียจนสู้ไม่ได้ ยอมแพ้ไปในที่สุดนายจันทร์ บัวทอง เป็นนักมวยที่มีลีลาไหว้ครูได้สวยงามที่สุดในยุคนั้นคนหนึ่ง นอกจากนั้น นายจันทร์ ยังเป็นแชมป์มวยไทยคาดเชือกอีกด้วย นายจันทร์ต่อยมวยได้ไม่นานเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถในเรื่องมวย ทั้งมวยไทย มวยคาดเชือกและมวยสากล ทางกรมตำรวจจึงรับนายจันทร์เข้ารับราชการที่กรมตำรวจและประจำอยู่ที่กองตรวจคนเข้าเมือง ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจได้ประมาณ 15 ปี จึงลาออกจากราชการเนื่องจากมีนิสัยซื่อสัตย์ไม่สามารถร่วมทีม กับกลุ่มเพื่อนที่ทำงานได้ จึงลาออกมาทำสวนที่บ้านตำบลบางคอแหลมที่นายจันทร์ได้เก็บหอมรอมริบเงินจำนวนหนึ่งซื้อที่ดินไว้ประกอบอาชีพ แม้จะเป็นชาวสวนแต่นายจันทร์ก็ได้หยุดการซ้อมมวยแต่อย่างใด ยังคงฝึกซ้อมและฝึกหัดการไหว้ครูและรำรำอยู่ตลอด จนเมื่อครั้งที่จัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในปี พ.ศ.2525 คณะกรรมการฝ่ายจัดมวยไทยได้เชิญ นายจันทร์ บัวทอง ในวัย 68 ปี ไปไหว้การไหว้ครูและรำรำให้แก่ผู้ชมได้พบเห็นลีลาท่าทางการไหว้ครูที่สวยงามในงานท้องสนามหลวง เพื่อนร่วมรุ่นของนายจันทร์ บัวทอง ที่ต่อยมวยในสมัยนั้น คือ ธงกล้า หน้าศึก (บุญมา

เสนานันท์) และนายจันทร์ บัวทอง ยังได้ไปชกมวยสากลด้วย คู่ชกคนสุดท้าย คือ ชิตพล ศรีกาพุด ซึ่งนายจันทร์ก็ชนะอย่างสบาย นายจันทร์ใช้ชีวิตนักมวยอยู่นานจนกระทั่งเลิกต่อและเป็นชาวสวนจนอายุได้ 80 ปีก็ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2537 นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของชาวลพบุรี

ยุคที่ 4 ระหว่างปีพุทธศักราช 2488 ถึงปัจจุบัน ช่วงยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี

ยุคใหม่มวยไทยโบราณลพบุรี ช่วงนี้เริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปีพุทธศักราช 2488 ตรงกับปลายปีในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เรื่องราวเกี่ยวกับมวยไทยโบราณลพบุรี เจียบหายไประยะหนึ่ง ก็เริ่มฟื้นฟูในปี พุทธศักราช 2489 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มวยไทยสายลพบุรีเริ่มฟื้นฟูขึ้นมาอย่างจริงจังอีกวาระหนึ่งเมื่อมีการจัดงานวันพระนารายณ์ (งานวัง) เพื่อบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในงานนี้ได้จัดขึ้นเป็นระยะเวลา 7 วัน 7 คืน ระหว่างงานมีการละเล่นต่างๆ มีมหรสพและศิลปะการต่อสู้แบบต่างๆ มากมายตลอดจนมีการรวมมวยถวายทุกครั้งที่มีการทำพิธีบวงสรวง รวมทั้งมีการแสดงกระบี่กระบอง การแข่งขันชกมวย โดยสร้างเวทีมวยข้างพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ มีการเปรียบเทียบทุกคืน นักมวยลพบุรีที่มีชื่อเสียงและโด่งดังคือ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. และมิกายมวยที่โด่งดังในสมัยนั้นหลายค่าย ได้แก่ ค่าย ลูก ส.ก. ซึ่งค่ายมวยส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณนอกเมือง เช่น ค่ายมวยที่ชุมชนท่าโพธิ์และสระสวย ส่วนในบริเวณอำเภอเมืองลพบุรีมีค่ายลูกกะโว้ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นค่ายลูก ส.ก. มีสถานที่สำหรับให้นักมวยซ้อมอยู่ใกล้เนินท่าโพธิ์ และยังมีค่ายลูกเจ้าพ่อศาลพระกาฬ อีกค่ายหนึ่ง ประกายแก้ว ลูก ส.ก. เป็นนักมวยรุ่นเดียวกับ อภิเดช ศิษย์หิรัญ และอดุลย์ ศรีโสธร ในการต่อยที่สนามมวยลุมพินีในกรุงเทพฯ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. ลูกอภิเดช ศิษย์หิรัญเตะจนแขนพิการ ต่อมาประกายแก้ว ลูก ส.ก. ได้เลิกต่อมวยแต่มาตั้งค่ายมวยชื่อ ค่ายมวยทรงวิทย์ ประกายแก้ว ลูก ส.ก. มีชื่อจริงว่านายสมทรง แก้วเกิด นอกจากนี้ยังมีค่ายมวยจากโคกสำโรงชื่อค่ายอุดมฤทธิ์ มีที่ตั้งของค่ายมวยอยู่หลังโรงฆ่าสัตว์ มีนักมวย มาฝึกซ้อมเป็นจำนวนมาก ค่อนข้างมาก ส่วนมากการชกมวยที่โคกสำโรงนี้จะจัดชกมวยกันที่วัด นอกจากนี้มีค่ายชัยบาดาล ซึ่งมีนักมวยเอกชื่อ ชัยบาดาล ลูกชัยบาดาลเคยมาฝึกมวยที่วัดจันทาราม จากนั้นได้ไปฝึกมวยต่อที่กรุงเทพฯ ที่ค่ายมวยสวนมิสกวัน ซึ่งนักมวยส่วนใหญ่ในค่ายสวนมิสกวัน ล้วนเคยอยู่ค่ายชัยบาดาลมาก่อน เมื่อเข้ามาชกมวยในกรุงเทพฯ จะมาอยู่ที่ค่ายสวนมิสกวัน ในช่วงนี้นักมวยดังของค่ายสวนมิสกวันมี ชัยบาดาล สวนมิสกวัน (เสน่ห์ จิตการ) และอินทรีย์ สวนมิสกวัน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ซึ่งอินทรีย์ สวนมิสกวัน เคยชกมวยกับนำขบวน หนองกี่พาหุยุทธ์ด้วยรวมทั้งนพเก้า สวนมิสกวัน (มีชื่อจริงว่าสมคิด พลเดชรังสี) เป็นกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยบาดาล นอกจากนี้มีนักมวยระดับแชมป์ของประเทศอีกคนหนึ่งชื่อขุนพลใบ้ สมานชัย เป็นแชมป์มวยเวทีออปที่นับว่ายิ่งใหญ่มาก ในสมัยนั้น ปัจจุบันขุนพลใบ้อาศัยอยู่ที่ตำบลนาโสม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี และได้ชื่อว่าเป็นนักมวยจากชัยบาดาลโดยแท้จริงรวมทั้งได้รับการยอมรับให้เป็นแม่ทัพนำนักมวยคนอื่นๆ ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ ในรุ่นนี้มีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น อภิเดช ศิษย์หิรัญ ทองใบ เจริญเมือง และกตัญญูชัย ขวัญใจชนบทที่เป็นนักมวยจากอำเภอ ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี แม้ว่าที่อำเภอชัยบาดาลจะไม่มีค่ายมวยเป็นหลักแหล่งแต่นักมวยชัยบาดาลอาศัยซ้อมมวยในวัด เมื่อเริ่มมีฝีมือขึ้นจนนับว่าเก่งพอตัวแล้วจะส่งขึ้นชกที่เวทีมวยค่ายนารายณ์ สำหรับชัยบาดาล สวนมิสกวัน หลังจากเลิกชกมวยแล้วได้ไปสอนมวยไทยที่ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันได้กลับมาอยู่ที่ประเทศไทยแล้วและยังมีชีวิตอยู่

ส่วนราวี ส่วนมิสกวัน นับเป็นนักมวยอีกคนหนึ่งของอำเภอชัยบาดาล มีบ้านอยู่ใกล้วัดโสม รวมทั้งเกาะแก้วน้อย ลูกชัยบาดาล ที่มีชื่อจริงว่าประทีป มีกำลัง มีสถิติการชกมากกว่า 30 ครั้ง แต่ปัจจุบันเลิกชกมวยแล้ว มีอายุ 57 ปี เดิมเคยเป็นทหารและได้ชกมวยในรุ่น 54 กิโลกรัม (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารุ่นแบนตั้มเวท) ขณะนี้มีอาชีพเลี้ยงวัว อันเป็นผลได้จากน้ำพักน้ำแรงในการชกมวยของตัวเอง นอกจากนี้ นอกจากนี้ยังมีนักมวยอีกคนชื่อ สกลน้อย ศิษย์วัดท่า มีน้องชายเป็นครูมวยลพบุรี ที่ได้สืบสานและอนุรักษ์ศิลปะมวยไทยในปัจจุบัน ชื่อครูประดิษฐ์ เล็กคง ที่ยังคงเป็นครูสอนมวยในสถานศึกษาต่างๆ ทั้งในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียง และเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเกี่ยวกับมวยไทยสายลพบุรีด้วย ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี มีพิธีบวงสรวงประจำปีในงานวันนารายณ์ เช่น เมื่อประมาณปี พ.ศ.2490 ได้จัดพิธีบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชขึ้นในวันนารายณ์ เมื่อถึงเวลาบ่าย 4 โมงเย็นจะเริ่มมีการชกมวยบนเวที ซึ่งเป็นเวทีกลางแจ้งโดยมีนายปัญญา สุวรรณปกรณ์ เป็นนายสนามมวยในสมัยนั้น การชกมวยจะชกทุกวันเสาร์เวลา 4 โมงเย็นเป็นต้นไป ในสมัยนั้นค่ายมวยนารายณ์ล้อมด้วยสังกะสี ด้านหลังปักไม้รวกไม่มีหลังคา เก็บค่าผ่านประตูคนละ 5 บาทและ 10 บาท โดยมีค่ายมวยที่ส่งนักมวยเข้าแข่งขันชกมวยหลายค่าย เช่น ค่ายลูกหลว ค่ายประจำการ ค่ายศิลาชัย แต่ละค่ายมวยมีนักมวยที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น วยแท้ ชาญเทียนทอง เมฆดำ ช่อฟ้า วรชิต ลูกหลว (ศรแดง) และสมคิด ลูกหลว ซึ่งมีบ้านอยู่ในตมเมืองลพบุรี ได้ไปชกมวยที่กรุงเทพฯ บ่อยครั้ง รวมทั้งสุดใจ ศิลาชัย พันธุ์ทิพย์ ฟ้าหม่นและวัลลภ ศรแดง นักมวยรุ่นนี้ปัจจุบันมีอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป ทุกคน ส่วนนักมวยในรุ่นหลังมี ปรายแก้ว ลูก ส.ก. ศรนารายณ์ ลูกมหาโลก และช่วงชัย ศรแดง ที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดพุทธศักราช 2500-2503 เป็นช่วงเวลาแห่งความซบเซาของมวยไทยสายลพบุรีในช่วงหนึ่ง เนื่องจากไม่มีนักมวยที่เป็นแม่เหล็กดึงดูดผู้เข้าชกมวย ประจวบกับการชกมวยในช่วงนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องและผู้เข้าชม เนื่องจากมีการพนันมวยของผู้เข้าชมและมีการล้มมวยเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเป็นข่าวเลื่องลืออยู่เนืองๆ รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศในยุคนั้นได้ตกต่ำลงแม้แต่โปรโมเตอร์ที่เป็นผู้จัดรายการแข่งขันก็หลีกเลี่ยงหนีจากวงการหลังจากประสบภาวะขาดทุนในการจัดชกมวย และผู้เข้าชมมวยเองก็ไม่ได้สนับสนุนการจัดชกมวยในเวทีของจังหวัดลพบุรี จึงนับว่าในช่วงเวลานี้เป็นช่วงการตกต่ำของมวยไทยสายลพบุรีก็ว่าได้ ผลที่ตามมาคือ ชื่อของนักมวยจากลพบุรีได้เงียบหายไปจากวงการมวยในเวทีนครบาล จนผู้คนในวงการมวยอาจลืมเลือนมวยไทยสายลพบุรีเป็นระยะเวลาที่สั้นเพียง 3-4 ปี เท่านั้น ต่อมาในช่วงปีพุทธศักราช 2504 มีนายสนามมวยหลายคนที่ย้ายมาดูแล ค่ายมวยศรนารายณ์ตามตำแหน่งทางทหาร ที่เกี่ยวข้องกับมวยของค่ายมวยนารายณ์ อาทิ พันเอกเฉลย วีระบุลย์ ได้มาบริหารและพัฒนาค่ายมวยนารายณ์จนมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้ง ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงรุ่งโรจน์สุดขีดของมวยไทยสายลพบุรีสมัยใหม่ มีเวทีและค่ายมวยต่าง ๆ มีนักมวยที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอย่างมากมาย ตลอดจนมีการนำนักมวยจากกรุงเทพฯ มาชกที่ลพบุรีเป็นประจำทุกวันพุธ ในเวลาบ่ายสี่โมง นักมวยดังสมัยนั้น ได้แก่ ชูชัย ศิลปะชัย, ประลอง ลูกมาตุลี, วิทยา ราชวัตร, หลาว เลิศฤทธิ์, ศักดา ยนตรกิจ, อิสระชัย พันท้ายนรสิงห์, ศรศักดิ์ พันท้ายนรสิงห์ และสายเพชร ยนตรกิจ และยังมีนักมวยจากค่ายอื่น ๆ อีก ได้แก่ ค่ายลูกกละโว้, ค่ายจักรนารายณ์, ค่ายศรีนารายณ์, ค่ายลูกพลูหลวง และค่ายลูก ส.ก. ในสมัยนี้ ได้มีการจัดตั้งค่ายมวยขึ้นที่ศูนย์การทหารราบ ซึ่งบริหารโดยศูนย์สงครามพิเศษโดยให้มีเวทีมวยที่ศูนย์สงครามพิเศษ เนื่องจากศูนย์สงครามพิเศษได้ย้ายจากลพบุรีไปอยู่ที่อำเภอปรามบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงนับเป็นการ

เริ่มต้นสมัยใหม่ของมวยไทยสายลพบุรีอีกครั้งเนื่องจากได้มี นายสนามมวยมาดำเนินการจัดการบริหารสนามมวยอีกหลายคน เช่น พันเอกอภิไทย นอบไทย พันเอกบุญช่วย แชมสุวรรณ พันเอกอภิชัย พันธเกล้า พันโทมนัส บุญหนู และพันเอกประสงค์ เจริญชัย

ยุคที่ 5 ระหว่างปีพุทธศักราช 2510 จนถึงปัจจุบัน ช่วงอนุรักษ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

เมื่อปี พุทธศักราช 2510 มีค่ายมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีนักมวยในสังกัดที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น ค่ายลูกพระบาท เริ่มมีนักมวยดังเกิดขึ้นหลายคนและในช่วงนี้ก็มีโปรโมเตอร์เกิดขึ้นอีกหลายค่าย เช่น เฉลิม สุทธิพงษ์ เทียมบุญ อินทรบุตร จำลอง บริพัฒน์ และวิเชียร แสงแก้ว ส่วน ค่ายมวยเก่าที่มีมาก่อน ได้หยุดกิจการเนื่องจากไม่มีนักมวยในสังกัดขึ้นชกมวยในเวทีมวย จึงต้องเลิกล้มค่ายมวยไปโดยปริยาย คนทำค่ายมวยคนใหม่ได้เปลี่ยนชื่อค่ายเป็นชื่อใหม่เช่น ค่าย ลูก ส.ก. เปลี่ยนชื่อเป็นค่ายทรงฤทธิ์ นายสนามมวยที่มีชื่อเสียงอีกผู้หนึ่ง คือ พันเอกพยัพ ประจันตะเสน (ยศในขณะนั้น) ต่อมาได้เกษียณอายุราชการในยศพลตรี และปัจจุบันได้ถึงแก่กรรมแล้วต่อมามีนายสนามมวยคนใหม่ คือ พันเอกรวมศักดิ์ ไชโยมินทร์ ค่ายมวยที่มีในสมัยนี้ ได้แก่ ค่ายลูกแม่ดาบทอง ค่ายเจ้าพ่อดาบทอง (ของกำนันรุ่ม) ค่ายศักดิ์มูชัย ค่ายลูกพระบาท ค่ายสิงห์เมืองลพ ค่ายอุดมฤทธิ์ ค่าย อ. เมืองสิงห์ ค่ายลูกบัวหลวง และค่ายศักดิ์ประสงคนักมวยในค่ายรุ่นนี้มีชื่อเสียงโด่งดังหลายคน ในสมัยนั้น เฮียบั้ง (นายเสถียร ธีระกิตติวาท) อดีตสมาชิกสภาจังหวัดลพบุรีเขตอำเภอหนองม่วง มีนักมวยในค่ายหลายคนที่มีฝีมือฉกาจฉกรรจ์มากในยุคนั้น ประกอบไปด้วย อังคารเดช ศักดิ์ประสงค์, คมเคียว ศักดิ์ประสงค์, สารเดช ศักดิ์ประสงค์, จอมทอง ศักดิ์ประสงค์, ดาวรุ่ง ศักดิ์ประสงค์, รุ่ง ศักดิ์ประสงค์ และรัก ศักดิ์ประสงค์ เป็นต้น ส่วนนักมวยในรุ่นเดียวกันที่มีชื่อเสียง เช่น เหงาเจีย บขส., ผาเรือง จักรนารายณ์, หยกฟ้า อุดมฤทธิ์, ไฉแก้ว ลูก ส.ก., ไบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกละโว้, สกลน้อย ศิษย์วัดท่า, ฤทธิเดช ลูกละโว้ และจักรเทพ ลูกบัวหลวง ส่วนไบหยก บขส., พรทิพย์ ลูกละโว้ และฤทธิเดช ลูกละโว้ ได้ชื่อว่าเป็นนักมวยแนวหน้าของลพบุรีที่ไปชกมวยในกรุงเทพฯ บ่อยครั้ง ซึ่งเวทีมวยดังกล่าวจะจัดมวยตามสะดวกและตามเหตุการณ์ คือ จัดได้บ้างจัดไม่ได้บ้าง ส่วนโปรโมเตอร์ถาวรไม่มี แต่ักเกิดมีดาวรุ่งขึ้นมาเรื่อยๆ เช่น วังจันน้อย ส พลังชัย, นพเดช นฤมล, สายชล พิชิตศึก, แพรดา ลูกพระบาท, ต่อ ลูกพระบาท, ตึก ลูกพระบาท, อัดน้อย ลูกพระบาท ชิน ลูกพระบาท, จงรัก ลูกพระบาทและแดงน้อย ลูกพระบาท

ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมามีนายสนามมวยค่ายนารายณ์หลายคนจนถึงคนสุดท้ายนี้ นายสนามมวยค่ายนารายณ์ ได้แก่ พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา โดยได้มอบหมายให้สิบเอกสุรฤทธิ์ ใจทน เป็นผู้ดูแลสนามและมีนายพหล นนทอาสา เป็นโปรโมเตอร์ประจำ นอกจากนี้ยังมีโปรโมเตอร์อื่น ๆ อีกหลายคน ได้แก่ กิ่งทอง ลูกพระบาท ร้อยเอกสมรส คำสิงห์ และโพธิ์ทอง เกียรตินาชัยในปัจจุบันสนามมวยค่ายนารายณ์ไม่มีการแข่งขันชกมวยไทย และถูกยุบไปแล้ว ปัจจุบันเป็นโรงยิมใช้สำหรับการเรียนการสอนโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ค่ายนารายณ์ศึกษา ส่วนสาเหตุที่พันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา กล่าวว่าประมาณ ปี พ.ศ. 2552 เกิดจากความเข้าใจผิดของท่านผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ ในสมัยนั้นที่มองว่าสนามมวยค่ายนารายณ์เป็นแหล่งการพนัน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ท่านจึงได้มีคำสั่งให้ยุบสนามมวยค่ายนารายณ์ตราบนานเท่านานนี้ แต่ท่านพันเอกศักดิ์ดา เพ็ชรจินดา ยังกล่าวอีกว่า ลึกๆยังมีเจตนารมณ์เดิมที่จะอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีให้คงอยู่โดยยังปั้นมวยไทยและมวยสากล

ส่งเข้าแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งในเขตภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ และรวมถึงเป็นประธานเทคนิคจัดการแข่งขันภายในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดใกล้เคียงเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนเห็นความสำคัญของศิลปะมวยไทยโดยเฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรี

อดีตมีนักมวยลพบุรี 2 คน ที่ทำให้วงการมวยลพบุรีเป็นที่เฝ้ามองว่าอาจเป็นทายาทของหมื่นมือแม่หมัดและนายจันทร์ บัวทอง ก็เป็นได้ เขาผู้นั้นคือ นายทวีศักดิ์ สิงห์คลองสี่ ที่เป็นคนลพบุรี และเป็นนักมวยลพบุรี ที่มีลีลาการต่อยคล้ายหมื่นมือแม่หมัด คือเก่งในการใช้หมัดตรง จนผู้จัดการค่ายได้นำไปต่อยมวยสากลอาชีพจนถึงขั้นได้เป็นแชมป์โลกพาบ้า ในรุ่นฟลายเวท ซึ่งนับว่าทวีศักดิ์นั้นเจริญร่อยตามบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการใช้หมัดต่อยแบบฉาบฉวยแล้วพลิกกลับไปมาจนคู่ต่อสู้ต่อยไม่ถูก และอีกหนึ่งคนก็เป็นนักมวยลพบุรีเหมือนกัน คือ นายอังคาร ชมพูพวง ซึ่งมีความสามารถในการใช้หมัดได้คล้ายกับหมื่นมือแม่หมัดอีกผู้หนึ่ง โดยถนัดการใช้หมัดชกแล้ววนหนีจนเมื่อเลิกชกมวยไทยแล้วหันไปชกมวยสากลสมัครเล่น จนได้แชมป์คิงส์คัพ ครั่งล่าสุดในรุ่นเฟเธอร์เวท และยังไปชกมวยวูซู จนได้แชมป์โลกวูซู ในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ผ่านมามีอีกด้วย ซึ่งทั้ง 2 คนนี้ เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชาวลพบุรี ที่จะช่วยกระตุ้นและรื้อฟื้นมวยไทยสายลพบุรีให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกร มีชื่อเสียงโด่งดังอีกครั้ง

และในช่วง พ.ศ. 2537 – จนถึงปัจจุบันมานี้ นักมวยไทยโบราณลพบุรีที่มีความขึ้นชื่อเลื่องลือในทางการใช้หมัดเป็นอาวุธมวยไทยที่มีประสิทธิภาพสูง ได้พลิกผันหันมาชกมวยสากลกันหลายคน ครูมานพ นอบน้อม กล่าวว่าในสมัยนั้นเริ่มบรรจุเป็นข้าราชการครูใหม่ๆ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ที่โรงเรียนบ้านหนองย่างทอย จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทำค่ายมวยไทยและฝึกซ้อมมวยไทยให้เด็กๆ ที่เรียนในโรงเรียน และเยาวชนในเขตพื้นที่แห่งนั้น โดยพาขึ้นชกตามเวทีภูธรในละแวกเขตจังหวัดใกล้เคียง เช่นจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ ตลอดถึงจังหวัดนครราชสีมา โดยในขณะนั้นนักมวยที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ให้กับครูมานพ นอบน้อม เป็นอย่างมากหรือที่เรียกได้ว่าหาตัวจับยาก คือ สด ลูกหนองย่างทอย หรือชื่อจริง นายอนุสรณ์ ยอดจันทร์ เกิดวันที่ 3 มิถุนายน 2520 ที่อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเกียรติประวัติทั้งมวยไทยและมวยสากลมากมาย อาทิเช่น แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์ แชมป์เปียนซูเปอร์ฟลายเวท สภามวยไทยโลก เวทีลุมพินี 112 ปอนด์ แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นจูเนียร์แบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 115 ปอนด์ แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นแบนตั้มเวท เวทีลุมพินี 118 ปอนด์ และแชมป์เปียนโลกมวยสากล WBO เอเชียแปซิฟิก เวทีวัดหลวงพ่อคุณ 118 ปอนด์ และยังมี เอกชัย อ. ชัยบาดาล ฉายาแข้งช้ายนารายณ์ เสก หรือชื่อจริง นายเมื่อนนท์ ละมุดเทพ เกิดวันที่ 2 พฤศจิกายน 2520 ที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยมีเกียรติประวัติมวยไทย อาทิเช่น แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 105 ปอนด์ แชมป์เปียนมวยไทย รุ่นมินิฟลายเวท เวทีลุมพินี 112 ปอนด์

นอกจากนั้นแล้วในชีวิตการเป็นข้าราชการครูของครูมานพ นอบน้อม ยังได้ปั้นนักมวยตีมีฝีมือมาประดับวงการมวยไทยจังหวัดลพบุรี และระดับประเทศอีกมากมาย และส่วนใหญ่เป็นนักมวยที่มีความฉลาด หลักแหลมมวยไทยขั้นสูง ออกหมัดรวดเร็ว คล่องแคล่วว่องไว และมีน้ำหนักหมัดที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรีเสียก็ว่าได้ ประกอบกับปัจจุบันนักมวยไทยส่วนใหญ่ที่มีน้ำหนักหมัดที่ดีมักจะมีแววความเป็นนักมวยสากลที่ดีได้ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ค่ายมวยแห่งนี้มีนักมวยสากลระดับประเทศประดับในวงการมวยสากลไทย เช่น ดาวเด่น สิงห์คลองสี่ ฉายาพระกาฬ

จากห้วยยายจิว เชียงเนิน ลูกหนองย่างทอย, แสน พ.นอบน้อม, ภูผา พ.นอบน้อม, วิษณุ พ.นอบน้อม ฝัฒารบ พ.นอบน้อม เป็นต้น ปัจจุบันครูมานพ นอบน้อม ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นับว่าเป็นครูมวยไทยโบราณลพบุรีโดยแท้จริงเพราะท่านเป็นชาวบ้านหมี จังหวัดลพบุรี ที่ยังคงสืบทอดอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมศิลปะการต่อสู้มวยไทยไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์แห่งนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัย ครูมานพ นอบน้อม นอกจากสอนวิชาพลศึกษาแล้วท่านยังถ่ายทอดองค์ความรู้มวยไทยให้กับนักเรียนโดยบรรจุวิชามวยไทย ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา พานักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันนาฏมวยไทยระดับประเทศ สร้างชื่อเสียงมากมาย และจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนชัยบาดาลวิทยา เป็นโรงเรียนแห่งแรกและเป็นโรงเรียนนำร่องในการจัดการศึกษาในรายวิชามวยไทย นับเป็นความโชคดีของเยาวชน นักเรียน นักศึกษาภายในจังหวัดลพบุรีที่ยังมีครูมวยไทยยังคงอนุรักษ์มวยไทยโบราณลพบุรีหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

เอกลักษณ์เฉพาะของมวยไทยโบราณลพบุรี

1. เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณ์โดยรวมของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรี จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองคือไม่เป็นมวยหลักแต่จะเป็นลักษณะมวยเกี่ยว กล่าวคือ เป็นมวยที่ใช้อาวุธมวยได้รวดเร็ว หลบหลีกอย่างว่องไว ส่วนมากจะนิยมใช้หมัด โดยเน้นที่การออกหมัดอย่างฉลาดและแหลมคม จุดเด่นของมวยไทยสายลพบุรีอยู่ที่เน้นหมัดตรง การชกแบบหงายหมัดทำให้มวยไทยสายลพบุรีมีชื่อเสียงว่าเป็นมวยหมัด ชอบต่อยตรงตามแบบฉบับของมวยไทยสายลพบุรีไม่นิยมใช้มือป้องกันการเตะ จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากมวยอื่นๆ คือ ต่อยได้แม่นยำมากจนได้ชื่อว่าเป็นมวยที่แม่นยำหรือมีหมัดแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หมัดในเวลาเข้าคดลูกในของนักมวยลพบุรีจะใช้การต่อยสวนเข้าสู่ปลายคางของคู่ต่อสู้ และได้เรียกชื่อท่าต่อยมวยนี้ว่า เหวววันเสงา แต่ถ้าใช้สองมือต่อย คู่ จะเรียกชื่อว่า หนุมานลววยแหวน จนมีคำกล่าวที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของการชกมวยของนักมวยลพบุรีไว้ว่า ฉลาดลพบุรี หมายถึงการชกมวยของบรรพบุรุษมวยลพบุรีไว้ว่า เป็นมวยแม่นยำหมัดจัดเป็นมวยเชิงที่มีลีลาการชกที่ฉลาด ทั้งการรุกรับ หลบหลีกได้อย่างว่องไว สามารถแหวกการป้องกันใบหน้าคู่ต่อสู้ได้อย่างแม่นยำฉมังและแม่นยำเหมือนกับจ๊วว ซึ่งหมายความว่า ถ้าจะต่อยตรงส่วนใดจะถูกตรงส่วนนั้นไม่มีการพลาด ซึ่งโดยทั่วไปมวยไทยในสมัยโบราณเป็น “ศาสตร์แห่งการต่อสู้ทั้งที่ใช้อาวุธและมือเปล่า” มวยไทยแต่ละภาคในสมัยก่อนจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไปด้วยเช่นมวยลพบุรี เป็นต้น

1.2 เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณ์ด้านการแต่งกายของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า จะแต่งกายเช่นเดียวกับนักมวยทั่วไป กล่าวคือ นุ่งกางเกงขาสั้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นผ้าฝ้ายสีกรมท่า มีการตัดเย็บอย่างง่าย ๆ ขากว้างเล็กน้อย โดยจะมีการนำผ้าขาวม้ามาพันกับผ้าหนาๆ ทาเป็นกระจับเพื่อหุ้มอวัยวะเพศไว้เรียกว่า กระจับผ้า แล้วพันปลายผ้าขาวไว้ที่เอว ที่หัวจะสวมมงคลและที่แขนจะผูกผ้าประเจียดไว้ทั้งสองข้าง

1.3 เอกลักษณ์ด้านการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี

เอกลักษณ์ด้านการพันมือของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่ามีความแตกต่างจากมวยในท้องถิ่นอื่น มวยไทยสายลพบุรี จะนิยมการใช้ผ้าพันคาดข้อมือแค่ครึ่งแขน โดยทำให้เป็นเส้นคล้ายเชือก ไม่

นิยมถักหรือตกแต่งให้เป็นรูปกันหอยแต่อย่างใด เพราะมวยไทยสายลพบุรีจะใช้หมัดในการต่ออย่างเดียวไม่ใช้ในการป้องกันการเตะ แต่จะใช้วิธีฉกหลบพลั่วไปมา จึงไม่พันคาดข้อมือเต็มแขน

1.4 เอกลักษณะด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะเฉพาะตัวด้านการพันคาดข้อเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า มวยไทยโบราณลพบุรี มีการพันคาดข้อเท้าที่ไม่เหมือนใคร ในส่วนการพันคาดข้อเท้านี้ ครูมวยของลพบุรีได้เล่าให้ฟังว่า ได้รับการบอกเล่าจากครูมวยรุ่นเก่าและคนเฒ่าคนแก่ตั้งแต่ครั้งยังอยู่ในวัยหนุ่มว่า ที่ข้อเท้าทั้งสองข้างของมวยไทยสายลพบุรี จะพันคาดด้วยด้ายที่ขั้วนั้นจนเป็นเส้นใหญ่พองๆ กับใส่ตะเกียงพันคาดไว้ที่ข้อเท้า เพื่อใช้ป้องกันตัวและใช้ในการเตะคู่ต่อสู้ให้ถากๆ เพื่อให้คู่ต่อสู้ได้รับบาดเจ็บจากแผลที่เกิดขึ้น

1.5 เอกลักษณะด้านการยืนและการวางเท้าของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านยืนและการวางเท้าของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรี จะมีลักษณะการยืนหน้าตรงหันหน้าเข้าหาคู่ต่อสู้ ขายืนในลักษณะหันหลัง ขาหน้างอเข้าเพียงเล็กน้อย ถ้าผู้ต่อสู้นัดมือขวาจะยืนโดยให้เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า ปลายเท้าตรงไปข้างหน้าส่วนเท้าขวาจะอยู่ข้างหลังห่างจากเท้าซ้ายเล็กน้อยและให้ปลายเท้าขวาเฉียงไปทางขวา โดยให้น้ำหนักศูนย์ถ่วงของร่างกายถ่ายเทลงตามแนวกึ่งกลางของร่างกายจากบนลงสู่ล่าง ตั้งแต่แนวสันจมูกจนถึงปลายองคชาติ ให้ศีรษะ หัวไหล่และสะโพกอยู่ในแนวเดียวกันทั้งสามส่วน ซึ่งเป็นอาการที่พร้อมจะเคลื่อนไหวไปอย่างรวดเร็วในทันทีทันใดของนักมวยลพบุรี

1.6 เอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านการจดมวยและท่าจดมวยของมวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นการตั้งท่าเตรียมต่อสู้หรือการคุมมวยหรือท่าเริ่มต้น พบว่า สำหรับมวยลพบุรี จะเริ่มจดมวยด้วยท่าพระกาฬเปิดโลกและท่าจดมวยของมวยไทยสายลพบุรี พบว่า มวยไทยสายลพบุรีมีลักษณะการจดมวยเหมือนกับนักมวยหลาย ๆ คนในสมัยโบราณ กล่าวคือ นิยมการจดมวยในท่าหงายมือและยืนหน้าตรง ไม่เอียงข้างเหมือนมวยในปัจจุบัน ซึ่งในท่าจดมวยนี้จะมีทั้งเหลี่ยมและวงซึ่งเหลี่ยมหมายถึง การยืนโดยมีเท้าใดเท้าหนึ่งก้าวเยื้องนาอยู่ข้างหน้าข้างหนึ่งอยู่ข้างหลัง หากนักมวยคนใดถนัดมือขวาก็จะจดเหลี่ยมขวา หรือถนัดมือซ้ายก็จะจดเหลี่ยมซ้ายส่วนวงหมายถึง ลักษณะที่นักมวยมีการตั้งแขนวางหมัด โดยกระชับแขนให้มั่นคงและวางห่างลำตัวเล็กน้อย เพื่อให้การเตรียมตัวต่อสู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ลักษณะนี้เรียกว่า วงกว้าง ซึ่งท่าจดมวยไทยสายลพบุรีมีลักษณะที่หมัดหน้าหงายโดยมียื่นออกไปข้างหน้าและตั้งหมัดสูงเสมอคางหรือหัวไหล่เพื่อคอยแยหรือลองเชิงคู่ต่อสู้ รวมทั้งคอย ปิดป้องเมื่อคู่ต่อสู้ออกอาวุธมา ส่วนหมัดหลังจะมีลักษณะการหงายมือแต่ตะแคงเล็กน้อย โดยการอแขนตั้งฉากให้แขนท่อนบนขนานกับลำตัวการยกหมัดนี้จะยกสูงเพียงแค่ราวนมเป็นลักษณะหมัดสวนคอยรุกตีโต้ตอบแทนการป้องกันและจะใช้การฉกหลบแล้วเข้าประชิดวงในด้วยความคล่องแคล่วว่องไวแล้วต่อคู่ต่อสู้ด้วยหมัดหงายอย่างรวดเร็วเข้าที่ปลายคางเรียกท่าต่อนี้ว่า “เราวันเสยา”

1.7 เอกลักษณะด้านลักษณะการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี

ผลการศึกษาเอกลักษณะด้านลักษณะการชกมวยโดยการต่อหมัดของมวยไทยโบราณลพบุรี พบว่า ลักษณะของการต่อหมัดของบรรพบุรุษมวยไทยสายลพบุรีจะเป็นมวยเกี่ยว กล่าวคือ มีวิธีการ

ต่อสู้ที่ใช้ชั้นเชิงแพรวพราว การเข้าทาคู่ต่อสู้จะใช้กลสงมากมายนักมวยจะเคลื่อนตัวอยู่เสมอ จะไม่หยุดนิ่ง โดยเคลื่อนตัวไปมาทั้งด้านซ้ายและด้านขวาสลับกันทำให้คู่ต่อสู้จับทางมวยยาก จะมีลีลาท่าทางคล่องแคล่วว่องไว หลอกล่อหลบหลีกได้ดี มีสายตาดี ระวังและออกอาวุธหมัด เท้า เข่า และศอกได้อย่างรวดเร็ว แต่จะเน้นการใช้หมัด ส่วนอาวุธอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่การต่อหมัดของมวยไทยสายลพบุรีมักจะใช้หมัดที่รวดเร็วและประกอบกับลีลาท่าทางที่พลิ้วไปมาเพื่อหลอกล่อ และต่อคู่ต่อสู้พร้อมกับหลบหลีก แล้วหาจังหวะเข้าต่อยใหม่ มีลักษณะเข้าตอดเล็กตอดน้อยของปลาเป็นลักษณะการจดมวยต่ำระดับราวนม อันเป็นลักษณะของหมัดรุก ซึ่งประกอบด้วยก้างจากท่อนแขนและหัวไหล่เป็นฐานสนับสนุน การตั้งหมัดตามลักษณะนี้จะเป็นการเปิดเกมรุกอย่างต่อเนื่องหรือรุกแล้วถอยหนีอย่างฉาบฉวยได้ เพราะหมัดสามารถเปลี่ยนเป็นการยันหรือผลักได้ ในลักษณะที่หมัดได้ถูกตั้งให้ต่ำและไกลลำตัวของมวยลพบุรี ลักษณะแบบนี้เรียกว่า “หมัดประ”

กระบวนการของมวยไทยโบราณลพบุรี

1. ยอเขาพระสุเมรุ (หลบลงล่าง – พร้อมตอบโต้/แล้วสวนตอบ)

แม้ไม่นับเป็นไม้หลักหรือไม้ครุเบื้องต้น ใช้ป้องกันการโจมตีด้วยมือหรืออาวุธที่พุ่งตรงมาในแนวตรงหน้าระดับหน้าอกหรือศีรษะ เช่น ต่อยตรง หรือแทงตรง โดยหลบลงไปอยู่ต่ำกว่าลำแขน ของคู่ต่อสู้ด้วยการย่อขาเดียวด้วยขาหน้า หรือขาหลังแล้วแต่กรณี ปลอยให้หมัดหรืออาวุธที่โจมตีมานั้นเลยข้ามศีรษะไป พร้อมกับสวนตอบด้วยการตีหมัดหน้า หรือกระแทกหมัดหลังไปที่ท้องของคู่ต่อสู้เป็นการป้องกัน แล้วทะลึ่งตัวขึ้น ตอบโต้ด้วยอาวุธต่างๆ ในจังหวะเวลาที่เหมาะสมต่อไป

ภาพที่ 28 ท่าเตรียมหลบหมัด

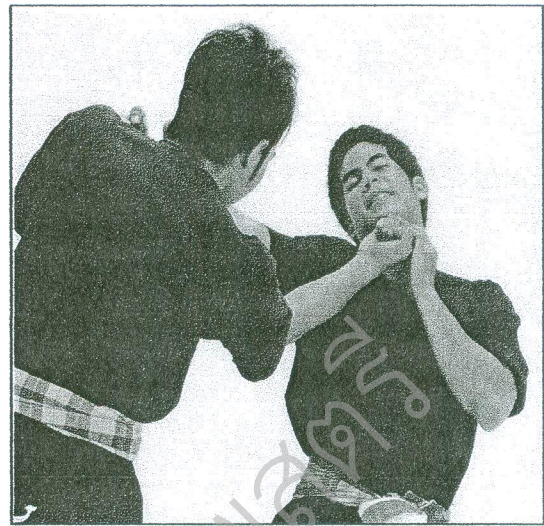

ภาพที่ 29 ท่าหลบลงไปอยู่ต่ำกว่าลำแขน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 21)

ภาพที่ 30 ท่าหลบแล้วปล่อยหมัดตอบโต้

ภาพที่ 31 ท่าปล่อยหมัดบริเวณปลายคาง

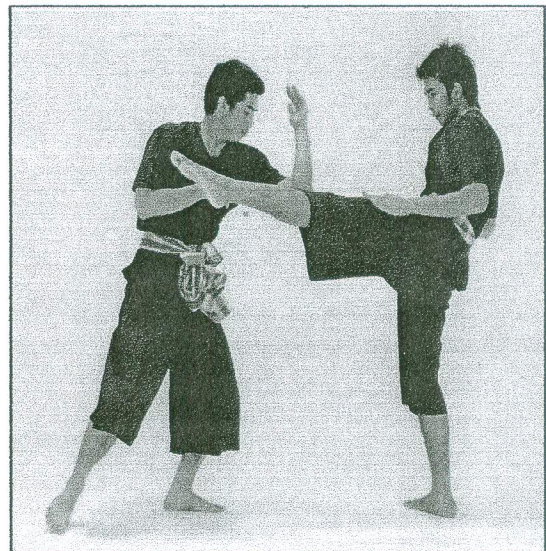
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 21)

2. ขุนยักษ์จับลิง (แม่ไม้ฝึกเชิงรุกและเชิงรับ หมัด เท้า เข่า ศอก)

แม่ไม้นี้เป็นไม้ที่สำคัญมากในการฝึกศิลปะมวยไทย ใช้สำหรับฝึกกรวยไม้รับเบื้องต้น โดยฝ่ายรุก โจมตี ต่อเนื่องด้วยไม้รุก หมัด เท้า เข่า และศอก ฝ่ายรับก็รับด้วยเชิงรับ หมัด เท้า เข่า และศอก เป็นชุดต่อเนื่องไป ผลัดกันเป็นฝ่ายรุก ฝ่ายรับจนกว่าจะเกิดความคล่องแคล่วเคยชิน

ภาพที่ 32 ท่ารับปิดหมัดแล้วตอบโต้

ภาพที่ 33 ท่ารับลำแข้งแล้วสับศอกที่หน้าขา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 8)

ภาพที่ 34 ทำรับเข้าแล้วสับศอกตอบโต้

ภาพที่ 35 ทำรับศอกแล้วตอบโต้

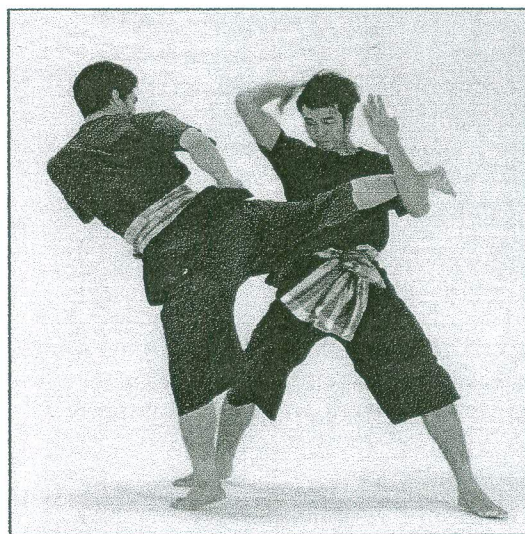
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 8)

3. หักวงโยธา (รับเตะด้วย – ศอกโคนขา)

ลูกไม้นี้ใช้แก้การเตะยาวที่คู่ต่อสู้เตะมานั้น โดยสลายแรงเตะพร้อมตัดต้นกำลังขา ด้วย การฉกในแกงสลายแรงเตะซ้อนขาตรงปลีน่องยกขึ้นพร้อมใช้ศอกผ่านบวบที่โคนขา ที่คู่ต่อสู้เตะมา

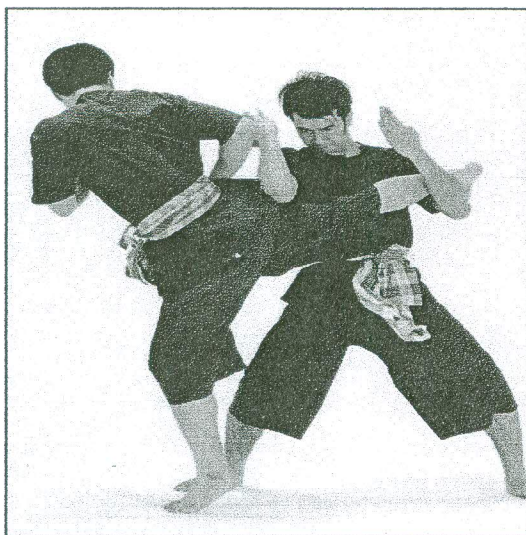

ภาพที่ 36 ทำรับเตะพร้อมตอบโต้

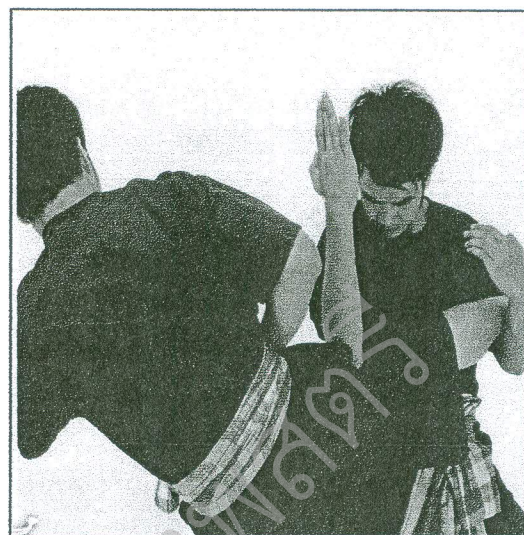

ภาพที่ 37 ทำรับเตะจับข้อเท้า

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 40)

ภาพที่ 38 ท่ารับเตะตั้งศอกตรงแล้วตอบโต้

ภาพที่ 39 ท่ารับเตะ - ศอกโคนขา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 40)

4. หักคอช้างเอราวัณ (เหยียบเข้า - ถองหัว)

ไม้นี้เป็นไม้ใช้โจมตีคู่ต่อสู้ที่เดินเข้ามาหา แต่งอขาหน้ามากเกินไป จึงมีสภาพเหมือนบันไดให้เหยียบขึ้นไปเหมือนก้าวขึ้นบันได

ภาพที่ 40 ท่าเตรียมปิดป้องหมัด

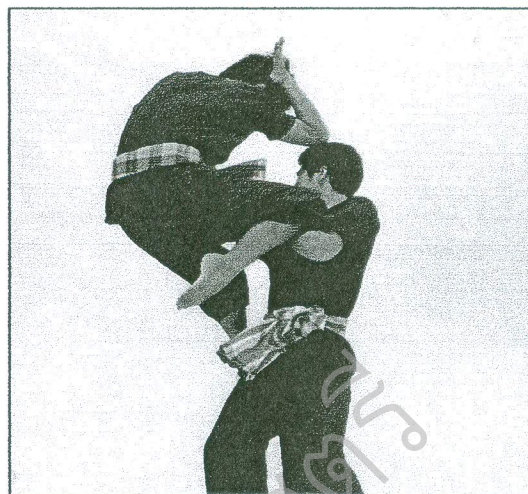

ภาพที่ 41 ท่าเหยียบหน้าขา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 93)

ภาพที่ 42 ท่าเหยียบหน้าขาพร้อมสับศอก

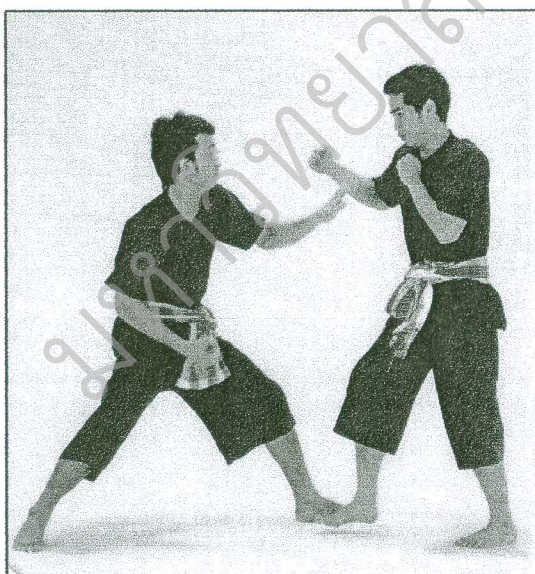

ภาพที่ 43 ท่าสับศอกกลางกะโหลก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 40)

5. เอร่าวินเสยงา (เข้าคลูกวงใน – ต่อยเสยคาง)

ลูกไม้เป็นลูกไม้เบื้องต้น ใช้ป้องกันการโจมตีด้วยมือหรืออาวุธในแนวตรงหน้า เช่น ต่อยตรง ฟันตรงหรือตีตรง โดยฉากเข้าคลูกวงใน ไปอยู่ในตำแหน่งของคู่ต่อสู้ ด้วยการ สืบฉากในรุก สืบฉากในถอย ก้าวฉากในรุก ก้าวฉากในถอยหลังแล้วแต่กรณี พร้อมกับควบคุมแขนของคู่ต่อสู้ไว้เป็นการป้องกัน ทำให้หมัดหรืออาวุธที่โจมตีมานั้นเลี้ยวหน้าไป แล้วตอบโต้ด้วยการเสยหมัดไปที่ปลายคาง

ภาพที่ 44 ท่าเตรียมเข้าคูกวงใน

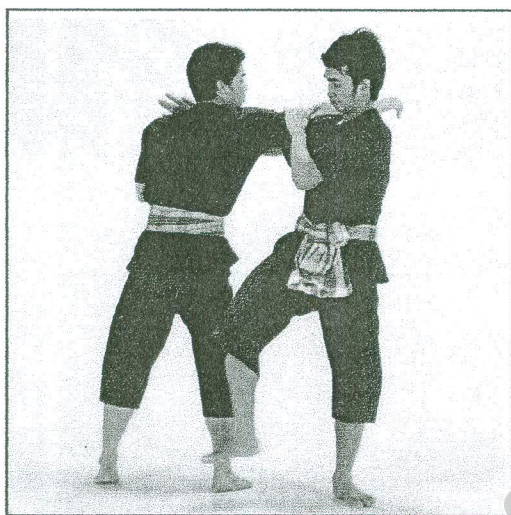

ภาพที่ 45 ท่าตอบโต้เสยหมัดที่ปลายคาง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 19)

6. ขุนยักษ์พานาง (รับหมัดด้วยการ – ชัดขาทุ่ม)

แม่ไม้นี้เป็นไม้หลักหรือไม้ครูเบื้องต้น ใช้ป้องกันการโจมตีด้วยมือหรืออาวุธในแนวตรงหน้า เช่น ต่อยตรงด้วยการชัดขาทุ่มด้วยสะโพก โดยฉากออกนอกแขนของคู่ต่อสู้ที่โจมตีมานั้นขึ้น ด้วยการสับฉากนอกกรุก หรือก้าวฉากนอกกรุกแล้วแต่กรณี ใช้มือหน้าปัดนอกกระแทกบริเวณข้อศอกของแขนคู่ต่อสู้ที่โจมตีมานั้นให้พ้นตัว พร้อมกับรับอาศัยความเร็วก้าวเท้าเข้าชิดตัวฝ่ายรุกเอาแขนโอบกลางตัว (ตอนใกล้เอว) ของฝ่ายรุก บิดตัวใช้สะโพกกดตัวฝ่ายรุก ทุ่มให้หงายหลังลงกับพื้นโดยฉับพลัน ฝ่ายรุกจะเสือกำลังหรือศีรษะอาจฟาดพื้นได้

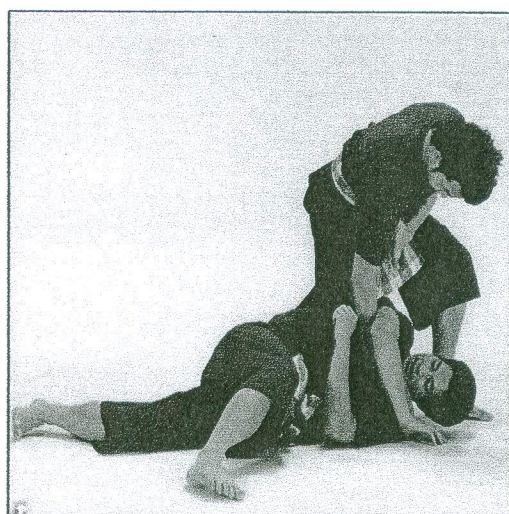
ภาพที่ 46 ทำหลบหมัดพร้อมโจมตี

ภาพที่ 47 ทำชัดขาทุ่มด้วยสะโพก

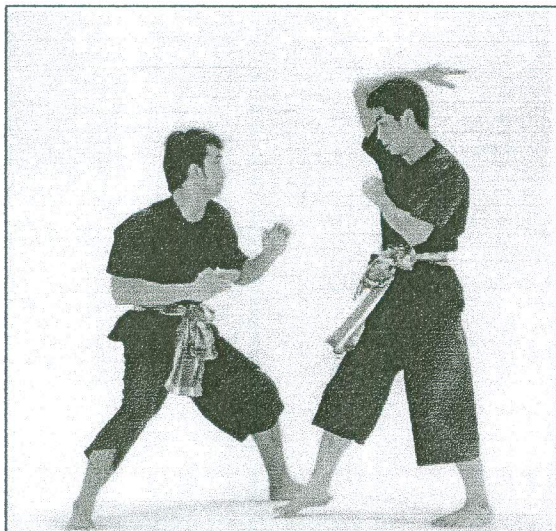
ภาพที่ 48 ทำบิดตัวใช้สะโพกกดตัวฝ่ายรุก

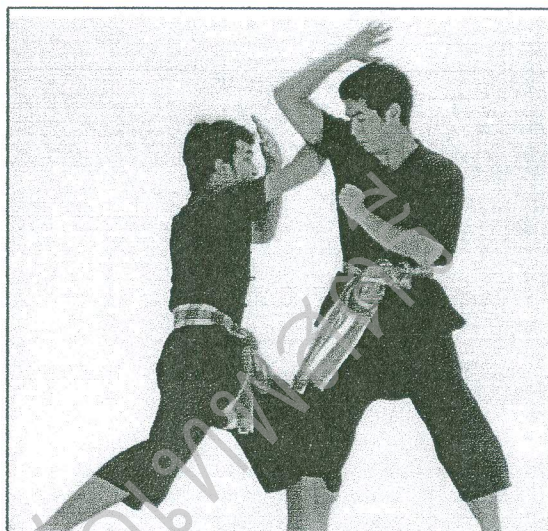
ภาพที่ 49 ทำทุ่มลงให้หงายหลัง

7. พระรามนำวศร (รับศอก - เปิด)

ไม้นี้ ใช้รับศอกที่มาจากทิศเบื้องบน โดยเปิดด้วยแขน ใช้แขนยันศอกไว้ แล้วสวนตอบ

ภาพที่ 50 ท่าเตรียมพร้อมรับศอก

ภาพที่ 51 ท่ารับศอกพร้อมสวนตอบ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 76)

8. กวางเหลียวหลัง (เตะ - ถีบข้าง)

ไม้นี้ใช้จู่โจมด้วยการเตะหรือถีบก่อน แล้วจึงตามด้วยการใช้ขาข้างเดียวกันถีบข้างที่ปลายคางหรือหลังปัดต่อสู้

ภาพที่ 52 ท่าเตรียมจู่โจมเตะ - ถีบ

ภาพที่ 53 ท่าจู่โจมด้วยการถีบ

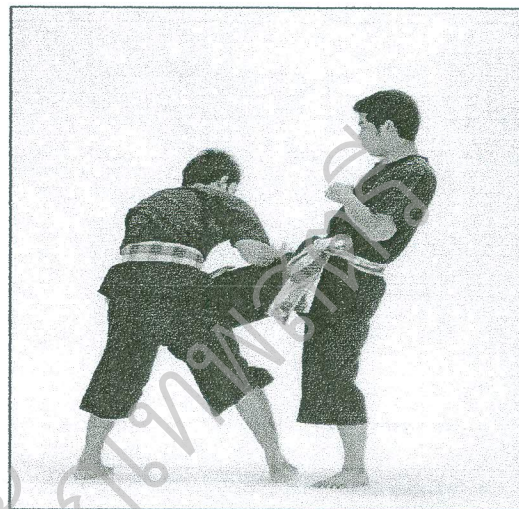
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 80)

9. หิรัญม้วนแผ่นดิน (รับเตะด้วย - หมุนตัว - คอกกลับ)

แม่ไม้นี้เป็นแม่ไม้บทของการรับด้วยการหมุนตัวคอกกกลับ ไม่ว่าคู่ต่อสู้จะโจมตีด้วยหมัด เท้า หรือเข่าก็ตาม

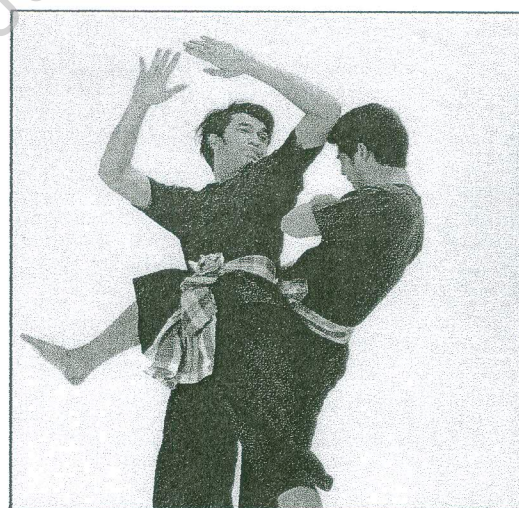
ภาพที่ 54 ท่าเตรียมรับการเตะ

ภาพที่ 55 ท่ารับการเตะจากการคู่ต่อสู้

ภาพที่ 56 ท่าหมุนตัวพร้อมคอกกกลับ

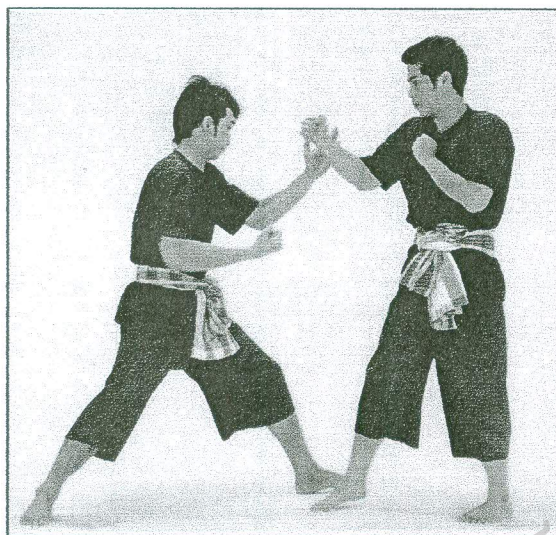

ภาพที่ 57 ท่าคอกกกลับโจมตีคู่ต่อสู้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 66)

10. หนุมานถวายเป็น (หลบออกวงนอก - เกาะเสยหมัดสวนวงใน)

ลูกไม้นี้เป็นไม้หลักหรือไม้เบื้องต้น ใช้ป้องกันการโจมตีด้วยมือหรืออาวุธในแนวตรงหน้า เช่น ต่อยตรง ฟันตรง หรือตีตรง โดยฉากออกวงนอก ไปอยู่นอกลำแขนของคู่ต่อสู้ ด้วยการ สืบฉากนอกกรุก ก้าวฉากนอกกรุกแล้วแต่กรณี ใช้มือหน้าปัดนอกให้หมัดหรืออาวุธที่โจมตีมาเฉียดเลยไปด้านข้าง พร้อมกับเสยหมัดสวนตอบวงในไปที่ปลายคางของคู่ต่อสู้

ภาพที่ 58 ท่าฉากออกวงนอก

ภาพที่ 59 ท่าเสยหมัดสวนตอบวงใน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2553 : 16)

รากเหง้าอันเป็นที่มาของมวยไทยสายลพบุรี หากมวยลพบุรีมีรากเหง้ามาจากอะไร คำตอบที่ได้จากผู้รู้ทั้งหลายมักจะบอกเกือบเป็นเสียงเดียวกันว่า รากเหง้าของกระบวณท่ามวยไทยสายลพบุรี ได้มาจากการลอกเลียนท่าของสัตว์ที่มีอยู่ในเมืองลพบุรีขณะนั้น ซึ่งบางท่านก็ตอบว่ามาจากท่าต่าง ๆ ของลิงสิ บ้างก็บอกว่าช้างสิ หรือบ้างก็บอกว่าให้ดูในตำนานสร้างเมืองลพบุรี พระราม พระลักษมณ์และหนุมานเป็นต้น อย่างไรก็ตามรากเหง้าของกระบวณท่ามวยไทยสายลพบุรีที่เล่าต่อกันมาในตำนานเกี่ยวกับกระบวณท่าของมวยไทยโบราณลพบุรีในอดีตจนถึงปัจจุบันมีครูมวยลพบุรีหลายท่านได้เล่าให้ฟังว่า ส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงมาจากท่าทางต่างๆ ที่คล่องแคล่วว่องไวของลิงและสัตว์ที่มีในเมืองลพบุรีในขณะนั้นคือช้าง มาเป็นท่าของมวยไทยสายลพบุรี เช่น ท่าไหว้ครูจะมีท่านารายณ์ขว้างจักร หรือท่าแม่ไม้มวยไทยจะมีท่าย่อเขาพระสุเมรุ ท่าหักงวงไอยรา ท่าขุนยักษ์จับลิง ตลอดจนท่าหักคอเอราวัณ และจากลูกไม้มวยไทยจะมีท่าเอราวัณเสยงา ท่าขุนยักษ์พานาง ท่าพระรามน้าวศร และท่าหนุมานถวายเป็น ส่วนท่าอื่น ๆ เช่น ท่าล้มพลอยอวย ท่าลิงชิงลูกไม้ ท่าชสารถองหญ้า ท่าชสารแทงงา ท่าลิงพลั่ว และท่าหนุมานถอนตอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากคำบอกเล่าของครูมวย ท่ามวยไทยโบราณลพบุรี อาจจะมีมากกว่านั้นหรือไม่ใช่ท่าเหล่านี้ก็ได้การไหว้ครูของมวยไทยสายลพบุรีในการต่อสู้เชิงศิลปะมวยไทยและมวยไทยสายลพบุรี ตามประเพณีโบราณต้องมีการไหว้ครู เพื่อเป็นการระลึกถึง

คุณครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาทานและเพื่อเป็นสวัสดิมงคล อันมีผลให้นักมวยมีความมั่งคั่งไม่หวั่นไหวหรือครั่นคร้ามทำให้สามารถคุมสติตนเองให้มั่น ส่วนการร่ายรำเป็นการสังเกตดูเชิงคู่ต่อสู้และเป็นการยืดเส้นยืดสาย ให้คลายความเคร่งเครียดทางจิตใจและทางร่างกายก่อนเข้าต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม สำหรับท่าทางไหว้ครูและร่ายรำมวยไทยสายลพบุรี เหมือนการไหว้ครูทั่ว ๆ ไปโดยเน้นแบบฉบับของมวยภาคกลางเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นทำนอง ในทำนอง แบ่งออกเป็น 3 ท่า ได้แก่ ท่าแรกเริ่มจากท่าเทพนม ต่อด้วยท่าที่ 2 คือท่าปฐม และท่าที่ 3 คือท่าพรหม ตอนที่ 2 เป็นทำยืนและก้าวอย่างร่ายรำ ในทำยืนและก้าวอย่างร่ายรำเป็นท่าที่ต่อจากท่าพรหมซึ่งเป็นท่าที่ 3 ในตอนที่ 1 ในตอนที่ 2 นี้ นักมวยจะเริ่มจากท่าที่ 1 ซึ่งเรียกว่า ท่าเทพนิมิต จากนั้นจึงต่อด้วยท่ามยุเรศ ตามด้วยท่ายูงพ้อนหาง ท่านารายณ์ขำจักร จากนั้นจะเริ่มด้วยการก้าวอย่างและร่ายรำในท่าเทพนิมิตใหม่ ต่อด้วยท่ายูงพ้อนหาง ท่านารายณ์ขำจักร จากนั้น นักมวยจะพนมมือกลับหลังเป็นท่าพยัคฆ์ด้อมกวาง (กวางเหลียวหลัง) ต่อด้วยท่าอย่างสามชუმ ท่าคุมเชิงครูตูดุสกร และท่าร่ายรำท่าพ้อนรำเชิงเป็นอันจบท่าของการไหว้ครูมวยไทยสายลพบุรี ไ้มมวยไทยลพบุรีถือเป็นกระบวนท่าศิลปะมวยไทยโบราณลพบุรี แบ่งเป็นประเภท ได้ 2 ประเภทดังนี้ 1. แม่ไม้มวยไทยโบราณลพบุรี ที่มีมาแต่โบราณที่ครูมวยไทยสายลพบุรีนำมาสอน ลูกศิษย์ที่ยังพอเห็นในการชกมวยไทยอยู่ในขณะนี้ และเป็นท่ามาตรฐานแม่ไม้มวยไทย ประกอบด้วยยอเขาพระสุเมรุ หักวงไยรา ขุนยักษะจับลิ้ง หักคอเอราวัณ 2. ลูกไม้มวยไทยสายลพบุรี นอกจากแม่ไม้แล้ว ยังมีลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรี ซึ่งนับเป็นอีกหลาย ๆ ท่า ที่ยังพอเห็นในปัจจุบัน ซึ่งลูกไม้ของมวยไทยสายลพบุรีจากการศึกษาวิจัยพบว่า มี 2 ท่า ประกอบด้วย ท่าหลัก 6 ท่า และท่าไม้เกล็ด 6 ท่า ท่าลูกไม้หลักมวยไทยสายลพบุรี ประกอบด้วย ท่าเอราวัณเสงา

ท่าขุนยักษะพานาง ท่าพระรามน้าวศร ท่ากวางเหลียวหลัง ท่าหิรัญม้วนแผ่นดิน ท่าหนุมานถวายนวชน ท่าลูกไม้เกล็ดมวยไทยสายลพบุรี ประกอบด้วยนอกจาก 6 ท่าหลักแล้ว ยังมีกระบวนท่าลูกไม้ย่อยออกไปอีกหลายท่า ซึ่งเรียกกันว่า “ไม้เกร็ดมวยไทยสายลพบุรี” นับเป็นท่ามวยลพบุรีโบราณอีก 6 ท่า ประกอบด้วย ท่าล้มพลอยอาย ท่าลิงชิงลูกไม้ ท่าคชสารถอนหญ้า ท่าคชสารแทงงา ท่าลิงพลั่ว ท่าหนุมานถอนตอ ไ้มมวยไทยโบราณลพบุรี นับเป็นไม้มวยที่ครูมวยในจังหวัดลพบุรีได้นำมาถ่ายทอดสอนลูกศิษย์ทั้งในโรงเรียนและค่ายมวยต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นต้นตำหรับของมวยไทยโบราณลพบุรี ในสมัยโบราณที่บรรพบุรุษได้คิดค้นไว้ เป็นท่ามาตรฐานจากมวยไทยภาคกลางที่ครูมวยในเมืองลพบุรีนำมาใช้สอนนักมวย โดยคิดว่าท่าทางต่างๆ เหล่านี้สมควรที่นำมาสอนลูกหลานชาวลพบุรี เพราะเป็นกระบวนท่าที่เกี่ยวกับลิง ช้าง และตำนานการสร้างเมืองลพบุรีที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองลพบุรีในอดีตที่ผ่านมา